sinema

SAYI: 2010-06 5.5 TL
KKTC Fiyatı: 7 TL
TURKUVAZ

DOSYA

"ALACAKARANLIK"LA GELEN DOĞAÜSTÜ AŞK FURYASI

YAKIN PLANDAKİLER

ONDINE ÖLÜMCÜL TAKİP

BİR USTA

COSTA-GAVRAS

AYIN OYUNCUSU

EMMA THOMPSON

2000'LERİN İLK 10 YILINDA **YENİ YÖNETMENLER**

AŞKA ŞİDDET KARIŞIYOR

alacakaranlık efsanesi tutulma

SÖYLEŞİLER

JOÃO PEDRO RODRIGUES **ERKEK GİBİ ÖLMEK** | KAZIM ÖZ **ŞAVAKLAR**
CANER ve ALPER ÖZYURTLU **EV** | KEN LOACH **HAYATA ÇALIM AT**

ISSN 1304 5498 02
9 771304 568005

DÜNYANIN İLK FULL LED 3D TELEVİZYONU

INFINIA
SINIRSIZ YAŞA™

Televizyon seyretmek yerine içinde yaşadığınızı hayal edin. Sizi içine alacak 3 boyutlu görüntü kalitesini yaşamanın tam zamanı.
Dünyanın tek 400 Hz hızına sahip FULL LED 3D TV'si net görüntü kalitesiyle sizi içine çekiyor. LG INFINIA 3D TV ile özgürlüğün 3 boyutu tanımlanıyor.

www.lg.com/tr

LG
Life's Good

FULL LED 3D
INFINIA DESIGN
TruMotion 400Hz

sinema

TURKUVAZ MEDYA GRUBU

İmtiyaz Sahibi
Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş adına
Ahmet Çalık

Tüzel Kişi Temsilcisi ve Genel Müdür
Levent Tayla

Yayın Direktörü
Aslıhan Sarp İşman

Genel Yayın Yönetmeni
Senem İşmen

Yazı İşleri Müdürü
Engin Ertan

Sorumlu Müdür
Yusuf Yazıcıoğlu

Görsel Yönetmen
Selda İbiş Şanlı

Editörler
Müjde Işıl
Ebru Çeliktuğ

Fotoğraf Editörü: Muzaffer Sağlam
Genel Müdür Yardımcıları: Yonca Ertürk, Tuncel Sunar
Abone Genel Müdür Yardımcısı: M. Cem Kırmızı
Pazarlama Müdürü: Gözde Güleryüz Türkel
Üretim Planlama Yönetmeni: Nuray Kavuncubaşı
Üretim Planlama Sorumlusu: Ufuk Can

TURKUVAZ GRUBU HİZMETLERİ
Marka ve Pazarlama Grup Başkanı: Sinan Köksal
Kurumsal İletişim Grup Başkanı: Fecir Alptekin
Mali İşler Müdürü: Özgür Sarıışık

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA
Turkuvaz Reklam Grup Başkanı: Ümit Önal
Genel Müdür: Rana Karlıdağ
Genel Müdür Yard. (Pazarlama): Aynur Atalık
Genel Müdür Yard. (Satış): Hakan Yonsul
Reklam Müdürü: Rahşan Kürkçü
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65 **Fax:** (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü: Elif Ezer
Tel: (0312) 292 51 53 **Fax:** (0312) 292 51 43

SİNEMA Dergisi'nin imtiyaz ve yayın hakkı Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş.'ye aittir.

Turkuvaz Dergi Tel: (0212) 326 33 34
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Turkuvaz Dergi Grubu
Toprak Center, Ihlamur Yıldız Cad. No:10
34353 Beşiktaş İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: MAYIS 2010
Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş. (0216) 585 91 00 (PBX)
Yayımcı: Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş.
Basımcı: Turkuvaz Matbaacılık Yayıncılık A.Ş.
Basıldığı Yer: Akpınar Mah. Hasan Basri Cad. No: 4 Sancaktepe - İSTANBUL **Tel:** (0216) 585 90 00
İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy

Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

TURKUVAZ DERGİ ABONE HİZMETLERİ
Tel: 0216 651 5 651
e-mail: abone@turkuvazdergi.com.tr
(Hafta içi 09:00-18:00saatleri arasi hizmet verilmektedir)
www.turkuvazabone.com

Yaza hafif bir başlangıç

Alacakaranlık serisinin üçüncü filmi "Tutulma"yı kapağımıza taşımış olmamızı şaşırtıcı bulanlarınız olabilir. Kitleleri sürükleyen bir popüler kültür fenomeni olarak şüphesiz ilgiye değer olan filmin, önümüzdeki aylarda gösterime girecek, sinemasal açıdan daha iddialı projelere (Christopher Nolan'ın "Inception"ı örneğin ya da Shyamalan'ın "The Last Air Bender"ı) kıyasla yaz sezonu için biraz hafif bir başlangıç olduğunu kabul etmek lazım ne de olsa. Ancak "Tutulma" önceki yıllara göre biraz zayıf bir vizyon programına sahip Haziran ayının seyirciyi en heyecanlandıran, en kayda değer filmlerinden biri. Ayrıca bu vesileyle zamanı gelmişken, ilk filmin gösterime girdiği 2008'den bu yana giderek genişleyen bir hayran kitlesi edinen seriye, popüler kültürdeki kökleri ve günümüz sinemasına etkileri açısından bakan bir değerlendirme yapma fırsatını kaçırmayalım istedik. Yazarımız Kutlukhan Kutlu'nun hazırladığı dosya, Alacakaranlık serisi ile fitili ateşlenen bir furya haline gelen doğaüstü aşk hikayelerinin hem edebiyat, televizyon ve sinema dünyasındaki izlerini sürüyor, hem de bu furyanın ilerleyen günlerde sinemada nasıl bir yön alacağına ilişkin ipuçları sunuyor. Görünüşe bakılırsa bugün genç kızların rüyalarını süsleyen vampirlerin yerini pek yakında melekler alacak.

Bu sayıda başköşeye yerleştirdiğimiz bir başka dosya ise geçen ay başladığımız 2000'ler değerlendirmesinin ikinci bölümü. 2000'lerin ilk 10 yılında sinemanın nasıl bir gelişme gösterdiğini araştıran ve tamamlandığında dönemin sinemasına ilişkin kapsamlı bir bakış ortaya koymasını umduğumuz bu yazı dizisinin birinci bölümünde 2000-2010 yılları arasında çekilmiş ilk filmleri gözden geçirmiş, bize göre dönemin özelliklerini en iyi yansıtan, en iyi ilk filmlerden oluşan bir seçki sunmuştuk. Bu bölümde 2000'lere damgasını vuran yeni yönetmenleri ele alıyoruz. Önümüzdeki sayılardaysa, dönemin simgesi haline gelen oyuncular, türler ve filmler üzerine incelemelerle devam edeceğiz.

Son olarak, dergiyi matbaaya göndermek üzereyken aldığımız bir olumlu gelişmeyi paylaşayım sizlerle. Sinema dergisi yazı işleri ekibi olarak yıkılma tehdidiyle karşı karşıya olan Emek sinemasıyla ilgili görüşümüzü geçen sayıda açıklamıştım. Bizler, Emek gibi anıtsal değere sahip bir sinemanın, devletin ilgili kurumlarınca evrensel koruma yasalarına uygun şekilde, ruhuyla, dokusuyla olduğu gibi korunması, ticari bir işletme olarak kendini idame ettirip ettiremediğine bakılmaksızın yaşatılması ve kültürel mirasımızın bir parçası olarak gelecek kuşaklara aktarılması gerektiğini düşünüyoruz. Bugün Mimarlar Odası'nın yaptığı açıklama bu yolda olumlu bir adımın atılmış olduğunu gösteriyor. Açıklamaya göre, Mimarlar Odası'nın Emek sinemasının yıkımını öngören projeyi onaylayan kurul kararına açmış olduğu davada İstanbul 9. İdare Mahkemesi 12.05.2010 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı verdi. İşte bu iyi haber!

Röportajlar, festival izlenimleri, sinema gündemine damgasını vuran önemli gelişmeler ve filmlerle ilgili yorumlar içeren dopdolu bir sayı hazırlamaya çalıştık yine. Keyfini çıkarın ve dergiyle ilgili her türlü eleştiri, fikir ve önerinizi bize iletmeye devam edin lütfen.

Yeni sayıda buluşmak üzere.
Senem İşmen

500'ü aşkın proje 2010 boyunca İstanbul'da!

İstanbul 2010 AVRUPA KÜLTÜR BAŞKENTİ
EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

HAZİRAN ETKİNLİKLERİ

Müzik Durakları

Yer: İstanbul'un Onlarca Yerinde
Tarih: 21 Haziran

21 Haziran Dünya Müzik Günü'nde İstanbul, 39 ilçesine yayılan ve gün boyu süren etkinliklerle bir müzik sahnesine dönüşüyor: İlçelerde oluşturulan duraklar, otobüsler, vapurlar, iskele ve garlar, metro vagonları, tersaneler ve sosyal hizmet merkezleri müzikle şenleniyor. Tümü ücretsiz olan etkinliklerin finalinde Taksim Gezi Parkı'nda, Rüdiger Oppermann'ın yönetmenliğindeki Alman, Macar ve Türk müzisyenlerden oluşan "Kervan" Orkestrası sahne alıyor.

Pina Bausch'dan Nefes

Yer: Muhsin Ertuğrul Sahnesi
Tarih: 22, 23, 24 Haziran

Dünyanın en ünlü koreograflarından Pina Bausch'un İstanbul'dan esinlenerek yarattığı "Nefes" ve "Full Moon-Dolunay" adını taşıyan eserleri, İstanbul'da sahneleniyor. Mercan Dede'den Burhan Öçal'a, Suren Asaduryan'dan Tom Waits'e ünlü müzisyenlerin müzikleriyle zenginleşen gösteri, tüm sanatseverlere görsel ve işitsel bir şölen vaat ediyor.

İstanbul Minyatürleri

Yer: Cemal Reşit Rey
Tarih: 3 Haziran - 10 Temmuz

Minyatür ve tezhip sanatının günümüz temsilcilerinden Cahide Keskiner Atölyesi'nden sanatçıların katılımıyla gerçekleşen sergide İstanbul'un surları, İstanbul'un anıt ağaçları, İstanbul kültüründe kuşlar ve İstanbul yalıları gibi şehrin kimliğinde önemli yeri olan unsurlardan oluşan 60'a yakın eser sergileniyor.

İSTANBUL 2010 AVRUPA KÜLTÜR BAŞKENTİ HAZİRAN ETKİNLİKLERİ

15 Sergi 15 Seminer
Seminer
25 Haziran
Saat: 16:00 - 17:30
Hat Sanatının Estetik Kuralları
Sergi
25-30 Haziran
Klasik Türk Sanatlarında Katı' Sanatı
Ümraniye Belediyesi Nikah ve Kültür Sarayı

2010 Okullarda
Eğitim Projesi
Aralık ayının sonuna kadar sürüyor
Muhtelif Okullar

Âb-ı Hayat İstanbul Suları ve Su Kültürü
Sergi
15 Ağustos'a kadar sürüyor
Türk ve İslam Eserleri Müzesi

Ali Ufki Yılı Konserleri / 6
27 Haziran
Balat Bulgar Kilisesi

Antiseri
Sergi
23 Haziran - 26 Temmuz
Kartal Bülent Ecevit Kültür Merkezi

Arp ile Her Telden
Konser
Hollanda Arp Geleneği
12 Haziran Saat: 19:30
Notre Dame de Sion Lisesi Gösteri Salonu
Konser
Türk Arp Geleneği 3 / Genç Türk Arpistler
9 Haziran Saat: 10:00
Haydarpaşa Lisesi
Çalıştay
16 Haziran
Saat: 09:00-16:00
Notre Dame de Sion Lisesi Gösteri Salonu

Arvo Pärt "Adem'in Yakarışı" Dünya Prömiyeri
Gösteri
7 Haziran Saat: 20:00
Aya İrini

Atıf Yılmaz Stüdyosu
Sinema Eğitimi
Aralık ayının sonuna kadar sürüyor
Küçükçekmece Belediyesi

Bezemeleri ve Minyatürleriyle Osmanlı Çeşmeleri
Sergi
9 Haziran'a kadar devam ediyor
Dolmabahçe Sarayı

Beyond Credit
Güneydoğu Avrupa'dan Çağdaş Sanat
Sergi
19 Haziran - 31 Temmuz
Sanat Limanı

Bir Şehir Öyküsü: Konstantiyye, İstanbul
Konser
18 Haziran Saat: 21:00
Cemil Topuzlu Açık Hava Tiyatrosu

"Bizantion'dan İstanbul'a - Bir Başkentin 8000 Yılı"
Sergi
4 Haziran -4 Eylül
Sakıp Sabancı Müzesi

Büyük Sultan
Tiyatro
28, 29, 30 Haziran
Tophane-i Amire

Çağdaş Sanat Belleği
Çağdaş Sanat Arşivi
Aralık ayının sonuna kadar sürüyor
Kadırga Sanat Üretim Merkezi

Dans Platform İstanbul De Stilte Çocuk Tiyatrosu "Madcap"
Çocuk Tiyatrosu
11, 12 Haziran
Muhsin Ertuğrul Sahnesi

Dans Platform İstanbul Tokyo Balesi
"Bejart Program"
Bale
19 Haziran
CRR

Dürbünümde Binbir İstanbul
Film Galası
18 Haziran
Yeditepe Üniversitesi

Europa Nostra Toplantısı (Bizim Avrupamız -İstanbul 2010)
Çeşitli Etkinlikler
8 -12 Haziran
Saat: 09:30-21:00
Kadir Has Üniversitesi, İstanbul Kütüphanesi, Çelik Gürsoy Vakfı, Hollanda Sarayı

Europe On Water Su Üstünde Avrupa
Festival
25 Haziran-9 Temmuz
Almanya, Avusturya, Bosna Hersek, Bulgaristan, Danimarka, Estonya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İsveç, İtalya, Macaristan, Makedonya, Polonya, Romanya, Sırbistan

Essen-Pécs-İstanbul on Bike
Uluslararası Spor Etkinliği
22 Haziran İstanbul'a varış

Evimiz İstanbul
Eğitim Uygulamaları
Beykoz Öğrenim Birimi
2, 9 Haziran
3. Sınıf Kulüp Etkinliği
5, 12 Haziran
5. Sınıf Kulüp Etkinliği
7 Haziran
6. Sınıf Kulüp Etkinliği
Ferit Aysan Eğitim Parkı
3, 4, 10, 11 Haziran
4. Sınıf Kulüp Etkinliği
1, 8 Haziran
5. Sınıf Kulüp Etkinliği
Gültepe Öğrenim Birimi
1, 8 Haziran
3. Sınıf Kulüp Etkinliği
5, 12 Haziran
4. Sınıf Kulüp Etkinliği
6, 13 Haziran
5. Sınıf Kulüp Etkinliği
6, 13, 20, 27 Haziran
Kısa Süreli Etkinlikler
İpek Kıraç Öğrenim Birimi
3, 4, 10, 11 Haziran
3. Sınıf Kulüp Etkinliği
5, 12 Haziran
4. Sınıf Kulüp Etkinliği
Muhtelif Okullar
Aralık ayının sonuna kadar devam ediyor
Sema ve Aydın Doğan Eğitim Parkı
1, 4, 8, 11 Haziran
3. Sınıf Kulüp Etkinliği
5, 12 Haziran
4-5. Sınıf Kulüp Etkinliği
Semiha Şakir Öğrenim Birimi
6, 13 Haziran
5. Sınıf Kulüp Etkinliği
Zeyrek Öğrenim Birimi
3, 10 Haziran
3. Sınıf Kulüp Etkinliği
4, 11 Haziran
4. Sınıf Kulüp Etkinliği
6, 13 Haziran
5. Sınıf Kulüp Etkinliği

İstanbul 2010 GÖNÜLLÜ PROGRAMI

GÖNÜLLÜ PROGRAMI

Yer: İstanbul 2010 AKB Ajansı (Atlas Pasajı, Beyoğlu)
Oryantasyon Tarihleri: Her Çarşamba 15:00 -17:00 ve Her Cumartesi 12:00 -14:00

www.istanbul2010.org/gonullu
http://2010gonullu.blogspot.com

Olası program değişiklikleri için lütfen www.istanbul2010.org sitemizi ziyaret ediniz.

17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Haziran ayı boyunca her gün kent kültürü, görsel sanatlar, eğitim, müzik ve sahne sanatları alanlarında yeni, yaratıcı onlarca gösteri, atölye çalışması, konser ve etkinlik gerçekleşiyor... Katılmanız, izlemeniz, paylaşmanız için. **Şimdi yeniden keşfetme zamanı.** **Ayrıntılı bilgi için www.istanbul2010.org**

Europa Nostra Toplantısı

Yer: Muhtelif Yerler
Tarih: 8 - 12 Haziran

Avrupa ve Türkiye kültürel miras kuruluşları arasındaki iletişimi ve işbirliğini güçlendirecek; Europa Nostra Genel Kurulu, Avrupa-Türkiye Forumu, Avrupa Kültürel Koruma ödülleri töreni, koruma alanında en iyi uygulamalar sergisi ve bazı paralel etkinliklerin 8-12 Haziran 2010'da İstanbul'da yapılması amaçlanıyor.

Sanat Limanı Açılıyor

Yer: Sanat Limanı (Antrepo 5)
Tarih: 19 Haziran

Antrepo 5 "Sanat Limanı" adıyla yenilenerek İstanbul 2010 AKB kapsamında gerçekleştirilen birçok sergi ve etkinlik projesiyle kapılarını açıyor: Maria Vassileva, Luchezar Boyadjiev ve İara Boubnova küratörlüğünde 20 uluslararası sanatçı, "Kredi Ötesi" (Beyond Credit) sergisine katılıyor. Sabina Shikhlinskaya ve Derya Yücel küratörlüğünde gerçekleşen "Taşınabilir Sanat-Uluorta" (Openly) sergisinin yanı sıra Sanat Limanı'nda Nezaket Ekici'nin performansıyla başlayacak olan "Kadın Olmak" sergisi de açılıyor.

Bizantion'dan İstanbul'a - Bir Başkentin 8000 Yılı

Yer: Sakıp Sabancı Müzesi
Tarih: 4 Haziran - 4 Eylül

Kuruluşundan bu yana 8000 yıl geçen İstanbul'un tarihinin başyapıtlarla anlatılacağı geçici sergide İstanbul Arkeoloji Müzeleri, Topkapı Sarayı ve Türk İslam Eserleri Müzesi gibi önemli İstanbul müzelerinin yanı sıra, Türkiye'deki bazı devlet müzelerinin koleksiyonlarına başvuruluyor. Sergiye British Museum, Bargello Müzesi ve Louvre Müzesi gibi dünya çapında müzelerde bulunan eserler de katılıyor.

Arvo Pärt "Adem'in Yakarışı" Dünya Prömiyeri

Yer: Aya İrini
Tarih: 7 Haziran Saat: 20:00

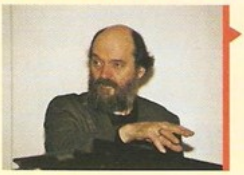

İstanbul 2010 AKB ve 2011 AKB Talinn'in ortak projesi Arvo Pärt'in "Adem'in Yakarışı" adlı eserinin prömiyeri 38. Uluslararası İstanbul Müzik Festivali kapsamında gerçekleştiriliyor. Müzisyene "Yaşam Boyu Başarı" ödülünün takdim edileceği gecede eser, Tõnu Kaljuste yönetiminde Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası ile Estonya Filarmonik Oda Korosu ve Vox Clamantis Toplulukları tarafından seslendiriliyor.

Fotoğraf Geçidi "İstanbul in İstanbul"
Sergi
5 Haziran- 2 Temmuz
Sergi Okuma
30 Haziran
Fototrek

Grease
Müzikal
2 Haziran
Kuruçeşme Arena

Haydarpaşa Garı'nda Bahar
Tiyatro / performans / film gösterimleri
3-6 Haziran
Haydarpaşa Garı

Heyday
Sergi
22 Haziran - 18 Temmuz
Ümraniye Atakent Kültür Merkezi

İKSV Tiyatro Şenliği
10 Haziran'a kadar devam ediyor
Muhtelif yerler

"İmkanmekan Yolda"
Kamusal mekan tasarımına yönelik atölye
12 Haziran
Şehir hatları vapuru

İstanbul %100 Ekolojik Pazarın Geliştirilmesi ve Tüketici Bilinçlendirme
Çevre Projesi
5, 12, 19, 26 Haziran
Feriköy Ekolojik Pazar

İstanbul Kadın-Kadın İstanbul
Panel
12 Haziran Saat: 13:00
"İstanbul'un Yönetici Kadınları"
Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı
Panel
19 Haziran Saat: 15:00
"Leyla Erbil'in Katılımıyla Vapur"
Rahmi M. Koç Müzesi
Fenerbahçe Vapuru
Panel
26 Haziran Saat: 13:00
"İstanbul'da Kadın Karikatüristler"
Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı

İstanbul Mimarisinin Müziği-4
Konser
2 Haziran / Aynalıkavak Kasrı

İstanbul Mimarisinin Müziği-5
Konser
15 Haziran / Aya İrini

İstanbul Mimarisinin Müziği-6
Konser
19 Haziran
Yıldız Sarayı Şale Manej Salonu

İstanbul Minyatürleri
Sergi
3 Haziran - 10 Temmuz
CRR

İstanbul Topkapı Sarayı: Osmanlı Sultanlarının Hazineleri Kremlin Sarayı'nda
Sergi
15 Ağustos'a kadar devam ediyor
Kremlin Sarayı-Moskova

Klişeleri Kırmak
Çalıştay
4 Haziran
Özel St. Georg Avusturya Lisesi ve Ticaret Okulu
Film Gösterimi
22 Haziran
Depo
Sergi
27 Haziran'a kadar devam ediyor
Depo

Kremlin Sarayı Hazineleri Topkapı Sarayı'nda
Sergi
7 Haziran'a kadar devam ediyor
Topkapı Sarayı Müzesi

Kültür Karıncaları 2010'a Yürüyor!
Eğitim Projesi
13 Haziran Saat: 10:00-15:00
Sadabat Parkı - Kağıthane

Molecular (İstanbul)
Sergi
Aralık ayının sonuna dek sürüyor
Hasköy Mayor Sinagogu

Müzik Durakları
Konser
21 Haziran
İstanbul'un bütün ilçeleri

Neşriyat-ı Musiki: İmparatorluk ve Cumhuriyetin Basılı Müzik Belgeleri
Sergi
3 Haziran - 3 Ağustos
Türk ve İslam Eserleri Müzesi

Pina Bausch'un İstanbul'u "Nefes" Tanztheater Wuppertal
Dans
22, 23, 24 Haziran
Muhsin Ertuğrul Sahnesi

Taşınabilir Sanat
Amber Seçkisi - *Çalıştay*
4 Haziran - 4 Temmuz
Fatih Ali Emiri Kültür Merkezi
Amber Seçkisi - *Sergi*
16 Haziran - 16 Temmuz
Fatih Ali Emiri Kültür Merkezi

"Çok Güzel" - *Sergi*
3 Haziran'a kadar devam ediyor
Kartal Bülent Ecevit Kültür Merkezi
"Küçük Kara Balığı" - *Panel*
11, 20 Haziran
Sanat Limanı
"Küçük Kara Balığı" - *Sergi*
19 Haziran - 19 Temmuz
Sanat Limanı
"Uluorta" - *Sergi*
19 Haziran - 18 Temmuz
Sanat Limanı
"Uluorta" - *Panel*
20 Haziran
Sanat Limanı

Tatarlı - Renklerin Dönüşü
Sergi
17 Haziran - 30 Eylül
Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi

The Morning Line
Enstalasyon
Eylül ayına kadar sürüyor
Eminönü Meydanı

Yerel Yönetimler için Kültür Yönetimi Profesyonel Formasyon Programı
Eğitim Projesi
1, 3, 8, 10, 15, 17, 22, 24, 29 Haziran
Saat: 09:30 -12:30
Kadırga Sanat Üretim Merkezi

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti sürecinde İstanbulluların daha etkin rol almasını sağlamak ve İstanbul 2010 kapsamında yürütülen etkinliklerde ihtiyaç duyulan gönüllülerin koordinasyonunu yapmak amacıyla hazırlanan Gönüllü Programı, farklı yaş, meslek, cinsiyet, din, dil, etnik köken ve dünya görüşlerine sahip İstanbulluların birlikte üretip çalışabilecekleri bir alan yaratıyor.

İstanbul 2010 GÖNÜLLÜ PROGRAMI
İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti YERİNİ AL!

Bu bir ilandır.

İÇİNDEKİLER

80
2000'LERİN İLK 10 YILINDA YENİ YÖNETMENLER

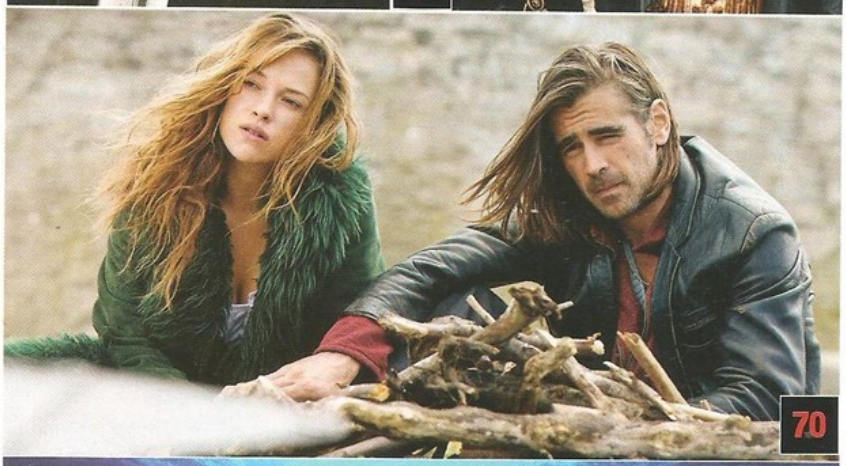

6 AYIN FİLMLERİ

Koleksiyoncu, Cennet Batıda, Sex and the City 2, Yaşamaya Değer, Koy, Elveda, Son Şarkı, Nanny McPhee Büyük Patlama, Ölüm Zili, Gosa, Gezegen 51, B Planı, The Joneses, Off Karadeniz, Paris'ten Sevgilerle, Tormented, Vera'nın Şoförü, Mavi Cennet, Frozen, Ev, Ondine, Ölümcül Takip, Alacakaranlık Efsanesi: Tutulma.

GÜNDEM

58 AŞKA ŞİDDET KARIŞIYOR
Alacakaranlık efsanesinde yavaş yavaş finale yaklaşıyoruz. Serinin üçüncü bölümü "Tutulma"da bir kurt adam ile bir vampir arasında kalbi ikiye bölünen Bella, hayatın ve aşkın farklı yüzlerini keşfediyor.

62 KORKUNUN YENİ PRENSLERİ VE PRENSESLERİ
Alacakaranlık serisiyle fitili ateşlenen doğaüstü aşk hikayeleri furyasının kökleri ve günümüz sinemasına etkileri.

68 SIRADIŞI BİR SERİ CİNAYET HİKAYESİ
"Ölümcül Takip", Güney Kore'den, her şeyiyle Güney Kore'ye özgü bir polisiye.

70 MUTLU SONLU BİR MASAL
Türler arasında dolaşmayı seven yönetmen Neil Jordan, bu kez ülkesi İrlanda'nın folklorundan ilham aldığı bir denizkızı öyküsü anlatıyor: "Ondine".

74 POLİTİK SİNEMANIN HEM İSA'SI HUM MUSA'SI
Bu ay, yeni filmi "Cennet Batıda" ile ülkemiz seyircisinin karşısına çıkacak yönetmen Costa-Gavras'ın sinema kariyerine yakından bakıyoruz.

78 DÖRT DUVAR ARASINDA DEHŞET
Caner ve Alper Özyurtlu, bir zamanların meşhur reality şovlarından Biri Bizi Gözetliyor evlerinden birinde geçen bir gerilim olan ilk sinema filmleri "Ev"le ilgili sorularımızı yanıtladı.

DOSYA

80 2000'LERİN İLK 10 YILINDA SİNEMA-2
Yeni yönetmenler

88 DÜNYA SİNEMA TARİHİ 10 (1985-1995)
Günümüz Sinemasına Doğru

HER AY

22 BOX OFFICE VE YILDIZ TABLOSU
24 SEYİR DEFTERİ
26 ELEŞTİRİLER
"Robin Hood", "Elm Sokağında Kabus", "Ayrılık", "Pers Prensi: Zamanın Kumları", "Bahtı Kara", "Iron Man 2".
34 SİNEMADAN ÇIKMIŞ İNSAN
36 ÖZEL SEANS
Sinema gündeminden haberler, yeni projeler, festivaller...
54 IŞIK VE GÖLGE Atilla Dorsay
56 AYIN OYUNCUSU Emma Thompson
94 KÜLT FİLMLER "Mondo cane"
96 GÖMÜLÜ HAZİNELER "Odete"
98 YEŞİLÇAM KLASİKLERİ "Gelin"
100 SOUNDTRACK "Vengo"
101 DVD REHBER
114 SİNEMA ÇIKIŞI Rıza Sönmez

ARMAĞANLAR

KOLEKSİYON KARTI: "Georgy Girl" (1966)
AFİŞETLER:
"Robin Hood", "Iron Man 2", "Şrek: Sonsuza Dek Mutlu", "Gözlerindeki Sır"

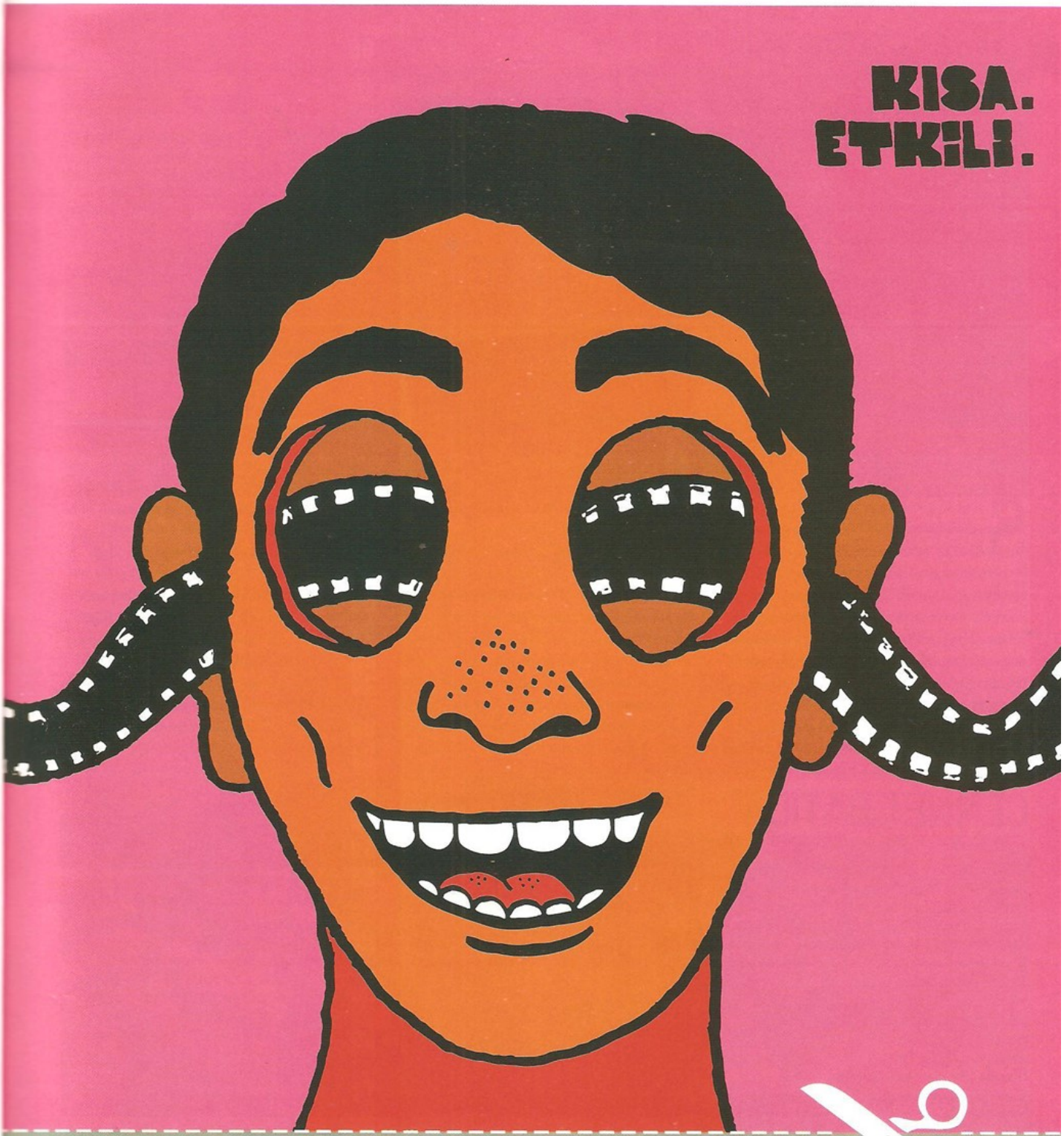

Başvurular için **son katılım:**
4 Aralık **2010**

Akbank
7. KısaFilm
Festivali
7-17 Mart **2011**

film

Bilgi için
> 0212 252 35 00 - 01
> www.akbanksanat.com
> www.akbankkisafilm.com

AKBANK
SANAT
BEYOĞLU

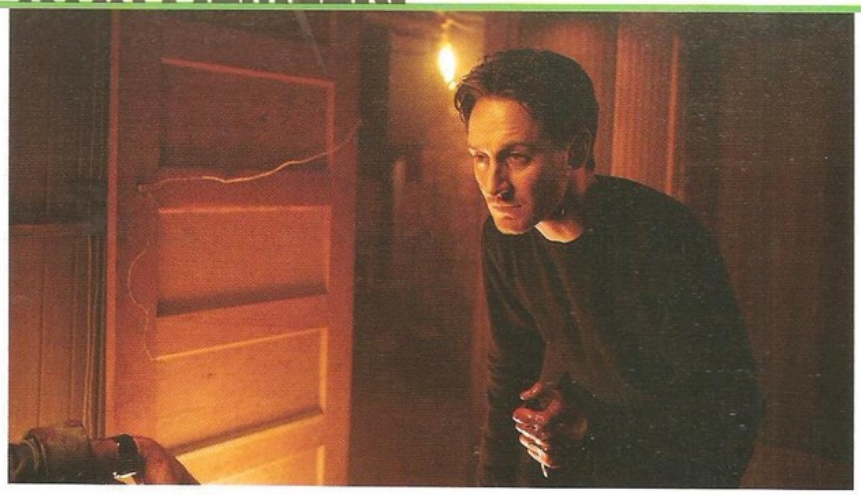

KOLEKSİYONCU THE COLLECTOR

Yönetmen: Marcus Dunstan. **Oyuncular:** Josh Stewart, Michael Reilly Burke, Andrea Roth, Juan Fernandez, Karley Scott Collins, Daniella Alonso, Haley Pullos, William Prael, Diane Ayala Goldner, Alex Feldman. **Senaryo:** Patrick Melton, Marcus Dunstan. **Görüntü Yönetmeni:** Brandon Cox. **Kurgu:** Alex Luna, James Mastracco, Howard E. Smith. **Müzik:** Jerome Dillon. **Yapım Tasarımcısı:** Ermanno Di Febo-Orsini. **Yapımcı:** Brett Forbes, Julie Richardson, Patrick Rizzotti. **Süre:** 90 dk. **Yapım:** ABD (2009). **İthalatçı:** Mars Production. **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 4 Haziran 2010

Sabıkalı Arkin (Josh Stewart) soygun için büyük bir eve girer. Burası, yeni işvereninin aittir ve aile tatile gittiği için ev boştur. Arkin'in amacı evdeki mücevherleri ve değerli eşyaları çalmaktır. Böylece eski karısına olan borcunu ödeyecek ve ailesini birarada tutabilecektir. Ancak genç adamın soygun planı düşündüğü gibi basit olmaz. Eve girdiğinde bir şeylerin ters gittiğini anlar. Ev aslında boş değildir ve maskeli bir kişi, aileyi esir almıştır. Bir anda Arkin, soymak için geldiği ailenin gönülsüz kurtarıcısına dönüşür. Aileyi kurtarmak için hareket geçtiğinde ise evin ölümcül tuzaklarla dolu olduğunu görecektir.

NOTLAR: "Saw/Testere" serisinin 4, 5 ve 6. filmlerinin senaristleri Patrick Melton ile Marcus Dunstan, 7. film için hazırlıklarını sürdüredursunlar, bir başka korku projesine daha imza attılar. "The Collector" kapalı mekanda geçen hikayesi, kurbanlarıyla oyun oynayan maskeli katili, zekice hazırlanmış bol kanlı tuzakları ile "Saw"ı hayli anımsatıyor. Melton ile Dunstan, "Testere"den farklı bir yol izlemiş; senaryolarını başka birisine emanet etmek yerine yönetmen koltuğunu kendileri, daha doğrusu Marcus Dunstan devralmış. Dunstan'ın ilk yönetmenlik deneyimi olan bu filmi neden ikilinin birlikte yönetmediği sorusuna ise Patrick Melton şu cevabı vermiş: "Iowa Üniversitesi'nde tanıştığımızda Marcus yönetmenlik konusunda çok istekli ve faaldi. Ondaki tutku bende yok. O yönetmenliğe benden çok daha uygun". 33 yaşındaki Josh Stewart bu filmle beyazperdedeki ilk başrol deneyimini yaşarken, yüzü maskeli Koleksiyoncu'yu ise Yves Saint-Laurent, Giorgio di Sant'Angelo gibi pek çok ünlü tasarımcı için modellik yapmış Juan Fernandez canlandırdı. Ülkesi ABD'de "Saw 6" ile aynı sene (2009) vizyona giren "The Collector"ın devam filmi de gündemde. Melton ile Dunstan'ın 2. film için stüdyoyla anlaştıkları söyleniyor.

CENNET BATIDA
EDEN A L'OUEST

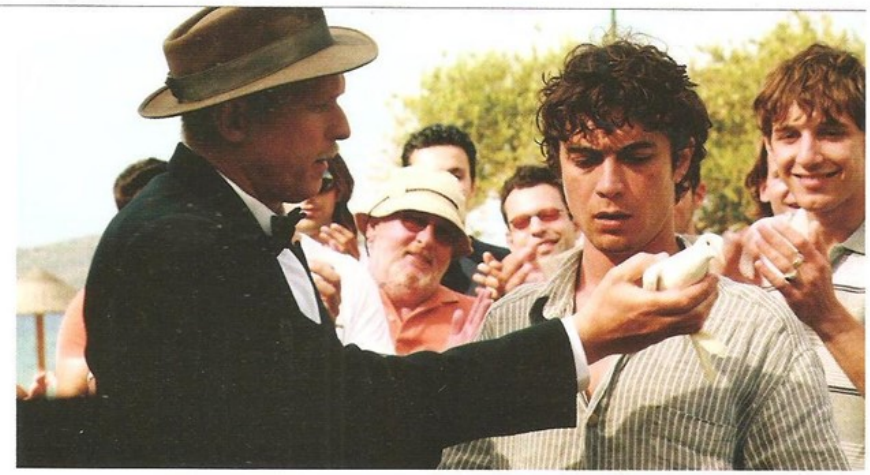

Yönetmen: Costa-Gavras. **Oyuncular:** Riccardo Scamarcio, Odysseas Papaspiliopoulos, Léa Wiazemsky, Tess Spentzos, Kristen Ross, Stella-Melina Vasilaki, Gil Alma, Eric Caravaca, Marissa Triandafyllidou, Konstandinos Markoulakis. **Senaryo:** Costa-Gavras, Jean-Claude Grumberg. **Görüntü Yönetmeni:** Patrick Blossier. **Kurgu:** Yannick Kergoat. **Müzik:** Armand Amar. **Yapım Tasarımcısı:** Alexandre Bancel. **Yapımcı:** Costa-Gavras, Manos Krezias, Jérome Seydoux. **Süre:** 110 dk. **Yapım:** Fransa, Yunanistan, İtalya (2009). **İthalatçı:** Bir Film. **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 4 Haziran 2010

Elias'ın (Riccardo Scamarcio) en büyük hayali Paris'e gidebilmektir. Yolculuğu, kendisi gibi birçok kaçak göçmen ile birlikte bindiği teknede başlar. Tekne polis tarafından durdurulunca Elias da çareyi denize atlamakta bulur. Karaya çıktığı yer, Cennet adlı çıplaklar kampıdır. Önce oranın çalışanı gibi davranır, sonra da müşteri gibi... Kendisinden yaşça büyük bir kadının verdiği parayla kamptan ayrılır. Genç adamın macerası kara yolculuğuyla devam eder. Yolculuk sırasında birçok insanla tanışır. Kimisi onu dolandırırken bazıları da Paris'e ulaşması için ona yardım eder.

NOTLAR: Kaçak göçmen temasına odaklanan "Eden à l'Ouest", İlyada destanı gibi Ege Denizi'nde başlayan ve Doğu'dan Batı'ya doğru ilerleyen bir yol filmi... Yunan asıllı Costa-Gavras, ülkesindeki siyasi çalkantılar nedeniyle Fransa'ya göç etmiş ve film kariyerini orada şekillendirmişti. Costa-Gavras, filmin ve kahramanı Elias'ın (Türk olmadığı belirtiliyor ama filmde hangi ülkeden geldiğine dair net bir bilgi de yok) kendi yaşamına benzerliğiyle ilgili şu yorumu yapmış: "Elias ben değilim. Ama onda bana tanıdık gelen, benden şeyler var." Senaryoyu önceki iki filminde olduğu gibi yine Jean-Claude Grumberg ile birlikte yazan yönetmen, arka fonda medya eleştirisine devam ettiği "Eden à l'Ouest"in ortaya çıkış fikrini ise şöyle açıklamış: "Göçmenlerle ilgili tüm filmler çok dramatiktir. Halbuki göçmenler dramatik bir hayat yaşarlar ama kendileri öyle değildir; beraberlerinde sadece trajedi getirmezler. Biz de, aydınlık, neşeli bir film yapmak istedik." Yabancı düşmanlığının had safhada olduğu Fransa'nın nüfusunun yaklaşık üçte birinin yabancılardan oluştuğu; göçmenlerin, ülkenin ekonomik ve sosyal yaşamına ciddi katkıları olduğu düşünüldüğünde, Costa-Gavras'ın neden mizahi ve kısmen iyimser bir filme imza attığı daha iyi anlaşılıyor. Ferzan Özpetek'in "Serseri Mayınları"nda izlediğimiz Riccardo Scamarcio, daha önce rol aldığı "Eden à l'Ouest"deki performansıyla büyük beğeni toplamıştı.

Hazırlayan: **MÜJDE IŞIL** mujde.isil@turkuvazdergi.com.tr

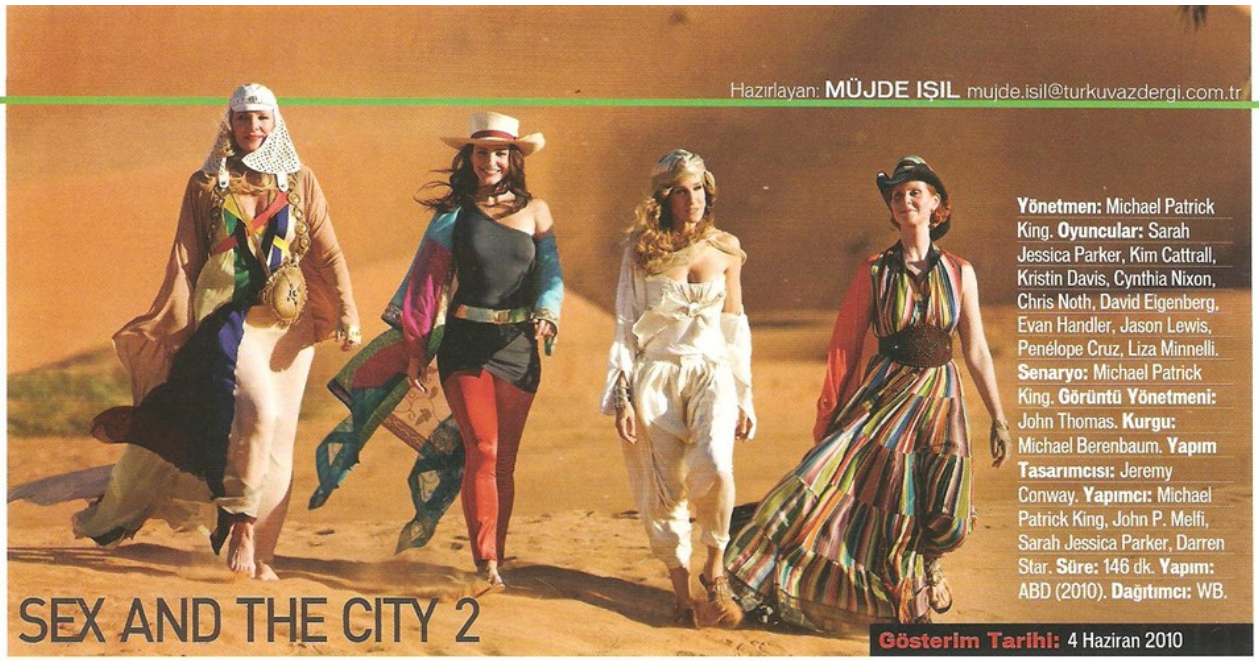

SEX AND THE CITY 2

Yönetmen: Michael Patrick King. **Oyuncular:** Sarah Jessica Parker, Kim Cattrall, Kristin Davis, Cynthia Nixon, Chris Noth, David Eigenberg, Evan Handler, Jason Lewis, Penélope Cruz, Liza Minnelli. **Senaryo:** Michael Patrick King. **Görüntü Yönetmeni:** John Thomas. **Kurgu:** Michael Berenbaum. **Yapım Tasarımcısı:** Jeremy Conway. **Yapımcı:** Michael Patrick King, John P. Melfi, Sarah Jessica Parker, Darren Star. **Süre:** 146 dk. **Yapım:** ABD (2010). **Dağıtımcı:** WB.

Gösterim Tarihi: 4 Haziran 2010

New York'taki parıltılı hayatlarına ve aşklarına devam eden Carrie (Sarah Jessica Parker), Samantha (Kim Cattrall), Charlotte (Kristin Davis) ve Miranda (Cynthia Nixon) ani bir kararla, dünyanın en lüks ve egzotik yerlerinden birine, partinin hiç sona ermediği, her köşesinde gizemler barındıran, büyüleyici bir maceraya doğru savrulurlar. Bu gezi, dört arkadaşın evlilik, annelik ve benzer durumların hayatlarına kattığı ve çoğu zaman savaşmak zorunda kaldıkları geleneksel rollerinden uzaklaşacakları mükemmel bir kaçamak olacaktır.

NOTLAR: HBO'nun 1998-2004 yılları arasında 6 sezon süren ünlü TV dizisi Sex and the City'nin temeli, Candace Bushnell'in New York Observer gazetesindeki köşesinde yazdığı yazıların derlenmesinden oluşan aynı adlı kitabıydı. Carrie Bradshaw karakteri aslında Bushnell'in ta kendisi iken diğer üç kadın karakter de yazarın yakın arkadaşlarının özelliklerini taşımaktaydı. Daha dizi yayınlanırken yani 2000'lerin başlarında dört kahramanın macerasının beyazperdeye aktarılması planlanıyordu. Nihayetinde 2008'de "Sex and the City" sinemaya taşındı. Filmin yönetmenliğini ve senaristliğini, dizide de aynı görevi üstlenen Michael Patrick King yapmıştı. Kısa bir aradan sonra aynı kadro devam filmi için yeniden biraraya geldi. İkinci filmde kahramanlarımız Büyük Elma'dan uzaklaşıp çöl ortasında tatil keyfi yapıyor. Bu kaçamağın onları seçkin yaşantılarından kopardığı söylenemez. Zira gittikleri yere kendi tarzlarını da taşımaktan geri kalmadıkları görülüyor. Çekimleri Fas'ta gerçekleştirilen "Sex and the City 2"de konuk oyuncu olarak Miley Cyrus ve Liza Minnelli gibi yıldızları görmek mümkün. Sarah Jessica Parker'ın hayranı olduğunu söyleyen Penélope Cruz da filmde rol almayı özellikle istemiş. Oscarlı aktrisi filmde Mr. Big ile yakınlaşan bankacı rolünde izleyeceğiz.

YAŞAMAYA DEĞER
LE HÉRISSON

Yönetmen: Mona Achache. **Oyuncular:** Josiane Balasko, Garance Le Guillermic, Togo Igawa, Anne Brochet, Ariane Ascaride, Wladimir Yordanoff, Sarah Lepicard, Jean-Luc Porraz, Gisèle Casadesus, Mona Heftre. **Senaryo:** Mona Achache (Muriel Barbery'nin L'élégance du hérisson adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Patrick Blossier. **Kurgu:** Julia Gregory. **Müzik:** Gabriel Yared. **Yapımcı:** Anne-Dominique Toussaint. **Süre:** 100 dk. **Yapım:** Fransa, İtalya (2009). **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 4 Haziran 2010

Renée (Josiane Balasko) Paris'te zenginlerin oturduğu bir apartmanın kapıcısıdır. Toplum tarafından kapıcılara, tek görevi apartman sakinlerine hizmet etmek olan tamamen cahil bir insan gözüyle bakılır. Renée ise bu kanının aksine öğrenmeye meraklı, kültüre ve sanata tutkun bir kadındır. Hatta apartmanda yaşayanların birçoğundan daha bilgilidir. Aynı binada oturan 11 yaşındaki Paloma Josse (Garance Le Guillermic) hayatı anlamsız bulduğu için yaşgününde intihar etmeye karar vermiştir. O zamana kadar, hayatındaki absürtlükleri göstermek için çevresindeki insanları filme almaya başlar. Apartmana yeni taşınan gizemli Bay Ozu (Togo Igawa) hem Paloma'nın hem de Renée'nin hayatını değiştirecektir.

NOTLAR: Casablanca doğumlu Fransız yazar ve felsefe profesörü Muriel Barbery'nin 2006'da yayımlanan L'Élégance du hérisson adlı ikinci romanı, arka arkaya 30 hafta boyunca ülkesinde çok satan listesinin liderliğini kimselere bırakmamıştı. Birbirinden farklı yaş ve sınıftan üç yalnız insanın aynı apartmanda kesişen hayatını anlatan kitabın 50 baskısı yapılmış, satışı da 1 milyonu geçmişti. Barbery, roman kahramanlarına kendi tutkularını yansıtmış: "Renée'nin öğrenme arzusu, Ozu'nun sinema sevdası, Rus yazarlara merakı, hepsi benim kendi tutkularım"... Romanı beyazperdeye uyarlayan isim, 1981 doğumlu Fransız yönetmen Mona Achache. Daha önce iki kısa filme imza atan Achache, "Le Herisson" ile ilk uzun metrajını yönetti; ajitasyona taviz vermeyen duyarlı ve detaycı yaklaşımı ile hayli beğenildi. Barbery, kendi romanın beyazperdeye aktarım sürecinde Achache'yi özgür bırakmaya özen göstermiş. Senaryo üzerine birkaç yorum getirmek dışında yönetmen/senariste müdahale etmemiş. "Le Herisson" geçtiğimiz sene Kahire Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ve FIPRESCI Ödülü başta olmak üzere belli başlı ödüllerin sahibi olmuştu.

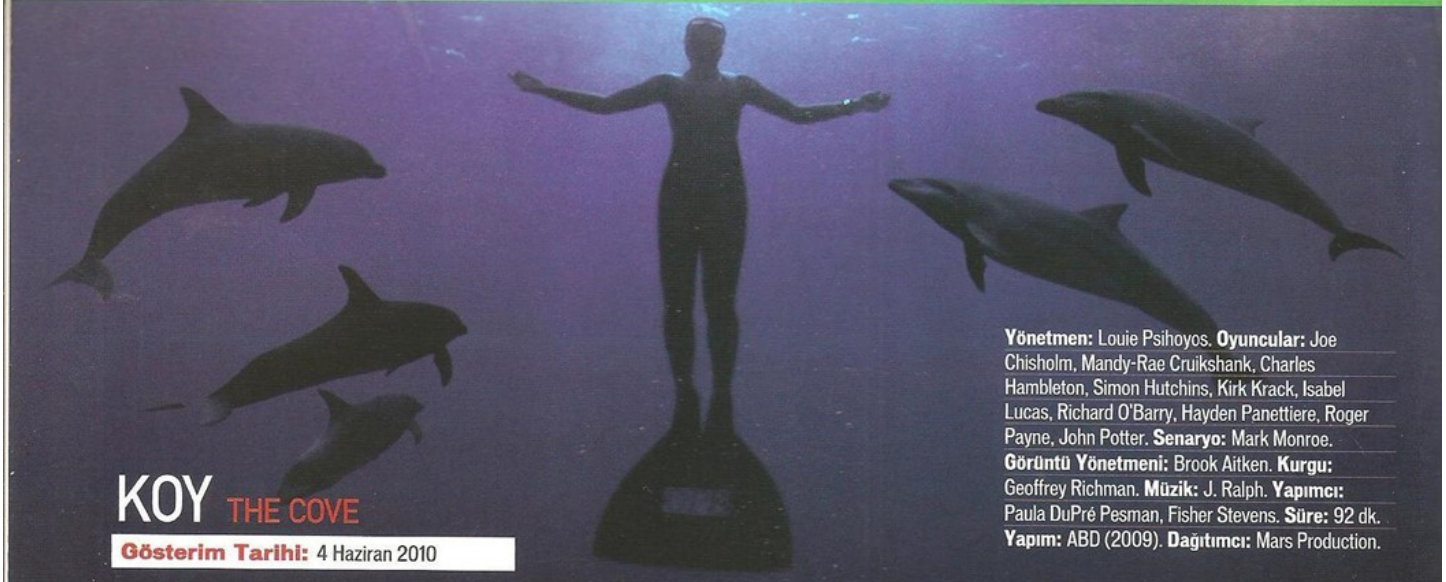

KOY THE COVE

Gösterim Tarihi: 4 Haziran 2010

Yönetmen: Louie Psihoyos. **Oyuncular:** Joe Chisholm, Mandy-Rae Cruikshank, Charles Hambleton, Simon Hutchins, Kirk Krack, Isabel Lucas, Richard O'Barry, Hayden Panettiere, Roger Payne, John Potter. **Senaryo:** Mark Monroe. **Görüntü Yönetmeni:** Brook Aitken. **Kurgu:** Geoffrey Richman. **Müzik:** J. Ralph. **Yapımcı:** Paula DuPré Pesman, Fisher Stevens. **Süre:** 92 dk. **Yapım:** ABD (2009). **Dağıtımcı:** Mars Production.

Belgesel; aktivist, sinemacı ve dalgıçlardan oluşan bir grubun Japonya'nın sahil kasabası Taiji'de görüntülediği yunus katliamını anlatıyor.

NOTLAR: Taiji, yunus ve balina heykelleri, resimleri hatta onların şekline benzeyen deniz taşıtlarıyla donatılmış küçük bir sahil kasabası. Ancak burası geçimini balıkçılıkla sağlayan sıradan ve masum bir kasaba değil. Taiji'de her sene yasallaşmış bir hayvan katliamı yapılıyor. Bir şenlik havasında gerçekleştirilen avlanma sezonunda denizin rengi kırmızıya dönüyor. Japonya'da yıllık yunus avlama kotası 20.000 ama Taijili balıkçılar sadece 6 ayda 2.300 tane yani ülkenin yıllık kotasının onda birinden daha fazla yunus avlıyor. Taiji'deki bir koyda gerçekleştirilen bu katliam dünyadaki en büyük çevre suçlarından biri olarak kabul ediliyor. Bu sene En İyi Belgesel Oscar'ının sahibi olan, katıldığı hemen her festival ve yarışmadan ödülle dönen "The Cove" işte bu katliamı konu alıyor. Belgeselin ortaya çıkışına zemin hazırlayan kişi, yunus eğitmeni Richard O'Barry. Flipper adlı TV dizisinde oynamış 5 yunusun yakalanmasına yardım eden ve eğitimlerini üstlenen O'Barry, sonrasında mesleğini bıraktı ve yunusların yaşam haklarını savunan bir aktivist oldu. Dünyanın en iyi fotoğrafçıları arasında sayılan Amerikalı Louie Psihoyos ise 17 yıl boyunca National Geographic'in fotoğrafçılığını yaptı; GEO, Time, Newsweek, New York Times Magazine gibi saygın dergilerde çalıştı. Psihoyos ile tanışan O'Barry, ona Taiji'deki katliamdan bahsedince ikili bunu belgelemeye karar verdi. Taiji'deki koya gizlenen kameralar ve mikrofonlar sayesinde "The Cove" ekibi bir nevi araştırmacı deniz gazeteciliğine imza atmış oldu. Psihoyos'un ilk yönetmenlik deneyimi olan belgeseldeki gerçekler dünya kamuoyunda geniş yankı buldu. Japonya'nın bu kıyıma ne zaman dur diyeceği ise merak konusu... Zira balina eti çok pahalı olduğu için yunus eti Japonya'da balina etiymiş gibi etiketlenip satılıyor.

ELVEDA L'AFFAIRE FAREWELL

Yönetmen: Christian Carion. **Oyuncular:** Emir Kusturica, Guillaume Canet, Alexandra Maria Lara, Willem Dafoe, Ingeborga Dapkunaite, Aleksey Gorbunov, Dina Korzun, Philippe Magnan, Niels Arestrup, Fred Ward. **Senaryo:** Christian Carion, Eric Raynaud (Serguei Kostine'in Bonjour Farewell adlı kitabından). **Görüntü Yönetmeni:** Walther van den Ende. **Kurgu:** Andrea Sedlackova. **Müzik:** Clint Mansell. **Yapım Tasarımcısı:** Jean-Michel Simonet. **Yapımcı:** Philippe Boeffard, Bertrand Faivre, Christophe Rossignon. **Süre:** 113 dk. **Yapım:** Fransa (2009). **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 11 Haziran 2010

1980'lerin başı... Dünyanın ABD ve SSCB arasında iki bloğa ayrıldığı Soğuk Savaş dönemi... Sergei Gregoriev (Emir Kusturica) KGB'de çalışan üst düzey bir subaydır. Sovyet rejimine karşı inancını yitirmiştir ve komünist sistemin artık tıkandığına inanmaktadır. Eğer rejim yıkılırsa yerine yepyeni bir düzen kurulacak ve kendisi göremese bile oğlu daha iyi bir dünyada yaşayabilecektir. Sergei bu düşünceyle, KGB'nin gizli belgelerini Batı'ya sızdırmaya başlar. Bu konuda en büyük yardımcısı ise Fransız mühendis Pierre Froment (Guillaume Canet) olur. Önceleri karıştığı işin ciddiyetini anlayamayan Pierre, zamanla Sergei'ye saygı duymaya ve onun hayatı için endişelenmeye başlar. İkilinin işbirliği Doğu Bloku'nun çöküşünde büyük rol oynayacaktır.

NOTLAR: 2006'da Yabancı Dilde En İyi Film dalında Fransa adına yarışan "Joyeux Noel/Ateşkes", Christian Carion'ın adını uluslararası camiada duyurmuştu. Fransız yönetmen, yeni filmi "L'affaire Farewell"de, "Ateşkes"te olduğu gibi yine gerçekten yaşanmış tarihi bir olayı beyazperdeye getirdi. Bu kez olaylar savaş meydanında değil, Soğuk Savaş döneminde cereyan ediyor. Ünlü yönetmen Emir Kusturica'nın hayli başarılı bir performansla canlandırdığı üst düzey KGB görevlisi Sergei Gregoriev, gerçekte Vladimir Vetrov'dan ilham alınarak yaratılmış bir karakter. Filmin isminde geçen 'farewell', 'veda' anlamına geliyor ve Fransız İstihbarat Servisi DST'nin Vetrov için kullandığı kod adı. KGB'nin merkez bürosunda çalışan Vetrov, 1981-82 yılları arasında, Sovyetler'in teknolojik sırlarının ve kodlarının bulunduğu 4000'in üzerinde gizli belgeyi ve Batı'da çalışan çok sayıda KGB ajanının ismini DST'ye vermişti. İlginçtir Vetrov, casusluk yüzünden değil, kendisini takip eden bir Sovyet polisini öldürme suçundan hapse atılmış ve 1983'te de idam edilmişti.

NOKIA
Connecting People
GEL, İNDİR
MOR VE ÖTESİ'NİN ALBÜMÜ
SENİNDİR
X6
NOKIA
Şimdi çalınıyor
4/11
mor ve ötesi
MASUMİYETİN ZİYAN OLMAZ
00:42
03:47
Yorma Kendini
mor ve ötesi
Seçenekler
Geri
Mor ve ötesi'nin yeni albümü
Masumiyetin Ziyan Olmaz
tüm dijital platformlardan önce
Nokia X6'yla Ovi Müzik'te*.
NOKIA.COM.TR/EGLEN
Nokia X6
Comes With Music Edition
* 15 - 31 Mayıs 2010 tarihleri arasında.

SON ŞARKI
THE LAST SONG

Yönetmen: Julie Anne Robinson. **Oyuncular:** Miley Cyrus, Greg Kinnear, Bobby Coleman, Liam Hemsworth, Hallock Beals, Kelly Preston, Nick Lashaway, Carly Chaikin, Kate Vernon, Melissa Ordway. **Senaryo:** Nicholas Sparks, Jeff Van Wie (Nicholas Sparks'ın aynı adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** John Lindley. **Kurgu:** Nancy Richardson. **Müzik:** Aaron Zigman. **Yapım Tasarımcısı:** Nelson Coates. **Yapımcı:** Jennifer Gibgot, Adam Shankman. **Süre:** 107 dk. **Yapım:** ABD (2010). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 11 Haziran 2010

Steve Miller (Greg Kinnear) kariyeri uğruna ailesini yıllar önce terk etmiştir. Şimdi ise 17 yaşındaki kızı Ronnie (Miley Cyrus) ve küçük oğlu Jonah (Bobby Coleman) ile yaz tatilini birlikte geçirme fırsatı yakalar. Jonah, babasıyla kısa sürede yakınlaşırken Ronnie ise iletişim kurma konusunda isteksizdir. Plaj voleybolunun popüler oyuncusu Will (Liam Hemsworth) ile tanışması Ronnie'nin hayatını değiştirir. İlk aşkın heyecanı ve mutluluğu içindeki genç kızının babasına karşı sert tavırları yumuşamaya başlar. Baba-kızı birbirine bağlayan ve iletişim kurmalarını sağlayan ortak payda müzik olacaktır.

NOTLAR: Aşk romanlarının popüler yazarı Nicholas Sparks'ın şimdiye kadar 5 romanı (Message in a Bottle, A Walk to Remember, The Notebook, Nights in Rodanthe ve Dear John) beyazperdeye uyarlanmıştı. Yeni romanı The Last Song, yazarın kariyerinde farklı bir yerde duruyor. Önceki filmlerde romanları değişik kişiler tarafından senaryolaştırılmıştı. The Last Song ise doğrudan sinema için yazılmış bir hikaye ve Nicholas Sparks'ın ilk senaryo çalışması. Bu çalışma sırasında yazarın en büyük yardımcısı ise üniversite yıllarındaki oda arkadaşı Jeff Van Wie oldu. Önce filmin senaryosunu yazan Sparks, hemen akabinde de romanı tamamlayıp baskıya verdi. Böylece, yazarın basılmış 15. kitabı olan bu roman, yayımlandığı yıl içinde sinemaya uyarlanan ilk eseri olarak kayıtlara geçti. "The Last Song", televizyon kökenli yönetmen Julie Anne Robinson'ın da ilk sinema filmi. Hikayenin merkezinde, yazarın önceki romanlarında olduğu gibi yine aşk var. "Ancak bu fantastik ve romantik bir aşk hikayesi değil; ebeveyn ve çocuk arasındaki gerçek sevgi hakkında..." diyor Sparks. "Hannah Montana" ile üne kavuşan ve onunla bütünleşen Miley Cyrus, farklı ve dramatik bir rol ararken, Sparks da ona bu fırsatı sunan Ronnie karakterini (biraz da sipariş üzerine) Cyrus'ı düşünerek yaratmış.

NANNY MCPHEE BÜYÜK PATLAMA
NANNY MCPHEE AND THE BIG BANG

Yönetmen: Susanna White. **Oyuncular:** Emma Thompson, Maggie Gyllenhaal, Ralph Fiennes, Ewan McGregor, Maggie Smith, Rhys Ifans, Asa Butterfield, Daniel Mays, Bill Bailey, Sinead Matthews. **Senaryo:** Emma Thompson (Christianna Brand'ın Nurse Matilda serisinden). **Görüntü Yönetmeni:** Mike Eley. **Kurgu:** Sim Evan-Jones. **Müzik:** James Newton Howard. **Yapım Tasarımcısı:** Simon Elliott. **Yapımcı:** Tim Bevan, Lindsay Doran, Eric Fellner. **Süre:** 109 dk. **Yapım:** İngiltere, ABD, Fransa (2010). **Dağıtımcı:** UIP.

Gösterim Tarihi: 11 Haziran 2010

Bayan Green'in (Maggie Gyllenhaal) artık canına tak etmiştir. Kocası savaşa gitmiştir ve ondan aylardır haber alamamaktadır. Üç çocuğu ise sürekli kavga etmektedir. Kayınbiraderi Phil (Rhys Ifans) çiftliğin yüzde elli hissesini kendisine satması için baskı yapmaktadır. Bunlar yetmezmiş gibi eve yerleşen küstah kuzenlerin de ayrılmaya hiç niyeti yoktur. Ve Dadı McPhee ansızın Bayan Green'in kapısında belirir. Uçan motosikletlerle heykellerin, ağaçlara tırmanabilen bir domuz yavrusunun ve en olmadık anlarda ortaya çıkan yavru bir filin yardımıyla harekete geçen Dadı McPhee, Bayan Green'in sorunlarına çözüm bulmak ve çocuklara beş önemli dersi öğretmek için büyülü güçlerini kullanacaktır.

NOTLAR: Emma Thompson'ın, Christianna Brand'ın Nurse Matilda serisinden yola çıkarak senaryosunu yazdığı "Nanny McPhee", ikinci filmiyle yoluna devam ediyor. Thompson bu projeyi öylesine benimsemiş ki, "Nanny McPhee and the Big Bang" için "Harry Potter and the Deathly Hallows"da Profesör Sybill Trelawney'i canlandırmaktan vazgeçmiş. İlk filmde eşini kaybeden ve çocuklarıyla başa çıkamayan Bay Brown'a yardım eden Dadı McPhee, bu sefer savaşa giden kocasının ardından zor durumda kalan genç anne Bayan Green'in evine misafir oluyor. İkinci Dünya Savaşı yıllarının İngiltere'sinde geçen ikinci filmde sorunlar daha fazla ve işler daha karışık. Filmde Maggie Gyllenhaal, Ralph Fiennes, Ewan McGregor, Maggie Smith, Rhys Ifans gibi yepyeni ve ilkine göre çok daha zengin bir oyuncu kadrosu yer alıyor. Filmdeki bir başka değişiklik de yönetmen koltuğunda... Önceki filmin yönetmeni Kirk Jones, Hollywood'un gözüne girmiş ve Giuseppe Tornatore klasiği "Stanno tutti bene"nin gayet başarılı yeniden çevrimi "Everybody's Fine/Herkesin Keyfi Yerinde"ye imza atmıştı. "Nanny McPhee and the Big Bang"i devralan isim ise Bafta ödüllü televizyon yönetmeni Susanna White.

Handcrafted in small batches
its smooth taste is equaled only by your own.
SMIRNOFF
BLACK
Small Batch
VODKA
Smirnoff Black is skillfully crafted
in a 150-year-old copper pot-still,
honouring traditional Russian methods
to capture the exceptional smoothness.
Clearly Smooth. Clearly Smirnoff.™
Produced in the UK
©2009 The Smirnoff Co.
SMIRNOFF, SMIRNOFF BLACK, CLEARLY SMIRNOFF and associated logos are trademarks of The Smirnoff Co.

ÖLÜM ZİLİ GOSA

Yönetmen: Yoon Hong-Seung. **Oyuncular:** Lee Beom-su, Choi In-sook, Da-Geon, Sung Jin, Kang Yi-seul, Bum Kim, Kim So-hie, Kong Jeong-hwan, Nam Gyu-ri, Yu Shin-ae. **Senaryo:** Yoon Hong-Seung, Kim Eun-Kyeong. **Görüntü Yönetmeni:** Heo Seong-ryong. **Kurgu:** Yu Yeong-ju. **Müzik:** Kim Jun-seong. **Yapımcı:** Seong Been, Kim Kwang-seop. **Süre:** 88 dk. **Yapım:** Güney Kore (2008). **İthalatçı:** Düet Film. **Dağıtımcı:** Duka Film.

Gösterim Tarihi: 4 Haziran 2010

Gosa, üniversiteye girmek için her Koreli öğrencinin vermesi gereken bir sınavdır. Okulun en başarılı yirmi öğrencisi seçilerek özel bir sınıfta toplanır ve özel bir kampa alınarak sınav için çalıştırılır. Öğrencilerine arkadaş gibi yaklaşan Hwang Chan-wook (Lee Beom-su) ve İngilizce öğretmeni Choi So-yeong'un (Yu Shin-ae) gözetiminde toplanan öğrenciler derse bir arkadaşlarından eksik olarak başlarlar. Ders video gösterimi ile başlamışken aniden görüntü gider ve sırası boş duran arkadaşları hızla su dolan bir akvaryum içinde ekrana gelir. Bir ses öğrencilere akvaryuma çizilmiş olan sorunun zamanında çözülmediği takdirde arkadaşlarının öleceğini söyler. Hiçkimse dışarı çıkmamalıdır, yoksa o öğrenci öldürülecektir.

NOTLAR: HD kamerayla çekilen "Gosa", 2008 yazında Güney Kore'de vizyona giren tek korku filmiydi ve 9 milyon doları aşan hasılatıyla o yıl ülkesinin box office listesinde 26. sırada yer almıştı. "Saw/Testere"nin okul sıralarına uyarlanmış versiyonu olarak da nitelendirilen "Gosa", uzun yıllar klip yönetmenliği yapan Yoon Hong-Seung'ın yani namı diğer Chang'ın ilk sinema filmi. Ülkesinin tanınmış komedyenlerinden Lee Beom-su'nun rol aldığı ilk korku filmi olan yapımda Kore'nin ünlü popçusu Nam Gyu-ri de ilk oyunculuk tecrübesini sergilemiş.

GEZEGEN 51
PLANET 51

Yönetmen: Jorge Blanco, Javier Abad, Marcos Martinez. **Seslendirenler:** Dwayne Johnson, Jessica Biel, Justin Long, Gary Oldman, Seann William Scott, John Cleese, Freddie Benedict, Alan Marriott, Mathew Horne, James Corden. **Senaryo:** Joe Stillman. **Kurgu:** Alex Rodriguez. **Müzik:** James Seymour Brett. **Yapım Tasarımcısı:** Julian Munoz Romero. **Yapımcı:** Ignacio Pérez Dolset, Guy Collins. **Süre:** 91 dk. **Yapım:** İspanya, İngiltere, ABD (2009). **İthalatçı:** Fida Film. **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 18 Haziran 2010

Astronot Chuck uzay gemisiyle birlikte dünyadan uzak bir gezegene iner. Bu topraklarda kimsenin yaşamadığına ve burayı ilk keşfeden insan olduğuna inanmaktadır. Ancak Gezegen 51, küçük yeşil insancıkların modern bir hayat sürdükleri bir yerdir. Astronot Chuck, karşılaştığı gerçek karşısında büyük bir şok yaşar. Gezegen 51 sakinlerinin yaşadığı şok ise daha büyüktür. Chuck'ı kendi soylarını yok edecek istilacı bir yaratık olarak görürler. Lem ise Chuck'ın düşman olmadığını anlar ve dünyaya geri dönmesi için ona yardım etmeye karar verir.

NOTLAR: 70 milyon dolarlık bütçesiyle en pahalı İspanyol filmi ilan edilen "Planet 51", Jorge Blanco'nun ilk sinema deneyimi. Ağabeyi ile birlikte uzun yıllar bilgisayar oyunu hazırlayan Blanco, ilk başta "Planet 51"ı kısa film olarak tasarlamış. Ancak yapımcısı Ignacio Pérez Dolset'in teşvikiyle hikayeyi uzun metraja dönüştürmeye karar vermiş. Senaryo sürecinde en büyük desteği de "Shrek"in yaratıcılarından Joe Stillman'dan almış. Zira Blanco'nun fikrini çok beğenen Stillman senaryoyu bizzat yazmış. İspanyol yapımı olsa da hem Hollywood yıldızlarından oluşan seslendirme kadrosu hem Stillman'ın varlığı hem de referans aldığı yapımlar filmi hayli Amerikanlaştırmış. 'E. T.'nin tersine çevrilmiş versiyonu' olarak nitelendirilen "Planet 51" için yönetmen Blanco türüne yenilik getirdiği yorumunu yapıyor: "Yaratığa dönüşen, tehlikeli bir yabancı olarak görünen bir astronottan bahsediyoruz. Bu, yeni bir şeydi. "Aliens" ya da "Star Wars" gibi referansların varlığı ise neredeyse bir zorunluluktu."

B PLANI
THE BACK-UP PLAN

Yönetmen: Alan Poul. **Oyuncular:** Jennifer Lopez, Alex O'Loughlin, Michaela Watkins, Eric Christian Olsen, Anthony Anderson, Noureen DeWulf, Melissa McCarthy, Tom Bosley, Maribeth Monroe, Robert Klein. **Senaryo:** Kate Angelo. **Görüntü Yönetmeni:** Xavier Pérez Grobet. **Kurgu:** Priscilla Nedd-Friendly. **Müzik:** Stephen Trask. **Yapım Tasarımcısı:** Alec Hammond. **Yapımcı:** Todd Black, Jason Blumenthal, Steve Tisch. **Süre:** 106 dk. **Yapım:** ABD (2010). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 18 Haziran 2010

Zoe (Jennifer Lopez) dolu dolu bir hayat yaşamaktadır. Harika arkadaşları ve iyi bir işi vardır. Ama 30'larının sonlarına yaklaşırken, bugüne kadar bir türlü karşısına çıkmayan mükemmel erkeğin belki de hiç gelmeyeceğini düşünmeye başlar. Aile kurma hayalini kendi başına gerçekleştirmeye karar verir ve bir doğum uzmanından randevu alır, sperm bankasının yolunu tutar. Tesadüfen aynı gün Bay Doğru yani Stan (Alex O'Loughlin) ile tanışır. Stan ile romantik bir ilişkiye başlayan Zoe, önceleri hamileliğini gizlemeye çalışır. Gerçek hamilelik testi ise, ikisinin de hormonların yarattığı karmaşa ve doğum hazırlıkları dışında birbirini tanımadıklarını fark etmeleriyle başlar.

NOTLAR: Kocası Marc Anthony ile birlikte başrolü paylaştığı "El cantante/Şöhret"ten sonra oyunculuğa ara veren Jennifer Lopez, hamilelik ve ikiz bebeklerini büyütme sürecinde yani 4 sene boyunca beyazperdeden uzak kalmıştı. "The Back-up Plan" adlı romantik komedi ile sinemaya geri dönen Lopez'e Avustralyalı yakışıklı Alex O'Loughlin eşlik ediyor. "Six Feet Under" adlı televizyon dizisinin yapımcı ve yönetmenlerinden Alan Poul, ilk defa bu filmle sinema yönetmenliğine soyunuyor. "The Back-up Plan"ın merkezinde, 30'lu yaşlardaki günümüz çalışan kadının sancılı annelik serüveni var.

EN GÜZEL FİLMLER
TİVİBU FILMCLUB
KANALLARINDA.
EVET!
TELEVİZYON
TELEFON
İNTERNET
FILM CLUB
FILM CLUB2
CLUB 1001
Evet Türkiye!
• En güzel ve en yeni filmler FilmClub ve FilmClub2'de.
• Mutlaka görmen gereken 1001 film Club1001 kanalında.
• FilmClub kanalları, isteyen Tivibu üyelerine 1 Temmuz'a kadar ücretsiz.
Tivibu. Yanındaki eğlence bu.
444 0 375 | www.tivibu.com.tr
TTNET
tivibu
FilmClub kanallarına üye olmak için Tivibu Standart Plus üyesi olmak gerekmektedir. Tivibu Standart Plus ve FilmClub kanallarına aylık üyelik ücreti tanıtım amacıyla 1 Temmuz 2010 tarihine kadar 1 TL'dir. Ayrıntılı bilgi için 444 0 375 TTNET Müşteri Hizmetleri'ne, TTNET Online İşlem Merkezi'ne (www.ttnet.com.tr) ve Tivibu Web Sitesi'ne (www.tivibu.com.tr) ulaşabilirsiniz.

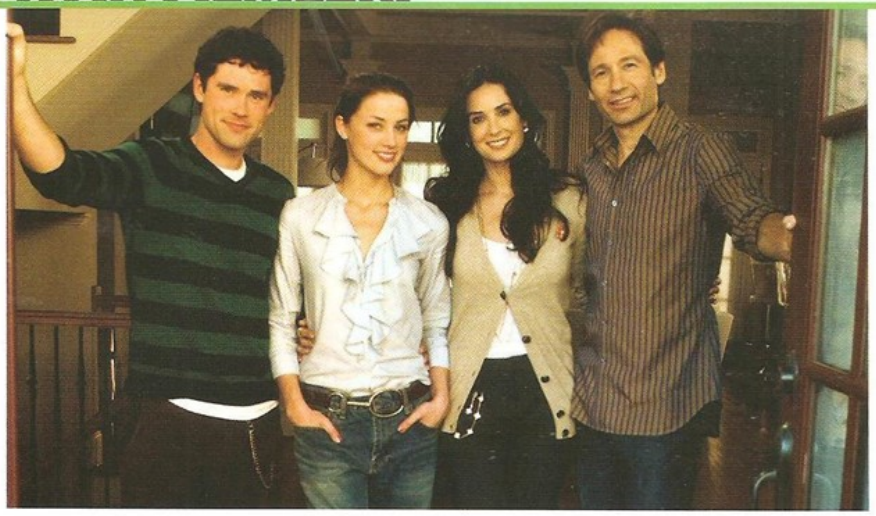

THE JONESES

Yönetmen: Derrick Borte. **Oyuncular:** Demi Moore, David Duchovny, Amber Heard, Gary Cole, Ben Hollingsworth, Glenne Headly, Lauren Hutton, Catherine Dyer, Christine Evangelista, Chris Williams. **Senaryo:** Derrick Borte. **Görüntü Yönetmeni:** Yaron Orbach. **Kurgu:** Janice Hampton. **Müzik:** Nick Urata. **Yapım Tasarımcısı:** Kristi Zea. **Yapımcı:** Derrick Borte, Doug Mankoff, Andrew Spaulding, Kristi Zea. **Süre:** 96 dk. **Yapım:** ABD (2009). **İthalatçı:** D Productions. **Dağıtımcı:** Pinema.

Gösterim Tarihi: 18 Haziran 2010

Kate (Demi Moore) ve Steve (David Duchovny), gençlik çağındaki çocukları Jenn (Amber Heard) ve Mick (Ben Hollingsworth) ile birlikte mutlu ve kusursuz bir aile portresi çizmektedir. Evleri mükemmel bir tarzda döşenmiştir. Jones Ailesi'nin yediği, içtiği ve kullandığı her şey en iyisidir. Yaşam standartları, çevredeki diğer ailelere hiç benzemez. Gerçekte ise hiçbir şey göründüğü gibi değildir. Joneslar bir aile değil, gizli pazarlama organizasyonunun çalışanıdır. Her biri, insanların neye sahip olmak istediklerini ve onlara neler satabileceklerini gayet iyi bilir. Komşuluk ve arkadaşlık ilişkileri tamamen bu satış stratejisi üzerine kuruludur.

NOTLAR: "The Joneses", Alman asıllı Amerikalı yönetmen Derrick Borte'nin ilk sinema filmi. Kariyerine grafiker olarak başlayan Borte, Sony Müzik Stüdyoları'nda hazırlanan kliplerin yapımında çalıştı. Oyunculuk ve gazetecilik yapan Borte, ilk yönetmenlik denemesi olan "The Joneses"ın senaristliğini ve yapımcılığını da üstlendi. Filmin konusu, hemen akıllara "The Truman Show"u getiriyor. Başkahramanının dönen dolaplardan haberi olmadığı "The Truman Show"un aksine "The Joneses"daki aile, satış yapmaları için özel olarak çalıştırılan kişiler ama çevredekilerin, bunun bir reklam stratejisi olduğundan haberi yok. Yönetmenin verdiği röportajlarda "The Truman Show"u referans aldığına dair bir açıklaması yok. Borte filmin çıkış noktası olarak 'stealth marketing/gizli pazarlama' (profesyonel oyuncular tarafından müşterinin haberi olmaksızın bir malı almaya yönlendirilmesi) hakkında televizyonda izlediği bir haber programını göstermiş. "The X Files"ın ikinci sinema versiyonundan sonra bambaşka bir karakterle seyirci karşısına çıkan David Duchovny'ye gençlere taş çıkaran görüntüsüyle Demi Moore eşlik ediyor.

OFF KARADENİZ

Yönetmen: Nur Dolay. **Oyuncular:** Melissa Papel, Nurhayat Boz, Salim Bozak, İrfan Delibaş, Şuayip Ünsal, Fırat Topkorur, Sedat Çelik, Emine Nar, Ayşe Kurt, Erdoğan Buçan. **Senaryo:** Nur Dolay. **Görüntü Yönetmeni:** Varlam Karchkhadze. **Kurgu:** Zehra Ziraman, Nur Dolay. **Müzik:** Gökhan Birben, İlhan Yabantaş. **Sanat Tasarımcısı:** Thora-Hanım Agabeyova. **Yapımcı:** Jean-Louis Papel. **Yapım:** Orkinos Film - Fransa, Türkiye (2010). **Dağıtımcı:** Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 18 Haziran 2010

Melek (Melissa Papel) yeni hakim çıkmış İzmirli genç bir kızdır. Laz genci Yunus'a (İrfan Delibaş) aşık olur ama ailesi bu ilişkiye karşı çıkar. Kızlarını Yunus'tan kurtarmaya çalışan aile, kendini genç adamın memleketi Karadeniz'de buluverir. Çünkü Melek'in hakim olarak tayini Of'a çıkmıştır.

NOTLAR: Uzun süredir Türkiye ve Fransa'da gazetecilik yapan Nur Dolay, Fransız televizyon kanallarında yayınlanmış ve çevre sorunlarına parmak basan birçok belgesele de imza atmıştı. Yakın zaman önce "Orkinos" adını verdiği filminin senaryosunu tamamlayan Dolay, çekim mekanını da belirlemişti: İzmir-Karaburun.... Projeyi inceleyen Fransız yapımcı Jean-Louis Papel bu film yerine ona, bölgesel kültür farklılıklarından beslenen bir komedi çekmeyi önerdi. Yapımcı ve yönetmen, zengin bir kültüre sahip Karadeniz'e gitti. Neredeyse bir sene sürecek keşif ve hazırlık süreci böylece başlamış oldu. Dolay, belgeselci ve gazeteci kimliğinin avantajıyla "Off Karadeniz"i Temel fıkralarını dayanak alan değil, bölgenin gerçeklerini yansıtan, çevreci hassasiyeti ağır basan bir komedi olarak tasarladı. Dolayısıyla filmde Karadeniz'in yemyeşil doğasının yanısıra doldurulan deniz ve dereler, vadileri yok eden barajlar, ormanların ortasına açılan çöp çukurları, aşırı betonlaşma gibi çevre sorunlarını da görmek mümkün. Fransa'da giderek artan yabancı düşmanlığına inat, olumsuz Türk imajını değiştirmeyi de hedefleyen film, İzmir-Of-Rize-Ardeşen hattında çekildi. Filmin başrolünde ise Elveda Rumeli dizindeki Gülsüm karakteri ile ünlenen ve aynı zamanda Fransız yapımcı Jean-Louis Papel'in kızı olan Melissa Papel yer aldı.

LÜTFEN BİLİNÇLİ TÜKETİNİZ
Bomonti
TARİHE
MEYDAN OKUYAN
BİRA
1890
%100 MALT
120 yıl önce bu topraklarda doğduğunda ortada biranın b'si bile yoktu. Üzerinden ne zamanlar, ne biralar geldi geçti. % 100 malttan gelen lezzetiyle Bomonti çıkıp geldi. Hoş geldi.
200 YIL
* Bomonti birasının içeriği ve tadı 1890'da sunulan Bomonti birasıyla herhangi bir benzerlik göstermemektedir.

PARİS'TEN SEVGİLERLE
FROM PARIS WITH LOVE

Yönetmen: Pierre Morel. **Oyuncular:** John Travolta, Jonathan Rhys Meyers, Kasia Smutniak, Richard Durden, Yin Bing, Amber Rose Revah, Eric Godon, François Bredon, Chems Dahmani, Sami Darr. **Senaryo:** Adi Hasak. **Görüntü Yönetmeni:** Michel Abramowicz. **Kurgu:** Frédéric Thoraval. **Müzik:** David Buckley. **Yapım Tasarımcısı:** Jacques Bufnoir. **Yapımcı:** Luc Besson, India Osborne, Virginie Silla. **Süre:** 92 dk. **Yapım:** Fransa (2010). **İthalatçı:** TMC. **Dağıtımcı:** UIP.

Gösterim Tarihi: 25 Haziran 2010

Fransa'daki Amerikan büyükelçisinin kişisel yardımcısı olan James Reese'in (Jonathan Rhys Meyers) gıpta edilen bir hayatı ve güzeller güzeli Fransız kızarkadaşı vardır. Ancak Reese'in gerçek tutkusu, CIA'in alt kademe çalışanı olarak yaptığı yan iştir. Tüm isteği, ajan olmak ve gerçek bir operasyona tanıklık etmektir. Sonunda dileği gerçekleşir ve ona ilk kez üst düzey bir görev verilir. Şanslı olduğunu düşünen Reese'in hevesi kursağında kalır. Zira iş ortağı, her an silahını ateşlemeye hazır, pervasız ve sağı solu belli olmayan özel ajan Charlie Wax'tir (John Travolta). Wax, Paris'a bir terörist saldırıyı durdurmak için gönderilmiştir. Onun peşinde Paris'in yeraltı dünyasına inen Reese, kendini silahların susmadığı bir mücadelenin ortasında bulacaktır.

NOTLAR: Başta "The Transporter/Taşıyıcı" ve "Danny the Dog/Kır Zincirlerini" gibi Luc Besson projeleri olmak üzere son yılların popüler aksiyonlarında görüntü yönetmenliği yapan Pierre Morel, yine Besson'un himayesinde ve onun senaryosunu yazdığı filmlerle yönetmenliğe adım atmıştı. Geçtiğimiz senelerde ülkemizde de vizyona giren "Taken/96 Saat", tipik bir Bessonvari aksiyon filmi ve intikam öyküsüydü. Morel'in yeni filmi "From Paris with Love"ın çıkış fikri yine Besson'a ait ama bu sefer senaryoyu "Shadow Conspiracy/Gölge Bunalımı"nın senaristlerinden Adi Hasak kaleme almış. İsmiyle, ünlü Bond macerası "From Russia With Love"a gönderme yapan filmde Luc Besson, arabadan inen adam rolünde kısa bir an görünüyor. Mel Gibson'ın "Lethal Weapon/Cehennem Silahı"nda canlandırdığı Martin Riggs karakterinden fazlasıyla ilham almış gibi görünen delifişek ajan Charlie Wax'e John Travolta hayat vermekte. Bu rol için aktörün saçları photoshop kullanılarak silinmiş. 52 milyon dolara mal olan filmin dünya çapındaki hasılatı ise şimdilik 48 milyon dolar civarında yani beklentilerin hayli altında.

TORMENTED

Yönetmen: Jon Wright. **Oyuncular:** Alex Pettyfer, April Pearson, Dimitri Leonidas, Calvin Dean, Tuppence Middleton, Georgia King, Mary Nighy, Olly Alexander, James Floyd, Sophie Wu. **Senaryo:** Stephen Prentice. **Görüntü Yönetmeni:** Trevor Forrest. **Kurgu:** Matt Platts-Mills. **Müzik:** Paul Hartnoll. **Yapım Tasarımcısı:** Julian Nagel. **Yapımcı:** Cavan Ash, Tracy Brimm, Arvind Ethan David, Kate Myers. **Süre:** 91 dk. **Yapım:** İngiltere (2009). **İthalatçı:** Bir Film. **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 25 Haziran 2010

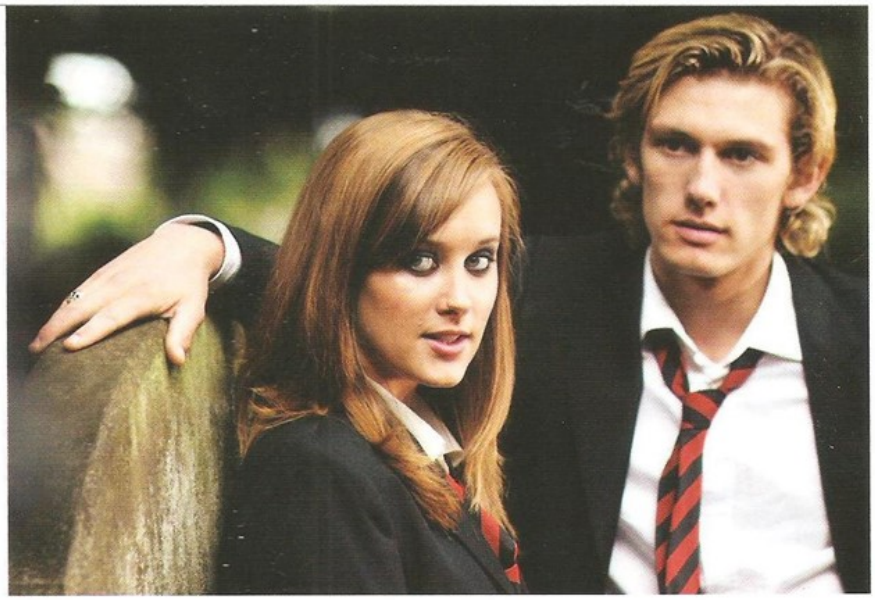

Fairview Lisesi'nin gözde ve şımarık kızı Justine Fielding (Tuppence Middleton) ile okulun popüler yakışıklısı Alexis (Dimitri Leonidas) arasındaki romantik ilişki, tüm arkadaşlarının dilindedir. Alexis, güçsüz çocuklara eziyet etmekten zevk alan Bradley'nin (Alex Pettyfer) arkadaşlarındandır. Bradley'nin grubunun kurbanlarından biri de Darren Mullett (Calvin Dean) adlı zavallı genç olmuştur. Okul arkadaşlarının şeytani eğlencelerine ve bitmek bilmeyen saldırılarına dayanamayan Darren, hayatına son vermiştir. Herkes onun ölüp gittiğini düşünürken Darren öteki dünyadan geri döner ve kendisine eziyet edenlerden birer birer intikam almaya başlar.

NOTLAR: Ülkemizde de viyona giren "The Children/Histeri", "Eden Lake/Kan Gölü" gibi yapımlar gösteriyor ki, İngiliz sinemasi son yıllarda korku filmleriyle önplana çıkmaya başladı. Bu akımın yeni örneklerinden olan "Tormented", korku sinemasının zombi ve teen slasher gibi alt türlerini birleştirirken hikayeyi İngiliz mizahıyla süslemeyi ihmal etmeyen bir yapım. Tarz olarak, Amerikanvari bir havaya sahip olduğu da yaygın bir görüş. Filmde intikamcı Darren'ı canlandıran Calvin Dean'e her gün 3 saat süren ağır bir makyaj yapılmış. Filmin yönetmeni Jon Wright, The Librarian's Dream adlı kısa filmiyle 2001'de BBC Yetenek Ödülü kazanmış; reklam filmleri ve müzik videoları çekmiş bir isim. "Tormented", Wright'ın ilk sinema filmi. Türün büyük bir hayranı olan Wright, üzerinde çalıştığı korku filmini çekmeye hazırlanırken kendi projesi gerçekleşmeyince yapımcıların önerisiyle "Tormented"ı yönetmiş. Wright "Tormented"ı yakın tarihli korku filmlerinden farklı bir yerde tutuyor: "Eden Lake ve Donkey Punch gibi yapımlarda kati sertlik ve nihilizm hakim. Fakat "Tormented"ın ahlaki bir bakış açısı var."

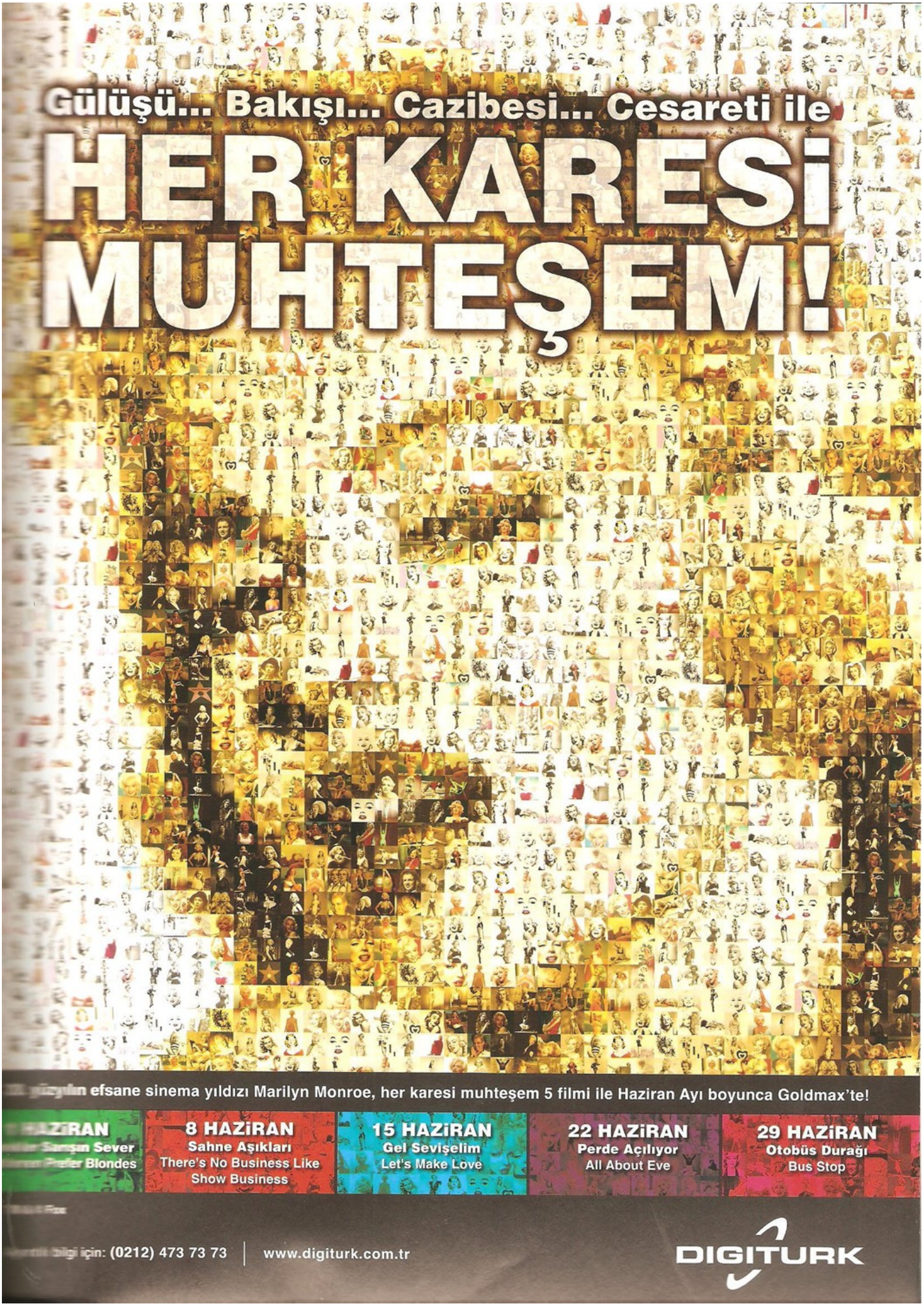
Gülüşü... Bakışı... Cazibesi... Cesareti ile
HER KARESİ MUHTEŞEM!
yüzyılın efsane sinema yıldızı Marilyn Monroe, her karesi muhteşem 5 filmi ile Haziran Ayı boyunca Goldmax'te!
HAZİRAN
Sarışın Sever
Prefer Blondes
8 HAZİRAN
Sahne Aşıkları
There's No Business Like Show Business
15 HAZİRAN
Gel Sevişelim
Let's Make Love
22 HAZİRAN
Perde Açılıyor
All About Eve
29 HAZİRAN
Otobüs Durağı
Bus Stop
bilgi için: (0212) 473 73 73
www.digiturk.com.tr
DIGITURK

Mayıs sürprizleri

VERA'NIN ŞOFÖRÜ
VODITEL DLYA VERY

Yönetmen: Pavel Chukhrai. **Oyuncular:** Igor Petrenko, Yelena Babenko, Bogdan Stupka, Andrey Panin, Yekaterina Yudina, Marina Golub, Valeriy Barinov, Natalja Gudkova, Alisa Grebenshchikova, Dimitri Vysotsky. **Senaryo:** Pavel Chukhraj. **Görüntü Yönetmeni:** Igor Klebanov. **Kurgu:** Olga Grinshpun. **Müzik:** Eduard Artemyev. **Yapımcı:** Aleksandr Rodnyansky, Igor Tolstunov, Mikhail Zilberman. **Süre:** 105 dk. **Yapım:** Rusya, Ukrayna (2004). **İthalatçı:** Yeni Film Prodüksiyon. **Dağıtımcı:** Duka Film.

Gösterim Tarihi: 14 Mayıs 2010

1960'ların başı... General Serov'un (Bogdan Stupka) kızı Vera (Yelena Babenko) göz alıcı güzellikte ancak fark edilir fiziksel engeli olan bir gençtir. Viktor (Igor Petrenko) genç bir Kızıl Ordu askeridir ve General adına çalışmaktadır. Vera'nın özel şoförü olarak atanan Victor, genç kızı görür görmez ona ilgi duymaya başlar. General'in güzel hizmetçisi Linda (Yekaterina Yudina) da Viktor'dan hoşlanmaktadır. Bu arada KGB ajanı Saveliev (Andrey Panin), Viktor'u General Serov aleyhine casusluk yapması için zorlar. Tüm bu karmaşanın ortasında ise Vera'nın herkesten gizlediği bir sırrı vardır.

NOTLAR: Ünlü Rus yönetmen Grigori Chukhrai'ın oğlu olan Pavel Chukhrai, adını 1997 tarihli "Vor/Hırsız" ile duyurmuştu. Bu yapım, Rusya'nın Yabancı Dilde En İyi Film dalında Oscar adayı oldu. Akabinde sinemaya uzunca bir ara veren Chukhrai, 7 sene sonra "Vera'nın Şoförü" için yönetmen koltuğuna yeniden oturdu. 2005'te Ukrayna'nın Yabancı Dilde En İyi Film dalında Oscar adayı olan "Vera'nın Şoförü", Akademi'nin Ukrayna değil Rus yapımı olduğuna karar vermesi üzerine diskalifiye edilmişti.

MAVİ CENNET TENGRİ

Yönetmen: Marie-Jaoul de Poncheville. **Oyuncular:** Albina Imasheva, Elim Kalmouratov, Taalai Abazova, Nikolai Marousitch, Busurman Odurakaev, Hélène Patarot, Askat Sulaimanov, Aibek Midin Uulu. **Senaryo:** Marie-Jaoul de Poncheville, Jean-François Goyet, Azamat Kadyraliev (Cengiz Aytmatov'un Cemile adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Sylvie Carcedo, Assan Imanaliev. **Kurgu:** Catherine Quesemand. **Müzik:** Birgit Lokke, Nikolai Marousitch. **Yapım Tasarımcısı:** Kalyk Akmatov, Kassym Ismailov, Sharip Jailobaev, Sadyr Sagonbaiev. **Yapımcı:** Talaibek Bapanov, Frank Müller, Emmanuel Schlumberger. **Süre:** 96 dk. **Yapım:** Fransa, Kırgızistan, Almaya (2008). **İthalatçı:** Filmartı. **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 21 Mayıs 2010

30 yaşındaki Timur (Elim Kalmouratov) babasını bulma umuduyla Kırgız dağlarındaki bir yaylaya gelir. Babasının öldüğünü öğrenir ve gidecek yeri olmadığı için yaylada kalmaya karar verir. Çok geçmeden, güzel Amira (Albina Imasheva) ile tanışır ve ona yardım etmeye başlar. İki genç bir süre sonra birbirine aşık olur. Ancak Amira'nın kocası Afganistan'daki savaştan dönünce yayladan kaçmak zorunda kalırlar.

NOTLAR: Dünyaca ünlü Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'un Cemile adlı romanının serbest bir uyarlaması olan "Tengri", 2009'da Yabancı Dilde En İyi Film kategorisinde Kırgızistan'ın Oscar adayıydı. Film aynı zamanda tamamı Kırgızistan'da çekilen ilk Fransız yapımı olma özelliğini de taşıyor. Aytmatov'un 1958'de yayımlanan eseri, 2. Dünya Savaşı zamanında geçer. "Tengri" ise romanın temeline bağlı kalsa da hikayeyi güncelleştiriyor ve savaşı Afganistan'a taşıyor; koca karakterini de mücahite dönüştürüyor.

FROZEN

Yönetmen: Adam Green. Oyuncular: Emma Bell, Shawn Ashmore, Kevin Zegers, Ed Ackerman, Rileah Vanderbilt, Kane Hodder, Adam Johnson, Chris York, Peder Melhuse, Will Barratt. Senaryo: Adam Green. **Görüntü Yönetmeni:** Will Barratt. **Kurgu:** Ed Marx. **Müzik:** Andy Garfield. **Yapım Tasarımcısı:** Bryan McBrien. **Yapımcı:** Peter Block, Cory Neal. **Süre:** 94 dk. **Yapım:** ABD (2010). **Dağıtımcı:** Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 28 Mayıs 2010

Üç snowboardçu; Parker (Emma Bell), Joe (Shawn Ashmore) ve Dan (Kevin Zegers) kaymak için dağa çıkar. Bindikleri telesiyej arızalanınca yukarıda asılı kalırlar. Bir süre telesiyejin çalışmasını bekleyen gençler sonunda başlarının çaresine bakmak zorunda kalırlar. Kurtulmak için deneyecekleri iki yol vardır: Tele tutunarak ilerlemek ya da aşağı atlamak... İkisi de mümkün görünmemektedir. Telesiyejden inmeyi başarsalar bile onları dondurucu soğukta zorlu bir yaşam mücadelesi beklemektedir.

NOTLAR: Kaymak ya da sadece gezmek amacıyla telesiyeje binen hemen hemen herkesin gizli korkusudur, havada asılı kalmak... Çocukluğunda ve gençliğinde sık sık kayak yapan yönetmen Adam Green, işte bu gerçek korkudan yola çıkarak "Frozen"ın senaryosunu kaleme aldı. Prömiyeri bu sene başında Sundance Film Festivali'nde yapılan "Frozen"ın çekimleri Utah - Ogden'de gerçekleştirildi ve özel efektlere bel bağlamadan, gerçekten zorlu koşullarda yapıldı. Filmde bahsi geçen New England'ın Mount Holliston dağı ise tamamen hayali bir yer. Filmde küçük bir rolde (telesiyejdeki müşterilerden biri) görünen yönetmen, "Frozen"ın seyircide şöyle bir etki bırakmasını umduğunu söylemiş: "Bindikleri telesiyej durduğunda biri, diğer arkadaşını dürtüp 'O filmi hatırlandın mı?' diye soracak ve arkadaşı da ona 'Dostum, kapa çeneni' diyecek..."

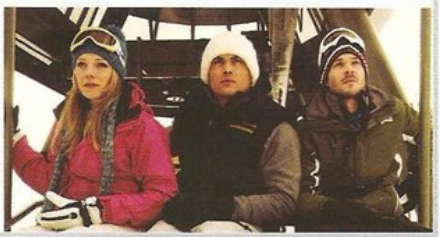

EV

Yönetmen: Alper Özyurtlu, Caner Özyurtlu. **Oyuncular:** Deniz Celiloğlu, Kerem Atabeyoğlu, Alpay Atalan, Ece Çeşmioğlu, Melda Gür, Şükran Ovalı, Ahmet Saraçoğlu, Levent Ünsal, Alican Yücesoy, Gülçin Santırcıoğlu. **Senaryo:** Alper Özyurtlu, Caner Özyurtlu, Volkan Keleş. **Görüntü Yönetmeni:** Aras Demiray. **Kurgu:** Korhan Koryürek. **Müzik:** Deniz Güngören, Emre Değer. **Sanat Yönetmeni:** Bujar Mucha. **Yapımcı:** Alper Özyurtlu, Caner Özyurtlu, Cemre Yeşil. **Süre:** 95 dk. **Yapım:** AC Film - Türkiye (2009). **Dağıtımcı:** Pinema.
Gösterim Tarihi: 4 Haziran 2010
Filmle ilgili yazı 78. sayfada

ONDINE

Yönetmen: Neil Jordan. **Oyuncular:** Colin Farrell, Alicja Bachleda, Stephen Rea, Tony Curran, Dervla Kirwan, Tom Archdeacon, Alison Barry, Don Wycherley, Emil Hostina, Norma Sheahan. **Senaryo:** Neil Jordan. **Görüntü Yönetmeni:** Christopher Doyle. **Kurgu:** Tony Lawson. **Müzik:** Kjartan Sveinsson. **Yapım Tasarımcısı:** Anna Rackard. **Yapımcı:** Neil Jordan, Ben Browning, James Flynn. **Süre:** 111 dk. **Yapım:** İrlanda, ABD (2009). **Dağıtımcı:** Özen Film.
Gösterim Tarihi: 18 Haziran 2010
Filmle ilgili yazı 70. sayfada

ÖLÜMCÜL TAKİP CHUGYEOGJA

Yönetmen: Na Hong-jin. **Oyuncular:** Kim Yun-seok, Ha Jung-woo, Seo Yeong-hie, Ha Seong-kwang, Jung In-gi, Ko Bon-woong, Lee Jong-goo, Lee Sang-hee, Park Hyo-ju, Yeo Moo-yeong. **Senaryo:** Na Hong-jin, Hong Won-Chan, Lee Shinho. **Görüntü Yönetmeni:** Lee Seong-jae. **Kurgu:** Kim Sun-min. **Müzik:** Kim Joon-seok, Choi Yongrock. **Yapımcı:** Choi Moon-Su. **Süre:** 125 dk. **Yapım:** Güney Kore (2008). **İthalatçı:** Calinos Film. **Dağıtımcı:** Tiglon Film.
Gösterim Tarihi: 18 Haziran 2010
Filmle ilgili yazı 68. sayfada

ALACAKARANLIK EFSANESİ: TUTULMA
THE TWILIGHT SAGA: ECLIPSE

Yönetmen: David Slade. **Oyuncular:** Kristen Stewart, Robert Pattinson, Taylor Lautner, Billy Burke, Ashley Greene, Jackson Rathbone, Nikki Reed, Kellan Lutz, Elizabeth Reaser, Peter Facinelli. **Senaryo:** Melissa Rosenberg (Stephenie Meyer'ın Eclipse adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Javier Aguirresarobe. **Kurgu:** Art Jones, Nancy Richardson. **Müzik:** Howard Shore. **Yapım Tasarımcısı:** Paul D. Austerberry. **Yapımcı:** Wyck Godfrey, Greg Mooradian, Karen Rosenfelt. **Süre:** 124 dk. **Yapım:** ABD (2010). **İthalatçı:** Fida Film. **Dağıtımcı:** Tiglon Film.
Gösterim Tarihi: 30 Haziran 2010
Filmle ilgili yazı 58. sayfada

Dünyanın en iyi mesleklerine sahip olun
Sistem ve Ağ Uzmanı olmanın tam zamanı!

CNNMoney.com tarafından yapılan araştırmalarda bilgisayar teknolojileri alanındaki meslekler 2009'un en iyi meslekleri arasında yer aldı. Siz de dünyanın en iyi mesleklerinden birine sahip olmak için Bilge Adam'a kayıt olun, üç üniversite mezunundan birinin işsiz olduğu ülkemizde geleceğinizi şansa bırakmayın. Uluslararası geçerliliği olan sertifikalarla iş dünyasının tercihi siz olun.

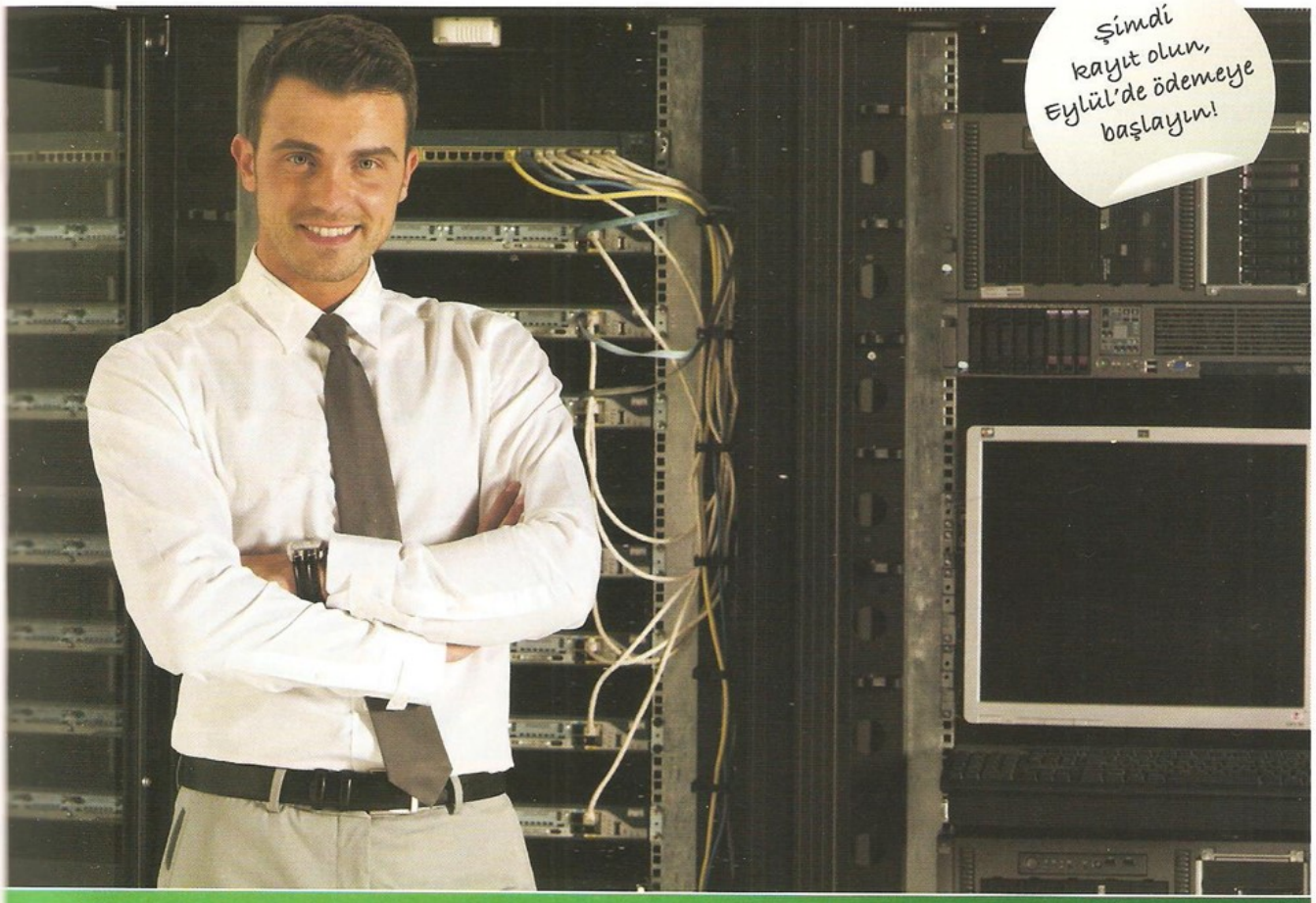

EĞİTİM PROGRAMI | 300 Saat

- Bilgisayar Mimarisi ve Ağ Teknolojileri Temelleri (20 Saat)
- Bilgisayar Yönetimi ve Kullanıcı Desteği (30 Saat)
- Sunucu Sistemleri Yapılandırma (70 Saat)
- Sunucu Sistemleri Yönetimi (60 Saat)
- HP Sunucu Teknolojileri ve Yönetimi (24 Saat)
- Cisco Ağ Teknolojileri (40 Saat)
- Mesajlaşma ve İnternet (56 Saat)

DİĞER EĞİTİMLERİMİZ

- Kariyer Eğitim Programı
- Yazılım ve Veritabanı Uzmanlığı
- Sistem ve Ağ Uzmanlığı
- Web ve Grafik Tasarımcılığı
- AutoCAD ve 3D Uzmanlığı
- Bilgisayarlı Muhasebe ve SAP Finans Uzmanlığı
- Bilgi Yönetimi ve Raporlama Uzmanlığı
- Microsoft Office
- İngilizce

444 33 30
www.bilgeadam.com

BilgeAdam
BİLGİSAYAR TEKNOLOJİLERİ AKADEMİSİ

İSTANBUL
Bakırköy Ebuzziya | Bakırköy Town Center | Beşiktaş | Fatih | Fulya | Kadıköy | Kozyatağı | Taksim

ANKARA
Bilkent Plaza | Kızılay

İZMİR
Çankaya

Hazırlayan: TOLGA AKINCI tolga.akinci@boxofficeturkiye.com

TÜRKİYE box office 14 - 16 Mayıs 2010

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Seyirci	Top. Seyirci
1. Robin Hood	UIP	173	1	104.656	104.656
2. Iron Man 2	UIP	127	2	33.654	169.964
3. Labirent 3D	Medyavizyon	76	1	10.156	10.156
4. Ejderhanı Nasıl Eğitirsin	UIP	138	4	9.291	162.425
5. Eyyvah Eyvah	UIP	76	12	7.399	2.364.877
6. Soraya'yı Taşlamak	Medyavizyon	64	1	7.210	7.210
7. Beni Unutma	Tiglon	50	3	6.848	51.224
8. Kıyamet Melekleri	Warner Bros.	70	3	4.378	53.760
9. Ödül Peşinde	Warner Bros.	59	4	3.641	78.479
10. Aşk Çeşmesi	UIP	34	3	3.274	25.699

1 YIL ÖNCE
2009
15 - 17 Mayıs
1. Melekler ve Şeytanlar
2. Adab-ı Muaşeret
3. Star Trek
4. Tetikçi 2: Yüksek Gerilim
5. Koralin ve Gizli Dünyası

2 YIL ÖNCE
2008
16 - 18 Mayıs
1. O... Çocukları
2. Yasak Krallık
3. Iron Man
4. Burada Olan Burada Kalır
5. Şantaj

3 YIL ÖNCE
2007
11 - 13 Mayıs
1. Örümcek Adam 3
2. Pars: Kiraz Operasyonu
3. Next
4. Tetikçi
5. Hasat Zamanı

Seyirci sayısı milyona ulaşan filmler

En son Ocak 2010 sayısında yer verdiğimiz, Türkiye'de en çok iş yapan filmler listemize yeni yapımlar eklendi ve seyirci sayısı milyonu aşan film sayısı 59'a ulaştı.

	Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon Tar.	Hafta	Toplam Kişi
1	Recep İvedik 2	Özen Film	13.02.2009	24	4.333.116
2	Recep İvedik	Özen Film	22.02.2008	31	4.301.641
3	Kurtlar Vadisi: Irak	KenDa	03.02.2006	26	4.256.567
4	G.O.R.A	Warner Bros.	12.11.2004	35	4.001.711
5	Babam ve Oğlum	Özen Film	18.11.2005	79	3.837.885
6	A.R.O.G	UIP	05.12.2008	37	3.707.086
7	Recep İvedik 3	Özen Film	12.02.2010	13	3.324.111
8	Vizontele	Warner Bros.	02.02.2001	50	3.308.120
9	Vizontele Tuuba	Warner Bros.	23.01.2004	34	2.894.802
10	Titanik	Özen Film	20.02.1998	181	2.844.022
11	Issız Adam	Cinefilm	07.11.2008	45	2.788.532
12	Organize İşler	KenDa	23.12.2005	36	2.618.244
13	Hababam Sınıfı Askerde	Özen Film	14.01.2005	34	2.587.824
14	Eşkiya	Warner Bros.	29.11.1996	57	2.571.133
15	Güneşi Gördüm	Pinema	12.03.2009	30	2.566.135
16	Kahpe Bizans	Özen Film	21.01.2000	38	2.472.162
17	Avatar	Tiglon	18.12.2009	22	2.447.621
18	Nefes: Vatan Sağolsun	Medyavizyon	16.10.2009	27	2.429.514
19	Eyyvah Eyvah	UIP	26.02.2010	12	2.364.877
20	Yahşi Batı	UIP	01.01.2010	13	2.322.826
21	Muro: Nalet Olsun İçimdeki İnsan Sev.	Özen Film	05.12.2008	19	2.315.902
22	Hababam Sınıfı Üç Buçuk	Özen Film	06.01.2006	24	2.068.165
23	Beyaz Melek	Medyavizyon	16.11.2007	50	2.031.935
24	Kabadayı	UIP	14.12.2007	89	2.002.512
25	Asmalı Konak Hayat	Warner Bros.	17.10.2003	25	1.791.396
26	Yüzüklerin Efendisi: Yüzük Kardeşliği	Warner Bros.	21.12.2001	54	1.759.705
27	Hokkabaz	KenDa	20.10.2006	23	1.710.212
28	Truva	Warner Bros.	14.05.2004	28	1.692.458
29	O Şimdi Asker	Warner Bros.	21.03.2003	28	1.657.051
30	Hababam Sınıfı Merhaba	Özen Film	16.01.2004	37	1.581.457
31	2012	Warner Bros.	13.11.2009	17	1.492.157
32	Matrix Reloaded	Warner Bros.	16.05.2003	21	1.470.316
33	Yüzüklerin Efendisi: İki Kule	Warner Bros.	20.12.2002	42	1.459.205
34	Altıncı His	UIP	04.02.2000	39	1.428.659
35	Osmanlı Cumhuriyeti	UIP	21.11.2008	37	1.422.251
36	Buz Devri 3: Dinozorların Şafağı	Tiglon	01.07.2009	44	1.418.642
37	Matrix	Warner Bros.	03.09.1999	59	1.354.812
38	Komser Şekspir	Özen Film	16.02.2001	37	1.331.462

Kaynak: www.boxofficeturkiye.com

ABD box office 14 - 16 Mayıs 2010

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. Iron Man 2	Paramount	4.390	2	52.041.005	211.200.876
2. Robin Hood	Universal	3.503	1	36.063.385	36.063.385
3. Letters to Juliet	Summit	2.968	1	13.540.486	13.540.486
4. Just Wright	Fox	1.831	1	8.284.989	8.284.989
5. Ejderhanı Nasıl Eğitirsin	Paramount	2.620	8	5.003.536	207.647.696
6. A Nightmare on Elm Street	Warner Bros.	3.075	3	4.657.190	56.066.595
7. Date Night	Fox	2.481	6	3.823.515	86.522.622
8. The Back-up Plan	CBS	2.497	4	2.387.480	34.124.782
9. Furry Vengeance	Summit	2.695	3	2.242.106	15.089.070
10. Titanların Savaşı	Warner Bros.	1.300	7	1.231.396	160.127.747

Rakamlar Amerikan Doları.

İNGİLTERE box office 14 - 16 Mayıs 2010

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. Robin Hood	Universal	537	1	5.750.332	5.750.332
2. Iron Man 2	Paramount	491	3	1.595.612	17.905.902
3. A Nightmare on Elm Street	Warner Bros.	357	2	649.323	2.677.189
4. Hot Tub Time Machine	Fox	397	2	573.122	1.984.808
5. Furry Vengeance	E1 Films	431	2	548.440	2.473.049
6. Four Lions	Optimum	218	2	496.649	1.444.364
7. The Back-up Plan	Sony	283	2	478.917	1.598.989
8. Ejderhanı Nasıl Eğitirsin	Paramount	395	7	254.638	16.729.312
9. The Last Song	Disney	297	3	181.489	1.832.362
10. Date Night	Fox	236	4	127.785	3.795.016

Rakamlar İngiliz Sterlini.

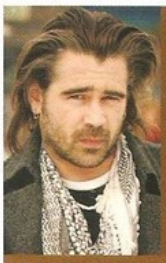

Colin Farrell
Ondine

2010	Dr. Parnassus	33.191
2009	Zafer ve Gurur	33.354
2006	Miami Vice	142.862
2006	Aşka Sor	40.502
2006	Yeni Dünya: Amerika'nın Keşfi	145.473

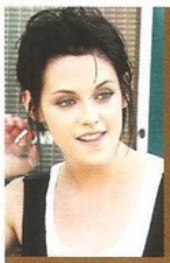

Kristen Stewart
Alacakaranlık Efsanesi: Tutulma

2009	Alacakaranlık Efsanesi: Yeni Ay	1.228.906
2009	Alacakaranlık	328.930
2008	Jumper	70.581
2007	Messengers	147.881
2005	Zathura: Bir Uzay Macerası	84.652

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Tunca Arslan	Okan Arpaç	Alkan Avcioğlu	Selin Gürel	Cumhur Canbazoğlu	Cüneyt Cebenoyan	Atilla Dorsay	Murat Erşahin	Engin Ertan	Ömür Gedik	Burak Göral	Senem İşmen	Esin Kuşkaldıroğlanar	Nil Kural	Ege Görgün	Müjde Işıl	Murat Özer	Uygar Şinn	Kerem Akça	Murat Emir Eren	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin S. Yalçın	Fırat Yücel	Ortalama
Astro Boy			3.5			3														2.5						3.00
Bahtı Kara			2.5				3.5	3	2	3			2.5			3.5	2.5	2		2			2.5			2.63
Beni Unutma	3	2.5				2			2.5		3				2			2.5		2	2	2.5		3		2.45
Beyaz Bant	4		4.5	3.5	4.5	4	3	4	4.5	3.5	4	4.5		5	4.5		3.5	4	3	3.5	5	4.5	4.5	3.5	5	4.09
Cehenneme 2 Adım			1	2.5								2										2.5				2.00
Cennet Batıda	3.5	2.5		3			2.5	3.5						2			3			3		4		3		3.00
Çılgın Bir Gece	3		2				2	3.5			3.5	2.5			2.5		2.5	1.5	2.5	3	3	2.5				2.61
Elm Sokağında Kabus	2.5				3		2		1.5	1	2	2			2.5			1.5		1		2.5		1		1.87
Genç Victoria	3					3					3.5				2.5							3		3		3.00
Gözlerindeki Sır	3.5		4.5			4	2.5	2.5	3.5	2	4			2.5	3	4.5	4	3	2	3	3.5	3.5	4.5		2.5	3.28
Hayata Çalım At	3.5	3.5	3.5	3.5	3	3.5	3	3.5	3.5	2.5	3.5			4	4	4	5	3	3	3	1.5		2.5	3.5	2.5	3.5	3.30
Iron Man 2	2.5		3		2.5	2.5	1.5	2	2.5	1.5	3.5	1.5			2.5			2	1.5	2.5		2.5	1.5	2		2.20
Kapımdaki Casus			2			1.5									1					1		2		1		1.41
Kıyamet Melekleri	1.5					2		1.5	1.5		3	1.5			1	2.5	1	1.5		2.5		2.5				1.83
Ödül Peşinde	2.5			2		1.5		2	1		2.5				1.5			1		2.5		2				1.85
Pers Prensi: Zamanın Kumları	3		3.5				1	3	2.5			2			2		2.5	2		2		2.5	3			2.41
Robin Hood	3	2.5	3.5			4	2	4	4	2	3.5	4	3	2.5	3		3.5	3.5		1		4	3.5	2.5	2	3.05
Selvi Boylum Al Yazmalım	4	3.5	5	4	3.5	3	5	3.5	4.5	4	4.5	4	4	3	4.5	4	4.5	5	4	3	4	3.5	4.5	5	5	4.08
Siyah Beyaz					2	3	2.5	3	2	2.5	3.5	2	2.5		2		2.5	2		1.5	3		2.5	2	2.5	2.41
Son Mevsim: Şavaklar			3				3	3.5		3.5				3	3.5		2.5			2.5				3.5	3.11
Soraya'yı Taşlamak		3	4			2.5						5	3.5		3					2.5		4	2.5		1	3.10
Takiye	2	2				2	1.5	2	1		3.5	2			1.5		1			1		1.5	1.5			1.73
Yeşil Bölge	3.5	3			2	2	2.5	3	2			3.5			2	3.5	2.5	2.5		3		3	3			2.73

Sarı renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

SEYİR DEFTERİ

UYGAR ŞİRİN
uygarsirin@yahoo.com

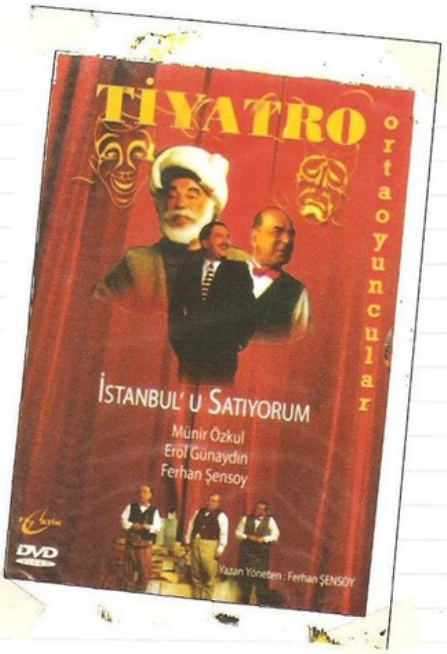

* Ferhan Şensoy ve Ortaoyuncular'ın 25 yıl önce izlediğim "İstanbul'u Satıyorum"unda, unutamadığım birkaç sahneden biridir: İki işadamı büyük bir İstanbul maketi önünde durmuş, şehre tepeden bakarak konuşmaktadırlar. "Şu Dolmabahçe Sarayı'na baksana yahu, amma yer kaplıyor!" der bir tanesi, "yıkacaksın sarayı, yerine gökdelen yapacaksın; çok istiyorlarsa gökdelenin giriş katı yine Dolmabahçe Sarayı olsun!" Ferhan abimiz o dönem İstanbul'a yapılmaya çalışılanları pek güzel makaraya almıştı. Gelin görün ki 25 yıl sonra bugün hayatımız makara olmuş durumda. "Emek'i yıkalım, yerine alışveriş merkezi yapalım, üst katı yine Emek olsun" diyorlar. Sanat deyince akıllarına Madame Tussaud gelmeseydi, bugün gözümüzün içine bakarak ciddi ciddi söyledikleri lafların ta 25 yıl önce dalga konusu olduğunu bilirlerdi. Kendilerine cevabımız kısa ve net: Yok öyle yağma.

* Uçan Süpürge Film Festivali'nin ne kadar doğru ve önemli işler yaptığını sadece iki şeye bakarak bile anlayabiliyoruz: 1) Kızılırmak sinemasının gişesindeki kuyruklardan. 2) Vakit gazetesinin festivale öfke kusmasından.

* "Hayata Çalım At"ın ilk yarım saati, Ken Loach'un önceki filmi (ve uzun zamandır çıkardığı en iyi iş olan) "İşte Özgür Dünya"yla benzer sulardan ilerleyeceği izlenimini veriyor. İçindeki futbol teması ve yüksek mizah dozuna aldanıp "Ama bu çok farklı bir Loach filmi" diyenlerin sözleri kulağınıza çalınmış olabilir, kaale almayın; ruhu aynı, lezzeti farklı sadece. Naneli limonata kıvamında bir Loach. İlk yarım saatindeki atmosferi ve omurgayı koruyabilse "İşte Özgür Dünya"dan geri kalmayacakmış ama senaryonun bir süre sonra yolunu ve dengesini kaybetmesi filmin gücünü bir parça azaltıyor.

* "Beyaz Bant"ın Haneke'nin en usta işi, en olgun filmi olduğu söyleniyor. Bana sorarsanız, anlatıcısı aracılığıyla "Gelin size Almanya'da faşizmin nasıl yeşerdiğinden bahsedeyim" diyerek meramını daha ilk dakikadan cümlealeme duyuran ve sonra kendini gönül rahatlığıyla siyah-beyaz fotoğraf fetişizminin kollarına atan bu film, Haneke'nin en anti-Haneke filmi. Haneke sevmeyenler tarafından sevilmesini anlarım da ben "Beyaz Bant"ı gölgede bırakacak 6-7 Haneke filmi sayabilirim.

* Özür dilerim ama aşağıda sayacağım kategorilerdeki filmleri meslek icabı bile olsa seyredemiyorum artık... 1) Eski korku filmlerinin yeniden çevrimleri: Freddy'nin, Michael Myers'ın, Jason'ın yenisi de olmaz, çevrimi de. 2) Romantik komediler: Bu türe külliyen karşı değilim. Hatta 90'ların ortasında yapılan kimi örneklerini çok sevmişliğim de vardır. Ama kadınların kariyerlerini, erkeklerin ise çapkınlığı bırakıp aşkı buldukları, düşük zekalı yeni romantik komedilerden illallah dedim. 3) Ridley Scott'un yönetip Russell Crowe'un oynadığı filmler: Birileri bu ikisini ayırsın lütfen.

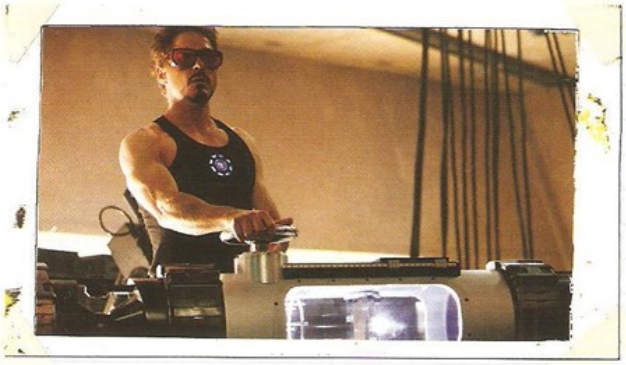

* Geçen yazın aksiyon namına aklımda kalan iki filminden biri "Iron Man" olduğundan (diğeri "Terminator Salvation") "Iron Man 2"ye büyük bir hevesle gittim. Karşıma çıkan şey son yıllarda izlediğim en sıkıcı aksiyon filmiydi. Hani bu filmlerde hiçbir şey olmasa enteresan karakterler veya lezzetli diyaloglar veya "Vay be!" dedirten bir iki sahne olur da idare edersiniz, "Iron Man 2"de hiçbiri yok.

* Bu yaz için son derece kişisel aksiyon beklentilerim şöyle... Favori: "The Last Airbender" (M. Night Shyamalan). Plase: "Knight and Day" (James Mangold). Sürpriz: "Predators" (Nimród Antal).

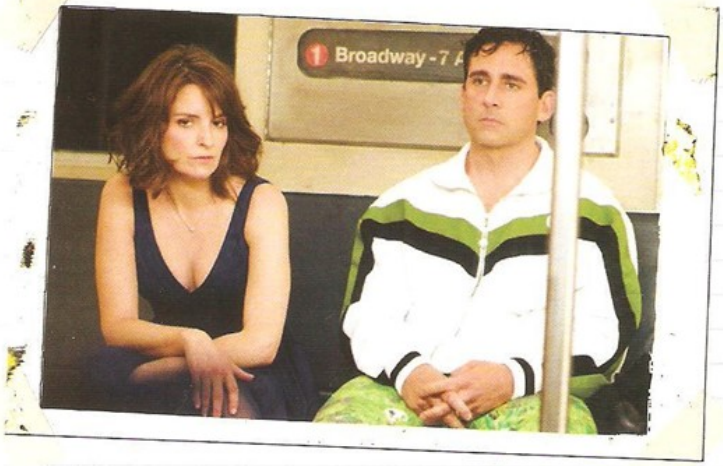

* "Çılgın Bir Gece"
Hollywood'un en eski konularından birini, 80'lerin aksiyonlarının ("macera filmi" denirdi) havasına sarıp 2000'ler Amerikan sinemasının en büyük komedi yıldızlarından ikisinin eşliğinde sunuyor. Benim gibi Steve Carell ve Tina Fey meraklısıysanız saate bakmadan, güle oynaya sonunu getirebileceğiniz bu film bütün o koşuşturmacanın arasında, evliliğin tarafları cinsiyetsiz (ve cinselliksiz) bir orta noktada buluşturduğunu, ilişkideki arızanın hem kaynağının hem semptomunun bu olduğunu, çareninse erkeğin erkekliğine, kadının da kadınlığına (yeniden) sahip çıkmasında olduğunu söylüyor. Bu tür filmlerin kusurcukları, finalde ilişkiyi/evliliği kurtarıp seyirciye rahat bir nefes aldırırken "evliliğinizi ancak mafyatik bir yanlış anlamanın neden olacağı polisiye bir macera paklar" dediklerinin farkında olmamaları.

KUTLUKHAN KUTLU kutlukhan@gmail.com

Robin Hood

Ridley Scott bir miti tersyüz etmeye çalışırken içini epey boşaltmış.

Anlaşılan Ridley Scott bildiğimiz Robin Hood'u sevmiyor... "Bildiğimiz Robin Hood" derken efsanenin kendisinden değil, popüler kültürdeki temsilinden söz ediyorum tabii: yeşil kıyafetli, taytlı, kapüşonlu veya şapkalı, ok ve kılıç kullanmada muazzam beceriye sahip, esprili, neşeli haydutan; zenginden alıp fakire vermeyi hem bir sınıfsal adalet savaşı hem de bitimsiz bir muziplik egzersizine dönüştüren, idealizmi mizahla ve mebzul miktarda yaz filmi eğlencesiyle harmanlayan o romantik kahramandan söz ediyorum. Douglas Fairbanks'in, Erroll Flynn'in, hatta belli bir oranda Kevin Costner'ın Robin Hood'undan.

İşte o kahraman, yeni Robin Hood'da yok. Ridley Scott "Gladyatör"den beri tutturduğu "tarihi epik" kalıbını aynen uygulamaya niyetli bir şekilde, böyle "havai" şeylerden uzak duruyor. Bu filmin amacı apaçık bir şekilde efsanenin ayaklarını yere bastırmak ve etrafını gerek güncel gerekse tarihi açıdan "önemli" bağlantılarla donatmak. O yüzden de Robin ile adamlarının zenginden alıp - deyip de kibarlaştırmayalım haydi, basbayağı çalıp - fakire verirken duydukları haz, kapı dışarı gidiyor; aynı şekilde tüm efsanenin salt "kralın tebaasına zulmü"nden ibaret kalmamasını, toplumdaki genel güç (ve servet) dağılımı üzerine de konuşmasını mümkün kılan karakterlerden Nottingham Şerifi de. Yerineyse İngiliz kralı ile baronları arasındaki güç dengesine hayati bir düzenleme getirerek Anglosakson dünyada sivil hakların önünü açan Magna Carta'nın tetikleyicisi yepyeni bir Robin Hood geliyor! Bu Robin, İngiltere Kralı Aslan Yürekli Richard'la çıktığı Haçlı Seferleri'nden yeni dönmüş bir asker olabilir ama filmin öyküsündeki etkisine bakarsanız bir eylem adamından önce bir fikir adamı; neşeli bir anarşistten ziyadeyse ciddi, düşünceli, lafını sakınmayan bir sözcü. Nitekim sonuçta da ironik bir şekilde halka değil, toprak sahiplerine ilham kaynağı oluyor.

Ne komiktir ki sonuçta tüm "havailiği"ne rağmen o eski bildik Robin Hood destanı, bu filmdekinden daha net ve gür sesli bir toplumsal altyapıya sahip. Bana göre Ridley Scott ve senaristi Brian Helgeland, tamamen estetik bir tercihle (daha güncel, ciddi ve kendilerine göre karizmatik bir "yorgun savaşçı"yı "eli yaylı poposu taytlı bir zibidi"den daha şık bulduklarından herhalde) bir miti tersyüz etmeye çalışırken içini epey boşaltmışlar. Robin Hood gibi halk öyküleri yoğunluk konusunda rakipsiz anlatılardır; içlerindeki her bir motif, her bir öğe yığınla yük taşır, fazla kurcalandığında epey bir anlamdan olma riski başgösterir... Ayrıca destansı anlatımı bırakıp ciddi ciddi "meseleye tarihi bir zemin" vermeye kalktığınızda da bu işi dikkatli yapmak gerekir: Scott'ın "Robin Hood"u, efsaneyi türünden ve doğasından gelen o yalın gücünün hatırı sayılır bir kısmından ederken, yeni kisvesiyle bir "tarihi film" olarak da en hafifinden İngiltere-Fransa ilişkisinin son derece girift yapısını, hatta genel olarak eski Kraliyet İngiltere'sini fazlaca basitleştiriyor.

Senarist Brian Helgeland, Robin Hood efsanesini "Gladyatör"den ve "Cennet Krallığı"ndan alıştığımız Ridley Scott destanına evirmenin sonucunda ortaya çıkan bu değişimi büyük ölçüde "bildiğimiz hikâyenin öncesi"ni anlatmak üzerine kurulu "prequel" mantığına oturtuyor. Bu evirme işlemi en azından dramatik açıdan işliyor: Robin'in "servetinden edilmiş asıl Loxley'li Robin" değil de, "asil Loxley'li Robert'ın yerine geçen sıradan bir asker" olması; Leydi Marian'la ilişkisinin serapa aşk vesilesiyle değil de, müteveffa Robert'ın babasının topraklarını kaybetme endişesinin sonucunda onu "savaştan dönen oğlu" olarak takdim etmesiyle ve Marion'ın da mecburen bu plana uymasıyla başlaması, ilginç ve hikâyeye yeni bir soluk getiren değişiklikler... Robin'in hikâyesine yeni bir gözle bakıp onu bir "ölümsüz ruhun yeni cisimlenmiş hali" olarak değil, hakikaten de tarihi bir karakter olarak görmemizi kolaylaştırıyor.

Görsel açıdan ise, bu tür sinemanın modern lisanına büyük katkıda bulunmuş yönetmenlerden Ridley Scott zaten her zaman dinamik ve görkemli sahneler çıkarma konusunda güvenilir bir sinemacı. Yalnız artık bu tür sinema yapmada işin biraz stenosuna kaçmaya başlamış durumda; daha önce etkili bir şekilde kullandığı açılara, renk paletlerine ve ağır çekimlere bir kez daha uzanırken kendinden pek de beklenmeyecek bir şey yapıp aksiyon sekanslarında karakterlerin izini biraz kaybediyor. Özellikle son bölümde karakterlerin gelişim yolculuklarını tamamlamış olduğu ve final savaşının, türün adetleri yerini bulsun diye yapıldığı hissine kapılabilirsiniz. ■

ROBIN HOOD ✪✪◓

Yönetmen: Ridley Scott. Oyuncular: Russell Crowe, Cate Blanchett, Danny Huston, Max von Sydow, Matthew Macfadyen, Mark Strong, Kevin Durand, William Hurt, Mark Addy, Scott Grimes. Senaryo: Brian Helgeland.

Yapım: ABD, İngiltere (2010). **Süre:** 148 dk.

Gösterim Tarihi: 14 Mayıs 2010

BİR TİM BURTON FİLMİ

YILIN 1 NUMARALI FİLMİ, ŞİMDİ KOLEKSİYONUNUZUN 1 NUMARASI OLACAK!

2 HAZİRAN'DA Disney Blu-ray VE Disney DVD'DE

MAGIC IN HIGH DEFINITION

WALT DISNEY PICTURES SUNAR BİR ROTH FİLMİŞ ZANUCK COMPANY/TEAM TODD YAPIMI BİR TİM BURTON FİLMİ JOHNNY DEPP "ALICE IN WONDERLAND" ANNE HATHAWAY HELENA BONHAM CARTER CRISPIN GLOVER MATT LUCAS VE MIA WASIKOWSKA İLE SESLENDİRENLER ALAN RICKMAN STEPHEN FRY MICHAEL SHEEN TIMOTHY SPALL DANNY ELFMAN ÖZEL EFEKTLER & ANİMASYON SONY IMAGEWORKS INC. GÖRSEL EFEKT SÜPERVİZÖRÜ KEN RALSTON KOSTÜM TASARIM COLLEEN ATWOOD FİLM EDİTÖRÜ CHRIS LEBENZON, ACE YAPIM TASARIM ROBERT STROMBERG GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ DARIUSZ WOLSKI, ASC YARDIMCI YAPIMCI KATTERLI FRAUENFELDER YAPIM SORUMLUSU CHRIS LEBENZON LEWIS CARROLL'IN ESERİ ÜZERİNE SENARYO LINDA WOOLVERTON

SOUNDTRACK AVAILABLE ON Walt Disney Records

YAPIM RICHARD D. ZANUCK JOE ROTH SUZANNE TODD VE JENNIFER TODD YÖNETMEN TİM BURTON

Walt Disney Studios Home Entertainment

© Disney

ENGİN ERTAN engin.ertan@turkuvazdergi.com.tr

Elm Sokağı'nda Kabus

Bir iki, yeniden gelmeseydi Freddy

Son dönemde yabancı basında çıkan kimi yazılarda da değinildiği üzere, sinema bir 'Avatar sonrası sendromu' yaşıyor. Bu rahatsızlığın semptomları da hiç iç açıcı değil. Yine daha önce çeşitli yerlerde yazıldığına tanıklık etmiş olabilirsiniz (örneğin bu ay Kerem Sanatel de "Pers Prensi" eleştirisinde değiniyor), 'büyük bütçeli eğlence sineması' veya sektördeki daha yaygın uluslararası adıyla 'blockbuster'lar hiçbir zaman olmadıkları kadar ilginçlikten uzak ve tekdüze. Bir takım filmler hiç hafife alınmayacak bütçelerle tamamlanıyor, azımsanmayacak reklam kampanyalarıyla gösterime giriyor ve bir balon gibi çabucak sönerek ortadan kayboluyor. DVD veya televizyon gösterimleri bir yana, kitleleri haftalarca peşinden sürükleyen bir Hollywood yapımı var mı derseniz, cevap hayır.

Yakın zamanda bu gidişi gözle görülür şekilde kıran belki de tek film "Avatar" oldu. Sadece adından uzun süre bahsettirmekle, hasılat rekorları kırmakla kalmadı, seyircinin gerçek anlamda beğenisi ve desteğini de kazandı. Fakat bu silkinmenin olumsuz etkileri de hemen kendini gösterdi; manasız şekilde 3D sosuna bulanmış filmler salonlara yağmaya devam ediyor, sağanak şekilde gerisinin geleceği de şüphesiz.

Konumuz olan filmden uzak gibi duran bu uzun giriş, aslında "A Nightmare on Elm Street/Elm Sokağı'nda Kabus" gibi yeniden çevrim korku filmlerinin arkasının kesilmeyişinin de nedenlerini bize hatırlatmakta. Ekonomik krizin etkileri sürerken, büyük gişe filmleri zarar etmese bile ekseriyetle beklentilerin altında kalırken, çarkı döndürmek görevi de bu tarz orta bütçeli tür sineması örneklerine kalıyor. 35 milyon dolara mal olmuş "Elm Sokağı'nda Kabus" çok ses getirmemiş olsa da sadece ABD'de 56 milyon dolar hasılat yapmış, yani kârda... Hal böyleyken, fabrikasyon şeklinde orta bütçeli korku filmleri üretiliyor. Bu üretim hızının devamlılığı içinse yeniden çevrimler kadar verimli bir alan düşünülebilir mi?

Söz konusu yeniden çevrim projeleri özellikle korku sineması hayranlarının kızgınlığıyla karşılaşsa da bu eğilimin arkası kesilmiyor. Öyle ki, John Carpenter veya Wes Craven gibi yönetmenlerin neredeyse tüm filmografisi sırayla yeniden filme alınıyor. Tıpkı "Elm Sokağı'nda Kabus" gibi...

Samuel Bayer imzalı bu yeniden çevrimin, 1984 tarihli orijinalin çok daha gerisinde olduğunu duymak bilmiyoruz sizi şaşırtır mı? Modern korku sinemasının başyapıtlarından olan Craven'ın "Elm Sokağı..." rüyalar ve gerçek arasında gidip gelen dünyasıyla son derece özgün bir atmosfere sahipken, yeniden çevrim son derece sığ hayal gücüyle şaşkınlık yaratıyor. Craven'ın filmi korku filmlerinde gençler ile yetişkinler arasındaki rol dağılımına yenilikçi bir bakış getirir ve kolektif hafızayı yapısına ustalıkla yedirirken, Bayer'ın yeniden çevrimi yüzeyselliğiyle utandırıyor... İki filmi karşılaştırmak bile ziyadesiyle sıkıcı, çünkü akıllıca tek bir referans dahi yakalayamıyorsunuz. 2010 model "Elm Sokağı..." orijinal filmden kimi unutulmaz sahnelerin (Freddy'nin küvetten çıkan eli, okul koridorlarında ceset torbasıyla sürüklenen kanlar içindeki ölü beden, tavana yükselerek ölen kız, vb.) bir kolajı sadece. Hikayeye getirilmiş bir yorum, bir yenilik bulmaksa imkansız. Bir husus hariç; Jackie Earle Haley'nin Freddy kompozisyonu, Robert Englund'ınkinin aksine mizahtan yoksun. Başka bir deyişle, çok daha sıkıcı...

Uzun lafın kısası, orijinal filmi görmemiş olanlarda hiçbir iz bırakmayacak, "Elm Sokağı'nda Kabus" efsanesini bilenleriyse olsa olsa sinirlendirecek bir yeniden çevrim karşımızdaki. İşin üzücü tarafıysa, aslında son derece yetenekli bir video klip yönetmeni olan Samuel Bayer'in (özellikle Nirvana'nın Smells Like Teen Spirit'i, David Bowie'nin The Hearts Filthy Lesson'ı veya The Smashing Pumpkins'in Bullet with Butterfly Wings'i için çektiği videolar unutulmazdır) sinemaya bu kadar sıradan bir projeyle geçmiş olması. Fakat biz ne dersek deyelim, durum giriş bölümünde anlattığımız gibi. "Elm Sokağı'nda Kabus 2"nin vizyon tarihi 2012 olarak belirlenmiş, yönetmenlik göreviyse yine Bayer'e teslim edilmiş bile... Yapımcılar bir süre daha bu yeniden çevrim modasından faydalanmaya devam edecek gibi. Olansa biz seyircilere ve o eski iyi filmlerin hatırasına oluyor. ■

A NIGHTMARE ON ELM STREET

Yönetmen: Samuel Bayer.
Oyuncular: Jackie Earle Haley, Katie Cassidy, Kyle Gallner, Rooney Mara, Thomas Dekker, Kellan Lutz, Clancy Brown, Connie Britton, Lia D. Mortensen, Charles E. Tiedje.
Senaryo: Wesley Strick, Eric Heisserer.

Yapım: ABD (2010). **Süre:** 102 dk.

Gösterim Tarihi: 21 Mayıs 2010

Alışveriş Kurdu gençleri dolunayda indirime çağırıyor!

26 Haziran'da, 18.00'den gece yarısına (00.30),
binlerce üründe **%50**'ye varan indirim,
eğlenceli etkinlikler ve sürprizler Beğendik'te!

izleritakipet.com

beğendik®
keyifli ve güvenilir alışveriş

*Kampanya; Ankara Kocatepe, Kayseri Melikgazi, Kırşehir ve Nevşehir Beğendik mağazalarında geçerlidir.

KEREM SANATEL
sanatelk@gmail.com

Pers Prensi: Zamanın Kumları

Beklenen beyaz atlı prens bu değildi.

Prens Destan pek de matah olmayan binbir çabayla dünyayı kurtarsa da eğlence sinemasının üzerindeki karanlık bulutları dağıtmaya muktedir değil. Elindeki tanrı yadigarı efsunlu hançere büyük sahranın tüm kumlarını doldurup zamanı sürekli geri alsa bile, tıpkı video oyununda zamanı geri almanın onu felaketten çoğu kez kurtaramayışı gibi, şu kadim Hollywood lanetinden kaçabilmesi mümkün değil. "Filmleri kaynak alan video oyunları kötüdür, video oyunlarından yapılan filmler ise daha da kötü," diyen seyircinin çok iyi bildiği çift taraflı bir lanet bu.

O kadar da kötü değil. Hatta onu sinema tarihinin tek düzgün video oyunu uyarlaması olan ilk "Ölümcül Deney / Resident Evil" filminin yanına koymak mümkün. Ama Disney, eğer hem video oyununu sevenlerin hem de gösterişli eğlence sinemasını sevenlerin gönlünü aynı anda kazanmayı hedeflemişse, bu denli çekingen olmamalıymış. Pers Prensi, tüm kusurlarına rağmen yeni bir "Mumya" serisi, yeni bir "Karayip Korsanları", bir tür Indiana Jones ya da Hellboy kırması olabilecek potansiyele sahip. Buna dönüşmek için adeta çığlık bile atıyor. Ancak Disney belli ki bu çığlığı birçok kez bastırmış. İzlediğimiz şey o çığlığın geride kalan bir yankısı sadece.

Yapım sürecindeki açıklamalarda filmde oyundaki gibi doğaüstü canavarların olmayacağı, çünkü video oyununda çalışan bazı şeylerin filmlerde çalışmadığından dem vurulmuştu. Karayip Korsanları'nda devasa ahtapotları sudan fışkırtan, yarı ölü korsanları ortalıkta dolaştıran aynı Disney'den mi bahsediyoruz?

Pers Prensi'nin kim olduğu hakkında en küçük bir fikri bile olmayan sıradan seyircinin, duvarlarda olağanüstü akrobasi hareketleri yapan ve film boyunca burnu bile kanamayan bu süper insana inanıp önemsemesi mümkün değil. Tüm filmde fantastiğin sadece zamanı geri alma ve yılan terbiyesi büyüsüyle sınırlanması Pers Prensi için hayli ağır bir darbe.

Oysa ki "Sevgili prenses, şehrinizi yanlışlıkla istila ettim, özürümü kabul edip bari kardeşimle evlenin" şeklindeki diyalogların sarfedildiği bir filmde, Destan'ın "destuuur" diye haykıran 50 metrelik bir İfrit'le kapışması daha saçma olmaz, aksine daha eğlenceli olurdu.

Zamanında en zarif Harry Potter filmine imza atan yönetmen Mike Newell'in imzası filmdeki pek çok şey gibi bir kaza kurşununu andırıyor. Newell'in herhangi bir karesinde Prens'i önemsediğine dair en küçük bir işaret yok. Büyük eğlence sinemasının çağı kapanmaya artık çok daha yakın; çünkü ona inananlar giderek azalıyor. ■

PRINCE OF PERSIA: THE SANDS OF TIME ✪✪✪

Yönetmen: Mike Newell Oyuncular: Jake Gyllenhaal, Gemma Arterton, Ben Kingsley, Richard Coyle, Alfred Molina, Toby Kebbell Senaryo: Boaz Yakin, Doug Miro, Carlo Bernard, (Jordan Mechner'in yarattığı video oyunu serisinden)

Yapım: ABD (2010) | **Süre:** 116 dk.

Gösterim Tarihi: 21 Mayıs 2010

BURÇİN S. YALÇIN
burcyalc@hotmail.com

IRON MAN 2

Demir Adam'a Demir Perde'den düşman gelmiş!

Iron Man, ABD'deki film endüstrisi içinde pek çok şeyi diriltmesiyle maruf: Ortalama giden "Fantastik Dörtlü"den sonra uğradığı "The Incredible Hulk" faciasıyla adeta kendi bacağına sıkan Marvel'ın düzlüğe çıkış bileti oldu. Şirket bir iki başarısız girişimden sonra nihayet bu filmle 'prodüksiyon' girişiminde patlama yaptı. Ufak ufak kendini toparlama sürecine giren Robert Downey Jr.'ı nihayet hak ettiği 'yıldız' topraklarına taşıdı. Ki alkol ve uyuşturucuyla geçen onca yıllık badireden sonra kimse ondan böyle bir canlanma beklemiyordu. Ama düşününce, tüm pespayeliği, zamparalığı, aymazlığı ve ayyaşlığıyla, Tony Stark'ın zırhına ondan daha iyi kim bürünebilirdi ki! İkinci film ise "The Wrestler/Şampiyon"la yeniden 'birinci lige dönüş yapan' Mickey Rourke'un bu kez kalıcı olma konusundaki inadını belgeliyor. İşin doğrusu, ilk filme gelen tüm iltifatların anti-kahramanlıkla cilalanmış Tony Stark imajının yüzü suyu hürmetine sıralandığı burada unutulmuş gibi. Evet, zamparalığı hâlâ yerli yerinde ama Stark'ın çekiciliğinin merkez üssü olan o serkeşliği gitmiş, yerine babasının 'hayaleti' yüzünden bir çeşit orta yaş bunalımına sürüklenmiş küskün bir adam gelmiş.

Normalde tam tersi olur ama ikinci film tek bir senaristin kaleminden çıkmasına karşın, alabildiğine dağınık bir minvalde seyrediyor. İlk filmin dört yazarlı senaryosundaki derli toplu filmi 'bir tık' yukarı taşımıştı ama David Lynch'in "Mulholland Çıkmazı"ndaki yönetmen Adam Kesher olarak tanıdığımız aktör/senarist Justin Theroux maalesef "Tropik Fırtına"da kalemini keskinleştiren numaralarını burada sergileyemiyor. Sergileyememesi bir yana, ortada perişan bir senaryo var.

Şimdi bakın bu filmde Stark'ın başına Theroux kaç çorap örüyor: Kalbindeki, ona aynı zamanda güç veren reaktör tarafından yavaş yavaş zehirleniyor; yeni düşmanları Rus Ivan Vanko (Rourke) ve Justin Hammer (Rockwell) ikilisiyle boğuşuyor; gözünü her zamanki gibi hırs bürümüş askeriyeden Iron Man zırhını sakınıyor; hükümet ve kamuoyundan gelen "Kimin tarafındasın?" minvalli baskıları savuşturuyor; babası kaynaklı bir psikolojik krize yuvarlanıyor; sonradan S.H.I.E.L.D. üyesi çıkacak yeni asistanı Natalie'ye abayı yakıyor... Theroux nihayet bunların hepsini tüm kahramanları tek bir pakette sunacak 'üçüncü' film "The Avengers"a bağlamak zorunda. Haliyle Nick Fury (Jackson) de babasının tarlasında gezinircesine çeşitli kereler Stark'ın önünü kesiyor. Bunca karpuz, ne yazık ki, üzerinde Jon Favreau yazan yönetmen koltuğuna sığmıyor! Kör kütük sarhoş Stark ile Rhodey'nin Iron Man kostümleriyle Queen'in Another One Bites the Dust'ı eşliğinde kapışmaları gibi, heyecan verici birkaç sahne dışında da pek bir şey kalmıyor akılda. ■

IRON MAN 2 ✪✪

Yönetmen: Jon Favreau. Oyuncular: Robert Downey Jr., Scarlett Johansson, Samuel L. Jackson, Mickey Rourke, Gwyneth Paltrow, Sam Rockwell, Don Cheadle, Jon Favreau, Leslie Bibb, Olivia Munn. Senaryo: Justin Theroux

Yapım: ABD (2010). | **Süre:** 124 dk.

Gösterim Tarihi: 7 Mayıs 2010.

George Clooney

AKLI HAVADA

UP IN THE AIR

"Juno"nun Yönetmeninden

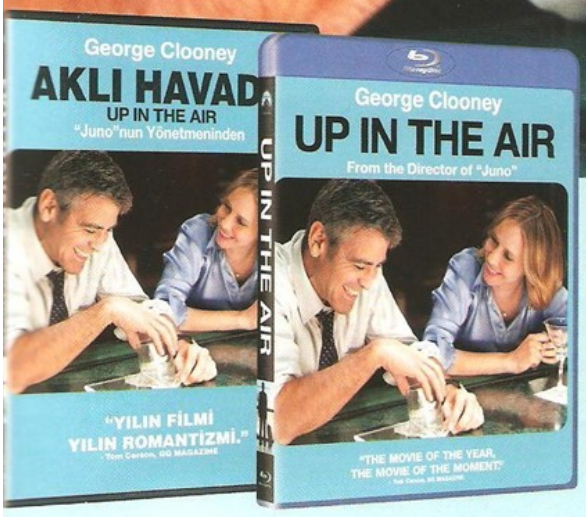

PARAMOUNT PICTURES SUNAR GOLD SPRING PICTURES VE DW STUDIOS İŞBİRLİĞİYLE
BİR MONTECITO PICTURE COMPANY YAPIMI RICKSHAW PRODUCTIONS İŞBİRLİĞİYLE
RIGHT OF WAYS FILMSS İŞBİRLİĞİYLE BİR JASON REITMAN FİLMİ GEORGE CLOONEY "UP IN THE AIR" VERA FARMIGA
ANNA KENDRICK DANNY MCBRIDE KAST MINDY MARIN C.S.A. MÜZİK ROLFE KENT MÜZİK SORUMLUSU RANDALL POSTER RICK CLARK
KOSTÜM TASARIM DANNY GLICKER KURGU DANA E. GLAUBERMAN A.C.E. YAPIM TASARIM STEVE SAKLAD GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ ERIC STEELBERG
YAPIM SORUMLULARI TOM POLLOCK JOE MEDJUCK TED GRIFFIN MICHAEL BEUGG
YAPIMCILAR IVAN REITMAN JASON REITMAN DANIEL DUBIECKI JEFFREY CLIFFORD
WALTER KIRN'İN ROMANINDAN UYARLANMIŞTIR. SENARYO JASON REITMAN VE SHELDON TURNER YÖNETMEN JASON REITMAN

SOUNDTRACK ALBUM ON RHINO RECORDS

READ THE NOVEL FROM ANCHOR BOOKS

tiglon

ŞİMDİ DVD VIDEO, VCD VIDEO VE Blu-ray Disc 'DE

MURAT EMİR EREN
memireren@gmail.com

AYRILIK

Oradaydık ve şimdi buradayız

"Ayrılık"ta Sibel Kekilli'nin oynadığı Umay karakteri, "İnsan ayrıldığı her yere bir anı bırakmalı ki, insanlar onu unutmasın" diyor. "Ayrılık"ın bittikten sonra bize bıraktıklarıysa çeşitli. Türkiye'de kocasının ailesiyle yaşayan ve kocasından şiddet gördüğü gerekçesiyle Almanya'daki muhafazakar ailesinin yanına dönen Umay'ın öyküsünü izlediğimiz film, her şeyden evvel bize yeni bir gurbetçi yahut sevilmeyen deyişle 'Almancı' algısı sunuyor. Benzeri filmlerde, her daim Almanya'da yaşayan Türkler'in bocalama ve iki vatanlılıkla ilgili gelgitleri üzerinden çıkan çatışma bu kez, Türkiye'de 'Almancı'ların algılanış biçimiyle kendisini gösteriyor. Zira Umay'ın kocasından ayrılıp evine dönmesi de, Umay'ın kendi ayakları üzerinde durma çabası da, 'Almancılığının' ona getirdiği bir deformasyon olarak görülüyor kocası Kemal tarafından. Dahası, Umay'ın ailesi de Almanya'da yaşıyor olmalarının ailelerinin manevi değerlerini zedelediğine emin. Onlar da kızlarının Almanya'da yetişmiş olmasından ötürü kocasını terk edip geldiğini düşünüyor. Gurbette yaşamak zorunda olmalarının başlarına bu gibi namusa halel getiren işler açtığına inanıyor. Hatta bir sahnede Settar Tanrıöğen'in canlandırdığı baba karakteri kızı Umay'a "Sen benim babalık edemediğimin kanıtısın" diyor. Bir anlamda, 'Sizleri buraya getirerek, zaten değerlerimizden feda edeceğimizi bilmeliydim, sizlere vatanımızda bir geçinme yolu bulamadım ve babalık edemedim' demeye getiriyor. Filmin en ilginç tarafı, gurbetçi filmlerinin daha önce ilgilenmediği bir noktadan meseleye bakması, fazla dillendirilmeyen meselelere cesurca el atması (Gerçi Feo Aladağ eşi Türk olan bir Avusturyalı ama olsun). Ayrıca film Fatih Akın'ın bu ve benzeri biçimdeki gurbetçi filmleri üzerindeki etkisine de örnek teşkil ediyor. Başroldeki Sibel Kekilli'den filmde rol alan kimi yan oyunculara, yer yer filmin temposundan, kırılma anlarına kadar minik bir Duvara Karşı sempatisi hissediliyor. Filmin en önemli kusuruysa, ele aldığı meseleyi tam tartışmaya başladığı noktalarda, yani hem Umay'ın hem de geleneklerin pençesindeki babasının çaresizlik anlarında bocalaması, ortaya elle tutulur bir öneme koyamamasında yatıyor. Yine de bir ilk film için Feo Aladag'ın performansı hiç fena değil; "Ayrılık"ta başarılı bir oyuncu yönetimi ve tematik olarak 'yeni' bir bakış açısı var. Bu tazelik ümit verse de filmin tam anlamıyla geçer not aldığını söylemekse ne yazık ki mümkün değil. ■

DIE FREMDE ✪✪✪

Yönetmen: Feo Aladag. Oyuncular: Sibel Kekilli, Nizam Schiller, Derya Alabora, Settar Tanrıöğen, Serhad Can, Almila Bağrıaçık, Tamer Yiğit, Alwara Höfels, Florian Lukas, Blanca Apilanez Fernandez.
Senaryo: Feo Aladag.

Yapım: Almanya (2010). **Süre:** 119 dk.
Gösterim Tarihi: 21 Mayıs 2010

EBRU ÇELİKTUĞ
ebru.celiktug@turkuvazdergi.com.tr

BAHTI KARA

Adnan'ın önlemeyen düşüşü

Durup dururken kırılan bir çerçeve, Adnan'ın (Reha Özcan) az sonra başından geçmeye başlayacak talihsiz olayların fitilini ateşliyor. Otoparkın sahibinin oğlundan azar işitiyor, sonra öylesine attığı taş lüks bir arabanın camını kırıyor ve bundan sonra olup bitenler, yuvarlandıkça büyüyen bir çığ gibi Adnan'ın üzerine üzerine geliyor. Yarattığı karışıklıkların, verdiği maddi manevi zararların sorumluluğunu almaya yanaşmadıkça, tabii ki ödemesi gereken bedeller büyüyor. Adnan'ın çözülüşüne paralel olarak, ergenlik çağındaki oğlu Burak'ın (Kamer Çelenk) bocalamasını da izliyoruz. Büyümemiş bir babanın oğlu nasıl büyüyebilir ki? Neyse ki, Adnan'ı, kız kardeşinin zamansız ölümünden geriye kalan bir "yadigar" olarak tanımlayan Can (Haktan Pak) ve onun anaç eşi Deniz (Yeşim Ceren Bozoğlu) var ve Burak'a aile sıcaklığını verme konusunda son derece cömert davranıyorlar. Yaklaşık on yıldır bizlerle yaşayan Amerikalı sinemacı Theron Patterson'ın ilk uzun metrajı "Bahtı Kara", bizleri bize, derin ve incelikli bir gözleme dayanarak anlatıyor. İstanbul'un turistik olmayan, mütevazı ama sıkışıklık duygusu veren Şişli ve Kağıthane'deki mahalleler, karakterlerin içinde bulundukları "hallere" anlamlı bir fon oluşturuyor öncelikle. Sıra sıra apartmanlar, sıkışık hayatların varlığını imliyor. Filmin geneline hakim olan hareketli kamera, gerçeklik duygusunu seyirciye aktarmaya hizmet ederken, yakaladığı detaylarla filmi zenginleştiriyor. Bazı devamlılık hatalarını ise filmin nazar boncukları olarak kabul edebiliriz. "Bahtı Kara", gücünü ve yarattığı etkiyi büyük ölçüde oyuncu yönetiminden alıyor. Patterson, oyuncuların her birinin canlandıracağı karakterleri ortaya çıkarmasına yönelik bire bir çalışmalar yapmayı tercih etmiş. Senaryosunu oyunculara kutsal bir metin gibi dayatmaktansa, kontrollü bir doğaçlamayı tercih etmesi gerçeklik ve doğallığın hemen her karede filme damgasını vurmasını sağlamış. Bu arada, özellikle Burak'ın rüyasının filmin en çarpıcı ve parlak sekanslarından biri olduğunun altını çizmek gerekiyor. Ölmüş annesinin, Adnan ile ilgili gösterdiği görüntüler, film boyunca babasını yok sayan, saygı duymayan ve her fırsatta alay eden Burak'ın bu tavrının ne kadar derinlerden geldiğini gösterirken; sonunda dönüştüğü kabus, insanı yerinden hoplatacak kadar ürkütücü.

"Bahtı Kara", büyümeyen erkeklerin ve onların büyümeye çalışan çocuklarının (Adnan'ın çalıştığı otoparkın sahibi ve oğlu da filmin bir başka baba-oğul hikayesinin kahramanları) traji komik öyküsü. Kendi sorumluluğunu kabul edip yazgısının iplerini eline alana kadar, o kara baht kimsenin yakasını bırakmıyor... ■

BAHTI KARA ✪✪✪

Yönetmen: Theron Patterson
Oyuncular: Reha Özcan, Haktan Pak, Yeşim Ceren Bozoğlu, Kamer Çelenk
Senaryo: Theron Patterson

Yapım: Türkiye (2010) **Süre:** 90 dk.
Gösterim Tarihi: 21 Mayıs 2010

Yeter ki öğrencinin yükü hafiflesin!

%20 indirim!

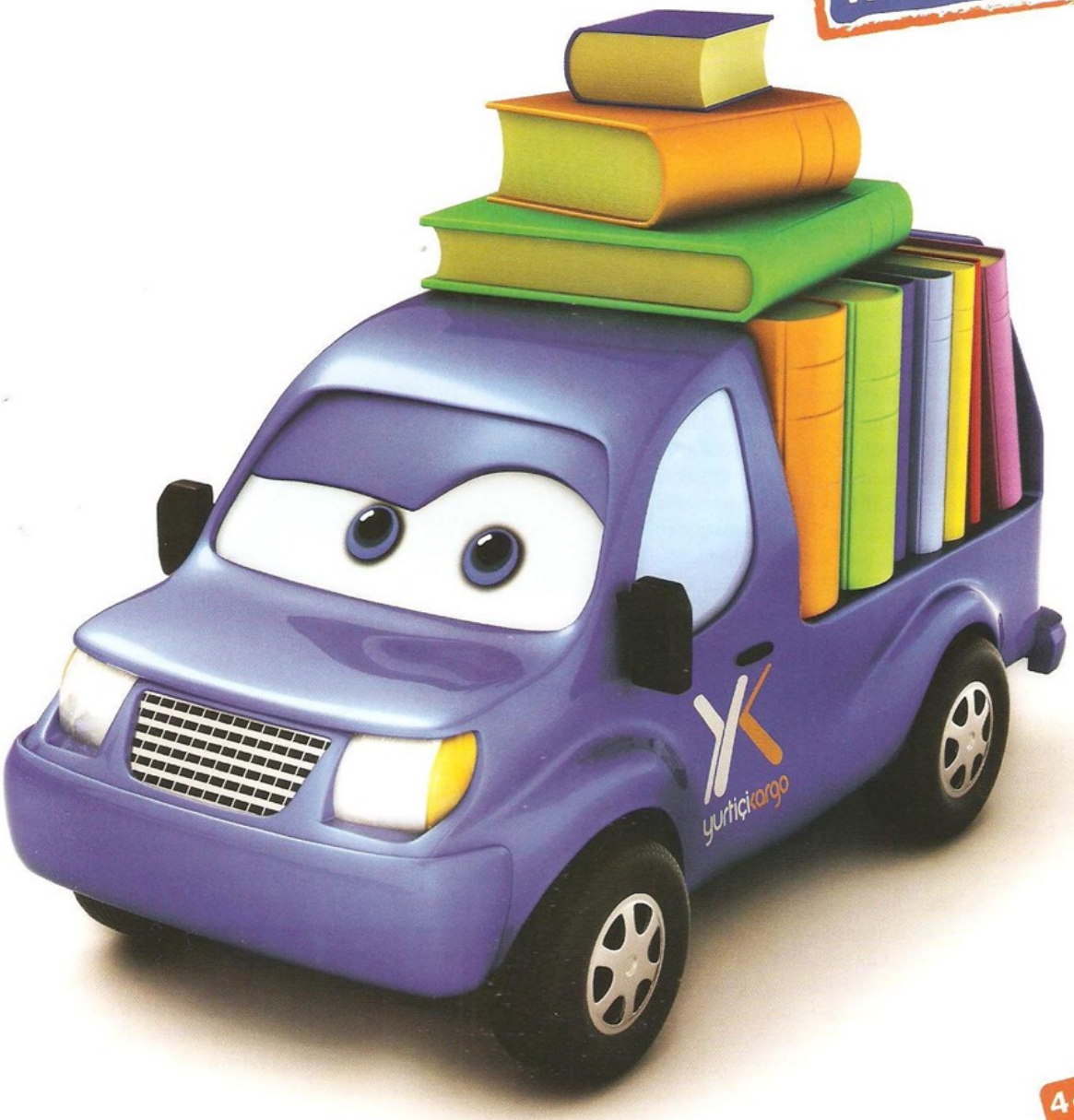

Bir başından aşkın tüm **öğrenci**lere Yurtiçi Kargo'dan kaçırılmayacak fırsat!
1 Mayıs-15 Temmuz tarihleri arasında kimliğiyle Yurtiçi Kargo'ya gelen öğrencilere,
tüm gönderiler taşıma fiyatı üzerinden **%20 indirimli!**

444 99 99
alo yurtiçikargo

www.yurticikargo.com

yurtiçikargo
Söz verdiğimiz gibi

ARIKANLI HOLDİNG

13. UÇAN SÜPÜRGE ULUSLARARASI KADIN FİLMLERİ FESTİVALİ

O Kötü, Ya Sen?

Ankara, Mayıs'ta bir başka güzel... İlkbahar'ın bütün yenileyiciliği ve iyileştiriciliği sokaklarda. Mutlu hissediyorsunuz kendinizi. Kızılırmak sinemasının önü hareketli, canlı... Masmavi gökyüzünde uçan süpürgeler var. Rengârenk uçurtmalar misali özgürce süzülüyorlar... Türlü aksilik sonucu yıllardır katılamadığım Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali için Ankara'daydım bu kez. Festivalin ana teması bu yıl 'kötülük'tü: Sinemada kadına atfedilen kötülükler... İçi tıka basa 'kötülükle' dolmuş sığ, kaba dünyada artık 'iyi olmak istemeyen' kadının ironisiydi kötülük. Sinema tarihimizin meşhur 'kötü kadın'ı Lale Belkıs, 'yaptığı bütün kötülükler' adına Uçan Süpürge Onur Ödülü'nü Hale Soygazi ve Deniz Türkali'nin ellerinden aldı. Bildik iyi, uslu, itaatkâr kadını değil, uyumsuz, özgür ve güçlü kadını perdeye taşıyan, sadece oyuncu olarak değil, müzikten resme, hemen her disiplinde fark yaratmayı başaran bu 'gerçek insan', sahnede yine harikaydı. Devlet Opera ve Balesi Salonu'ndaki açılış töreni ilginçti. Shakespeare'in ölümsüz oyunu "Macbeth", Uçan Süpürge yorumuyla sahnedeydi. Üç Cadı ve Macbeth aynı zamanda töreni de sundular. FIPRESCI (Uluslararası Film Eleştirmenleri Birliği), 2004 yılından beri Festivale jüri gönderiyor. 'Her Biri Ayrı Renk' bölümünde gösterilen 13 film, bu prestijli ödül için yarıştı. Kazanan, Ursula Meier'in keskin dramı "Yuva" oldu. İlki geçtiğimiz yıl verilen 'Genç Cadı' ödülüne ise "Bornova Bornova"daki performansıyla Damla Sönmez layık görüldü. 'Kötülük', 'Sinemamız', 'Altın Kızlar', 'Made in Europe', 'En İyisi', 'Erkekler Matinesi' ve 'Kısa Olmazsa Olmaz' diğer önemli bölümleriydi festivalin. "İki Tutam Saç: Dersim'in Kayıp Kızları" ve "Nahide'nin Türküsü" 'Öteki Tarih' bölümünün 'yerleşik doğruları sorgulayan' belgeselleriydiler. Kızılırmak Sineması uzun metrajlara, Goethe Enstitüsü ise kısa metraj ve belgesel filmlere ev sahipliği yaptı. Film seçimi gayet titiz yapılmıştı. Emeği geçenleri kutlamak gerek. Minik ama kocaman yürekli ekibi... Uçan süpürgeleriyle, her türlü ayrımcılığı, faşist bakışı, etrafı doldurmuş gerçek kötülüğü yok etmek için uğraş veren, toplumsal cinsiyet eşitliği duyarlılığı için çabalayan bu bir avuç yürekli ve çalışkan insana teşekkür etmek çok önemli. Halime'ye, Aydan'a, Bilge'ye, Özlem'e, Hande'ye ve özellikle de Uğur'a... Bir de fedakârca çırpınan gönüllülere. Yeni dostlar, filmler, paneller, renkler, sesler, düşler... Her türlü desteğin koşulsuz verilmesi gereken bu 'özgür', 'cesur' ve 'samimi' festival için iyi dilekler. 14. Uçan Süpürge gelsin bir an önce.

HAYATA ÇALIM AT

"... Ne geçmiş tükendi, ne yarınlar. Hayat yeniler bizleri. Geçse de yolumuz bozkırlardan, denizlere çıkar sokaklar." MURATHAN MUNGAN

Futbol fanatiği olan hayatı ıskalamış bir posta memuru, bir dolu sorunla boğuşurken, kendine yoldaş olacak hayali bir dostun koruması altına girer; 'yetenekli filozof' Eric Cantona'nın... 'Takım olduğumuzda, tek başıma olduğumuzdan daha güçlüyüz' diye bağıran film, 'işçi sınıfının gür sesi' Ken Loach imzalı. Ustanın diğer işlerinden daha hafif gözükse de, değindiği meseleler ve duygusu açısından küçük bir 'büyük film' olan yapımda, yüreğe işleyen performansıyla zihne kazınan usta aktör Steve Evets'a, eski efsane futbolcu-aktör-filozof Eric Cantona eşlik ediyor. Britanya'nın futbol adaletine kendi yasalarını yazdıran Fransız'ın adadaki silinmez etkisi perdeye yansımış. Loach'un kadim dostu Paul Laverty'nin senaryosu hayatın tam içinde nefes alıp veriyor. 2009'da Cannes'de Altın Palmiye adayı olan incelikli dram, zeki mizahı ve hüzünle örülmüş yapısıyla çok hoş. Manchester United, idoller, kurtlar sofrası, sınıfsal durumlar, kahrolası kapitalizm, sosyal adaletsizlik, birlikte kalmak, takım olmak, geç kalmış aşk, pişmanlıklar, dostluk, dayanışma, koşulsuz ve şartsız sevgi, Loach'un daha önce pek tanıklık etmediğiniz mizahıyla birleşmiş. En önemlisi de şu, Cantona diyor ki; 'bana futbolculuk hayatımda unutamadığım bir anı, bir golü soruyorlar. Böyle bir an var. Golle biten bir atakta arkadaşıma verdiğim o son pas'. Her şey enfes bir pasla başlar... Herkesin unutulmaz bir gol atmak istediği günümüzde, unutulmaz bir gol pası vermeyi tercih edenlerin filmi...

ELM SOKAĞI'NDA KABUS

Nerede bizim Freddy?

Yılların Freddy Kruger'ı Robert Englund, yerini Jackie Earl Halley'e bırakmış. Yeni 'Kruger' Halley iyi bir aktör. 2006 tarihli "Tutku Oyunları"nda canlandırdığı arızalı karakter ile En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında Oscar adayı olmuş, Zack Snyder'ın "Watchmen" ve Martin Scorsese'nin "Zindan Adası" filmlerinde önemli roller üstlenmişti. Tabii, iyi bir aktör olmak, her karakteri başarıyla taşımak anlamına gelmiyor. Halley, Freddy Kruger'i, başka bir yorum ve tipoloji ile canlandırsa da, insan 'Nerede Robert Englund baba' diye soruyor kendine filmin her anında. Hızla yaşlandığımızdan mı, 'eski'nin değerinden mi bilinmez, yeni Freddy çok iğreti duruyor perdede. Film de öyle. Bir yeniden çevrimden öte, kötü bir kopya olmuş izlediğimiz şey. Bildiğimiz öykü, hiçbir sinemasal numara içermeden, eskisinin üzerine yeni bir 'lezzet' ve buluş eklenmeden servis edilmiş. Anlık sıçramalar, suni bir oldu-bitti etkisi yaratıyor. Dilde kekremsi bir tat, iflah olmaz bir nostaljiyle çıkıyorsunuz salondan. 'One, two Freddy come for you' filan kurtarmıyor meseleyi. Önce ekmeklerin bozulması gibi bir his bu. Elm Sokağı'nda hayatta kalmanın tek yolu, uykuya dalmamak ya; 'yeniden çevrimi' izlerken hayatta kalmak için uykuya dalmak gerekiyor inanın...

MURAT ERŞAHİN murat.ersahin@superonline.com

PUS

"...Böyle bir yer, insanın bütün özlemlerini öldürür..." ELIAS CANETTI

Tayfun Pirselimoğlu'nun kapkara filmi, yönetmenin sinemasından alışık olduğumuz üzere, yine son derece tavizsiz ve 'doğru' bir yapım. Pirselimoğlu'nun sinemasını seviyorum. Romanlarını, öykülerini, resimlerini ve kişiliğini de... Meseleleri, dünyayla ve yaşadığı gerçeklerle alıp veremediği olan, doğru, dürüst, mütevazı, nazik, düşünceli, duyarlı, neyse o olan bir 'sanatçı'. Filmlerine yansıyan da bu: Neyse o olması... Duyarlılık meselesi çok önemli. Sinema her şeyden önce kalple, yürekle, duyumsamakla ilgili bir sanat. Şiir gibi. Pirselimoğlu, bu dili biliyor. İzleyicisinden çaba bekliyor. Anlamasını, görmesini, kendini zorlamasını, katılmasını ve sonuçta duyumsamasını... Bu girizgâh, "Pus" için önemli. Türkiye gerçeklerini deşen, 'karanlık' bir öykü anlatıyor film. Korsan DVD işi yapan bir karakter ve onu farklı 'ölüm'lerle buluşturacak beklenmedik bir olay. Suç, vicdan ve ölüm... İzole bir yalnızlık... İstanbul'un son hız büyüyen varoşlarından Altınşehir'de geçen öykü, 'burası neresi?' dedirten filmlerden değil. 'Burası Altınşehir, İstanbul, Türkiye' dedirtenlerden. Gerçeğin ta kendisi. Bazılarının, perdedekini gerçek gibi görmedikleri 'kesin bir gerçek' üstelik. Nefes alıp veren, bir müddet duran, sonra kendi doğal hızıyla süren, acımasız, adaletsiz, çıkışsız, sert, sterillikten uzak bir gerçek. Filmin oyuncuları Ruhi Sarı, Mehmet Avcı ve Nurcan Ülger şahaneler. Her gün bir yerlerde fark etmeden yanımızdan geçen varoşta yaşayan insanın öyküsü var "Pus"ta. Büyük şehirle arasında gözle görünmeyen bir cam olan, apayrı bir yer Altınşehir. Orada yaşananlar tamamen farklı bir düzlemde. Refleksleri ve alışkanlıkları bakımından, her türlü gidişata yön veren büyük ve acımasız 'sistem' dışında kalan bir organizma sanki... Pirselimoğlu, kısa filmi "Dayım"la çıktığı yolculukta, "Hiçbiryerde" ve "Rıza"nın ardından yine bildiği, inandığı şeyi yapıyor. Durum tespiti, oldukça acı. Perdedeki, ölümle, acıyla, çıkışsızlıkla ve bunların müsebbibi olan sistemle ilgili öykü gerçeğin ta kendisi. Yönetmenin yeni filmi "Saç"ı da merakla beklediğimizi not düşelim.

ROBIN HOOD

Demokrasinin toplumsal kökenleri üzerine epik bir şölen

Büyük usta Ridley Scott, bu kez beyazperdenin de çok sevdiği efsane bir kişiliğe, zenginden alıp yoksula dağıtan adaletli bir kahramana dokunmuş. Efsanenin doğmasına neden olan tarihi ve toplumsal gelişmelerden, meselelerden çıkmış yola. Sonu Magna Karta'ya uzanan bir özgürleşme sürecinde, bu zahmetli yolda akıtılan teri, emeği öykülemiş. Robin Hood, Britanya folklorunun çok sevilen bir figürü. Scott, Haçlı seferine çıkmış Aslan Yürekli Richard'ın usta okçularından Robin Longstride'ın, 'Robin Hood' mitine dönüşmesini yine bildiğimiz ustalığıyla kotarmış.Tabii bunda, yetenekli kalem Brian Helgeland'ın da katkısı var. Dönemin toplumsal ipuçları ve mitin ortaya çıkmasının nedenleri, aksiyon ve romantizm yüklü, sürükleyici bir öyküde işlenmiş. Robin Hood'a hayat veren isim Russell Crowe. Scott ve Crowe'un birlikte beşinci çalışmaları olan tarihi macerada, hayran olunası aktris Cate Blanchett, yeteneği ve cazibesiyle bir kez daha büyülüyor. "Sherlock Holmes"ün kötü adamı Mark Strong, kötülüklerine bu kez Godfrey karakteriyle devam ediyor. Matthew Macfadyen ise, kahramanımızın ezeli düşmanı Nottingham Şerifi rolünde. Ama öyküde fazla rolü yok. Onun efsaneyle olan ilişkisi, filmin bittiği yerde başlıyor. Sherwood ormanlarının cesur ve adaletli 'hırsızlar prensinin' yeni uyarlaması, yapım tasarımıyla da dikkat çekici. Kral Philip önderliğindeki Fransız çıkarması, "Er Ryan'ı Kurtarmak"ı getiriyor hemen akla. Tematik ve biçimsel olarak üst düzey bir sinema örneği Robin Hood. İzleyiciye sunulan 'klasik' bir armağan. Sinemanın büyüsüne denk düşen keyifli bir iş. Defalarca izlenecek tat ve kıvamda olan film, 70'lerin ünlü İngiliz kulübü Nottingham Forest'i, karakterden esinlenmiş bir diğer ünlü kahraman Ivanhoe'yu, Robin Hood'u daha çok sevdiren Milliyet Çocuk Dergisi'ni, eski Robin'ler Errol Flynn ve Douglas Fairbanks'i, 'çocukluğun soğuk gecelerini', çoktan yitirilen içi dolu anlamları hatırlatıyor insana. Hüzünle karışık gülümsüyorsunuz son jeneriklerde...

Benimle ateş eder misin?

Tom Cruise ve Cameron Diaz, uzunca bir zamandan sonra "Knight and Day"de yeniden biraraya geliyor; sinemaseverlerin karşısına aksiyon ve komedi dozu hayli yüksek, eğlenceli ve iddialı bir filmle çıkıyor.

Onları birlikte ilk kez 2001 tarihli "Vanilla Sky"da izlemiştik. Bir sene sonra Steven Spielberg'ün "Minority Report/Azınlık Raporu"nda rol aldılar. Ama başroldeki Tom Cruise'un aksine Cameron Diaz, konuk oyuncuydu ve metrodaki sarışın kadın olarak bir an görünüp gözden kayboluyordu. İki oyuncu, uzunca bir zamandan sonra "Knight and Day"de yeniden biraraya geldi. Filmde olaylar June'un (Diaz) uçak yolculuğu sırasında tuhaf ama çekici bir adam ile tanışması ile başlar. Genç kadın çok geçmeden Miller (Cruise) adlı bu adamın ajan olduğunu anlar. İkilinin birlikte görünmesi, June'un da hayatını tehlikeye sokar. Miller'ın peşindeki adamlar, şimdi onu da takip etmektedir. Genç kadın, profesyonel katillere karşı Miller'la işbirliği yapmak zorundadır.

"3:10 to Yuma" ile Vahşi Batı'nın tozlu yollarında gezinen yönetmen James Mangold, "Knight and Day"de teknolojinin tüm nimetlerini kullandığı hayli gösterişli bir aksiyon-komediye imza attı. Filmin senaryosu defalarca el değiştirdi ve buna paralel olarak farklı isimlerle (All New Enemies, Trouble Man, Wichita) gündeme geldi. Film bir casus komedisi olunca başrol için önceleri Chris Tucker ve Adam Sandler düşünülmüş, sonra Gerard Butler'ın adı geçmiş ve nihayetinde de rol Tom Cruise'un olmuştu. Artık "Mission: Impossible"ı anımsatan filmlerde oynamaktan kaçındığını beyan eden Cruise'un "Knight and Day"i seçmesinde en büyük etken, hikayede aksiyon kadar komedinin de ağır basması... "Mr. & Mrs. Smith/Bay ve Bayan Smith"teki sırt sırta çatışmayı tiye aldığı bölüm, "Knight and Day"in fragmanındaki en eğlenceli sahnelerden biri... 95 milyon dolar bütçeli "Knight and Day" ülkemize 9 Temmuz'da vizyona girecek.

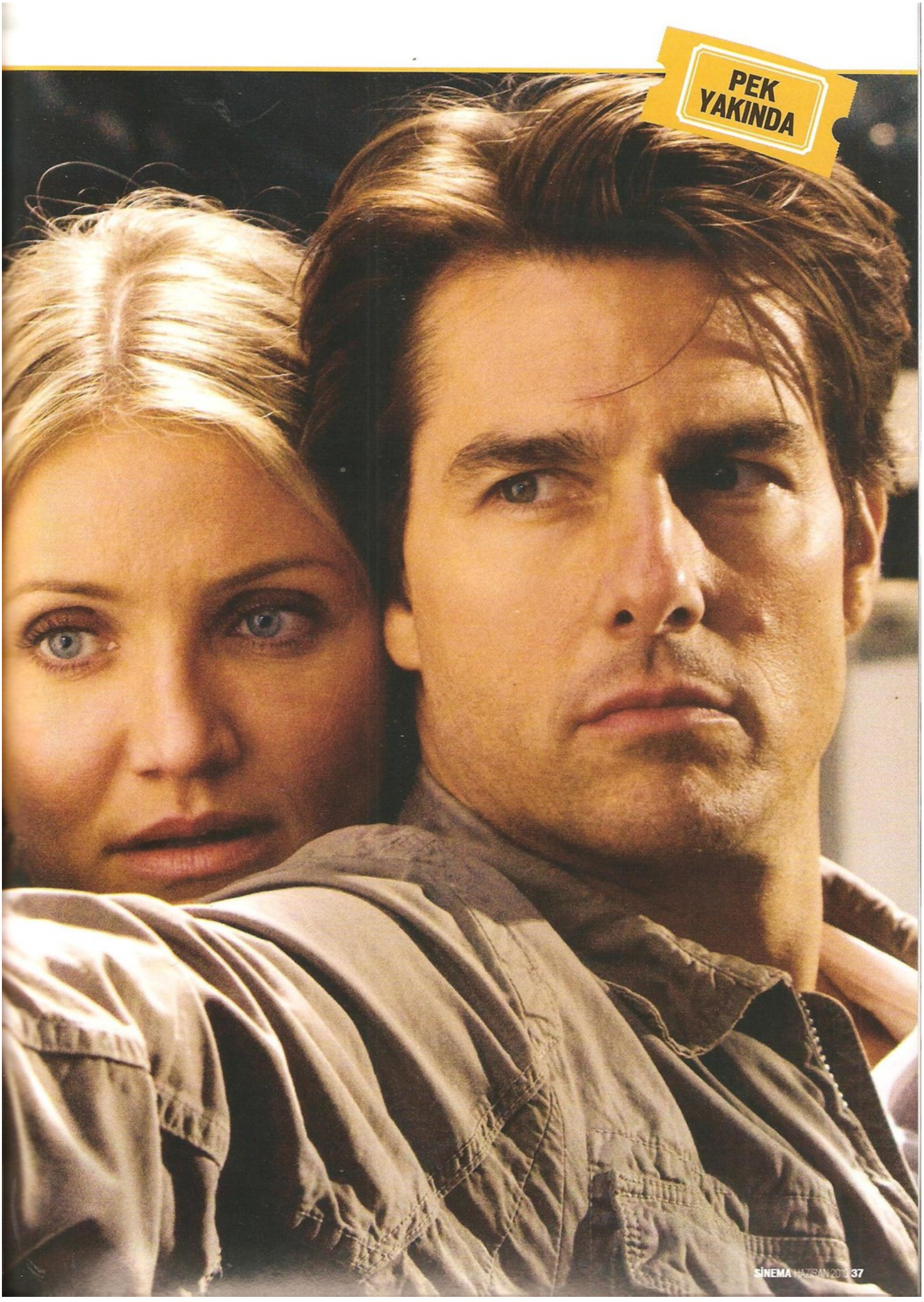
PEK
YAKINDA

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

3 HARFLİLER-MARİD

"Musallat"ın yapımcısı Dada Film, yine 'cinli' bir projenin çekimlerine başladı. "Marid" ismini, Kur'an'ın Saffat Suresi'nde bahsi geçen cinden alıyor. Kelime olarak ise asi, azgın anlamı taşıyor. Ayla (Gülseven Yılmaz) 11 yaşındayken öteki alemden gelen bir varlığın musallat olması ile kabus dolu 3 gün yaşamış ve o günden sonra muska takmaya başlamıştır. Muskasını önceki gün kaybettiği için kendini korumasız ve çaresiz hissedince kocası Serkan (Özgür Özberk), İzzet Hoca'yı (Ufuk Aşar) o akşam eve davet eder. O gece öteki alemden gelen varlık, gücünü ve zalimliğini herkese gösterecektir. Arkın Aktaç'ın ilk yönetmenlik deneyimi olan "Marid"in çekimlerine Kemerburgaz Göktürk'te başlandı. Film, 24 Eylül'de vizyona girecek.

THE SONG OF NAMES

Sinema dünyasının 73 yaşındaki iki dev ismi, Anthony Hopkins ve Dustin Hoffman, The Song of Names adlı romandan uyarlanacak filmde ilk kez beyazperdede biraraya gelecek. "The Song of Names"i, 2003 tarihli "House of Sand and Fog/Sisler Evi" ile ilk defa yönetmen koltuğuna oturan ve olumlu eleştiriler alan Vadim Perelman kotaracak. İngiliz yazar Norman Lebrecht'in 2002'de yayımlanan bol ödüllü romanı The Song of Names'i senaryolaştıracak isim ise, bir başka roman uyarlaması,"The Constant Gardener/Arka Bahçe" ile Oscar adayı olan Jeffrey Caine. Hikaye, birbirlerine kardeşten daha yakın olan Martin Simmond ve Dovidl Rapoport adlı iki gencin Yahudi soykırımı nedeniyle ayrı düşmelerini ve 40 yıl sonra yeniden biraraya gelme çabalarını anlatıyor.

CEHENNEM

"Araf" ve "Cennet"in ardından Biray Dalkıran'ın, Atatürk'ün yazdığı rivayet edilen Ben Bir İnkılap Çocuğuyum'u filme çekeceği söyleniyordu. Bu filmin akıbetinin ne olduğu bilinmiyor ama yönetmen üçüncü sinema filmi "Cehennem"in çekimlerine Nisan sonunda başladı ve kısa sürede tamamladı. İsmen "Araf" ve "Cennet"in tamamlayıcısı olan "Cehennem", Türkiye'nin ilk 3 boyutlu filmi olacak. Yurtdışından gelen 3D supervisorları ve teknisyenleriyle hazırlanan filmin başrollerini Ogün Kaptanoğlu, Tuğba Melis Türk ve Serhan Süsler paylaşıyor. "Cehennem"in 2010 sonuna doğru izleyiciyle buluşacağı tahmin ediliyor.

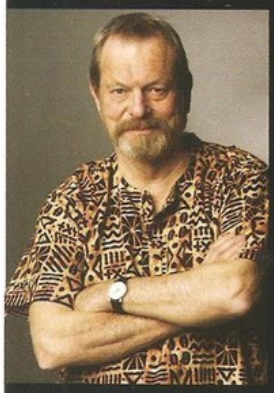

THE MAN WHO KILLED DON QUIXOTE

Terry Gilliam'ın yıllardır yapmayı planladığı ama bir türlü hayata geçmeyen projesiydi Don Quixote... Hatta 2002'de bu projenin nasıl film yapılamadığı, Lost in La Mancha adlı belgesele konu olmuştu. Gilliam'ın projesi nihayet ete kemiğe bürünüyor. Yıllar önce Jean Rochefort'un canlandıracağı Don Quixote, şimdi Robert Duvall'in bedeninde hayat bulacak. "The Man Who Killed Don Quixote"un oyuncu kadrosuna son olarak Ewan McGregor (Johnny Depp'in yerine) katıldı. Bütçesi 20 milyon dolar olarak tahmin edilen filmin çekimlerine Eylül ayında başlanması planlanıyor.

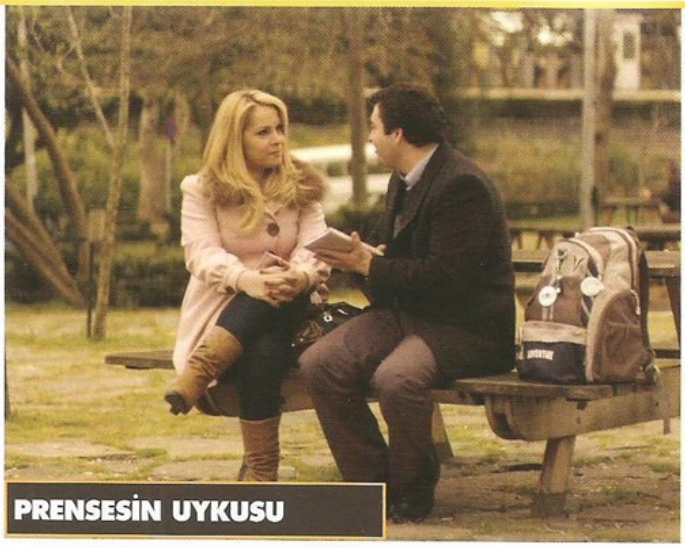

PRENSESİN UYKUSU

Hep beraber kadere karşı...

"Ulak"tan beri her sene yeni bir sinema filmiyle seyirci karşına çıkan Çağan Irmak bu geleneği bozmuyor. Yönetmenin 'güleryüzlü' olarak tanımlanan yeni filmi "Prensesin Uykusu" 2010 Aralık'ın vizyona giriyor. Senaryosunu Irmak'ın yazdığı filmin büyük bölümü Yeşilköy ve Halkalı'da çekildi ve çekimler geçtiğimiz ay tamamlandı. Görüntü yönetmenliğini " Issız Adam" ve "Karanlıktakiler"deki gibi yine Gökhan Tiryaki'nin yaptığı film, sıradan görünen ama aslında rengârenk karakterlere sahip bir grup insanın birlik olup kaderi değiştirme çabalarını anlatıyor. Başrolleri Çağlar Çorumlu, Sevinç Erbulak, Genco Erkal, Alican Yücesoy, Şevval Başpınar, Ayşenil Şamlıoğlu ve Funda Şirinkal paylaşırken, Işıl Yücesoy da konuk oyuncu olarak yer alıyor.

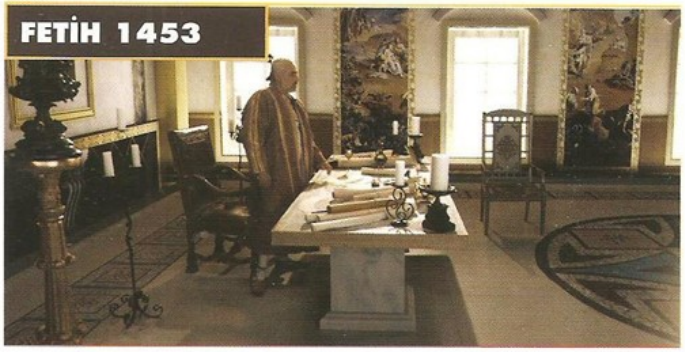

FETİH 1453

Gazanız mübarek olsun

Türkiye'de sinemayla uğraşan hemen hemen herkesin hayal ettiği proje sonunda gerçek oldu. Fatih Sultan Mehmet'in tahta çıkışı ile İstanbul'u fethettiği 2 yıllık dönemi anlatan "Fetih 1453"ün yapımcılığını ve yönetmenliğini Faruk Aksoy üstlenirken, senaryosunu Attila Engin kaleme aldı. İstanbul, Mersin, Edirne ve Yalova'nın 4 ayrı çekim mekanı olarak belirlendiği filmde şu anda var olmayan birçok tarihi mekanı tekrar canlandırmak için sanal gerçeklik teknolojisine başvuruldu ve sadece bu teknoloji için 2 milyon dolar bütçe ayrıldı. Araştırması 19 kişilik bir ekip tarafından yapılan dönem mimarisinin tüm öğeleri, green-box ve blue-box tekniklerinin uygulandığı stüdyo çekimlerinde hayata geçirildi. 100 kişilik ayrı bir teknik ekip ise "2012"nin yapımında kullanılan bilgisayar efektlerini kullanmak üzere istihdam edildi. Oyuncu eğitmenleri, savaş koreografları, dublörler ve atlı sahnelerde kullanılacak dövüş ustaları yurt dışından getirtildi. "Fetih 1453"ün üç aşamalı olarak planlanan çekimlerinin iki aşaması tamamlandı.

17th International Adana Golden Boll
Film Festival, 7-13 June, 2010 Turkey
17.
ULUSLARARASI
altın koza
FİLM
FESTİVALİ
07-13 HAZİRAN 2010

Çocuklar atölyede

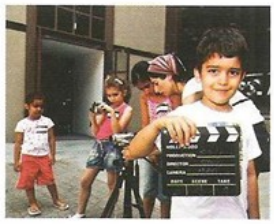

Santralistanbul, 9-12 yaş arası çocuklara yönelik olarak gerçekleştirdiği 4 yeni atölye çalışmasına başladı. Dijital Fotoğraf Atölyesi, Süper Kahramanlar Yaratalım, Işık...Kamera...Oyun! ve Başparmak Sineması başlıklı atölye çalışmaları Santralistanbul'un yeni stüdyosunda gerçekleştiriliyor. Işık... Kamera... Oyun!'da çocuklar Sony Z1E HDV video kameraları, manfrotto tripodları ve iMac bilgisayarları kullanarak çekim ve kurgu yapmayı; Başparmak Sineması'nda ise canlandırma tekniğiyle tanışıp kendi kahramanlarının hikayesini çizgilerle anlatmayı öğreniyorlar. **Atölyeler ile ilgili detaylı bilgi için:** *www.santralatolye.com / www.santralistanbul.org* **Tel:** *(0212) 311 78 22 - 311 78 35*

Kısa filmde deprem

Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK), üniversitelerin İletişim Fakültesi öğrencilerine yönelik Kısa Film Yarışması'nın ikincisini başlattı. 'Deprem geçecek, hayat devam edecek' temasıyla düzenlenen yarışmada öğrenciler, depremin yarattığı kayıp ve hasarların kader olmadığını en iyi anlatan 3 dakikalık filmi yapmak için yarışacak. 25 Haziran'a kadar başvuruların kabul edileceği yarışmada ilk üçe girenler sırasıyla MACBOOK PRO 15" 2.8GHz, MACBOOK PRO 15" 2.53GHz ve IMAC 21.5" CORE 2 DUO 3.06GHz bilgisayarlarla ödüllendirilirken birinci ayrıca Sony HVR-HD1000 CMOS HDV kameranın sahibi olacak. İlk üçe giren öğrencilerin fakültelerine de Sony HVR-HD1000 CMOS HDV kamera hediye edilecek. Yarışmada mansiyon ödülüne layık görülen iki öğrenci SONY HDR-CX 115E siyah dijital kamera ile SONY DCR-SX53E gümüş dijital kamera ödüllerinden birine sahip olacak. Yarışma koşullarıyla ilgili ayrıntılı bilgiye www.dask.gov.tr adresinden ulaşılabilir.

Akbank için başvurular başladı

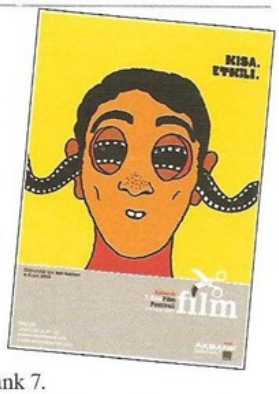

7-17 Mart 2011 tarihleri arasında düzenlenecek 7. Akbank Kısa Film Festivali için son başvuru tarihi 4 Aralık 2010. Yarışmaya katılan ve ön elemeyi geçen filmler, Festival Kısaları bölümünü oluşturacak ve festivalde izleyicilerle buluşacak. Ayrıca kurmaca ve belgesel kategorilerinde En İyi Film seçilecek ve yapımların yönetmenleri Akbank Sanat tarafından, En İyi Kurmaca Film ve En İyi Belgesel için 8 bin TL ile ödüllendirilecek. Akbank 7. Kısa Film Festivali yarışması için başvuru formları, Akbank Sanat'tan ya da www.akbankkisafilm.com ve www.akbanksanat.com adreslerinden temin edilebilir.

Panahi açlık grevinde

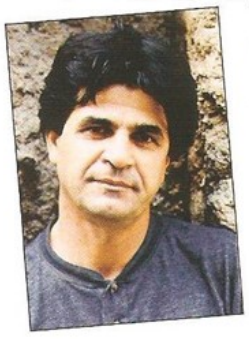

Ünlü İranlı yönetmen Cafer Panahi'nin tutukluluk süreci devam ediyor. Mart ayından bu yana Evin Cezaevi'nde tutulan yönetmen, burada insanlık dışı uygulamalara maruz kaldığını ve ailesinin sürekli tehdit altında olduğunu belirterek Mayıs ayının üçüncü haftasında açlık grevine başladı. Geçtiğimiz yıl ülkesinde gerçekleşen tartışmalı ve olaylı seçim süreci üzerine, rejim karşıtı bir film çektiği gerekçesiyle tutuklanan Panahi'nin serbest bırakılması için http://www.petitiononline.com/FJP2310/petition.html adresinde bir imza kampanyası düzenlendi.

Geleceğin sineması için son günler

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın, sinema öğrencilerinin kısa film projelerini senaryo aşamasında desteklediği Geleceğin Sineması için son başvuru tarihi 1 Haziran 2010. Avrupa Birliği'nde Türkiye temasıyla düzenlenecek Geleceğin Sineması, Güzel Sanatlar ve İletişim Fakülteleri'ndeki lisans ve lisansüstü öğrencilerinin projelerini bekliyor. Değerlendirme sonucu birinci seçilen projenin sahibine Canon XHA1s kamera hediye edilecek. Ayrıca TÜRSAK Vakfı her yıl olduğu gibi, ikinci seçilen proje sahibini bilgisayar, üçüncü seçilen proje sahibini de dijital fotoğraf makinesiyle ödüllendirecek. Sinema ve iletişim alanında eğitim veren Türkiye genelindeki devlet, özel ve vakıf okullarının ilgili bölümlerinde okuyan lisans ve lisansüstü öğrencileri, herhangi bir tür sınırlaması olmaksızın, kurmaca (fiction), deneysel, belgesel ve animasyon dallarında katılabilecek. Geleceğin Sineması'na katılım ve şartname hakkında detaylı bilgi için http://www.tursak.org.tr adresine başvurulabilir.

Altyazı proje ofisi açılıyor

altyazı
PROJE OFİSİ

Boğaziçi Üniversitesi Mithat Alam Film Merkezi etrafında buluşan bir kolektifle çalışmalarına başlayan Altyazı ekibi, dergicilik dışında gerçekleştirdiği yayınları, seminerleri ve festival programlarını sürdürmek ve geliştirmek üzere bir proje ofisi kuruyor. Altyazı Proje Ofisi, Türkiye'deki sinema kültürünü zenginleştirmek ve Türkiye'nin dünya sinemasına dair söz üreten, işbirlikleri örgütleyen bir merkeze dönüşmesini sağlamak üzere harekete geçecek ve faaliyetlerini dört alanda yoğunlaştıracak: Seminer ve eğitim programları; yayınlar; gösterim, festival programlama ve danışmanlık; film yapım ve sinema kültürü altyapı projeleri.

İspanya'dan 'kaçak' filmler

24-27 Haziran tarihleri arasında İstanbul Modern'de, Gizli: Franco Katalonyası'ndan Kaçak Filmler başlığı altında özel bir gösterim yapılacak. Franco dönemi İspanya'sında, ülkenin diğer bölgelerine de dağıtma umuduyla genç ve bağımsız yönetmenler, Katalonya'da radikal filmlere imza atmıştı. Bazen Amatör Sinema adı altında, bazen de gizli olarak hazırlanan bu filmlerde Franco karşıtı söylemler ağırlıktaydı. Barcelona'nın varoşlarında zor koşullarda yaşayan Endülüslüler'in durumu, ahlakı ve Franco dönemi politikalarının mercek altına alındığı bu filmlerin gösterimi ücretsiz olacak.

KİŞİSEL, POLİTİK VE RUHANİ

63. CANNES FİLM FESTİVALİ, kalitesi tartışmalı programıyla akıllara kazındı. Dünyanın en popüler film festivali için sessiz, sakin, meditatif bir yıl oldu.

Cannes sinemanın Kabe'si. Her yıl dünyanın dört bir yanındaki yönetmenler, yıldızlar, sinema profesyonelleri, gazeteciler, eleştirmenler ve sinefillerden mürekkep binlerce insan La Croisette Bulvarı'nın kenarına kurulmuş Festival Sarayı'nı tavaf ediyor. Sinema bir dinse, her sinefil bu en önemli mabedi hayatında bir kez olsun ziyaret edip hacı olmalı.

Bu yıl herkes festivalin programının zayıflığından dolayı homurdanıp durdu. Henüz açılış filmi "Robin Hood"la başladı homurtular. Belki de Tayland filminin Altın Palmiye'yi kazandığının açıklandığı son ana dek de devam etti. Öyle ki, festival süresince gönüllerin Altın Palmiye'sini kazanacak denli üzerinde konsensüs oluşan tek bir film olmadı. Festival boyunca günlük yayınlanan ve vakti dar herkesin dönüp arka sayfadaki yıldız tablosuna göz gezdirdiği Screen dergisine bakarsak, Mike Leigh ve filmi "Another Year" iddialıydı. Lakin tek bir ödül dahi alamadı.

Tim Burton daha önce 1997'de Cannes'da jüri üyesiydi. O yıl başkan da Isabelle Adjani'ydi. Altın Palmiye'yi Kiarostami'nin yönettiği "Kirazın Tadı" ile Imamura'nın filmi "Yılan Balığı" paylaşmıştı. Kiarostami bu sene de Burton başkanlığındaki jüriden eli boş dönmedi ve oyuncusu Juliette Binoche'un en iyi kadın oyuncu seçilmesiyle haklı bir gurur yaşadı. Binoche'un festivalin resmi afişini de süslüyor olması ortaya bayağı 'mavi' bir tablo çıkardı.

Bu sene jüri başkanı Tim Burton'a saygı ve ihtimam üst düzeydeydi. Festivalin başkanı Gilles Jacob, ekibiyle birlikte dört bir yanı usta yönetmenin eskizleri, resimleri, çizimleri, çizgileriyle süslemişti. Dev Lumiere Salonu'nun girişinde tam Burton'un kaleminden çıkmış irice bir Kedi Kadın'la selamlaşmak veya Makas Eller Edward'la göz göze gelmek an meselesiydi. Burton ile Batman'in gölgeler arasında fısıldaştıkları ana yine dev bir fotoğrafın siluetinden tanık olmak da aynı derecede muazzamdı.

Festival programının zayıflığı herkesin dilindeydi ve son yıllardaki şikayetler daha yüksek sesle dile getirilmeye başlandı. Fazlasıyla 'garantici', büyük ustalara gözü kapalı prim tanıyan program anlayışı bu yıl zirve yapmıştı, bununla birlikte festivalin 'keşfe muhtaç' sinemalara kapalılığı da yerden yere vuruluyordu. Independent gazetesi eleştirmeni Geoffrey MacNab daha festival başlamadan "Bu sene festival pek cazip görünmüyor" diye yazdı ve festivalin yıllar önceki 'ruh'unu

"Lung Boonmee Raluek Chat"

Ana Jüri

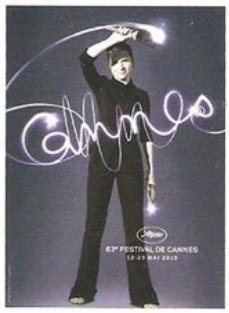

yitirdiğinden dem vurdu. İki yıl önce bu 'market' ve 'yıldızlar' ile tıka basa dolu haliyle Cannes'ın yavaş yavaş öldüğünü yazmıştı yine MacNab. Neyse ki, Burton ve tayfası 'yeniliklere açık' sonuçlarıyla bu yergilere karşı Hızır gibi yetişti ve çoklarının yüreğine su serpti. Sonuçta Altın Palmiye son derece kişisel, politik ve ruhani bir filme gitti.

Gelgelelim, festival, bünyesine katılacak filmleri her nasıl seçiyorsa, bunda acil bir revizyona gitmeli. Zira ayyuka çıkan dedikodulardaki gibi, bu program hakikaten hatır gönül ilişkileri, rica minnet ve hatta tehdit (Mikhalkov'un filmi için Putin'in devreye girdiği söyleniyor) üzerinden oluşturuluyorsa, vay Cannes'ın haline!

Festivalin yöneticileri 'mavi boncuklarını' biraz daha adil dağıtmalı! ■

CANNES 2010 ÖDÜLLERİ

ANA YARIŞMA

Jüri: Tim Burton (Başkan), Kate Beckinsale (Aktris), Emmanuel Carrère (Yazar), Benicio Del Toro (Aktör), Alberto Barbera (Sinema Müzesi Direktörü), Alexandre Desplat (Besteci), Víctor Erice (Yönetmen), Giovanna Mezzogiorno (Aktris), Shekhar Kapur (Yönetmen)

Altın Palmiye: "Lung Boonmee Raluek Chat" (Yön: Apichatpong Weerasethakul)

Büyük Ödül: "Des Hommes et des Dieux" (Yön: Xavier Beauvois)

En İyi Yönetmen: Mathieu Amalric ("Tournée")

En İyi Senaryo: Lee Chang-dong ("Poetry")

En İyi Kadın Oyuncu: Juliette Binoche ("Copie Conforme")

En İyi Erkek Oyuncu: Javier Bardem ("Biutiful") ve Elio Germano ("La Nostra Vita")

Jüri Ödülü: "Un Homme qui Crie" (Yön: Mahamat Salih-Harun)

BELİRLİ BİR BAKIŞ

Jüri: Claire Denis (Başkan), Patrick Ferla (Gazeteci), Kim Dong-ho (Festival Direktörü), Helena Lindblad (Eleştirmen), Serge Toubiana (Fransa Sinematek Genel Direktörü)

Belirli Bir Bakış Ödülü: "Hahaha" (Yön: Hang Sangsoo)

Belirli Bir Bakış Jüri Ödülü: "Octubre" (Yön: Daniel Vega, Diego Vega)

Belirli Bir Bakış En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Victoria Raposo, Eva Bianco, Adela Sanchez ("Los Labios")

ALTIN KAMERA

Jüri: Gael Garcia Bernal (Başkan), Stéphane Brizé (Yönetmen), Gérard de Battista (Görüntü Yönetmeni), Didier Diaz (Yapımcı), Charlotte Lipinska (Gazeteci)

Altın Kamera: Año Bisiesto (Yön: Michael Rowe)

KISA FİLMLER

Jüri: Atom Egoyan (Başkan), Emmanuelle Devos (Aktris), Carlos Diegues (Yönetmen), Dinara Droukarova (Aktris), Marc Recha (Yönetmen)

Altın Palmiye: "Chienne d'histoire" (Yön: Serge Avedikian)

Jüri Ödülü: "Micky Bader" (Yön: Frida Kempff)

EKÜMENİK ÖDÜLÜ

"Des Hommes et des Dieux" (Yön: Xavier Beauvois)

FIPRESCI ÖDÜLÜ

Mathieu Amalric ("Tournée")

BURCU AYKAR ŞİRİN

KARANLIK ARZULAR, GÜNAHKAR DÜŞLER

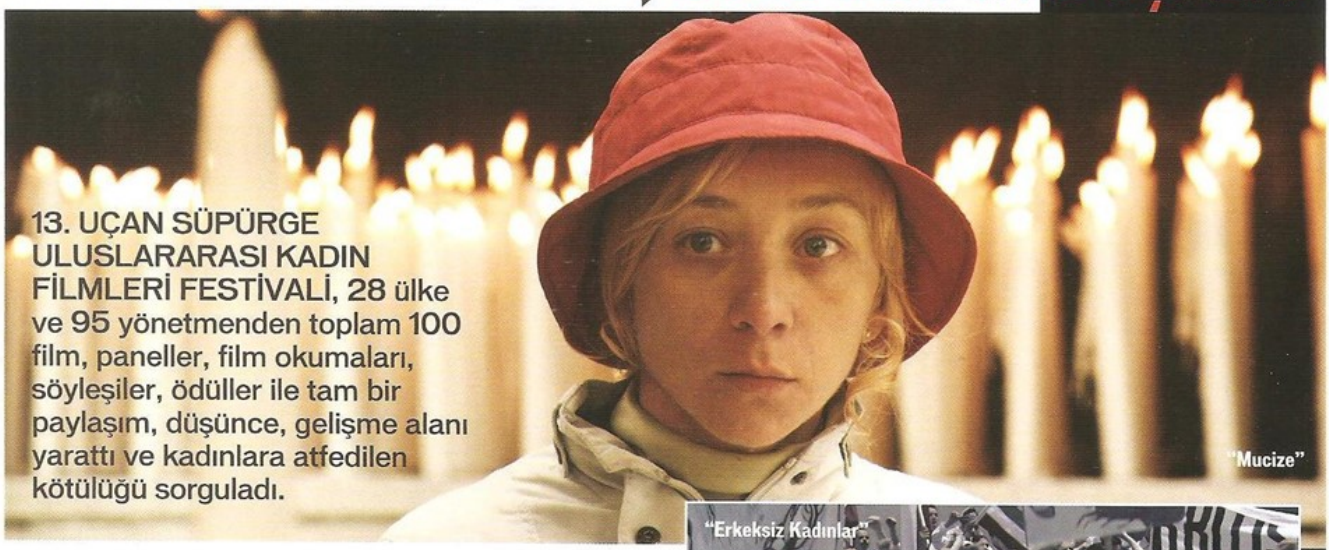

13. UÇAN SÜPÜRGE ULUSLARARASI KADIN FİLMLERİ FESTİVALİ, 28 ülke ve 95 yönetmenden toplam 100 film, paneller, film okumaları, söyleşiler, ödüller ile tam bir paylaşım, düşünce, gelişme alanı yarattı ve kadınlara atfedilen kötülüğü sorguladı.

"Mucize"

"Erkeksiz Kadınlar"

Paylaşmak, desteklenmek, güçlenmek... İsyan etmek, karşı durmak, sesini duyurmak... Yalnız, çaresiz, çıkışsız olmadığını hissetmek... Bunlar, Uçan Süpürge'nin bu yıl onüçüncü kez düzenlediği festivale bir konuk yönetmen, sinema yazarı, yapımcı ya da izleyici olarak katılıp hissetmiş olabileceğiniz duygular, içinde bulunmuş olabileceğiniz haller. Festivalin teması bu yıl "kötülük"tü; kadınlara atfedilen kötülüğün çıkış noktaları ve temsil biçimlerini sorgulamak, kadınlara yakıştırılan ve yapıştırılan etiketleri tartışmak, dünyadaki kötülüklerin kadınları nasıl etkilediğini gözler önüne sermekti amaç. Bir hafta boyunca düzenlenen paneller, yönetmen söyleşileri, izlenen filmlerle yerleşik imgeler ve fikirler ters yüz edilmeye çalışıldı. Ne de olsa, Uçan Süpürge Kurucusu Halime Güner'in açılış konuşmasında dediği gibi, "İyilik gibi, kötülük de kurmaca"ydı...

Kötülük bölümünün en merak edilen ve ses getiren filmlerinden biri "Baise-moi/Düz Beni" oldu. Artık yaşadıklarına dayanamadıkları bir noktada yolları kesişen ve birlikte geri dönüşü olmayan kanlı bir yolculuğa çıkan iki kadının tecavüz-intikam öyküsü, şok etmek ve mesajını bu yolla dile getirmek amacıyla yapılmıştı. Entellektüel bir derinlik ya da etkileyici bir sinema dili peşinde olmayan filmin mahareti, kadınların korkusuzca zevk aldığı, son hücrelerine kadar özgürleştikleri ve gücü ele geçirdikleri bir hikayeyi, porno oyuncuları ve estetiğiyle, ancak bu işlevi tam da tersine çevirerek anlatmasındaydı. Filmin festivalde gösterileceği haberi duyulduğunda, Vakit gazetesi peş peşe yayınlarla, "Düz Beni" başta olmak üzere tüm filmleri "ahlaksız" olarak niteleyerek festivali hedef gösterdi. Ancak, bazı yazarlarının "ahlak"la olan ilişkilerine hepimizin yakından tanık olduğu bu gazetenin çalışmaları, festival ruhunu gölgeleyemedi. Yoğun ilgi gören "Düz Beni"nin gösteriminin ardından filmdeki meselelerin ele alındığı bir sohbet de gerçekleşti. Zaten hafta boyunca fuayede, çeşitli filmlerden sonra akademisyenlerle yapılan film okumalarına rastlamak mümkündü. Fikir alışverişleri salondan fuayeye, panellerden ayaküstü sohbetlere taşıyordu.

Her Biri Ayrı Renk isimli yarışmalı bölümdeki iki film, Pelin Esmer'in "11'e 10 Kala"sı ve Jessica Hausner'in "Lourdes/Mucize" si, mesafeli bir anlatım, dingin bir kamera kullanımı ve insan doğasının günlük küçük kötülüklerine eğilmeleriyle birbirlerine yakın duruyorlar. Biri var olma, biri de yok olmama mücadelesi veren iki adamı bir araya getiren "11'e 10 Kala", muhteşem sanat yönetimiyle bir koleksiyonerin iç dünyasını, ruhunun işleyişini cisimleştirmişti bizim için. Mithat Bey'in "an"ları hapsetme ve yeniden yeniden yaşamaya çalışma tutkusu pekala ölüme karşı bir duruş olabilirdi. Ülkemizde ilk kez gösterilen, 2009'da Altın Aslan için yarışmış olan "Mucize"de ise ölüme farklı bir başkaldırış vardı: Mucizelerden medet ummak. Şifa bulmak, tevekkül edebilecek güce kavuşmak için Lourdes'a hacca giden Christine burada hem kendini haç dedikoduları ve efsaneleri ile kuşatılmış buluyor, hem de herkesin birbirini sürekli izlediği, bir nevi BBG evi ortamına hapsoluyor. Yolculuğun sonunda "En İyi Hacı" seçileceği için dedikodular gırla gidiyor, acaba en inançlı, iyileşmeyi en çok hak eden kim? Bu durum insanları ister istemez bir kamplaşmaya itiyor: İnananlar-inanmayanlar, iyiler-kötüler, sağlıklılar-sağlıksızlar, şanslılar-şanssızlar. Film görsel olarak da buna eşlik ediyor, koyu kırmızılar ve maviler perdeyi sürekli paylaşıyorlar. Hausner, haccın bir pazarlama ve turizm ürününe dönüşmesini belki gizli bir gülümsemeyle gözlemliyor ama mesafeli duruşunda yargılama yok. İnanç meselesinde de herhangi bir yöne meyletmeden insanların bu durumdaki gizli saklı duygularını, saklayamadıklarını, zaaflarını, gözlerinden okunan haset/acıma/acıyı analiz etme derdinde esas olarak.

İran asıllı ABD'li Shirin Neshat'ın Shoja Azari ile birlikte yönettiği ve "Mucize" ile aynı başarılı görüntü yönetmenine sahip "Zanan-e bedun-e mardan/Erkeksiz Kadınlar" ise fotoğrafları ve yarattığı gerçeküstü dünyayla ilgi çekiciydi. 1953 İran'ında yolları hayali bir kır evi ve meyve bahçesinde kesişen dört kadının öyküsü yer yer bir roman uyarlaması olduğunu hissettiren sarkmalar ve ağır sembolizmde boğulsa da yeterince şaşırtıcı ve etkileyiciydi.

Onur ödülleri, FIPRESCI ödülü ve Genç Cadı seçimiyle de yarattığı tüm bu heyecanı taçlandıran festivali hatırlamak, anılarımızı canlandırmak için şu iki deyişi telaffuz edebiliriz: Altyazı dergisi yazarlarının panellerinin, en az panelin kendisi kadar zekice, yaratıcı ve eğlenceli adı: "Düşümde Bile Günahkarsın" ve bir nevi festival sloganı haline gelen, "Yaşasın Kötülük!" ■

İSTANBUL'U JOY TURK'TEN DİNLEYİN! 89.0

İSTANBUL İSTANBUL OLALI HİÇ GÖRMEDİ BÖYLE KEDER... SEZEN AKSU

www.rapidoajans.com

Aşkı hisset!

JOY 89.0 TURK

KOZASINDAN ÇIKAN FİLMLER ADANA'DA

7 - 13 Haziran tarihleri arasında düzenlenecek 17. ULUSLARARASI ADANA ALTIN KOZA FİLM FESTİVALİ, programındaki 200'den fazla filmle sinemaseverlere dopdolu bir hafta yaşatacak.

Altın Koza Film Festivali'nin bu sene 17.si düzenleniyor. İlk kez 1969'da Film Şenliği adıyla düzenlenen ve çeşitli nedenlerle ara verilen festival bu yıl aynı zamanda 41. yaşını kutluyor. Son zamanlarda Büyükşehir Belediye Başkanlığı makamında yaşanan siyasi ve adli sorunlara rağmen festival ekibi, kalitesinden taviz vermeden çalışmalarını sürdürüyor. 7 – 13 Haziran tarihleri arasında düzenlenecek festival, bir hafta boyunca toplam 7 sinema salonunda 200'ü aşkın filmi sinemaseverlerle buluşturacak. Festivalin geleneksel Yaşam Boyu Onur Ödülleri bu yıl Müjde Ar ve Atilla Dorsay'a takdim edilecek.

Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması

Son bir yıl içinde çekilen Türk filmlerinin katılabildiği yarışmaya bu sene, 9'u yapım aşamasını henüz tamamlamış olmak üzere toplam 40 film başvurdu ve bunlardan 12'si seçildi. Semih Kaplanoğlu'nun Altın Ayı ödüllü filmi "Bal", Onur Ünlü'nün geçen sene Altın Portakal'dan En İyi Senaryo ödülü ile dönen filmi "Beş Şehir", Seyfi Teoman'ın ikinci uzun metrajı "Bizim Büyük Çaresizliğimiz", Atıl İnaç'ın yönettiği "Büyük Oyun", Nesli Çölgeçen imzalı "Denizden Gelen", Hakan Algül'ün gişe rekortmeni komedisi "Eyyvah Eyvah", Savaş Baykal'ın ilk filmi "Kanatsız Taklalar", Selim Demirdelen'in ilk sinema filmi "Kavşak", Zeki Demirkubuz'un roman uyarlaması "Kıskanmak", Levent Semerci'nin tartışma yaratan filmi "Nefes: Vatan Sağolsun", Melik Saraçoğlu ile Hakkı Kurtuluş'un ilk filmi "Orada" ve Ümit Ünal'ın yönettiği "Ses" Altın Koza için yarışacak.

Bu sene Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nın jüri başkanlığını Reha Erdem yapacak. Jüri üyeleri ise yazar Buket Uzuner, görüntü yönetmeni Erdal Kahraman, sinema yazarı Erkan Aktuğ, oyuncu Fikret Kuşkan, senarist-yönetmen Işıl Özgentürk, yönetmen Pelin Esmer, oyuncu Saadet Işıl Aksoy ve müzisyen Selim Atakan. Yarışma kapsamında En İyi Film'e 250.000 TL; Yılmaz Güney Ödülü'nün sahibine, Adana İzleyici Jürisi'nin seçtiği filme ve En İyi Yönetmen'e 50.000'er TL; En İyi Görüntü Yönetmeni, En İyi Senaryo ve En İyi Müzik'e de 15.000'er TL para ödülü verilecek.

Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali kapsamında üçüncüsü düzenlenen Akdeniz Ülkeleri Kısa Film Yarışması'na bu yıl ilgi çok yoğundu. Akdeniz bölgesinde yer alan ülkelerin yönetmenlerinin katılabildiği ve filmlerin kurmaca, belgesel, canlandırma ve deneysel olmak üzere dört kategoride değerlendirildiği yarışmaya bu yıl toplam 368 film başvurdu. Festivalin bir diğer yarışması da öğrenimlerine, ülkemizdeki iletişim ve güzel sanatlar fakülteleri, sinema ve televizyon bölümlerinde devam eden lisans öğrencilerinin başvurabildiği Ulusal Öğrenci Filmleri Yarışması.

Adana'da bir ilk

17. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nde dünya çapında bir ilke imza atılacak. Uluslararası Film Eleştirmenleri Birliği FIPRESCI'nin, daha kariyerlerinin başındayken ödül vererek keşfettiği ya da dünyaya lanse ettiği, bugünün usta yönetmenlerinin filmlerinden oluşan bir program hazırlandı. FIPRESCI, 2010 genel kurulunda ödüllü filmlerinden oluşan programlar oluşturma kararı almıştı. Altın Koza bu kararın uygulandığı ilk festival olacak. Ken Loach'un üçüncü filmi "Family Life/Aile Hayatı" 1971 yılında Berlin Film Festivali'nde, Michael Haneke'nin ikinci filmi "Benny's Video/Benny'nin Videosu" 1992 yılında Viyana Film Festivali'nde, Bent Hamer'in ilk filmi "Eggs/Yumurtalar" 1995 yılında Toronto Film Festivali'nde, Emir Kusturica'nın ilk filmi "Do You Rememer Dolly Bell ?/Dolly Bell'i Anımsıyor musun?" 1981 yılında Venedik Film Festivali'nde FIPRESCI Ödülü'ne değer görülmüştü. Her biri bugün birer modern klasik sayılan, yönetmenleri ise çoktan dünya sinemasının ustaları arasına giren bu filmler topluca Adana'da izlenebilecek.

"Sevilmeyen"

"Aysin - Gazze'de Hâlâ Hayat Var"

Dünya Sineması

Festival bu sene de dünya sinemasının en yeni örneklerini izleyiciyle buluşturmaya devam ediyor. Meksika Devrimi temalı 10 kısa filmden oluşan, devrimin 100. yılı kutlaması niteliğindeki "Revolución/Devrim" izleyiciyi dönemin farklı yansımalarıyla buluşturuyor.

Berlin Film Festivali'nde FIPRESCI Ödülü'nü alan Kolombiya yapımı Oscar Ruiz Navia imzalı "El vuelco del cangrejo/Yengeç Kapanı", Kolombiya'nın Pasifik sahilindeki bir köyde, geçmişinden kaçmaya çalışan bir adamın yerel halkın içine karışmasıyla gelişen olayları anlatıyor. Dünyaca ünlü İngiliz aktris Samantha Morton'un ilk yönetmenlik denemesi olan "The Unloved/Sevilmeyen", bu bölümün sürprizlerinden. Morton, bu ilk filmiyle hem yönetmenlikte iddialı olduğunun sinyallerini veriyor hem de İngiliz hükümetinin çocuk koruma yasaları ve sosyal hizmetler kurumlarını tartışmaya açıyor. "Lampa cu caciula/Tüplü Televizyon" adlı kısa filmiyle ses getiren Radu Jude'un ilk uzun metrajlı filmi "Cea mai fericita fata din lume/ Dünyanın En Mutlu Kızı" tüketim toplumuna ve reklam çılgınlığına göndermelerle dolu. Geçtiğimiz sene Venedik Film Festivali'nden Altın Aslan ile dönen "Lebanon/Lübnan", 1982'deki Lübnan Savaşı'nda bir tankın içinde sıkışıp kalan dört genç askerin öyküsünü anlatıyor. Madridli bir ev kadının tekdüze hayatından kaçma çabasını anlatan İspanyol yapımı "La mujer sin piano/Piyanosu Olmayan Kadın" San Sebastian Film Festivali'nde Gümüş İstiridye kazanmıştı. Rus yönetmen Aleksei Popogrebsky'nin çektiği "Kak ya provyol etim letom/Nasıl Bir Yaz Geçirdim", bu sene Berlin Film Festivali'nde iki oyuncusu, Grigoriy Dobrygin ile Sergei Puskepalis'e En İyi Aktör ödülü getirdi.

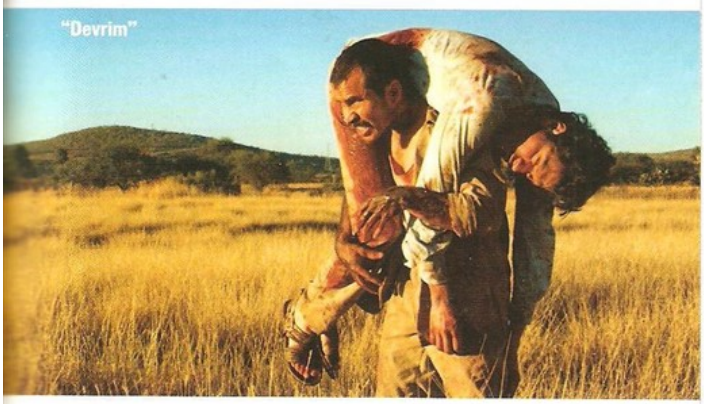
"Devrim"

Barışa Hasret Filistin

Adana Altın Koza Film Festivali bu yıl Filistinli sinemacıların Akdeniz'in barışa ve özgürlüğe hasret ülkesi Filistin'i anlattıkları yakın tarihli filmlerden bir seçki sunuyor. İsrail saldırısı sonrası Gazze'den portreler sunan "Aisheen - Still Alive in Gaza/Ayşin - Gazze'de Hâlâ Hayat Var" ve dozerle ezilerek öldürülen barış eylemcisi Rachel Corrie'yi anlatan "Rachel"ın Türkiye'deki ilk gösterimleri Adana'da yapılacak. Filistinli sinemacılar Najwa Najjar, Elia Suleiman ve Rashid Masharawi de en yeni filmleriyle barışa hasret ülkenin renklerini, seslerini, aşklarını ve mizahını Adana'ya taşıyacak. Her biri uluslararası alanda önemli ödüller kazanan "Pomegranates & Myrrh/Najjar'ın Nar Ağaçları", "The Time That Remains/Geride Kalan" ve "Laila's Birthday/Leyla'nın Doğum Günü" bu bölümde gösterilecek filmler arasında. Filistin'in önemli gazetecilerinden Nasri Hajjaj'ın şair Mahmut Derviş'in hayatını anlatan son belgeseli "As Poet Said/Şairin Dediği"; Muhammed Soueid'in, bir devrim mücahiti olan babasının izini onun defterleri ve karalamalarından yola çıkarak sürmeye çalışan bir oğulun hikayesini anlattığı belgeseli "Kalbim Sadece Onun İçin Atıyor/My Heart Beats Only For Her" yönetmenlerinin katılımıyla gösterilecek.

Özel Gösterimler

Dünyaca ünlü Yunan yönetmen Theodoros Angelopoulos 8 filmlik seçkiyle festivalin bu seneki onur konuğu. "Taxidi sta Kythira/Kitera'ya Yolculuk", "O melissokomos/Arıcı", "Topio stin omichli/Sisli Manzaralar", "To meteoro vima tou pelargou/Leyleğin Geciken Adımı", "To vlemma tou Odyssea/Ulis'in Bakışı", "Mia aioniotita kai mia mera/Sonsuzluk ve Bir Gün", "Trilogia: To livadi pou dakryzei/Ağlayan Çayır" ve "I skoni tou hronou/Zamanın Tozu"dan oluşan seçki Angelopoulos'un Adana'da gerçekleştirilen ilk toplu gösterimi olacak. Bu seneki festivalde jüri başkanlığı yapan Reha Erdem'in, Reha Erdem Retrospektifi başlığı altında tüm filmleri (A Ay, Kaç Para Kaç, Korkuyorum Anne, 5 Vakit, Hayat Var ve Kosmos) gösterilecek. Ayrıca bu sene kendisine Yaşam Boyu Onur Ödülü takdim edilen Müjde Ar'ın rol aldığı "Ah Güzel İstanbul", "Göl", "Fahriye Abla", "Adı Vasfiye", "Asiye Nasıl Kurtulur?", "Teyzem" ve "Arabesk" de festival kapsamında izlenebilecek.

Diğer Etkinlikler

Festivalde filmlerinden oluşan özel bir gösterim yapılan Theodoros Angelopoulos, senaristi Petros Markaris ile birlikte 10 Haziran Perşembe günü Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu'nda saat 16.00'da, Angelopoulos Sineması konulu söyleşide sinemaseverlerle buluşacak. Festival kapsamında adına bir katalog çıkarılacak olan ünlü yönetmenin setlerinde çekilen fotoğraflardan oluşan bir sergi de festival süresince 75. Yıl Sanat Galerisi'nde gezilebilecek. 11 Haziran'da, Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu'nda Reha Erdem Sineması konulu bir oturum düzenlenecek. Moderatörlüğünü Esin Küçüktepepınar'ın yapacağı ve Erdem'in iştirakiyle gerçekleşecek oturumun diğer katılımcıları sinema yazarı Murat Özer, oyuncu Sermet Yeşil ve Elit İşcan olacak. FIPRESCI Başkan Yardımcısı Alin Taşçıyan, 9 Haziran'da Adana Kültür Sanat Merkezi'nde (Tarihi Kız Lisesi Binası) Film Eleştirisi Atölyesi gerçekleştirecek. Işıl Özgentürk de Adana Sinema Derneği'yle ortaklaşa bir atölye çalışması yapacak. Özgentürk tarafından verilecek Kısa Film Atölyesi sonunda katılımcıların çekeceği kısa film, festival kapsamında izleyiciyle buluşacak. ■

"Piyanosu Olmayan Kadın"

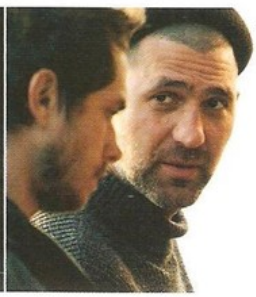
"Nasıl Bir Yaz Geçirdim"

"Leyla'nın Doğum Günü"

"TAKIM ARKADAŞINA GÜVENMELİSİN!"

"HAYATA ÇALIM AT" Türkiye'deki festivalleri dolaştıktan sonra geçtiğimiz ay aniden geniş gösterime girdi. Bu vesileyle filmin yönetmeni Ken Loach, senaristi Paul Laverty ve oyuncusu Eric Cantona ile gerçekleştirdiğimiz küçük söyleşileri sizlerle paylaşıyoruz.

Altın Palmiyeli Ken Loach ile senaristi ve kadim dostu Paul Laverty yıllardır bir arada, İngiltere'nin imparatorluk yaldızını kazımayı bir borç biliyorlar. Kendi deyişleriyle esas meseleleri 'arada telef olan insanlık'. "Riff Raff/Kerkenez"de (1970) küçük bir çocuğun, "Ülke ve Özgürlük/Land and Freedom"da (1990) koca bir ülkenin özgürlük mücadelesi vardı. İkili "Hayata Çalım At"ta ise ezik ve çaresiz postacı Eric'in hikayesi üzerinden işçi sınıfını yine direnişe davet ediyor. Bu kez 90'ların kült Fransız futbolcusu Eric Cantona da onlarla aynı takımda. Bizzat kendi imajıyla dalga geçtiği bu rol için Cantona "İdollerimiz böyle işimize yarasalar fena olmazdı" diyor. Dürüst ve çalımsız bir sohbet bekliyorduk zaten ama neşeli üslupları da şaşırtmadı.

Sinemada ve hayata bakışınızda hiç taviz vermediğiniz biliniyor. Direnirken ne kadar zorlandınız?

Gece rahat uyunuyor ama sabah aynı sorunlara uyanıyorsunuz. (Gülüyor) Normaldir, herkes gibi zorlanıyorum. Artık Avrupa'dan ortak yapımlarla film yapılabiliyor. Fazla şikayet edemem, derdimi sinema yaparak da anlatabildiğim için çok şanslıyım. Sinema hayat kurtarmaz ama bir şeyleri kımıldatabilir. Ben derdimi elimden geldiğince dürüst ve sinemasal anlatırsam birilerine ulaşabilirim. Sinemanın böyle bir gücü var. Önemli olan insanın hissiyatını, toplumun dinamiğini yakalayabilmek. Hayat, ona buna kazık atılamayacak denli kısa. Sonuçta, mutlu olmayacağın bir şey adına ödün vereceğine kendinden taviz vermemek daha kolay. Ama sermaye her alanda sizi sömürmek için fırsat kollar. İşçi sınıfının birleşmesi ve direnmesi gerek. Şimdi eski moda ve romantik bir tavsiye gibi geliyor kulağa ama her çağda halkın direnişi gerekmiştir.

"Hayata Çalım At" filminizde son derece şiddetli sahneler var. Polis ve mafyanın terörize ettiği anlara bakınca 'hafif' bir film

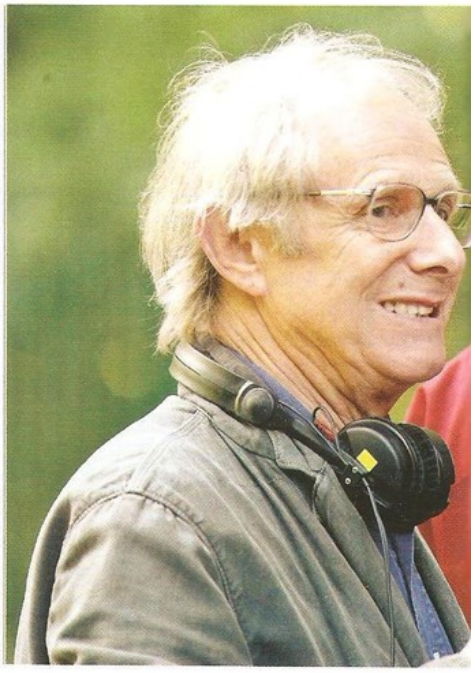

yapacağınız fikrine beyhude kapıldığımızı anlıyoruz.

Paranoyak bir toplum olduk. 11 Eylül'den sonra yasalar tamamen vatandaşın karşısında. Sadece bir ihbarla evinize silahlı polisler baskın yapabilir, otorite boşluğunda mafya üzerinize çöker. Nereye, kime gideceksiniz? Korkunç bir şey! O halde filmde Cantona'nın söylediği gibi 'Takım arkadaşına güvenmelisin!' Bu Manchester United'ın parlak futbolcusu Cantona üzerine bir film değil. Sonuçta ezilen ve çaresiz insanlığa 'Birlikte ne yapabiliriz?' teklifini sunuyoruz. Romantiklik değil bu, maalesef gayet acımasız bir dünyada yaşıyoruz.

Her fırsatta 'sosyal devlet' olarak İngiltere'nin yaldızını kazıdınız ama zaman daha kötüye mi gidiyor sanki?

Biz Thatcher dönemini geçirdik ama atlatamadık. Kimi gelip sağlık sektörünü azıcık düzeltiyor, derken mülteci sorunu bilhassa sanki ihmal ediliyor, çığ gibi büyüyor. "It's a Free World/ İşte Özgür Dünya"yı yaparken daha vahim ve şiddetli sahneler koyabilirdim, öylesine feci olaylar yaşanıyor. Ama gerçek durum öylesine 'gerçeküstü' bir korkunçlukta ki sinemada 'fazla' kaçıyor. Şu anda İngiltere'de vatandaşın silah merakı endişe verici düzeyde. Asabi, açgözlü ve huzursuz bir toplum yarattık. Gençlerin önünde bir gelecek yok, işsizlik had safhada. Her şeye bedavadan sahip olma hırsına, hemen şiddete başvurmalarına şaşırıyoruz. Ama biz yarattık bu kuşağı. Irak'taki durum, devletin savaşı özelleştirdiğinin resmi! (Yönetmenin yeni filmi "Irish Route" bu konuyu anlatıyor) Oysa ki takımla birlikte kazanmak kişisel başarıdan daha önemlidir. Bunu unutup, bencilliğimizle övünmeye başladık.

Futbolsever olduğunuz biliniyor ama Cantona milyarder bir futbol yıldızı, siz ise sosyalist bir sinemacı; nasıl oldu da bir araya geldiniz?

Zaten Cantona hayranıydım, tanıyınca çok sevdim. Güçlü kişiliği futbolundan belliydi. Hayata bakışını, mizahi yaklaşımını çok beğendim. Yıldız egosu sıfır! Sette eğlendik; forma yakasını kaldırma hareketine, "Ben insan değil, Cantona'yım" lafına çok güldük. Başta ikimizi birarada düşünemedi kimse, ama ikimiz de dikbaşlı ve prensiplerimizde tutarlıyız.

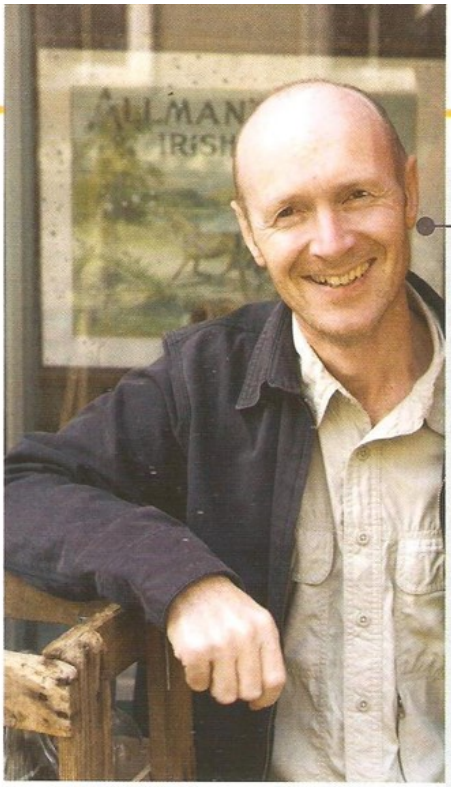

PAUL LAVERTY
"HER KONUŞMAMIZDAN BİR PROJE ÇIKABİLİR"

Ken Loach ve Paul Laverty ikilisi nasıl çalışır?

Bolca konuşarak! (Gülüyor) Her vatandaşın içinde yaşadığı dünyaya duyarlı olması gerekiyor. Sonuçta sosyal olaylar doğrudan insanın kendisiyle ilgilidir. Biz Ken ile arkadaşız, günlük olayları, fani endişelerimizi paylaşıyor, memleketi gezip görüyoruz. Bizim her konuşmamızdan bir proje çıkabilir. Sakinleşip birisine karar verdikten sonra gerisi geliyor. Cantona'nın bize bir projeyle gelmesi şaşırtıcıydı. Başta beceremeyiz diye tereddüt de ettik. Ama yakından tanıyınca ve bize önerdiği senaryoyu değiştirmemize izin verince ünlü bir isim kullanmama prensibimizi yıktık. En önemlisi kendi imajıyla dalga geçmeyi kabul etmesiydi. Sahada kendini en kral hissettiği anı sordum. Meşhur gollerinden birisini değil de pas verdiği bir anı söyledi. İşte böyle bir insan...

Senaryo yazmakla ilgili anahtar kelimeleriniz var mı?

Çok! Adaletli olmak örneğin. Karaktere ve olaylara bakarken yargılamamak. İnsanı anlatırken şefkatli olmak gerek. Ne de olsa içimizden birisini anlatıyoruz. Sosyal devletin çivisi çıkmış zaten, koşullar acımasız, davranışlar hatalı olabilir. Bizi sürekli öğüten bir düzenin içindeyiz. Düzen mekanik ve acımasız olabilir ama insan öyle değildir. Senaryo yazarken beni olaylardan ziyade bunun bizim üzerimizdeki etkisi ilgilendirir, bu etkiyi ortaya çıkarmaya çalışırım.

Filmlerinizde Latin Amerika ile çok ilgilendiniz. "Ae Fond Kiss.../Duygudan da Öte" gibi bir filmse biraz geç mi yapıldı sizce?

Latin Amerika, İngiltere ve ABD'nin maalesef 'arka bahçesi' olduğundan uzun yıllar bu emperyalist reflekslerin vahametini ön plana aldık. Bu nedenle "Duygudan da Öte" gibi bir film gecikmiş olabilir, doğru. İngiltere'deki Müslüman azınlıkla memleketin geri kalanı arasında pek bir iletişim yoktu. Biraz emperyalist bir refleks, biraz da 1980'lerin duyarsızlaştırıcı etkisi tabii. Ne zaman ki 11 Eylül oldu, hepimiz komşumuzun kim olduğu üzerine kafa yormaya başladık. Sovyetler'in yıkılmasıyla başlayan mülteci göçüne karşı İngiltere hiç hazırlanmadı. Dolayısıyla 'birileri' bunun üzerinden kâr etmeyi borç bildi.

Oyuncularınıza senaryonun tamamını hemen vermediğinizi biliyoruz. Neden?

Bence oyuncuya fazla bilgi vermek doğallığı ve akıcılığı ketleyebilir. Şaşırmalarını ve kendilerini de şaşırtmalarını seviyorum. Her yeni gün, her yeni bilgiyle canlandırdıkları karakter de olgunlaşıyor içlerinde. O yüzden mümkün olduğunca olayların akışına uygun sırayla çekiyorum. ■

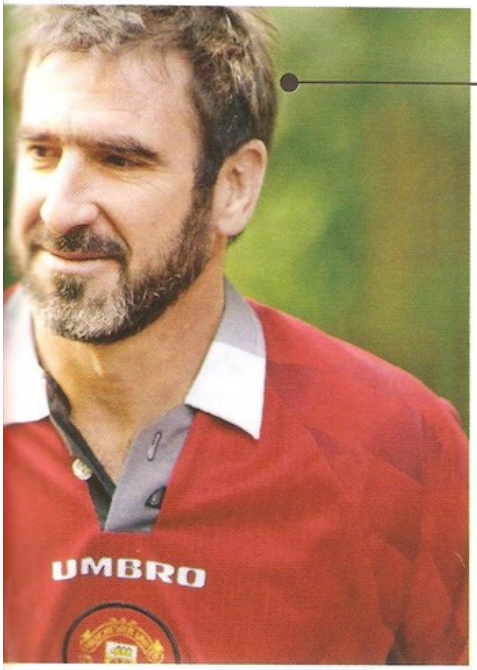

ERIC CANTONA
"SİNEMAYI ÇOK SEVDİM"

Elinde projeniz, doğrudan üstadın kapısını mı çaldınız?

Evet! Loach'un her filmini izlemiştim. İkimiz de işçi sınıfından ailelerin çocuklarıyız, hayata ve topluma bakışımız da aynı. Kabul etmesi bir şans oldu. Çoğu şeyin yozlaştığı dünyada kendinden taviz vermeyen, hayran olunası bir insan ve sinemacı. Zaten politik ve sosyal açıdan meselesi olan, futbol seven, İngiliz bir yönetmen deyince akla ilk o geliyor.

Genç yaşta futbolu bıraktınız, sinema nereden aklınıza geldi?

Çocukken sinemaya merakım yoktu, sokakta futbol oynardım. Sonradan sinemayı çok sevdim. Sonuçta ikisi de performans alanı. Sınırlarımı zorlamayı seviyorum. Bu nedenle "L'Outremangeur"de (2003) obez polis müfettişi rolü geldiğinde hemen kabul etmiştim. Günümüzde futbol özünden kopmuş bir spor artık. Futbolun gerçek hayranları işçi sınıfından oluşur. Ama bilet fiyatları artık öylesine el yakıyor ki onlar stadyuma gelip maç izleyemiyorlar. Artık sponsor firmaların markası takımın logosunu aşıyor. Sadece ticaret oldu.

TUTSAKLIKTAN UZAKTA, DOĞANIN İÇİNDE

Genç Kürt yönetmen Kazım Öz yeni belgeseli "Demsala Dawî: Sewaxan/Son Mevsim: Şavaklar"da kamerasını, kendisinin de bir parçası olduğu yok olmaya yüz tutmuş bir kültüre, yarı masalsı yarı trajik bir yaşama çeviriyor.

Kazım Öz "Güneşe Yolculuk"ta Yeşim Ustaoğlu'nun yardımcılığını yaptıktan sonra "Ax/Toprak" adlı kısa filmi, ardından da ilk kurmaca filmi "Fotoğraf" ile dikkatleri üzerine çekti. "Dûr/Uzak" adlı belgeselinde göç sonucu sadece yaşlıların kaldığı köyünü hem gidenlerin hem de kalanların gözünden anlattı. Kurmaca filmi "Fırtına"nın başkahramanı 90'ların başında okumak için İstanbul'a gelen bir Kürt genci, yani bariz şekilde kendisiydi. Öz, yeni belgeseli "Demsala Dawî: Sewaxan/Son Mevsim: Şavaklar"da kendisinin de bir parçası olduğu yok olmak üzere olan bir kültüre, göçerlerin dört mevsimlik yaşantısına çevirdi kamerasını. Belgeselin başında gördüğümüz yaşlı kör kadın aracılığıyla "Uzak" ile, özüne dönmek ve hiyerarşiye karşı çıkmak temasıyla da "Fırtına" ile yakın bir bağı var "Şavaklar"ın. Yönetmen, film müziği olarak İranlı müzik grubu Kamkarlar'ın yanı sıra kendi çaldığı ıslığı da kullanmış. 28. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde Türkiye prömiyeri yapılan film, Mannheim – Heidelberg Uluslararası Film Festivali'nde kurmaca filmlerle birlikte finale kalıp Jüri Özel Ödülü kazandı. 21. Ankara Uluslararası Film Festivali'nin belgesel bölümünde de üçüncülük ödülünün sahibi oldu. Geçtiğimiz ay vizyona giren filmi vesilesiyle söyleştiğimiz Kazım Öz'le Şavaklar'ı, sinemaya bakışını ve siyasi konjonktürü konuştuk.

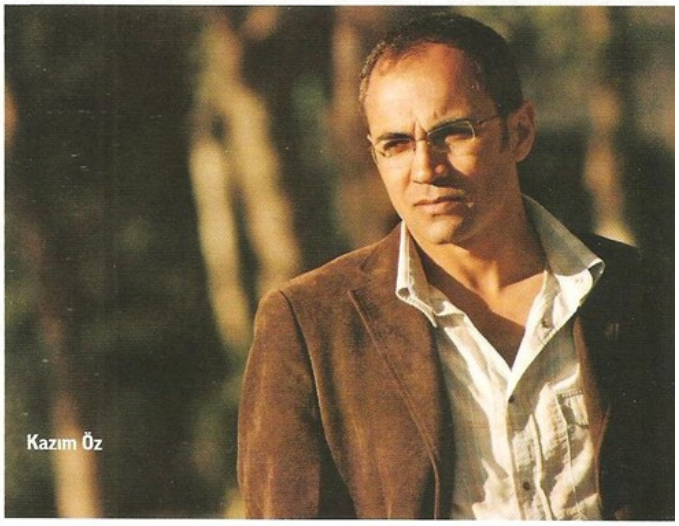
Kazım Öz

"Fırtına"dan sonra kurmacaya devam etmek yerine neden belgesele geri dönmeyi tercih ettiniz?

"Fırtına" öncesinde aklımda olan bir fikirdi bu. Hatta "Fırtına" biter bitmez hemen "Son Mevsim: Şavaklar"ın çekimlerine gittim. Belgesel ile kurmaca arasına çok büyük bir sınır koymuyorum aslında. Çektiğim kurmaca filmler de biraz belgesel yanı olan filmlerdi.

"Şavaklar" klasik anlamda bir belgesel değil. Hatta konusu, kurmaca filme çok müsait.

"Şavaklar" kurmaca filme de biraz yakın. Bundan olsa gerek, Paris Film Festivali'nde, Mannheim'da, uluslararası birçok festivalde kurmaca filmlerle yarıştı. Hem klasik belgesel formatına uymadığı için, hem de bir sinema filmi tadı olduğu için böyle bir tercihleri oldu herhalde. Ama Şavaklar'a tam kurmaca diyebileceğimiz bir hikaye çok da yakışabilir. Düşünüyorum; o hayatın, o görselliğin ve o coğrafyanın içinde iyi bir hikayeden çok farklı bir film çıkabilir. Aslında "Şavaklar"a şöyle başladım: Önce belgesel çekeyim, sonra bunun içinden bir hikaye bulup kurmaca bir sinema filmi çekerim. Arıyorum; şu ana kadar planladığım gibi bir şey çıkmadı ama böyle bir fikir var aklımda.

Siz Şavak mısınız?

Evet. 17-18 yaşına kadar tamamen o şekilde yaşadım. Bu biraz kendi hikayem de sayılır.

Şavaklar üzerine bir belgesel yapmanızın nedeni kendi hikayeniz oluşu muydu?

Benim hikayem olduğu için bunu çekeyim düşüncesiyle hareket etmedim aslında. Evrensel bir seyircinin izleyebileceği, kaybolan bir kültürün ve değişen bir yaşamın izlenebilmesi için düşündüğüm bir şeydi. Günümüz modernleşmesine, büyük teknolojik gelişmelere, insan hayatındaki makineleşmeye karşı burada başka bir yaşam biçimi var. Biraz ilkel bir yaşam gibi görünse de aslında bu bizim geçmişimiz. Bu sadece benim ya da o bölgenin değil bütün olarak Türkiye toplumunun geçmişi. Toplumun büyük kısmı kısa süre öncesine kadar böyle bir hayat biçimi yaşıyordu. Şimdi megakentler oluştu. İnsan doğadan ve coğrafyadan koptu. Hakikaten bir tutsaklaşma durumu söz konusu. Bunu tartışabilmek için onların hikayesini anlattım.

Filmin politik bir yanı olduğu da söylenebilir mi?

Doğrudan politik bir yanı yok hikayenin. Ama dolaylı politik yanları var. Kaybolan kültür meselesi gibi... Hele Türkiye gibi daha katı sistemlerin olduğu yerlerde kültürel çalışmalar zaten kendiliğinden politik bir hal alıyor. Çok tuhaf ama siyasi bir kimlik bile kazanabiliyor. Hatta dil olarak Kürtçe'yi kullandığınızda bile politik bir kimlik kazanmış oluyorsunuz. Farklı bir literatürde konuşursak, aslında bu büyük oranda kültür, doğa, insan ve hatta hayvan belgeseli... Bunların ilişkileri üzerine dolanan bir belgesel... Zaten insanların bunlarla ilgili yaşadığı sorunlar var. İnsan doğayla ilişkisinden, kültürden, tarihten, dilden büyük bir kopuş yaşadı. Şavaklar hayatlarına modernizm çok girmediği için bundan uzaklar. Bu tartışma açısından bakıldığında oldukça politik bir konu olarak ele alabiliriz.

Filmi masalla başlayıp masalla bitirmenizin özel bir anlamı var mı?

Her masalın özel bir anlamı var. Birinci masal alın yazısı, kader üzerine... Eğer kaderinizde bir şey yazıyorsa, o her şekilde yaşanır diye bir dogmatik düşüncenin masalı. O kuzunun kaderi, oradaki insanların kaderi, bahsettiğimiz tüm şeylerin kaderi gibi bir şey... Ama tam tersine, filmin finalindeki masalın da 'emekle değişebilir' felsefesi var. Burada bir ikilem var. Bizim için bir kader mi yoksa emek harcayıp çalışarak bunu değiştirebilir miyiz? Masallar bu soruyu sormak içindi.

Film bir kişinin hikayesi değil. Bu, genel olarak bir yaşam biçiminin filmi. Biraz dışarıdan, genel bakan... Seyirciyi içine alıp özdeşleştiren değil... Biraz mesafeli; fotoğraf gibi... Ama hareketli bir fotoğraf... Kamerayı koyup, 'hadi konuş, bir şey anlat' demedim. Yabancılaşarak o hayatın içine girmedim. Onların bakışıyla orada durmaya çalıştım. Bu bakışta sadece insanı eksen almadım. Oradaki doğayı, oradaki köpeği de esas aldım. Hiyerarşik bir bakış açısıyla bakmamaya çalıştım. İnsanın çok abartıldığı bir dünyada yaşıyoruz. Her şeyin üzerinde iktidar kuran, doğayı kendi tahakkümü altına alan, kendi çıkarları doğrultusunda doğayı yok eden, gerektiğinde var eden, yani kendini tanrılaştıran bir insan gerçeği söz konusu. İnsanın hikayesinden daha değerli bir hikaye de olabilir. Filmde başrolde diyebileceğimiz yani doğan ve ölen kuzunun hikayesi bence çok trajik bir hikaye. Film başlarken masal ve bir sekans var. Sonra kuzu doğuyor. Sonunda da kuzu ölüyor ve yine masallı bir sekans var. Aslında filmin göbeğinde bir kuzunun hikayesi var. Sürekli o kuzu-

yu takip ediyoruz. Ama çok ilginç bir şey oldu. Seyirciler içinde o kuzunun aynı kuzu olduğunu çıkaran çok az oldu. Şaşırdım ama sonra anladım. Biz Japonları'ı bile birbirinden ayıramıyoruz mesela. Ama kuzuyla ilgili özellikle şöyle bir şey yaptık. Çok doğum çektim ki, içinden şekil olarak en farklı kuzuyu yakalayalım diye. Ve en farklısını yakaladık. Filmdeki kuzu biraz alacalı bulacalı. Ama ona rağmen yine karıştırıldı. Hep insan hikayesi arıyoruz. Bu da sorgulanması gereken bir şey. Bu yukardan bakma, iktidar kurma biçimi. Doğayı, hayvanları kendi hizmetinde görmek; hatta erkeklere kadar gelirsek, kadınları kendilerine bahşedilmiş olarak görmek... Aşırı hiyerarşik bir şey var. Kamerayla bu hiyerarşik şeyleri kırmak gerektiğini düşündüm.

Kadın sorunu da önemli bir yer tutuyor hikayede.

Hiyerarşide şöyle bir şey oluyor. Oradaki hayat koşulları çok zor. Erkek, o koşulların zorluğundan dolayı bir dayak yiyor. Sonrasında kadını dövüyor. Bunu alan kadın şiddeti hayvana yönlendiriyor. Hayvan da bunu kendi içinde birbirine ya da doğa üzerine uyguluyor. Zaten hiyerarşinin olduğu yerde şiddetin gelişmemesi imkansız. İktidar ve hiyerarşi biçimlerini, yaşam şekillerini sorgulayabilmek, bunları değiştirebilmek; eşitliği sadece insanlar arasında değil doğaya yaymak ve tüm canlılar içerisindeki bir denge açısından bakmak gerekir.

Mezbaha sahnesini çekmek zor oldu mu?

Çok zor oldu. Bir gün boyunca o mezbahanın içindeydik. Biz o sahneyi çekerken yüzlerce koyun kesilip gitti. Ve hiç durmuyor, sürekli çalışıyor.

Belgeselin merkezinde bu kuzunun hikayesi var.

Şavaklar'ın yaşantısı trajik olduğu kadar masalsı da....

Hayvanlar açısından bakıldığında orası ölüm fabrikası. Çok sert bir sahneydi bizim için de. Ve o sahneden sonra vejetaryenlere çok saygı duydum. Sadece seçenek olmadığında et yiyebiliyorum. Ondan bile rahatsızım. Orada da görülüyor ki, hayvanları tamamen kendi hizmetimize almış durumdayız. Her şeyinden faydalanabiliyoruz. Ama ağacın meyvesinden yararlanmaktansa ağacı kesip onunla ısınmak gibi bir şey bu. Bu da başka bir katliam.

"Fırtına" Altın Portakal'a alınmamıştı. Bir sene sonra ise "İki Dil Bir Bavul" ve "Min Dit"in festivallerdeki başarıları gündemde. Bu sürede sizce ne değişti?

İlginçtir, benim açımdan değişmedi. Çünkü "Şavaklar"ı da almadılar. Ankara'da ödül kazanan bir film, Antalya'ya seçilen filmler içine alınmıyor. Hatta biz, Mannheim'da kurmaca filmlerle yarıştık. Ama burada anlamıyoruz. Bu demek değil ki hiçbir şey değişmiyor. Son senelerde Türkiye'de birçok şey değişti. Ama bunlar köklü değişimler değil. İktidarın ve sistemin ihtiyacı doğrultusunda bir değişim söz konusu. TRT Şeş ve diğer açılımlar Kürtler'in ihtiyacı olduğu için değil, devlet Kürtler'i kaybettiğini düşündüğü için onları geri kazanmak amacıyla, kendi ihtiyacı doğrultusunda attığı adımlar. Bunlar bana samimi gelmiyor. Çünkü sisteme Kürtler'i yeniden entegre etmek ya da kendi Kürtler'ini yaratmak için; dünya sisteminden bağımsız hareket eden, farklı bir yaşam biçiminin peşinde koşan Kürtler'i tasfiye etmek için yapılan bir açılım olarak da değerlendirilebilir bu. Böyle görünüyor ama böyle olmasını istemem. Toplumsal barış için küçük adımların bile çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu sürecin devam ettirilmesini, tabuların yıkılması ve yeni tartışmaların olması açısından olumlu buluyorum.

Peki, "Şavaklar"ın yurtiçi festivallerde görmezden gelinmesini kendinize yönelik bir tavır olarak mı algılıyorsunuz yoksa samimi bulmadığınız Kürt açılımının bir yansıması olarak mı?

Beni bu anlamda biraz daha farklı buluyorlar. Şimdi şu isteniyor: Dili Kürtçe olsun, başka bir şeye gerek yok. Yani sistemi çok rahatsız etmeyen ama dili Kürtçe olan projeler çekilsin. Ama ideolojik ve felsefi olarak rahatsız eden bir şey olmasın. Hatta böyle bir şey Türkçe bile olmasın. Mesele burada biraz ideolojik... Ulusal dil ve milliyet açısından bir mesele değil yani. Bazı kişiler tarafından böyle görüldüğünü düşünüyorum.

Yaşananlar bir ön yargı olarak da tarif edilebilir. Ben Kürtler'in demokratik kurumlarıyla birlikte çalışan biriyim. Kürt kültürü üzerine 1991'den beri çalışma yapan Mezopotamya Kültür Merkezi var mesela. Aslında açılım Kürtler açısından 90'ların başında yapıldı zaten. Ben ilk kez 92'de Taksim'de Kürtçe bir tiyatroda oynadım. Bu bir açılımdı ve kimseden beklemeden, kendi kendimize yaptığımız bir şeydi. Bu kurumların, sanatçıların, aydınların bu kadar emeği varken bunu inkar ederek, devletin tarafından bakıp 'TRT Şeş ne kadar büyük bir adım' demek bana etik gelmiyor. O yüzden ben Kürtler'in demokratik kurumlarıyla birlikteyim. Bu da bir etken yaratıyor.

Filmlerinizi hep memleketiniz Tunceli'de çektiniz. Dışa açılmayı düşünüyor musunuz?

Orada çekim yapmak benim için de tam bir keşifti. Bir yabancılaşma yaşıyordum. Bir anlamda kendi arayışımdaydım. Bunun en iyi ve en kısa yolu bildiğim coğrafyaya, bildiğim köye ve aileye aslında kendime dönebilmekti. Bu tamamlanınca ancak başka yerlere gidebilirim. Oranın hak ettiği hikayeyi tam çektiğimi düşünmüyorum daha. Bu benim için bir temsil de aynı zamanda. Mesela "Uzak"ta anlattığım köyün hikayesinin genel olarak bu tür şeyler yaşamış diğer tüm halkların köylerini de temsil ettiğini düşünerek bakıyorum sinemaya. Buradaki yaşam biçiminin Türk ya da Kürt olması çok önemli değil benim açımdan. Ama ben bunları daha iyi tanıyorum, öncesini bildiğim için hikayelerini anlatmak daha kolay. Onu çok iyi anlatabilirsem evrenselliği yakalayabileceğimi düşünüyorum. Ama belki dışarı çıkmak da gerekiyor. Herhalde onun da vakti gelecek. ■

"ALINTILAR ÜZERİNE KURULU SİNEMAYI SEVMİYORUM"

29. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin en dikkat çekici filmlerinden birisi, Mayınlı Bölge bölümünde gösterilen JOÃO PEDRO RODRIGUES'in yönettiği "Morrer Como Um Homem/Erkek Gibi Ölmek"ti. Festivalin konuğu olarak ülkemize gelen Rodrigues ile bu ilginç film özelinde sinemasını konuştuk.

Geçtiğimiz 10 yılın festival çevrelerinde ses getiren yönetmenlerinden Portekizli João Pedro Rodrigues, üçüncü filmi "Morrer Como Um Homem/Erkek Gibi Ölmek"in Nisan ayı içerisinde Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde gerçekleşen gösterimi sayesinde Türk sinemaseverlerle de tanışmış oldu. 2000 yapımı ilk uzun metraj filmi "O Fantasma" ile dikkat çeken, 2005 yapımı "Odete" ile de bu başarısını perçinleyen Rodrigues, kimilerince eşcinsel sinemanın günümüzdeki en önemli ve özgün temsilcilerinden biri olarak gösteriliyor. "Erkek Gibi Ölmek"te ellili yaşlarında bir travestinin son günlerini perdeye taşıyan yönetmense röportajlarında ısrarla kendisini herhangi bir hareketin parçası olarak görmediğini ifade ediyor. Filmin festival çerçevesindeki gösterimine katılmak üzere İstanbul'a gelen Rodrigues ile yaptığımız söyleşiyi aşağıda sunarken, ikinci filmi "Odete"i de bu ay Gömülü Hazineler köşemizde ağırlıyoruz.

Şu ana kadar çektiğiniz üç uzun metraj film de bir değişimle, başka birisi olmakla ilgili. Sinemanızda böyle bir temanın özellikle öne çıktığını söyleyebilir miyiz?

Bir bakıma öyle... Filmlerim otobiyografik değiller ama hikayelerini anlattığım karakterlere kendimden pek çok şey yansıtıyorum. Bu durum için de 'başka birisine dönüşme' denebilir sanırım. Bir bakıma ben de film çekerek başka insanlara dönüşüyorum. Yönetmenlik konusunda bana en cazip gelen unsurlardan birisi bu.

Sizi sinemaya çeken öncelikli etkenin bu olduğunu söyleyebilir miyiz?

Bir yönetmen olmamda etkili unsurlardan birisi ama ilki diyemem. Yönetmenlik benim için daha ziyade bir dil arayışı. Filmlerimle kendime özgü bir anlatım tarzı yakalamaya çalışıyorum. Bu arayış elbette hâlâ devam ediyor ve film çekerken yeni şeyler öğreniyorum. Bu bağlamda şu ana kadar çektiğim üç uzun metraj filme bakınca, sıraları da bana mantıklı geliyor. Önceden planlanmış bir projeyi hayata geçiriyor değilim veya filmlerim arasında özellikle bir bağlantı kurmaya çalışmıyorum ama bir gelişmeden söz edebiliriz.

Bugün sinemada bütünüyle özgün olabilmek mümkün mü?

Kendime özgü bir anlatım tarzı derken, çektiği tek bir plana baktığınızda bile imzasını tanıyabileceğiniz yönetmenleri kastediyorum. Mesela Robert Bresson gibi. Bu tarz bir sinemasal bütünlüğe ulaşmak en büyük hedefim.

Bütünlük dediğinize göre, bahsettiğiniz sadece biçimle ilgili değil.

Evet, bir 'tarz'ın peşinde değilim. Bir yönetmen belirli bir görsel üslupla özdeşleştiğinde zamanla tekrara düşebilir. Becerebilecek miyim bilmiyorum. İstediğim her filmimle kendimi yeniden yaratmak ama filmografimde bir bütünlüğü de korumak.

Bir tarzın peşinde değilim dediniz ama diğer yandan her üç filminiz de biçimin öne çıktığı, stilize işler.

Evet, hepsi de biçimci filmler. Fakat filmlerimin biçimi söz konusu olduğunda bir reçeteyle çalışmak istemiyorum. Belirli sahneleri hep aynı teknikle ve benzer şekilde çeken bir yönetmen olmaktan özellikle kaçınıyorum. Diğer yandan, filmlerimde biçim önemli bir rol oynasa bile, sadece bundan ibaret şekilde anlaşılmalarını istemem. Ardında hiçbir anlam olmayan ama müthiş bir görselliğe sahip filmler beni çıldırtıyor. Elbette sinemadaki en önemli iki unsur görüntü ve ses... Dolayısıyla bir sahneyi nasıl çektiğiniz, nasıl bir ses bandı kullandığınız çok önemli. Fakat bu biçimsel unsurlar ve içerik arasında hep bir denge kurmaya çalışıyorum.

Başka bir deyişle, her ne kadar bir reçeteye bağlı kalmasanız bile, neyi nasıl çekeceği üzerine uzun uzadıya düşünen bir yönetmensiniz.

Belki biraz iddialı olacak ama filmlerimde gördüğünüz hemen her şey önceden tasarlanmıştır, tesadüflere pek fırsat tanımam. Sete geldiğimde sahneyi nasıl çekmek istediğim genellikle kafamda nettir.

Peki, festivalde gösterilen "Erkek Gibi Ölmek"in biçiminden biraz bahsedecek olursak.

Filmi 16mm olarak çektim, 35'e daha sonra aktarıldı. Bu tercihin se-

bebi çiğ bir tarzın peşinde olmamdı. Filmin bugün yaygın olarak kullanılan formatlar yerine 1.37:1 oranında olması da buradan kaynaklanıyor. Travestilerle ilgili filmler nedense hep bu insanların hayatındaki en uç duygulara odaklanır, sonsuz eğlence veya en ağır haliyle melodram... Örneğin "Priscilla Çöller Kraliçesi" gibi sırf travestilerle ilgili olduğu için rengarenk filmleri hiç sevmiyorum. Bu sevimli gösterme çabası da ötekileştirmenin başka bir biçimi bence. Bu nedenle bir bakıma böyle filmlerin anti-tezini yapmaya çalıştım diyebilirim. Olabildiğince sınırlı bir kadrajla çalışarak, görüntüleri süssüz kılmaya çalıştım.

Filmde klasik melodramın görsel tonuna yaklaşan sahneler de var ama duygusal yükselişlere pek izin vermiyorsunuz.

Melodram üzerinde çok düşündüğüm bir tür. Örneğin bir önceki filmim "Odete"i çekerken de melodramdan çokça faydalandım. Fakat melodram söz konusu olduğunda örneğin Fassbiner'in yaklaşımını beğeniyorum. Onun bu türü ele alışında daha soğuk, mesafeli ve kontrollü bir hal var, Hollywood melodramlarının aşırılığından çok farklı. Benim melodram üzerinde çalışırken istediğim de böyle bir etki.

"Erkek Gibi Ölmek" çeşitli türleri harmanlayan ilginç yapısıyla dikkat çeken, özgün bir film.

"Erkek Gibi Ölmek" konusu itibarıyla da Fassbinder'in "13 Aylı Bir Yılda"sını anımsatıyor. O filmde de çok plastik ve teatral bir görsellik vardır. "Erkek Gibi Ölmek"te de görsel yapıdaki ani değişiklikler, örneğin ay tutulması sahnesi gibi, bir nevi yabancılaştırma efekti işlevi görerek benzer şekilde melodramı kontrol altında tutuyor sanki.

Bahsettiğiniz sahne biçimsel olarak denemeye müsaitti. Biliyorsunuz, ay tutulduğu zaman kırmızı gözükür. Ben bu durumu iyice abartıp, karakterlerin ay tutulmasını izlediği sahnede her şeyi kırmızı görmemizi istedim. Ayrıca aynı mekanda geçen filmin açılış sahnesiyle de bir tezat oluşturmasını hedefledim. Filmin başında aynı ormanda askerleri gördüğümüz sahne son derece karanlıkken, ay tutulması sahnesindeki renk kullanımı neredeyse gerçeküstü bir etki yaratıyor.

Filmin açılışından ve askerlerden bahsettiniz. "Erkek Gibi Ölmek"in festivaldeki gösterimi öncesinde de öncelikle bir savaş filmi tasarladığınızı söylemiştiniz. Burada bahsettiğiniz 'savaş' bir metafor mu? Başkarakterin varoluşunun da bir savaş olduğuna mı dikkat çekmeye çalışıyorsunuz?

Evet, bahsettiğim daha ziyade varoluşsal bir savaştı. Diğer yandan filmi askerlerin ormanda yürüdükleri bir sahneyle açmanın da ilginç bir fikir olacağını düşündüm. Bu bir travestinin hikayesini izlemek üzere salona giren seyircinin beklentilerini ters yüz ederek onları şaşırtabilirdi.

Melodramdan bahsettik, savaş filmi dedik... Fakat "Erkek Gibi Ölmek" için bir tür sineması örneği demek pek mümkün değil.

Aslında mümkün ama türün adını koymak zor... Melodram ve savaş filmi dışında, örneğin bazı sahnelerde mizahı ön plana çıkartarak komediye de yaklaşmaya çalıştım. Hatta filmde biraz müzikal etkisi olduğu bile söylenebilir ama karakterlerin şarkı söyledikleri sahnelerin genellikle a cappella olmasını tercih ettim. Bir bakıma 'müziksiz müzikal' gibi... Bu biraz da daha önce bahsettiğim, süssüz bir film yapma çabasıyla ilgiliydi elbette. Öte yandan, tür sinemasını herkes gibi ben de seviyorum. Sonuçta sinemaya ilgi duymam film izlemekten aldığım keyifle başladı. Bu nedenle tür filmlerini veya Hollywood sinemasını dışlayamam. Fakat düz bir tür filmi çekmektense, onlarla ne kadar oynanabileceğini araştırmak veya farklı anlatım formlarına ne kadar uyarlanabileceklerini görmek bir yönetmen olarak beni daha çok ilgilendiriyor.

Sizi son yıllarda 'Queer Cinema' içerisindeki en özgün yönetmenler arasında gösterenler var. Peki siz kendinizi bu hareket içerisinde konumlandırıyor musunuz?

Bununla ilgili bir sorunum yok, ben eşcinselim ve filmlerimde de şu ana kadar eşcinsel karakterler ön plandaydı. Fakat kendimi özellikle bir hareket içerisinde görmüyorum. Bence sinema belirli etiketler üzerinden değerlendirilemeyecek kadar ciddi bir sanat. Cinsiyet ve cinsel tercih böyle bir etikete dönüşmeye başladığında benim için önemini yitiriyor.

Rodrigues ilk uzun metraj filmi "O Fantasma" ile çeşitli festivallerde dikkat çekerek adını duyurmuştu.

Bir röportajınızda "Sinema okumuş olsam da yönetmenliği esas olarak film izleyerek öğrendim" demişsiniz. Özellikle sizi etkileyen isimler var mı?

Sessiz sinemayı çok seviyorum. Aklıma gelen ilk yönetmenler Erich von Stroheim, Fritz Lang veya Tod Browning gibileri... Günümüz sinemasından beni en çok etkileyen isimse Tsai Ming-liang. Onun filmlerini kendime çok yakın buluyorum. Yönetmenliği büyük ölçüde film izleyerek öğrenmiş olsam bile, beğendiğim filmlere veya yönetmenlere sürekli referans yapmak bana ilginç gelmiyor. Alıntılar üzerine kurulu sinemayı sevmiyorum. İçerdiği referanslar bir yana, en sonunda kendi yönetmenine ait olabilen filmleri tercih ediyorum. En azından kendi filmlerimle ilgili en büyük amacım bu; yani benim imzamı taşıyor olmaları. ■

ALKAN AVCIOĞLU

TOM FORD

Moda geçici, sinema kalıcı

Geride bıraktığımız sene ilk filmini çekerek veya sonradan çıkış yakalayarak yeteneklerini ispat etmiş birçok umut vaat eden yönetmen gördük. Açıkçası (bazılarını da bu köşeye konuk ettiğimiz) Tom Ford'tan daha yetenekli yeni yönetmenler, "A Single Man/Tek Başına Bir Adam"dan daha iyi olan ilk filmler vardı. Ama bunların arasından hiçbir yönetmen Tom Ford kadar görüntünün estetiğine ve güzelliğe hakim bir göze sahip değildi; hiçbir film de "Tek Başına Bir Adam" kadar oyuncularından kostümlerine, müziğinden renk paletlerine kadar göz kamaştırıcı değildi. Özellikle de sanat yönetimi söz konusu olduğunda, ilk filminde Tom Ford kadar detaylara hakim bir başka isme rastlamak bundan sonra da kolay olmayacak.

"Tek Başına Bir Adam" aileden kalma, yok olmaktaki bir ayakkabı markası olan Gucci'yi dünyanın en seçkin markalarından biri haline getiren, moda dünyasının en gözde tasarımcılarından Tom Ford'un ilk filmi. Türkiye'de Fatih Özgüven'in çevirisiyle Metis Yayınları'ndan çıkmış olan Christopher Isherwood'un 1964 tarihli romanından uyarlanan film, uzun yıllar birlikte olduğu sevgilisini bir kazada kaybeden eşcinsel İngilizce profesörü George'un bir gününü, daha doğrusu dünyadaki son gününü anlatıyor. 1962 yılında geçen film tek bir günü anlatsa da, çiftin ilişkisine izleyiciyi ortak etmek için zaman zaman geri dönüşlere başvuruyor. Geride bıraktığımız İstanbul Film Festivali'nin en dikkat çeken filmlerinin başında gelen "Tek Başına Bir Adam"ın gösterildiği hemen her yerde takdir topladığını not düşmek gerekli. Özellikle de filmin kalbindeki Colin Firth'ün sene boyunca övgü toplayan performansıyla dikkat çeken film, İngiliz Aktör'e Oscar adaylığı da getirmişti.

Kuşkusuz ki "Tek Başına Bir Adam"ın başarısında aslan payı ilk kez yönetmenlik koltuğuna oturan Tom Ford'a aitti. Ford, 2004 yılında Gucci'den ayrılıp film çekmek konusundaki arzusunu dile getirdiğinde oldukça yadırganmış ve bu açıklamaya önyargıyla yaklaşılmıştı. Elinin altında istediği her imkana sahip olan bu ismin kendine yeni bir oyuncak olarak sinemayı seçmesi oldukça beyhude tınlıyordu. Hemen herkes aynı şeyi gözünün önüne getirmişti: Moda fotoğraflarını kolaj gibi birleştirmeyi sinema sanan kibirli ve deneyimsiz bir yönetmenin elinden çıkma, moda dünyasından ünlü isimlerin geçit töreni olacak bir film. Ancak içindeki yaratıcılık potansiyelini artık moda ile tatmin edici bir şekilde kullanamadığını sık sık belirten Tom Ford belli ki sinema üzerine biraz daha fazla kafa yoruyordu. Bir şey yaratmak anlamında modayla sinemanın ortak yönünü iyi biliyordu ama "moda uçup giden, sinema ise sonsuza kadar kalıcı olan bir şey" derken de ne kadar farklı bir süreçten geçeceğinin farkında olduğunu hissettiriyordu. Bu yüzden senaryoyu yazmak dahil 2 seneye yayılan bir süreçten sonra ortaya çıkan sonuç tüm önyargıları ters köşeye yatıran cinsten oldu. Evet, kostümler şıktı, erkekler yakışıklıydı, mekanlar göz alıcıydı; ama tüm bunlar kederli ve sakin bir dönem filmi için kullanılıyordu. Filmde tüm parçalar birbiri lehine işliyordu ve çoğu ilk filmin başat sorunu olan dramatik uyumsuzluk burada söz konusu değildi. Tam aksine Ford'un filminde –tüm güzelliğine rağmen- bir imgeyi, bir müziği, bir rengi filmin içerinden koparıp tek başına var edemezsiniz. Tüm parçalar kendilerinden ziyade, filmin atmosferini ve duyuların toplamı sonucundaki tek bir duyguyu hatırlatmaya yarıyor. Filmin birçok niteliğinin yanında en önemlisi de belki bu; kederi tutarlı bir şekilde sinemasallaştırabilmesi ve dönemiyle, duyularıyla kendi dinamikleri içerisinde ayakta durabilen sapasağlam bir hikaye evreni yaratabilmesi.

"Stil, gerçekten karakteri anlamamıza yardımcı olmak için orada" diyor 1961 doğumlu Tom Ford. İlk filminin sahip olduğu olgunluk ve tutarlılıkta belki de bu filmin geç bir yaşta gelmesi de rol sahibi. George'un cenazenin haberini aldığı geri dönüş sahnesindeki doymamış düz renkler, filmin şimdiki zamanında fazlasıyla canlı ve dolu bir renk paletine kendini teslim ettiğinde bilinçli olarak bol grenli bir film stoğu tercih etmiş olan Tom Ford'un her detayı karakterlerin hissettiklerine uygun kullanmak için yarattığı anlaşılıyor. "Hayatındaki her şeyi son kez gördüğünü düşünen bir adama her şey olduğundan çok daha güzel gelir" diyen Tom Ford, böyle bir başkarakterin iç dünyasını çerçeveye yansıtmayı bir ilk filmden beklenmeyecek düzeyde başardığı için dikkat çeken ve gelecekte gözümüzü üzerinden ayırmayacağımız bir isme dönüşüyor. İkinci bir film yönetip yönetmeyeceğini henüz bilmiyoruz, ancak şurası kesin: "Tek Başına Bir Adam" ile hafızalarımıza can yakıcı bir sinemasal dünya kazımayı başaran Tom Ford'un sıradaki filmi çok daha ilgi çekici olacaktır. Gerek yazarken gerek mizanseni kurarken tüm detaylar üzerine özenle düşünen ve de gözü bu kadar güçlü olan bir yönetmenden başka bir şey beklenemez çünkü.

İkinci aboneliğinizin her sayısı sadece 1,50 TL
Sinema'ya hemen abone olun, yapacağınız ikinci aboneliğin her sayısı için sadece 1,50 TL ödeyin! Üstelik kampanya kapsamında abone olan ilk 500 kişiye Prison Break 1.ve 2. sezonu hediye.
1 yıllık Sinema aboneliği ve dilediğiniz ikinci yıllık dergi aboneliği, 12 taksitle ayda sadece 7 TL! Hemen arayın!
ABONE HATTI 0 216 651 5 651
PRISON BREAK
SEZON

"Monkey Business"

ESKİ FİLMLERİN DAYANILMAZ CAZİBESİ

Sinema aktüalitesinin doruğa çıktığı bir dönem. İstanbul Festivali'nin filmleri hâlâ tartışılıyor, Cannes Festivali yine gündeme damgasını vurmuş, eski zamanların tersine uzayan 'mevsim', bırakınız Mayıs'ı, yaz aylarında bile en çekici filmlerin gösterimini vaat ediyor. Böyle bir ortamda, ben kalkıp DVD'lerden dolayısıyla eski filmlerden söz ediyorum.

Şimdi eski filmlerden söz etmek doğru mu? Elbette... Çünkü klasikler ve klasik olmayanlar, eski filmlerin hâlâ bize vereceği çok şey var. Her ne kadar 'nankör' ve unutkan olmaya başlayan çağımızda sinema klasikleri eskisi kadar tutkulu bir saygıyla karşılanmıyor ve sinema kültürü denen şeyde açık erozyon işaretleri varsa da...

Allahtan ki başta amazon.com, çeşitli internet kültürel alışveriş siteleri var... Böylece, eskiden (video döneminde) ancak 'dışarı gittiğimizde' bulup alabildiğimiz veya o dönemde var olan (şimdi kalmadı gibi) TV sinema programlarından kayıt yaptığımız klasik filmler, artık elimizin altında; sadece İngilizce biliyorsanız ve de biraz imkanlarınız varsa... Şu sıralarda da, sanırım satışların düşmesi nedeniyle, fiyatlarda tam bir damping yaşanıyor. İşte son aylarda getirttiğim kimi DVD'ler ve bana düşündürdükleri:

Yönetmen bazında, ünlü Fransız filmlerini İngiliz amazon.com'undan (amazon.com.uk) getirtmeyi tercih ediyorum. Hem bu filmlere İngilizce altyazı koyuyorlar (Fransızlar'ın asla yapmadığı şey!), hem de fiyatları çok makul. Böylece, en iyi filmlerini toparlayan iki box'lık bir Claude Chabrol'dan sonra, birer Andre Techine ve Patrice Leconte getirttim. Chabrol'un bir Fransız Hitchcock'u tadı veren filmlerinden sonra bu son ikisi, hınzır zekaları, gözüpek cinsellik yaklaşımları, Latin duyarlılıkları ile bilinmesi gereken birer sinema yapıyorlar. Ve bu filmleri dörder-beşer birarada bulmak büyük şans. Keza, ölümü nedeniyle Eric Rohmer filmleri de bol bol çıkıyor. Ona geri dönüp, konuşmayı film sanatının özü haline getiren bu ilginç sanatçıyı anmakta yarar var.

Klasik Amerikalılar'dan, Cecil B. de Mille'den sonra Frank Borzage'ın yine sinemanın şafağında yapılmış filmlerini getirttim. De Mille'in önceleri (sessiz dönemde) kadın-erkek ilişkileri ve cinselliğe o yıllar için şaşırtıcı yaklaşımı ve sonraki yıllarda çektiği filmlerin 'spectacle' değeri kadar, Borzage'in sessizden sesliye geçiş sırasındaki yumuşak ve duygusal üslubu da etkileyici. Onun "Seventh Heaven", "Street Angel" veya "Liliom" gibi filmlerini izlemek, sinemanın temellerine yapılan zevkli bir yolculukla eşanlamlı.

Kara film severler, yani has sinema meraklıları içinse hep sürprizler ve şölenler var. O ünlü "Film Noir/Classic Collection" serisinin efsanevi

ATİLLA DORSAY
al.dorsay@superonline.com

dört kutusundan sonra, beşincisi de çıkmak üzere. Hemen getirteceğim. Ama öncesinde, yeni bir box serisi beni mutlu etti. Adı "Bad Girls of Film Noir" (Kara Filmin Kötü Kızları). Elbette, içinde 'bad girl' (kötü kız) olmayan kara-film olur mu? Şimdilik çıkan ve 1940-50'lerin filmlerini içeren iki kutunun ilkindeki filmler, birbirinden ilginçti. "The Killer That Stalked New York", 1940'ların sonlarında New York sokaklarında dolaşan korkunç bir katili anlatıyor: Küba'dan dönüş yapıp ülkeye o dönem için öldürücü olan çiçek hastalığı mikrobunu taşıyan bir genç kadın... Bu mütevazı film, kara film denen türün tüm iyi yanlarını taşıyor. Özellikle de gerçek bir olaydan yola çıkıp bol sokak çekimleriyle tam bir belgeseli hatırlatmasıyla...

Eric Rohmer

Benzer biçimde, "The Glass Wall" da, ünlü İtalyan oyuncusu Vittorio Gassman'ın 'ilk Amerikan filmi' olduğunu geçmişte kalmış bir gururla ilan ederken, hâlâ güncelliğini koruyan bir olayı, ABD'ye göç ve gelenlerin hiç de dost biçimde karşılanmama olayını ele alıyordu. Yine müthiş bir gerçekçi tavırla... Kutunun diğer filmleri olan "Bad For Each Other" ve "Two of A Kind", Charlton Heston ve Edmond O'Brien gibi tanınmış oyuncuların yanısıra, dönemin 'soğuk sarışını', tam bir kara film oyuncusu olan Lizabeth Scott'u ustalıkla kullanıyordu. Ve bir kutuda, dönem Hollywood'unun iki temel türü, birbirine karışmış duruyordu; toplumsallığı da içeren melodram ve belgesel kıvamındaki polisiye öykü.

Kara film deyince, ayrı ayrı gelen birkaç filmden de söz etmeliyim. Hepsi de tüm filmlerini olabildiğince, yavaş yavaş toplamaya çalıştığım yönetmenlerden... Max Ophuls'un "Caught" melodramı (müthiş bir üçlü: James Mason- Robert Ryan- Barbara bel Geddes: Evet evet, bir zamanların "Dallas" dizisinin bayan Ellie'si!)... Robert Rossen'in boks ve gangsterlik ilişkileri üzerine yapılmış en iyi filmlerden sayılan "Body and

"Bad for Each Other"

"Two of A Kind"

Soul" filmi... Robert Siodmak'ın biri cani olan ikiz kızkardeşleri, Olivia de Havilland'ın Oscar adayı şaşırtıcı oyunuyla anlattığı "Dark Mirror"ı... Fritz Lang'ın görkemli casusluk melodramı "Man Hunt"...

Ve daha yakın tarihlerden iki Norman Jewison filmi. Müthiş bir kumar gecesi öyküsü olan "The Cincinnati Kid" ve klasik ırkçılık-karşıtı polisiye "In the Heat of the Night". Kusura bakmayın ama söylemeliyim: İlkinde Steve McQueen ve Edward G. Robinson'un, ikincisindeyse Sidney Poitier ve Rod Steiger'in karşılıklı döktürmelerini görmeyen, hiçbir şey görmemiş demektir!

Elbette oyuncu bazında da gidilebilir. Ünlü oyuncuların da birbiri ardına güzel box set'leri çıkıyor. Her ne kadar gençlik gözdelerimden Ava Gardner, Lana Turner, Lauren Bacall gibileri hep unutulsa da! En son, bir Barbara Stanwyck box set'i aldım. Ondan çıkan ikinci box set bu. (Gerçi Bette Davis'in tam dört box set'iyle koleksiyonuyla rekabet edemez ama...) Az bilinen filmler, ama hiç düşkırıklığına uğramadım diyebilirim. Sinemanın en uzun ömürlü kariyerlerinden birine sahip, 1926'dan 1986'ya tam 60 yıl boyu film çeviren, "Benden kurtulmak için vurmaları gerek!" diyebilen ve yaklaşık 100 filmi olan bu ünlü oyuncuyu sevmeyen sinemasever olur mu?

Pakette özellikle kadın filmlerinin has örnekleri var, ama kimileri şaşırtıyor. Örneğin 1937 yılının unutulmuş "Internes Can't Take Money" filmi, görkemli bir gangster melodramı. Ve kayıp bebeği için ünlü bir doktordan yardım alan 'düşmüş kadın'ın öyküsü, hem döneminin toplumsal koşullarına tanıklık getiriyor, hem doktor/hastane filmlerinin ve TV dizilerinin tohumlarını atıyor, hem de yıllarca sürecek Doktor Kildare sinema/TV serisinin ilk halkasını sunuyor. "The Bride Wore Boots" adlı alabildiğine alçakgönüllü komediyse, günümüzdeki romantik komedilerin zavallılığını ortaya koyuyor. 1946 yapımı bu film, çoğundan daha komik... "All I Desire" ve "There's Always Tomorrow" filmlerindeyse, mendile sarılmamak hemen hemen olanaksız!

Ünlü Marx Biraderler'in (Üç Ahbap Çavuşlar) bir box set'ine sahiptim. Bir diğeri olan ve "Animal Crackers", "Monkey Business", "Duck Soup" gibi klasikleri içeren bir diğer box'larını da çok ucuzlamış bularak aldım. Bunun sürpriziyse, diğer dillerin yanısıra mükemmel Türkçe altyazıları oldu. Hele Groucho Marx, nam-ı diğer Arşak Palabıyıkyan'ın esprilerini iyi çevrilmiş olarak bulmak, tadına doyulmaz bir keyif.

Daha mütevazi oyuncu box set'lerinden biri, Frank Sinatra'nın üç filmi. Özelliği, onun 60'ların sonlarında, yozlaşmış detektif Tony Rome kişiliğini oynadığı üç filmin bir araya gelmesi. Bu filmler hoştur. Üçünü de yöneten Gordon Douglas'ın işlek anlatımı, Sinatra'nın mesafeli, sanki kendisiyle dalga geçen oyunu, Raquel Welch, Lee Remick, Gena Rowlands gibi gösterişli partnerler, bunları birer minör kült yapmıştır: "The Detective", "Tony Rome" ve "Lady in Cement" 7 pound'a... Alınmaz mı?

Ya da seri haline dönüşmüş filmler; örneğin "The Thin Man" paketi. 1930-40'larda, ünlü polisiye yazarı Dashiel Hammett'in karı-koca detektif çiftin öykülerini anlatan romanlarından çekilen ve bizde "Hayal Adam" serisi olarak oynayan altı film. Değişik yönetmenler, ama değişmeyen bir star çifti: William Powell ve Myrna Loy. Bu ince komedi ve slap-stick'le karışık esrar öyküleri, zamanında öylesine tutmuş ki... Bugün, sahip oldukları yıldız büyüsü yok artık. Yine de son derece medeni birer eğlencelik oldukları su götürmez.

Ya da, çok daha yakın zamanlardan, ünlü "The Omen/Kehanet" ve onu izleyen iki film. Bu üçleme, sinemada 'canavar çocuk' temasına en çarpıcı biçimde yaklaşan bir seriydi. Yönetmenleri de, oyuncuları da filmden filme değişti. Ama sonradan Dan Brown romanlarında da kullanılan, o derin Hristiyanlık mistisizmiyle karışık gotik korku karışımı atmosfer değişmedi. Meraklılarına...

Veya Hollywood tarzı korkuyu İngiltere'de 70'lerden başlayarak ve renkli olarak yenileyen Hammer Films yapımlarından box set'ler. Tam sekiz filmi toplayan ilkini çoktan edinmiştim. Bu kez, daha az tanınan altı filmi içeren yeni paketi de buna ekledim. Ve korkmaktan zevk almak gibi pek de akıllıca ve sağlıklı gözükmeyen bir yolda kimi yeni adımlar atma imkanına kavuştum!

Elbette sayısız başka filmler de çıkıyor. İtalyan veya Alman klasiklerinden yeni moda Uzak-Doğu filmlerine, İngiliz demirbaşlarından Orta Avrupa'nın 60'lardaki mucizelerine... Ve dediğim gibi, dampinge varan fiyatlarla.... Ama çok zor bulunan kimi filmlerin, eğer bulursanız, fiyatları yüksek olabiliyor. O zaman, pamuk eller cebe demek gerekiyor; başka şeylerden kısarak... Eee, kolay kolay sinemasever olunmuyor. ■

SEVİN OKYAY

KOMİK, ZEKİ VE YARATICI

İki Oscar'ından birini oyunculuğuyla, ötekini senaryo yazarlığıyla alan az bulunur yeteneklerden biri. Bu ay, çocukları yola getirmek için sihire başvuran Nanny McPhee rolünde ikinci kez izleyeceğimiz EMMA THOMPSON, şu anda bir My Fair Lady uyarlamasının senaryosu üzerinde çalışıyor.

Oyuncu bir aileden geliyor. 15 Nisan, 1959'da Londra'nın Paddington semtinde doğan Emma, aktör ve tiyatro yönetmeni Eric Thompson ile, bazı filmlerde birlikte oynama şansı bulduğu aktris Phyllida Law'nun kızı. Ailede gerçekten de bu yönde bir yetenek ve eğilim olsa gerek, çünkü kızkardeşi Sophie Thompson da oyuncu. Neşeli, zekadan nasibini almış, yaratıcı insanlardan oluşan bu ailede yetişmek ona da iyi gelmiş olmalı. Kendisi, "Beni, hayli zor şeylerle başa çıkan insanlar yetiştirdi," diyecekti. "Hastalık ve ölüm... Beni, cenazelerde kıkırdayıp duran insanlar yetiştirdi."

Popüler ve başarılı bir öğrenciydi. Cambridge Üniversitesi'nde İngiliz edebiyatı okudu ki, bu seçim sonunda onu senaristliğe kadar getirdi. Aynı zamanda okulun meşhur Footlights Group'unun da üyelerinden biriydi. Oyunculuğa da bu güzergahtan ilerleyerek geldi. Sonra, bu gruptan Stephen Fry, Hugh Laurie ile, sık sık da Robbie Coltrane ile birlikte çalıştı. "House" Hugh Laurie, aynı zamanda Cambridge'deyken birlikte olduğu kişi. Emma öyle enerjik bir oyuncuydu ki, daha okuldayken yetenek avcısı Richard Armitage'ın dikkatini çekti ve okulu bitirmesine daha iki yıl olduğu halde bir anlaşma imzaladı.

Thompson okuldan mezun olduktan sonra, stand-up komedi, BBC radyo, komedi şovları ve televizyonla mesleğe atıldı. Adını ilk kez, Fry ve Laurie ile yazıp oynadıkları "Alfresco" (1983) ile duyurdu. West End'in en çok sahnelenmiş komedisi "Me and My Girl" ile 1985'te Fry ile gene birlikte çalıştı. Bu oyunda kazandığı beğeni onu, TV dizisi "Tutti Frutti"ye ve Kenneth Branagh ile İkinci Dünya Savaşı patlak verdiğinde Doğu Avrupa'da yaşayan İngiliz çifti oynadıkları BBC televizyonu mini dizisi "Fortunes of War"a (1987) taşıdı. Her ikisiyle de BAFTA aldı.

Meslek hayatı, yazdığı ve Branagh ile oynadığı TV programı "Thompson" hariç, "başarı" kelimesiyle özetlenebilir. Radyoda, sahnede, ekranda, beyazperdede hep takdirle karşılandı. 1989'da Jeff Goldblum ile "The Tall Guy"da oynadıktan sonra, Emma Thompson adını Amerikalı izleyicilere de taşıyan "Heny V"da rol aldı. O Nisan'da hem 30 yaşına bastı, hem de Branagh New York, Central Park'ta ona evlenme teklif etti. Sinemada ve Ken'in tiyatrosunda birlikte çalışmayı sürdürdüler.

Ancak, Emma Thompson adını unutulmaz oyuncular arasına yazdıran film, Anthony Hopkins ile oynadığı ve James Ivory'nin yönettiği "Howards End" oldu. Ona Oscar ve BAFTA getiren bu performansın ardından Branagh'ın Shakespeare uyarlaması "Much Ado About Nothing"de oynadı. Hopkins ile yeniden biraraya geldikleri Kazuo İshiguro uyarlaması, Ang Lee filmi "Remains of the Day/Günden Kalanlar" da unutulmaz filmlerinden biridir. Sonra, Jane Austen'ın Sense and Sensibility/Aşk ve Yaşam'ının senaryosunu uyarlama şansına kavuştu. Aslında, eğitimini gördüğü ve yeteneği olan bir daldan bahsettiğimize göre, "şans" demek belki de yanlış. 1996 Oscar'larında, baş karakteri Elinor Dashwood'u oynadığı bu filmle En İyi Kadın Oyuncu dalında adaylıkta kaldı, ama En İyi Senaryo ödülünü aldı.

Meslek hayatında övgü ve takdir almayı sürdürürken, ne yazık ki Kenneth Branagh ile evliliği yolunda gitmiyordu. Kendi yapım şirketlerini kurup ayrılmaz hale gelmelerinin, çoğunlukla birlikte çalışmalarının, İngiltere'nin gözbebeği 'Ken ve Em' çifti olmalarının da beraberliklerini yıpratmada payı olmuştur belki. Herkesin gözü üstlerindeydi. Dedikodular da alıp yürümüştü. Emma Thompson, Branagh'ın ona Helena Bonham Carter'la ihanet ettiği dedikodularından bezdi, ayrıldılar. İki yıl sonra, Emma, "Sense and Sensibility/Aşk ve Yaşam"da John Willoughby'yi oynayan meslektaşı Greg Wise ile ilişki kurdu. 2003'te evlendiler, Gaia Romilly diye on bir yaşında bir kızları var. Tesadüfe bakın ki, 2007 yapımı "Harry Potter and the Order of the Phoenix/Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı"nda hem Thompson, hem de Carter oynadı. Thompson, Kehanet hocası Trelawney'yi ikinci kez canlandırırken, Carter da Sirius'u öldüren kuzeni Bellatrix Lestrange'da ne yazık ki fazla abartılı bir performans sundu.

Thompson annesi Phyllida Law ile birlikte oynadığı "The Winter Guest/Bir Kış Masalı"nın (1997) ardından televizyon için yeniden yazmaya başladı. Mike Nichols'ın HBO filmi "Wit"i (2001) hem Margaret Edson'ın sevilen oyunundan uyarladı, hem de başrolünde oynadı. Gene HBO'nun Altı Küreli mini dizisi "Angels in America"da da rol aldı. Beyazperdeye 2004'te, "Harry Potter and the Prisoner of Azkaban/Harry Potter ve Azkaban Tutsağı"nda Profesör Sybill Trelawney olarak döndü. Doğrusu, ona hiç yakışmayan abartılı bir performanstı. Potter dizisinin iki film olarak uyarlanacak son kitabı "Harry Potter and the Deathly Hallows/Harry Potter ve Ölüm Yadigarları"nda da onu aynı rolle izleyeceğiz. Bu sayede filmin iki Emma'sı, yani Thompson ile Hermione'yi oynarken neredeyse elimizde büyüyen Emma Watson, belki 15 Nisan'daki doğumgünlerini birlikte kutlama fırsatını bulurlar. Bellatrix/Helena'nın doğumgünü 26 Mayıs'ta.

Emma Thompson, dramlarda ve komedilerde, sahnede ve perdede aynı rahatlıkla oynayan, hem oyuncu hem de senarist olarak kendini kanıtlamış bir sanatçı. Her şeyden önce, gerçek bir komedyen olarak kendisiyle alay etmeyi biliyor. İncelikli bir yorumu var ama bazen, daha çok komedilerde, abartılı oynamayı da seviyor. Bu ayın filmlerinden "Nancy McPhee and the Big Bang"de olduğu gibi. Aktris, çocukları hizaya getirmek için sihire başvuran dadıyı ikinci kez canlandırırken, makyajın da yardımıyla iyice garip bir tip halini almış. Ama hepimiz biliyoruz ki, çocuklar onun verdiği dersleri öğrendikçe Nanny McPhee değişecek, ampul gibi burnu, çıkık dişi ortadan kalkacak.

Biz ise, "My Fair Lady"yi bekliyoruz. Thompson, Bernard Shaw'un Pygmalion'unun yeni uyarlamasının senaryosunu yazacak. Eliza olması beklenen Keira Knightley'nin vazgeçtiği söyleniyor. Higgins için ise iki aday var: Hugh Laurie ve Colin Firth. Sakın sabırsızlanmayın, çünkü yazarımız bilgisayara itibar etmeyip, dolmakalemle yazanlardan. "Beyin, kol ve dolmakalem arasında bağlantı vardır," diyor. Yani, biraz bekleyeceğiz. ■

EN İYİ 5 PERFORMANS

- Günden Kalanlar (1993)
- Howards End (1992)
- Carrington (1995)
- Bir Kış Masalı (1997)
- Aşk ve Yaşam (1995)

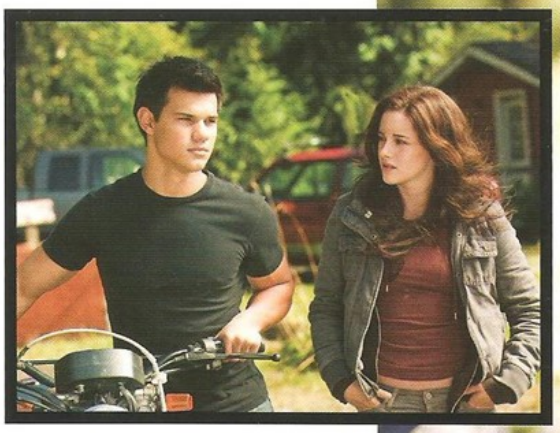

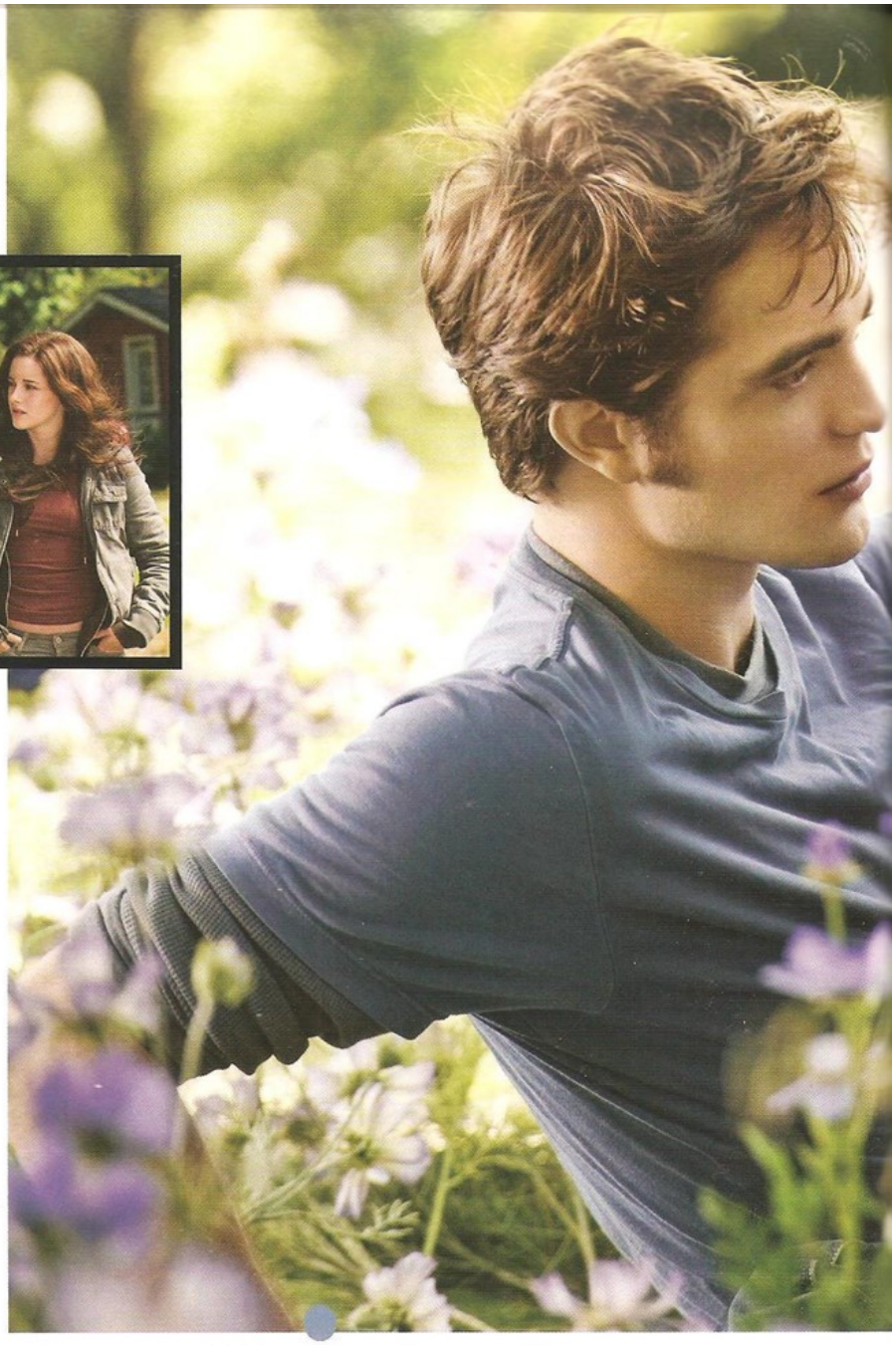

EBRU ÇELİKTUĞ

Korku edebiyatının acımasız vampirlerini bambaşka bir yaklaşımla ele alan Alacakaranlık serisi hayranlarının sabırsızlıkla beklediği "ALACAKARANLIK EFSANESİ: TUTULMA" (Twilight Saga: Eclipse) ile yavaş yavaş finale yaklaşıyoruz. Bir kurt adam ile bir vampir arasında kalbi ikiye bölünen Bella cephesinde neler olacak? Serinin üçüncü halkası, sadece romantizm değil, aksiyon da sunuyor.

AŞKA ŞİDDET KARIŞIYOR

Dört kitaptan oluşan Stephenie Meyer'in Alacakaranlık serisi, üçüncü bölümü "Alacakaranlık Efsanesi: Tutulma" ile beyazperde yolculuğunu sürdürüyor. Her ne kadar eleştirmenlerin olumsuz yorumlarıyla karşılansa da, romanlar ve bunlardan çekilen filmler, içerdiği aşk öyküsüyle özellikle genç kuşağın romantik duygularını kamçılamaya ve popüler kültüre damgasını vurmaya devam ediyor. Üstelik serinin dünya çapındaki getirisine bakılırsa Summit Entertainment, bir koyup on almayı başardı; ilk film tüm dünyada 400 milyon dolarlık kazanç sağladı, üstelik bütçesi sadece 37 milyon dolardı. İlk filmi yöneten Catherine Hardwicke, özellikle oyuncu seçimindeki isabetli kararlarla serinin temelinin sağlam atılmasında önemli bir rol oynamıştı. Şu sıralar Kristen Stewart'ın canlandırdığı Bella ve Robert Pattinson'ın oynadığı Edward karakterlerinin isimleri yeni doğan pek çok bebeğe isim olarak seçiliyor. İkilinin özel hayatlarındaki birlikteliği de magazin basınının

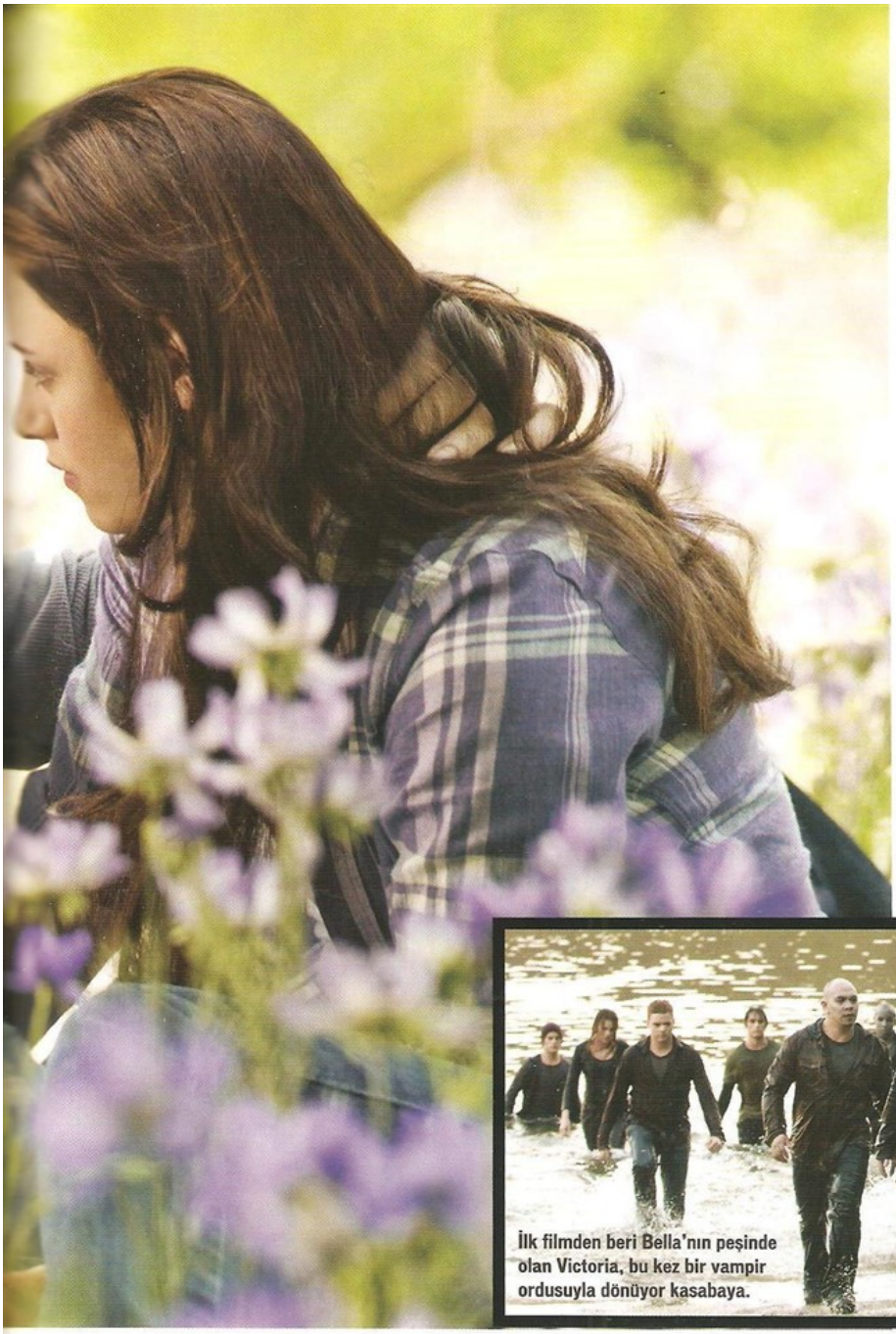

İlk filmden beri Bella'nın peşinde olan Victoria, bu kez bir vampir ordusuyla dönüyor kasabaya.

gündeminden düşmek bilmiyor. Ayrıca filmin vizyona girdiği hafta elde ettiği 69 milyon dolarlık gişe hasılatı, bir kadın tarafından çekilen ve en büyük açılışı yapan ilk film olarak "Alacakaranlık"ı sinema tarihinde özel bir yere koydu.

Serinin ikinci filmi "Alacakaranlık Efsanesi: Yeniay"da yönetmenlik koltuğu sürpriz biçimde el değiştirmiş ve Hardwicke'in yerine "Altın Pusula"yı çeken Chris Weitz gelmişti. Bu kez, 50 milyon dolarlık bütçeye karşılık yine dünya genelinde 700 milyon doları bulan bir gişe başarısı sağlandı. Bir bağımsız yapım için neredeyse rekor düzeyde rakamlardı bunlar.

Serinin son kitabı "Şafak Vakti"nden uyarlanacak olan film ise yolda, hatta bu kalın kitabın iki ayrı bölümde filme çekileceği konusunda dedikodular almış başını gidiyor. Yönetmen arayışı ise sonuçlandı bile. Yapımcılar Sofia Coppola ve Gus Van Sant gibi yaldızlı isimlerden bahsediyorlardı ama "Şafak Vakti"ni yönetecek isim, "Kinsey" ve iki Oscarlı "Dreamgirls/Rüya Kızlar"ın yönetmeni olarak tanıdığımız Bill Condon olarak belirlendi.

Bu ay izleyeceğimiz "Tutulma"nın yönetmeni David Slade olana kadar öncelikle adı geçen yönetmenler arasında Chris Weitz, kardeşi Paul Weitz ve Drew Barrymoore da vardı. Sonunda filmin yönetmenliği David Slade'e verildi ama aslında bu da şaşırtıcıydı; çünkü Slade, daha önce Alacakaranlık serisiyle uzaktan yakından alakası olmadığını söylemişti. Yönetmenliği kabul edince, tüm bu söylediklerinin şaka olduğunu belirtmek zorunda kaldı tabii! Projeyi ona teklif eden yapımcıların bir bildiği vardı elbette. 2005'te Ellen Page ve Patrick Wilson'ın rol aldığı, "Kırmızı Başlıklı Kız" masalının ters yüz edildiği ilk uzun metrajı "Hard Candy/Lolipop" ile dikkatleri üzerine çeken Slade, daha önce müzik videolarıyla kariyerine adım atmıştı. İki yıl sonra "Lolipop"un senaristi Brian Nelson ile yine işbirliği yaptığı "30 Days of Night/30Gün Gece"de bu kez, Alaska'nın en ucunda, üst üste yaşanacak 30 gecenin yaratacağı atmosfere pek de yakışan bir vampir saldırısını anlatıyordu. "Lolipop" kadar beğenilmese de, korku filmi meraklıları için ehveni şer bir tercih olmuştu film, özellikle Danny Huston'ın performansıyla! İşte, Alacakaranlık yapımcılarının, serinin en karanlık parçası olması gereken "Tutulma" için aradıkları yönetmen adayları içerisinde, gerilim konusunda filme hakkını verecek isim olarak Slade'de karar kılmalarının sebeplerinden biri buydu. Serinin yaratıcısı Meyer da bu seçimden memnundu: "David Slade'in 'Tutulma'yı yönetecek olmasından büyük heyecan duydum. Hayalgücü yüksek bir yönetmen olarak seriye çok şey katacak. Baştan beri Alacakaranlık efsanesi için harika yönetmenlerle çalıştık. 'Tutulma'da da bu gelenek devam edecek, bu yüzden çok mutluyum."

Seriye yeni kan!

David Slade'in de kadroya katılmasıyla birlikte, üçüncü filmin daha yetişkinlere yönelik, daha karanlık, daha aksiyon içeren bir film olacağı söyleniyor yapımcılar tarafından. İlk iki filme yöneltilen eleştirilerin başında teknik anlamdaki yetersizlikler geliyordu. Ama bu durum serinin fenomene dönüşmesine ve özellikle başrolleri paylaşan Kristen Stewart (Bella), Robert Pattinson (Edward) ve Taylor Lautner'ın (Jacob) birer ikon olarak belli bir seyirci kitlesi ta-➡

rafından baş tacı edilmesine engel olamamıştı. Yapımcılara göre en önemli dert, seriyi heyecanlı ve taze kılabilmekti, hem oyuncular ve teknik ekip hem de daha önemlisi izleyiciler için. Yeni bir yönetmen de yeni bir görüş katacaktı. Slade, "uç" bir yönetmen olarak bilindiğinden, "Alacakaranlık" serisinin tam da ihtiyacı olan, şiddet, tehlike ve cinselliği projeye katabilecek bir kurtarıcı rolünü de üstleniyor aslında. Sonuçta ilk iki filmde bu öğeler az işlenmiş ve ağırlıklı olarak Bella ve Edward aşkı üzerinden gidilmişti. Bir vampir filmi serisi olarak fazla sterildi her şey. Dolayısıyla David Slade'in yönetmenliğindeki üçüncü filmle, Alacakaranlık serisi hayranları dışında, türün meraklılarından oluşan bir kitleye ulaşma umudu da yeşermiş oluyor denebilir.

"Tutulma"da David Slade farklı bir hikaye anlatmaktansa iyi bir hikaye anlatmakla ilgilendiğinin altını çiziyor. Her ne kadar tüm seri Bella'nın etrafında dönse ve hikaye ağırlıklı olarak Bella'nın yorumuyla anlatılsa da Slade, daha objektif bir yorum katacağını, yan karakterlerin özgün

Cullen ailesi, Victoria'nın vampirlerine karşı cepha alıyor ve kurt adamlarla da işbirliği yapıyor.

"Vejetaryen" vampirler olarak tanıdığımız Cullen'ler, vahşi yüzlerini gösteriyor.

hikayelerine de yer vereceğini ve böylece Bella'nın Edward ve Jacob arasında ne yönde karar vereceğine dair daha derinlemesine bir bakış açısı kazandıracağını söylüyor. "30 Gün Gece"de yakaladığı karanlık atmosferi "Tutulma"ya da taşımak niyetinde yönetmen. Daha çok aksiyon içeren hikayesiyle, sadece yeni yetmeleri değil, seriyle fazla ilgili olmayan sinema izleyicilerini de tavlamayı amaçlayan Slade; "Tutulma"nın yönetmenliği kendisine teklif edilene kadar kitapları okumamış ama tabii teklifi kabul ettikten sonra mecburen hepsini yalayıp yutmuş: "Benim gibi orta yaşlı bir adamın, 17 yaşındaki bir genç kızın bakış açısından anlatılan bir serinin içine girebilmesi zordu tabii; ama bu durumu aşınca ortada gerçekten iyi hikayeler olduğunu gördüm" diyor.

Öte yandan, tecrübeli senarist, "Dexter"ın yaratıcısı Melissa Rosenberg'in ekipteki varlığı da Slade'in içini rahatlatan etkenlerden biri durumunda. Yönetmen, filmin romana bağlı kalınarak çekilmesinden yana tavır almış.

ÜÇÜNCÜ FİLM, SERİNİN HAYRANLARI DIŞINDA, TÜRÜN MERAKLILARINA DA ULAŞMAYI HEDEFLİYOR.

Üçüncü film, yani "Tutulma", çekimleri boyunca pek çok dedikoduyla medyayı meşgul etti. Özellikle Robert Pattinson ile David Slade'in arasında buzdan duvarlar oluştuğu, bazı sahnelerin hem bu nedenle hem de Slade ile yapımcılar arasındaki anlaşmazlıklar yüzünden bir daha çekilmek zorunda kalındığı üzerine söylentiler ortalıkta dolaşıp durdu ve hepsi de gerek David Slade gerekse Summit Entertainment yetkilileri tarafından yalanlandı.

Alacakaranlık hayranları tarafından büyük bir heyecanla beklenen yeni film, Seattle'da çözülemeyen cinayetlerle başlıyor. Edward Cullen, bu cinayetlerin insan kanına olan zaafına karşı koyamayan yeni birtakım vampirler tarafından işlendiğinden şüpheleniyor. Öte yandan, Bella, Edward'a Jacob'ı görmek istediğini, o ve diğer kurt adamların kendisine asla zarar vermeyeceğinden emin olduğunu söylüyor. Cullen ailesinin durugörü yeteneğine sahip üyesi Alice ise (Ashley Greene) ilk bölümden beri Bella'nın peşinde olan Victoria'nın

"'TUTULMA'NIN EN İLGİNÇ BULDUĞUM YÖNÜ, AŞKIN FARKLI YÜZLERİNİ KEŞFETMEKTİ." K.S

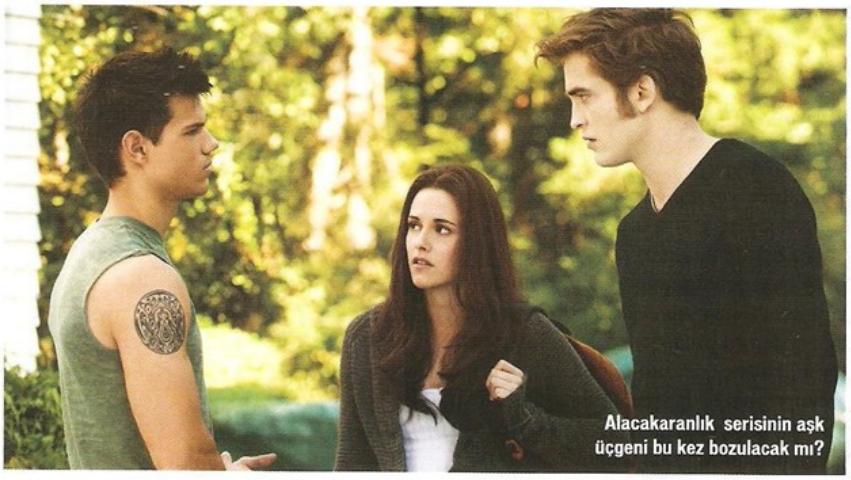

Alacakaranlık serisinin aşk üçgeni bu kez bozulacak mı?

Kristen Stewart'a göre Bella, Jacob ile ilgili duygularını yanlış ifade ediyor.

Bella Edward'ın evlilik teklifine hayır diyemiyor.

(Byrce Dallas Howard) kasabaya döndüğünü görüyor. ("Tutulma"daki ilginç değişikliklerden biri de ilk iki filmde Bella'nın peşine düşen ve Rachelle Lefevre tarafından canlandırılan Victoria adlı vampirin bu kez Byrce Dallas Howard tarafından canlandırılması.) Bundan bir kaç gün sonra ise Edward, Bella'ya evlenme teklifinde bulunuyor! Her ne kadar evlilikten nefret etse de Bella, tabii bu teklife hayır diyemiyor. Bu arada, Edward ve Bella, Seattle'da işlenmeye devam eden esrarengiz cinayetlerin bir vampir ordusu tarafından gerçekleştirildiğinin farkına varıyorlar. Üstelik Victoria, bu orduya kumandanlık ediyor. Bu durumda, pek anlaşamasalar da kurt adamlarla Cullen ailesi güçlerini birleştirerek savaşmaya karar veriyorlar. Filmin fragmanlarına bakıldığında yönetmen David Slade'in Victoria'nın liderlik ettiği bu yeni vampir ordusuyla olan mücadele sahnelerine özel bir özen gösterdiği anlaşılıyor. Bu sahnelerin bol gerilim içerdiği aşikar.

Öte yandan, ilk iki filmde Edward'ın ailesi Cullen'ları insani yönleri ağır basan, insan kanından uzak duran, mutfakta yemek pişirip beyzbol oynayan vampirler olarak tanımıştık hatırlarsanız. Her ne kadar insanlardan daha hızlı hareket etseler ve beş duyunun dışında yetenekleri olduğunu gösterseler de, Bella'yı aralarına almışlardı ve "normal" davranıyorlardı. Oysa "Tutulma"da, Victoria'nın vampirlerine karşı savaşan Cullen'ların vampir yönlerinin ağır bastığına ve aslında ne kadar vahşi olabileceklerine de şahit olacağız.

Serinin merkezindeki karakter olan Bella rolünde Alacakaranlık filmleriyle bir anda bir gençlik idolüne dönüşen Kristen Stewart'ı izleyeceğiz yeniden. Stewart yeni filmde, kısa kariyeri boyunca en uzun süre canlandırdığı karakter olan Bella'ya ilişkin bakış açısını, David Slade'in katkılarıyla yenilemiş: "Genelde kısa zaman aralıklarında karakteri çalışabiliyoruz. Böyle uzun bir süreçte aynı karakter üzerinde çalışmak benim için de şaşırtıcı yanları olan bir deneyim. Gerçekten de Bella'ya ilişkin pek çok dinamik tam anlamıyla yerleşmiş durumda. Bella'nın Edward, Jacob ve babası ile ilişkisi belli. David ile çalışırken daha önce aklıma gelmeyen pek çok şeyi düşünmek ve değerlendirmek fırsatını buldum ki bu çok faydalı oldu. Ayrıca David, filme teknik açıdan tamamen hakimdi. Bu yüzden de kendimi güvende hissettim." Kristen Stewart'a göre "Tutulma" da tıpkı "Yeniay" gibi bazı başlangıçlar ve yenilikler içeriyor: "Bella kendisine daha fazla dönüyor. Artık durumundan memnun. Daha rahat ve kendinden emin. 'Tutulma'nın en sevdiğim ve en ilginç bulduğum yönü, aşkın farklı seviyelerini keşfetmek ve kısa süre öncesine kadar doğru olduğuna inanmadığın fikirlerin farkına varmak oldu. Bella doğuştan dürüst biri ama 'Tutulma'da başta kendisi olmak üzere etrafındaki herkese Jacob'a aşık olduğu konusunda yalan söylüyor." Bella, Jacob ve Edward arasındaki aşk üçgenini perdede ilginç bir şekilde göreceğiz. Zira Victoria'nın vampirleriyle savaşmadan önce, dağda saklanan üçlü, geceyi bir arada geçirmek zorunda kalıyor. Bu sahnelerden Stewart şöyle bahsediyor: "Üçümüzün birlikte oynadığı sahneleri çok seviyorum. Birbirine ölümüne düşman olan Edward ve Jacob'ın aynı çadırda Bella ile uyudukları bir sahne var. Bu, kendinizi içinde bulabileceğiniz en saçma ve komik durumlardan biri. Ayrıca savaş sahnesi çok görkemli ve 'Yeniay'dakinden çok daha fazla şey oluyor bu filmde. Kesinlikle çok 'cool' bir film bu!" ■

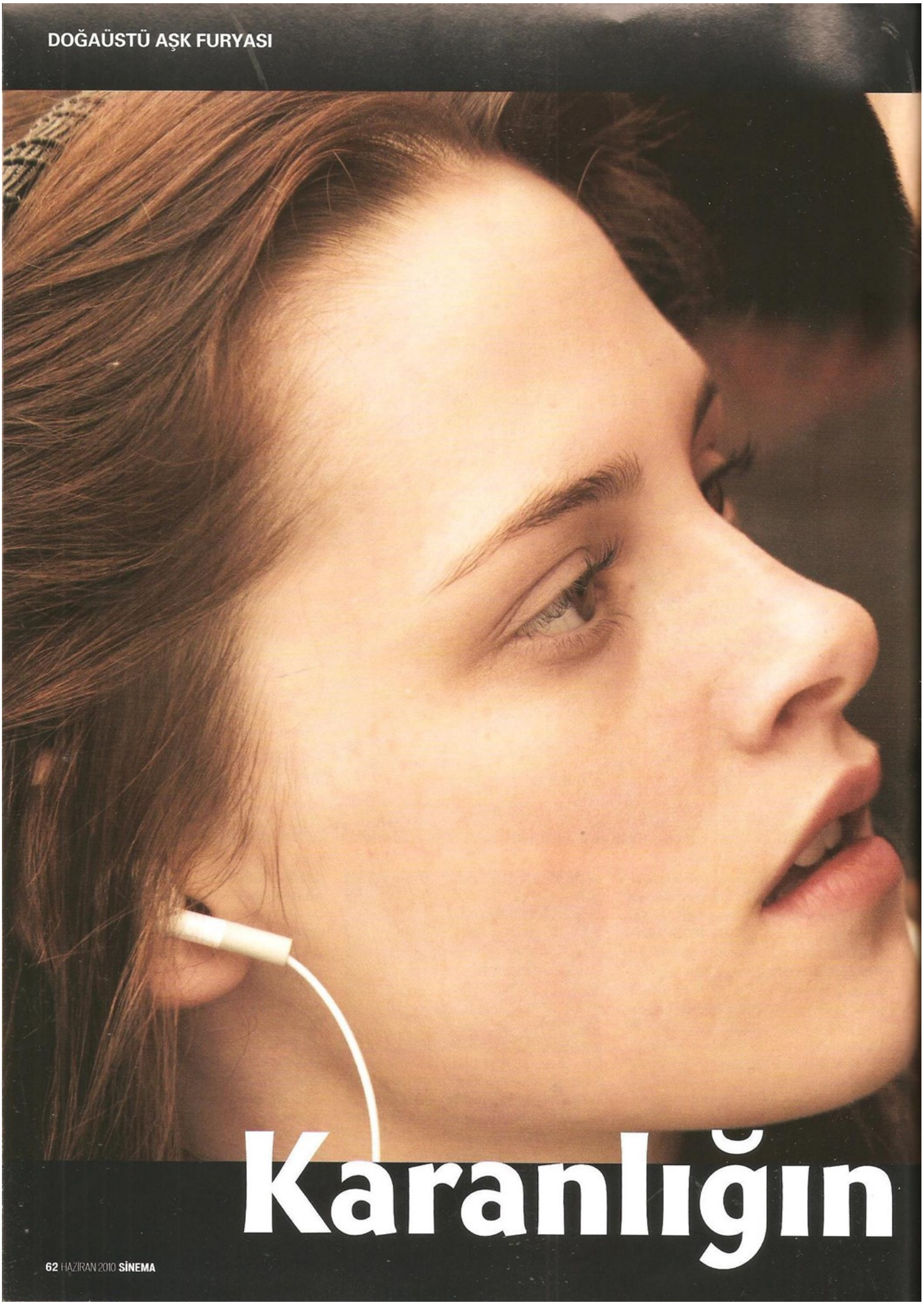

Karanlığın

Bu aralar kitapçı raflarına bakarsanız Alacakaranlık serisinin başını çektiği bir furyanın izlerini görebilirsiniz: Bir zamanlar korku öykülerinin dehşet verici yaratıkları olarak gördüğümüz insanüstü varlıkların birer sevgiliye, öğrenciye, ayaklarının üstünde durmaya çalışan gence dönüştüğü doğaüstü öyküler. Vampirlerle, kurt adamlarla, düşmüş meleklerle, ölümden dönenlerle dolu paranormal aşk, gençlik ve serüven öyküleri. Kökleri modern korku kadar klasik Gotik edebiyata ve eski moda aşk öykülerine de uzanan bu melez tür, "Alacakaranlık"ın muazzam ticari başarısı sebebiyle sinemada da giderek ağırlığını artırabilir.

KUTLUKHAN KUTLU

Yeni Prensleri ve Prensesleri

Güzel ve Çirkin

KORKUNUN POPÜLER MOTİFLERİYLE VE GELENEKLERİYLE EPEY FLÖRT EDEN AMA 'KORKUTMA' GİRİŞİMİYLE PEK DE İLGİLENMEYEN YENİ NESİL BİR EDEBİYAT VAR ŞİMDİLERDE.

Stephenie Meyer'in hani neredeyse pür estetik bir konsept olan vampirleri karşı cinsten ölümlüleri nasıl kendilerine çekiyorlarsa, Alacakaranlık kitapları ve filmleri de medyayı kendine öyle çekiyor. Bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak serinin korku türü bağlamında tarif edildiğine, mercek altına yatırıldığına, hatta alaya alındığına sıkça rastladık.

Bu yaklaşımda en azından ilk bakışta tuhaf bir şey yok tabii, ne de olsa Alacakaranlık kitapları türe çok hakim olmayan bir yazar tarafından yazılmış olsa da nihayetinde korkunun vampirler ve kurt adamlar gibi popüler motiflerine epey önemli bir yer veriyor. Öte yandan korku türünün dinamikleri aslında Alacakaranlık'ın hayranları için cazibesini tam olarak açıklamıyor. Aynı şekilde, bu serinin başarısının ardından doğaüstü aşk öykülerinin paranormal bir çığ gibi kitapçıları kaplamasını da.

Evet, korkunun popüler motifleriyle ve gelenekleriyle epey flört eden ama türün tanım gereği temel derdiyle, yani 'korkutma' girişimiyle pek de ilgilenmeyen yeni nesil bir popüler edebiyat var şimdilerde. Klasik korkuyla farkını ortaya koymak için kimi zaman 'karanlık fantezi', kimi zamansa 'kentsel fantezi' şeklinde etiketleniyor. Vampirler, kurt adamlar, başka türden biçim değiştiriciler, düşmüş melekler, yarı-iblisler ve büyücüler gibi doğaüstü özelliklere sahip karakterlerin cirit attığı ama yine de gündelik hayattan hayli tanıdık sorunlarla bezeli öyküler. Öncelikli olarak gençlere yönelikler ama Viktoryen dönem İngiliz romanlarını aratmayacak türden karanlık ve tehlikeli sevgililerle, imkansız aşklarla ve girift toplumsal ilişkilerle dolup taşıyorlar.

Bu doğaüstü romansların ve gençlik öykülerinin kapıları her türden paranormal varlığa açık tabii, ama en azından şimdilik başrolde vampirler var.

Buffy the Vampire Slayer

Mesela Richelle Mead'in Vampir Akademisi serisinin 17 yaşındaki 'dhampir'i Rose.... Ya da Jeaniene Frost'un Gece Avcısı serisinin tıpkı Rose gibi bir yarı-vampir olan kahramanı Catherine. Vampir Günlükleri'nin kahramanlarıysa bu aralar hem kitapçı raflarında hem de televizyon ekranlarında epey popüler. L. J. Smith'in kitaplarından uyarlanan TV dizisinin yaratıcısı, popüler kitapların bu yeni 'ana damar'ında buluşan iki ilgi alanında da isim yapmış biri: 90'larda önce Scream/Çığlık serisi ve "I Know What You Did Last Summer/Ne Yaptığını Biliyorum" gibi filmlerin yazarı olarak korku sinemasına damga vurmuş, sonra da Dawson's Creek adlı çok popüler gençlik dizisini yaratmış olan Kevin Williamson. (Yeni nesil romantik vampir kitabı serilerinden bir seçki için Kitapçı Raflarından Popüler Vampir Romansları kutusuna bakabilirsiniz.)

TV: 'Öteki' Kahramanların Geleneksel Sığınağı

Zaten televizyon bu tür 'karanlık fantezi'ler'e alışık bir mecra. Ron Perlman'ın canlandırdığı 'aslan adam' Vincent'ın geceleri yeraltındaki o tuhaf, büyüleyici alternatif dünyasından çıkıp Catherine'in (Linda Hamilton) balkonuna uğradığı Beauty and the Beast/Güzel ve Çirkin bu geleneğin önemli ayaklarından birini oluşturuyordu. Vincent romantik, fedakar, tamamen sıradışı ama zaman zaman son derece de tehlikeli erkek karakterin ideal örneklerindendi. Catherine ile Vincent'ın arasındaki aşkın aynı anda hem bitimsiz engellerle hem de tam bir engel tanımazlıkla çizilmiş, o yüzden de doğası gereği çatışmalı portresi, hiç şüphesiz şimdilerde Meyer'in kitaplarının yeniden popülerleştirdiği Brontë kardeşler öykülerini hatırlatıyordu.

Türkiye'de 90'ların başında Kurt Kadın adıyla gösterilen She-Wolf of London'ın kahramanı; 'vampir avcısı liseli ponpon kız' Buffy'nin vampir sevgilisi Angel; Güzel ve Çirkin tarzı bir kentli masalsılığa dönüş yapan Moonlight'ın romantik ve vicdan sahibi vampiri Mick St. John da korku türünün sakinlerine sağladığı sığınma hakkından faydalanan karakterlerdi. TV her zaman doğaüstü aşk öyküleri için güvenilir bir liman oldu.

Sinema ve Gotik Kökler

Elbette bu damar sadece kitap sayfalarının ve televizyon ekranının değil, sinema perdesinin de içinden geçiyor. Hem de çok uzun zamandır. Her şeyden önce sinema Gotik edebiyatın önemli eserlerini perdeye uyarlamada baştan beri gösterdiği kararlı-

'BYRONIK KAHRAMAN'

'Byronik kahraman', ünlü Romantik İngiliz şairi Lord Byron'ın Childe Harold'un Seyahati gibi eserlerinin yanısıra, kendi karakter özelliklerinden de yola çıkılarak oluşturulmuş bir karakter tipidir. O yüzden sadece 'Byron usülü' değil, aynı zamanda 'Byronvari'dir de. Bu tür karakter her zaman nazik, sakin ve kontrollü değildir - karanlık bir tarafı, dinmek bilmez bir eziyeti ama buna karşın (hatta artık belki de 'bu yüzden') müthiş bir karizması, ilginçliği ve çekiciliği vardır. Rüzgârlı Bayır'ın Heathcliff'i, Jane Eyre'in Rochester'ı ya da Gurur ve Önyargı'nın Darcy'si gibi Viktoryen karakterler bu kahramanın ünlü birer örneği olsa da Byronik kahraman sadece onlarla sınırlı değildir, artık ölümsüzleşmiş durumdadır. Bugünün antikahramanlarında onun izlerini bulabilirsiniz: Evet, nihayetinde Alacakaranlık'ın Edward'ı da cazibe, tehlike ve eziyet konusunda neredeyse gelenekçi denebilecek ustalığıyla bir Byronik kahraman sayılır.

Byronik kahraman her şeyden önce gizemli ve karizmatiktir, zekidir, beceriklidir ama aynı zamanda kibiri, birdenbire parlayabilen siniri ve ruhunun sürekli eziyet içinde olmasının da sonucunda zaman zaman hayli gaddarlaşabilmesi sebebiyle katlanılması zor biridir. Sağı solu belli olmaz, muazzam ruhsal dalgalanmalara gebedir (İlk filmde Bella'nın Edward'a dediğini hatırlayın: "Ruhsal dalgalanmaların başımı döndürüyor!") Baştan çıkarma konusunda çok maharetlidir ama kadınlarla duygusal anlamda ilişki kurma konusunda ciddi sorunları vardır.

Tabii bu özellikler sadece Edward'a değil sinemanın ve televizyonun daha birçok 'vicdan krizindeki' vampirine ve günümüzün popüler 'karanlık fantezi' kitaplarındaki antikahramanlardan çoğuna uygun düşer.

lıkla Byron-vari kahramanlarla, ürpertici ve çoğunlukla doğaüstü olaylarla ve bu olayların ortasında yaşanan eziyetli aşklarla her zaman haşır neşir oldu. Mesela Brontë kardeşlerden Emily'nin klasik romanı Wuthering Heights/Rüzgarlı Bayır'ın 1939 tarihli uyarlamasını (ülkemizde yıllar önce "Ölmeyen Aşk" adıyla vizyona girmişti) izlediğinizde, Laurence Olivier'nin Heathcliff'inde son yıllarda yine pek popüler olan 'eziyetli antikahraman'ın temellerini görebilirsiniz. Ayrıca Universal stüdyolarının eseri o eski 'canavar filmleri'ne baktığınızda karşınıza sadece Gotik dehşet değil, Byron usülü kahramanlar ve umutsuz, acılı, tutkulu aşk öyküleri de çıkar.

"Ölmeyen Aşk"

Örneğin Gotik edebiyat klasiklerinin uyarlamaları olan "Dracula" ve "Frankenstein" sadece korkutucu canavarlarıyla değil, olayların trajedi boyutunu iyice körükleyen aşk öyküleriyle de korku ve karanlık fantezi filmleri için model teşkil etmiştir. Aynı şekilde ta Hollywood'un eski zamanlarından bu yana kurt adam, öykünün 'kötü adamı'ndan ziyade 'lanetlenmiş kahraman' olarak kullanılmasıyla eskinin Byron-vari antikahramanları ve yeninin güçlü, karizmatik ve eziyet çeken 'ölümsüz'leri için de bir öncül olmuştur.

Fakat 'eziyet çekmek' deyince herhalde pek az karakter Anne Rice'ın Interview with the Vampire/Vampirle Görüşme'deki kahramanı Louis ile boy ölçüşebilir. Louis vampir olduktan sonra 'insan ruhu'nu bir kenara bırakamamıştır ve hem 'olduğu şey' için, hem de 'yaptığı şeyler' için muazzam bir suçluluk duygusundan mustariptir. Acı çeker, acı çeker, acı çeker... Ancak romanın sinema uyarlamasının yönetmeni Neil Jordan, bu melankolik çekirdeğe saplanıp kalmayı reddederek vampirlerin ilişkilerinden ortaya önce ürpertici derecede işlevli, sonra da yıkıcı derede işlevi bozulmuş bir aile tablosu çıkarır. "The Company of Wolves/Kurtlar Sofrası"da Kırmızı Başlıklı Kız'ı ve kurt adamları cinsel arzunun ve ona yönelik korkunun görsel birer ifadesine dönüştüren Jordan, "Vampirle Görüşme"de de vampirlerin ilişkilerinde bir ailenin karşılıklı ihtiyaçla ve güç oyunlarıyla ➡

"Vampirle Görüşme"

örülü dinamiklerini, silinemeyen 'tarih'ini ve nesiller arası müthiş uçurumları temsil etmeye başlar.

Alacakaranlık ve Beyaz Diziye Dönüş

Neil Jordan bir bakıma hayli eski ve geleneksel korku öyküsü öğelerini alıp onlara yeni bir ışıkta bakmış, bir bakıma hayli klasik bir Gotik malzemeyi modernize etmişti. Şu sırada 'Alacakaranlık' serisi ve peşinden gelenler ise bu açıdan tam tersi yönde gidiyorlar.

Stephenie Meyer sık sık ilham kaynağı olarak Gotik klasikleri, Viktoryen romanları işaret ediyor... Ve doğrusu Bella ile Edward'ın ilişkisinde Jane Eyre'in Jane'iyle Edward Rochester'ını andıran birçok şey yok değil... Fakat Meyer'in Alacakaranlık'ı romantizmin klasik eserlerinden ziyade beyaz dizi temsillerine yakın duruyormuş hissi veriyor. Bella yaşadığı cinsel arzunun gücü karşısında öyle bir sersemliyor ki ilk kitap neredeyse baştan sona bir tapınma seansına dönüyor. Alacakaranlık erkeklerin 'boyun eğdirme ya da silme' üzerine kurulu sisteminin tavanarasına süpürdüğü deli kadınla veya Jane Eyre'in kendi başına ayakta durma çabalarıyla da ilgilenmiyor - kahramanı olan genç kızın ağzından 'aşık olduğu çocuk'un 'ne kadar da süper' olduğunu yüzlerce farklı şekilde anlatmakla ilgileniyor. Kızın Edward'a aşkı ve onun görünüşüne saplantısı öylesine sürreel bir hal alıyor ki, insan artık bu çocuğun 'sıradan bir ölümlü' olamayacağını düşünmeye başlıyor. Nitekim değil de. Bu anlamda aslında Meyer beyaz dizilerde sıkça görülen türden cinsel saplantının objesini 'insanüstü' kılıp, işi bir bakıma mantıki sonucuna bağlıyor. Bir nevi süper-beyaz-dizi yaratıyor. Erkek kahramanın sıradışı 'kurşuni gözleri' yerine daha da sıradışı 'sarı gözler' geliyor; ten imkansız bir beyazlık alıyor; hepsi yetmezse de, bu çocuk güneş ışığı altında 'elmas gibi parlıyor'! Fizik kurallarına bağlı hangi zavallı beyaz dizi böyle bir şeyle başa çıkabilir ki?

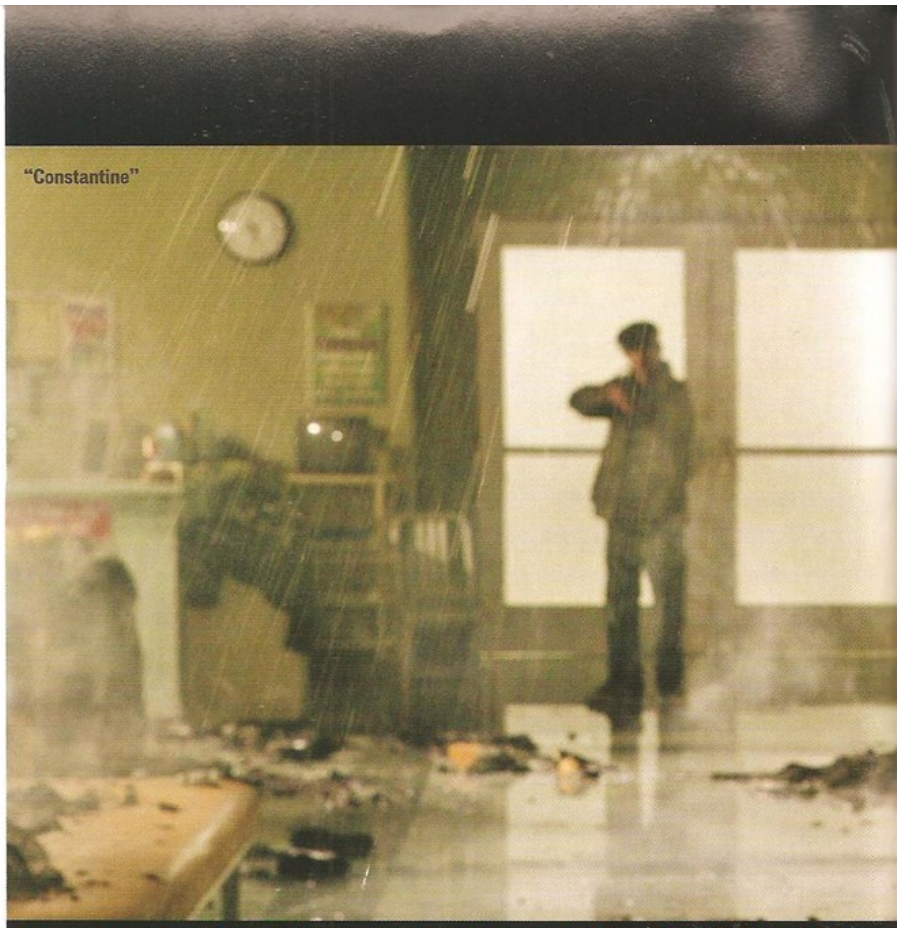
"Constantine"

MEYER'İN ALACAKARANLIK'I ROMANTİZMİN KLASİK ESERLERİNDEN ZİYADE BEYAZ DİZİ TEMSİLLERİNE YAKIN DURUYORMUŞ HİSSİ VERİYOR.

"Berlin Üzerinde Gökyüzü"

"Melekler Şehri"

Meyer bazen 'yeni Anne Rice' muamelesi görüyor görmesine (çünkü vampir cephesindeki 'yeni büyük hit'in yazarı) ama Rice'ın aksine Meyer'in yarattığı vampirler klasik vampirlerden neredeyse tamamen kopuk. Dracula'dan bu yana vampirlere eziyet veren herhangi bir sorundan mustarip değiller: Güneş ışığında bırakın yanıp kül olmayı, daha da güzelleşiyorlar, mümkün mertebe güneş altına çıkmamalarının sebebi de bu zaten, 'farklı' oldukları fark edilir diye. İnsan kanı istiyorlar ama içmeden de (hayvanlarla beslenerek) yapabiliyorlar. Güçlüler, hızlılar, güzeller... Bella'nın ilk tahmini doğru; bir tür süper kahraman gibiler.

Meyer'in son derece popüler serisi bu açıdan, korku türü geleneğinde uzun süre 'canavar' olarak görülmüş bir yaratığın pençelerini çıkarıp evcilleştirdi, onu tam olarak bir kahraman değilse de en azından uslu bir antikahraman rolü üstlenebileceği bir 'kullanışlılık' seviyesine getirdi. O yüzden de artık vampir kitle tüketimine her zamankinden daha da hazır.

Sırada Melekler mi Var?

Vampirler furyası bitince melekler furyası başlayacağa benziyor. Şu anda kitapçı raflarında 'düşmüş melek'lerin rol aldığı melankolik aşk öyküleri dikkati çekmeye başladı bile. Türkiye'de Düşüş adıyla basılan Fallen'ı (yazar: Lauren Kate) raflarda görmüşsünüzdür belki. Disney bu kitabı sinemaya uyarlamayı düşünüyor. Bir diğer popüler 'düşmüş melek' kitabıysa Becca Fitzpatrick'in Hush, Hush'ı - epey hayranı bulunduğu düşünülürse ileride onun da sinemaya aktarılması şaşırtıcı olmaz.

Tabii, sinema gökten inen - ya da izleyen - karakterlere yabancı değil. Bir meleğin trapezci bir kıza aşık olduğu Wim Wenders filmi "Der Himmel über Berlin/Berlin Üzerinde Gökyüzü", sadece katıksız bir sinemasal romantizm egzersizi değil, özelde Berlin, geneldeyse 'fani dünya' üzerine bir

güzelleme de. Wenders'in büyük ölçüde 'estetik bir konsept' olduğunu gizlemeyen filmi ayrıca Meyer romanlarından farklı olarak sinemada 'güzelliğe övgü'nün konuşarak değil de göstererek daha etkili yapılabileceğinin klasik bir kanıtı da. Bu filmin Amerikan eseri yeniden yapımı "City of Angels/Melekler Şehri" ise özellikle melankoli anlayışıyla Alacakaranlık ekolüne daha yakın bir film.

Son on beş - yirmi yılda melekler sinemada alttan alta ama emin adımlarla ilerliyorlar zaten. Az bilinen ama belli bir kesim tarafından epey tutulan filmlerde yer alıyorlar. 1999 yapımı "The Prophecy"de Christopher Walken, insanları cennete almasından dolayı Tanrı'ya olan kızgınlığını insanlardan (ve 'iyi melekler'den) çıkaran Gabriel (Cebrail) roluydü. 2007 yapımı "Gabriel"deyse Cebrail, bu defa 'iyi'nin tarafındaydı ve düşmüş melekleri yok etmek üzere Araf'a geliyordu.

Tabii birtakım paranormal güçlere sahip doğaüstü vakalar dedektifi "Constantine"i ve "The Crow/Ölümsüz Aşk"un intikam için mezardan dönen Eric Draven'ını da atlamayalım- birer melek olmasalar da 'öteki taraf'la bağlantıları bulunan, unutulmaz anti-kahramanlar bunlar.

Bundan Böyle 'Doğaüstü Romans'a Dikkat!

Alacakaranlık'ın iyiden iyiye popüler kıldığı bir başka etiketse 'doğaüstü romans' ('paranormal aşk öyküleri' olarak da geçiyor, ki aynı şey). Adından da anlaşıldığı üzere, paranormal öğelere sahip aşk öyküleri bunlar - vampirlerin, kurt adamların, büyücülerin ya da herhangi bir doğaüstü karaktere ya da olaya yer veren, alanını 'gündelik hayat'tan değil de fantastik bir hayal dünyasında kuran aşk öyküleri.

Şöyle bir düşünürseniz bu sınıflama aslında epey geniş çaplı olsa da şimdiye kadar öyle çok da işlek değildi. Ama şimdi bu türden kitaplar bolca görülüyor - neredeyse kaçınılmaz bir sonuç olarak, bu türde daha çok film de peşinden gelecektir muhtemelen.

Bu tanıma göre, işine ara verip normalde insanların arasında bir gezintiye çıkan ve onlardan birine aşık olan Azrail'in hikayesi, Brad Pitt'li "Meet Joe Black/Joe Black" bir paranormal romans. Aynı şekilde ölü bir kadının kendini yaşayan bir adamla 'nikahlı' durumda bulduğu "Corpse Bride/Ölü Gelin" de. Modern ve sıcak kalpli bir Frankenstein çeşitlemesi sayılabilecek "Edward Scissorhands/Makas Eller" de, Amerikalı bir gencin Doğu Avrupa'da bir kurt kıza aşık olduğu "Blood and Chocolate/Kan ve Çikolata" da...

Şimdi kitleler aşk romanlarını 'insanüstü' istiyorlar -sıradışı, mantık ötesi, okuyanı başka dünyalara götüren türden... Bu pek de 'korku türünün yükselişi' değil aslında- 'masal'la aşk hikayesinin mutlu bir beraberliği söz konusu daha çok. Romantik komedi 'kent hayatı'ndan masal çıkarmak için didinmez mi öteden beri? Eh, şimdiki romanslar da masal yaratıklarından kent hayatı çıkarıyor. Yoksa kendini sıradan lise sorunlarının içinde bulan ölümsüzleri ve 'tam vampirliğe geçiş' için yatılı okula gelen yeniyetme vampirleri nasıl açıklayacağız? ■

"Kan ve Çikolata"

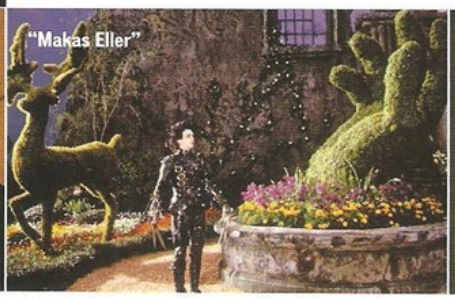

"Makas Eller"

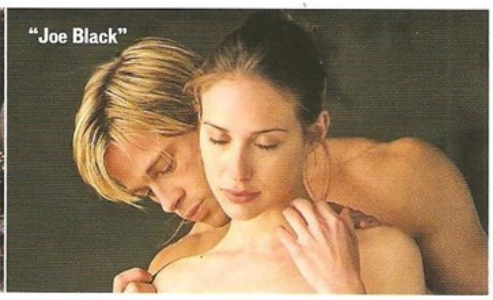

"Joe Black"

ROMANTİK KOMEDİ 'KENT HAYATI'NDAN MASAL ÇIKARMAK İÇİN DİDİNMEZ Mİ ÖTEDEN BERİ? ŞİMDİKİ ROMANSLAR DA MASAL YARATIKLARINDAN KENT HAYATI ÇIKARIYOR.

KİTAPÇI RAFLARINDAN POPÜLER 'VAMPİR ROMANSLARI'

Vampire Academy/Vampir Akademisi serisi - Richell Mead
Vampir arkadaşı Lissa'yı korumaya çalışan 17 yaşındaki 'dhampir' Rose vasıtasıyla bu kitaplarda vampirlerin dünyası ve toplumsal sınıflarıyla tanışıyoruz. Örnek Kitaplar: Vampir Akademisi, Gölge Öpücük.

Night Huntress/Gece Avcısı serisi - Jeaniene Frost
Serinin kahramanı Catherine de Rose gibi bir yarı-vampir, ama normal insan olan annesinin aşıladığı fikirler ve duygularla kendini vampir avcılığına vermiş. Ortağıysa Catherine'in avladığı yaratıklar konusundaki genellemelerini gözden geçirmesine sebep olan bir vampir ödül avcısı, Bones. Örnek kitaplar: Mezarla Randevu, Tek Ayağı Mezarda.

The Vampire Diaries/Vampir Günlükleri serisi - L. J. Smith
Aynı zamanda TV dizisi de çekilen seri, bir taraftan iki vampir kardeşe olan ilgisinden dolayı arada kalmış liseli bir kızın hikayesini anlatırken, bir taraftan da küçük kasaba sırları ve gerilimlerine odaklanıyor. Örnek kitaplar: Uyanış ve Savaş (iki öykü), Öfke ve Karanlık Buluşma (iki öykü).

Cassie Palmer serisi - Karen Chance
Cassandra Palmer geleceği görebiliyor ve ruhlarla iletişim kurabiliyor. Bu güçleri onun ölümlü ya da ölümsüz birçok kişinin ilgi alanına girmesine sebep oluyor. İlgilenenlerden biri de Antonio adında Mafyöz bir vampir: Cassie ondan korunmak için Vampir Senatosu'ndan yardım alıyor - ama karşılığında vampirler için iş yapmayı kabul ederek. Örnek kitap: Karanlığa Dokunmak.

House of Night/Gece Evi serisi - P. C. Cast / Kristin Cast
16 yaşındaki Zoey Redbird, 'işaretlendikten' sonra yavaş yavaş değişim geçirmeye, bir vampire dönüşmeye başlıyor. Bu yüzden ailesinden ayrılıp onun gibi 'yeni vampir'lerin bulunduğu bir tür yatılı okul olan 'Gece Evi'nde kalmaya başlaması gerekiyor. Örnek kitaplar: İşaret, İhanet.

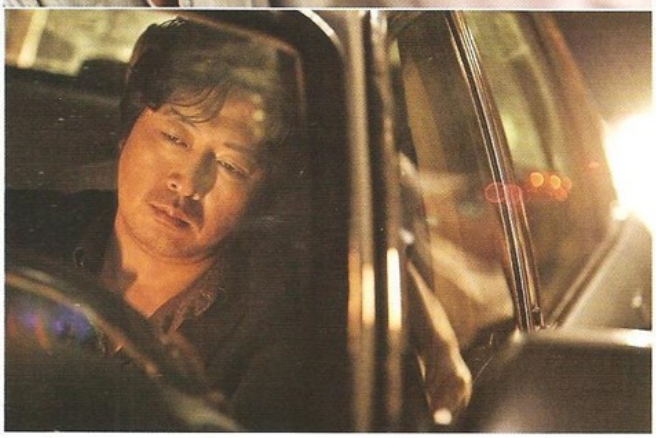

Sıradışı bir seri

HENÜZ İLK FİLMİNİ ÇEKEN BİR YÖNETMENİN, HONG JİN NA'NIN İMZASINI (CHUGYEOGJA), GEÇTİĞİMİZ YIL İSTANBUL FİLM FESTİVALİ'NİN EN KAYDA

Güney Kore sinemasının makus talihi değişeli epey oluyor. Dünya sinemasının Asya devrimine şahit olduğu 90'ların ikinci yarısı ve 2000'li yılların ilk on yılında Japonya ve Tayland'la birlikte yola çıkmıştı Kore. Şimdilerde korku sineması dahilinde takılıp kalan Japon sinemasına endüstriyel yatırım açısından epey fark atan Güney Kore, artık Hollywood ve Bollywood ile aynı kefeye koyuluyor. Sinema yapmak için bunca şatafata lüzum yok elbet, örneğin Yeni Tayland sinemasının yaptığı gibi minimalist akım içerisinde apayrı açılımlar sergileyen filmler üretmek de mümkün, ancak Güney Kore sineması kendisine duyulan beklentiyi çok yükseltmiş durumda. Chan Wook Park'ın İntikam Üçlemesi, Bon Joon Ho'nun "Salinui chueok/Cinayet Günlükleri" ve "Gweomul/Yaratık" adlı filmleri, ayrıca Ji Woon Kim'in "Janghwa, Hongryeon" ve "Dalkomhan insaeng" filmleri de çıtayı yükselten yapıtlardı örneğin. 28'inci İstanbul Film Festivali'nde izlediğimiz "Takipçi"yi de (Chugyeogja) rahatlıkla bu filmler arasına koymak mümkün.

"Takipçi", her açıdan Güney Kore sinemasına özgü olduğunu söyleyebileceğimiz bir polisiye. Sadece Güney Kore'den çıkabilecek fikirlere, cesarete ve sadece Güney Kore sinemasının yapabileceği bir prodüksiyona sahip bir film. Bu nedenle de, kimi kusurlarına rağmen, gösterildiği hemen her festivalde izleyicilerin kayıtsız kalamadığı bir film. İstanbul Film Festivali'nde de, birçok sinema yazarı tarafından o yıl yapılan seçkinin en iyi filmleri arasında gösterilen "Takipçi"nin özellikle bir tür olarak polisiyeyi ele alış şekli takdire şayan. Henüz ilk filmini yöneten Hong-jin Na'nın ismi ise, hem Güney Kore'de hem de uluslararası planda bu kadar etkili olan bir filme imza atan kişi olarak bir kenara not edilmeli mutlaka.

En başta da söylediğimiz üzere "Takipçi" Güney Kore sinema endüstrisinin tipik, başarılı örneklerinden biri, ama aynı zamanda aynı kulvarda koştuğu "tür" filmlerinden son derece farklı olmayı başarabilen bir yapım. Film, kızları pazarlayarak "yan gelir" elde eden kirli işlere bulaşmış bir detektifle, onun pazarladığı telekızları kaçırıp öldüren bir seri katilin hikayesini anlatıyor. Sırf bu hikayeyle bile ilgiye değer olan yapım, bir noktadan sonra, sıradan bir gerilim-macera olmaktan çıkıyor, tipik bir toplum, sistem eleştirisine girişiyor. Bunu yaparken de karmaşık sayılabilecek bir hikaye yapısının altından başarıyla kalkıyor.

Hikayeye göre emniyet teşkilatında görev yapan ve yediği naneler nedeniyle şutlanmak üzere olan, güvenilmez, sert, acımasız bir adam olan detektif Joong Ho, devlet memuru maaşıyla yetinmeyip ek iş olarak kadın pazarlamaktadır. Pazarladığı kadınlara pek de iyi muamele etmeyen ve hayatındaki kimse tarafından sevilmeyen Joong Ho, gerçekten de feci bir yaşam sür-

mekte, ancak polis teşkilatı içindeki genel tablo da bundan pek farklı olmadığı için yaptıkları o kadar da garip karşılanmamaktadır. Joong Ho'nun asayiş, kadın pazarlama ve dostları tarafından aşağılanma üçgeninde süregiden hayatı günün birinde teşkilata düşen bir cinayet haberiyle değişir. Joong Ho'nun da zamanında pazarladığı bir telekız kaçırılmış ardından da işkence görerek öldürülmüştür. Teşkilat bu olayı sıradan bir cinayet vakası olarak kayda alır ve katilin bıraktığı izlerin peşine düşmeden klasik bir faili meçhul vakası olarak görür. Joong Ho da, pazarladığı kızları çok da umursamadığı için olayı bir tesadüf olarak görecektir. Ta ki katil başka kızları da aynı şekilde öldürene kadar. Joong Ho'nun ilgilendiği farklı kızlar da, aynı şahıs tarafından işlendiği anlaşılan cinayetlere kurban gider. İşte bu noktada Joong Ho telaşa kapılır. Önce tüm bu olup bitenin, kendisinin ayağını kaydırmaya çalışan meslektaşları tarafından ayarlandığını düşünen detektif, daha sonra ortada kendisine kafayı takmış bir katilin olduğunu anlayacaktır. Tek çözümü, katilin kaçırdığı son kurbanın peşine düşüp katili bulmaktır. Bir noktadan sonra, sadece iş ilişkisinde olduğu kaçırılan genç telekız Mi-Jin'i kurtarmak da saygıdeğer detektifimizin hedefleri arasına girer.

Filmin oyuncu kadrosu da tıpkı genç yönetmeni gibi Güney Kore sinemasını çok yakından takip etmeyenler için pek de tanınmamış simalar. Başrolde yer alan ve film boyunca en az bir maraton atleti kadar efor harcayan Yun-seok Kim, Asya Sinema Ödülleri'ne En İyi Erkek Oyuncu dalında aday oldu. Kuzey Kore Grand Bell Ödülleri'ndeyse Kim, bu ödülü kucaklayan isimdi. Kim'in performansı gerçekten de filmin bir saniye bile düşmeyen gerilimini ve temposunu izleyiciye geçiren en önemli etkenlerden biri. Filmin bir diğer başrol oyuncusu Jung Woon Ha ise, seri katil Young Min rolünde harika bir kötü adam performansı sunuyor. Alelade bir genç görünümünün altında, gerçek bir ruh hastası barındıran Young Min karakterini filmin merkezindeki çatışmayı sivriltmek için kullanan yönetmenine de epey bir yardımı dokunuyor. Bu iki oyuncudan yönetmen Jong Jin Na da epey memnun kalmış olacak ki, her ikisi de Na'nın yeni filmi "Yellow Sea/Sarı Deniz"in oyuncu kadrosunda, başrollerde yer alıyorlar.

Gösterim maratonuna ilk olarak Uluslararası Berlin Film Festivali'ndeki dünya prömiyeriyle başlayan ve festivalin rutin bölümünde izleyiciyle buluşan filmin bu festivaldeki varlığı hem yönetmen Hong Jin Na hem de film için dünyayla buluşmak namına önemli bir adımdı. Zira bu noktadan sonra "Takipçi" aralarında İstanbul Film Festivali'nin de olduğu 30'a yakın festivalde izleyiciyle buluştu. "Takipçi" başroldeki Yun Seok Kim'in aldığı En İyi Erkek Oyuncu ödülünün yanı sıra, Asya Film Ödülleri'nde En İyi Kurgu Ödülü'ne de layık görüldü -ki filmin inanılmaz temposunu büyük ölçüde destekleyen bir unsur olarak kurgucu Sun Min Kim'in işçiliği gerçekten harika.

"Takipçi", ortaya attığı yozlaşmış polis memuru ve psikopat seri katil çatışmasını işleyiş şekliyle, seyri keyif veren bir 125 dakika ortaya çıkarmayı bir şekilde başarıyor. Her ne kadar popüler dramatik yapı taslağını kullansa da, film bu yapıya temelden karşı çıkan kimi manevralarla da zenginleşiyor. Üstelik ana karakteri bir antikahraman olan, hatta bayağı bir kötü adam olan "Takipçi"nin, izleyiciyi bu karakterle özdeşleştirmek ya da bu karaktere sempati duymasını sağlamak gibi bir derdi de yok. Bu açıdan bakıldığında "Takipçi"nin sert ve izleyiciyi sarsan bir film olduğunu iddia etmek de mümkün. Öte yandan film aynı zamanda izleyiciye büyük bir eğlence de sunuyor. Filmdeki hareketlilik ve bir yerden sonra kedi-fare oyununa dönen kovalamaca sahneleri başlı başına seyir zevkini yükselten unsurlar. Ayrıca filmde, dilden dile dolaşacak türden antolojilik sahneler de mevcut. Filmin süprizini kaçırmadan değinilebilecek olan sahnelerden bir tanesi, 'kahraman' detektifimizin, tutuklanan katil zanlısının serbest bırakılmasının ardından, bir şantiye alanında ve yüzlerce polisin içinde çıkardığı isyan sahnesi örneğin. Gerçek katili salıveren polis teşkilatını kepaze eden, adalet sistemine açık açık söven, ana karakter Joong Ho'nun şantiye alanından bulduğu kazma kürekle kalabalık polis güruhuna giriştiği anlarla sergilenen acı komediyle izleyiciyi epey eğlendiren bir sahne bu.

Dünya festivallerinde çok ilgi gören "Takipçi" Hollywood'un gözünden de kaçmadı elbette. "Oldboy/İhtiyar Delikanlı" ve "Gweomul/Yaratık" gibi Güney Kore sinemasının uluslararası alanda ilgi gören parlak örneklerinin yeniden çevrimlerine girişen Hollywood yapımcıları "Takipçi"nin de peşine düştü. Henüz oyuncular ve yönetmen belirlenmiş değil ama bu yılın yaz aylarında çekilmesini planlanan "Takipçi" yeniden çevriminin tüm dünyada 2011 yılında gösterime gireceği tahmin ediliyor. ■

cinayet hikayesi

TAŞIYAN VE KİRLİ BİR POLİSİN HİKAYESİNİ ANLATAN "TAKİPÇİ" DEĞER FİLMLERİNDENDİ. KAÇIRANLAR BU AY VİZYONDA İZLEYEBİLİR.

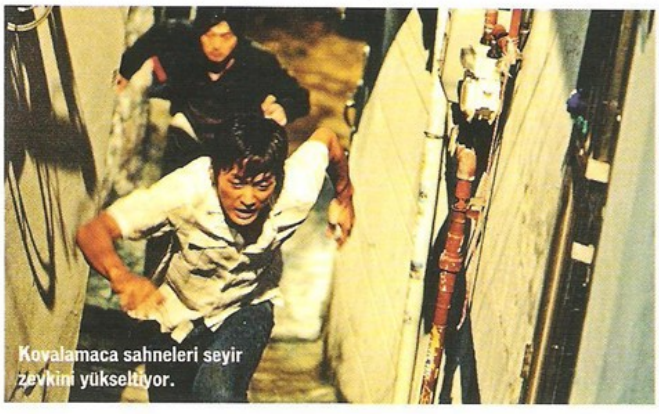

Kovalamaca sahneleri seyir zevkini yükseltiyor.

Hong Jin Na, filmin setinde.

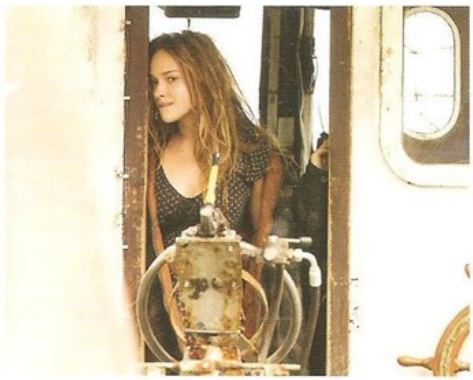

MUTLU SONLU BİR MASAL

EBRU ÇELİKTUĞ

TÜRLER ARASINDA DOLAŞMAKTAN HOŞLANAN NEIL JORDAN, BU KEZ ÜLKESİ İRLANDA'NIN FOLKLORUNDAN İLHAM ALDIĞI BİR DENİZ KIZI ÖYKÜSÜYLE KARŞIMIZDA. COLIN FARRELL, ALICJA BACHLEDA VE JORDAN'IN GÖZDE OYUNCUSU STEPHEN REA'NIN ROL ALDIĞI "ONDINE", BİR BALIKÇIYLA, AĞLARINA YAKALANAN GİZEMLİ BİR KADIN ARASINDAKİ SÜRPRİZLİ ÖYKÜYÜ PERDEYE TAŞIYOR.

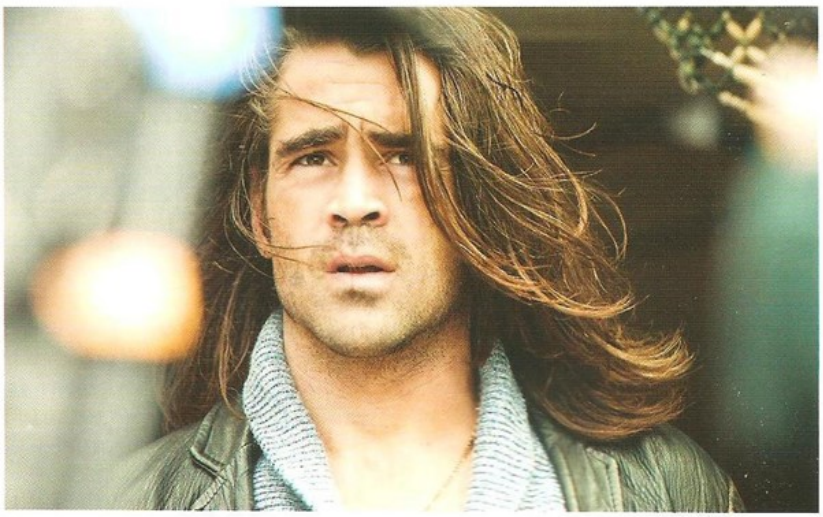

Asurlular'dan Kelt'lere pek çok kültürün içinde binlerce yıldır yer almış olan deniz kızı figürü, bu kez Neil Jordan'ın senaryosunu da kaleme aldığı "Ondine"de karşımıza çıkıyor. Aslında Stephen King'in kendi gibi yazar olan oğlu Joe Hill'in bir romanının filme uyarlanması için Hollywood'da bulunan Jordan, yazarlar grevi başlayıp da proje askıya alınınca, İrlanda'ya geri dönmüş ve "Ondine"i yazmaya başlamış. Neil Jordan, "Peri masallarını sevmemin nedeni, kendilerini tam olarak anlayamayan, tanıyamayan karakterlerden hoşlanıyor olmam galiba. Hayatım boyunca baştan sona gerçekçi bir film yapmadım diyebilirim. Çocukken bana çok fazla peri masalı anlatıldı. Babam bana pek çok hayalet hikayesi anlatıp korkutmuştu; bunlardan hala kurtulmuş sayılmam. Zaten İrlanda'daki her şeyin tuhaf bir geçmişi vardır!" diyor son filmi "Ondine" ile ilgili röportajlarında.

Aklında ilk başta, balık ağlarına takılmış çok güzel bir kız bulan bir balıkçı imajı oluşmuş: "Bu olağanüstü bir görüntüydü ve bu fikirle ne yapmam gerektiğini bilmiyordum. Sonra oturup yazmaya devam ettim ve hikayeyi akışına bıraktım. Oscar Wilde ve Yeats'in tarzında bir peri masalı olmasını istiyordum. Ağa takılmış bir kadın, çarpıcı bir sahneydi. Eğer ölüyse bir gerilim veya korku hikayesine dönüşebilirdi. Ama ben, hayatta kalırsa neler olabileceğine dair bir taslak hazırladım."

İlk gösterimi Toronto Film Festivali'nde gerçekleşen film işte böyle doğmuş: "Aklımda ilk baştan beri Colin (Farrell) vardı ve onu düşünerek yazdım. Deniz kızlarıyla ilgili biraz araştırma da yaptım. Hemen her kültürde su yaratıklarıyla ilgili bir mitoloji oluşmuş. İlk akla gelen, Andersen'in Küçük Deniz Kızı tabii. Bu yaratıklar, Fransız ve Alman folklorunda 'Ondine' adını alıyor. Kelt mitolojisinde ise yarı fok yarı kadın olan 'Selkie'ler var. Selkie öyküleri hep ölümle, ayrılıkla, boğulmakla ilgili. Bu öyküler geleneksel olarak hep yaratığın arkasında yıkım bırakarak suya dönmesiyle bitiyor. Açıkçası benim bu filmle ilgili en son istediğim şey mutsuz biten bir peri masalı olmasıydı! Çünkü İrlanda'da daha önce içinde şiddet olan filmler yaptım. Son derece basit, sonunda kimsenin ölmediği, affetmekle ilgili bir film yapmam gerektiğini düşünüyordum."

Film, Neil Jordan'ın çok sevdiği ve hatta bir dönem kaldığı İrlanda'nın bir kıyı kentinde geçiyor. İrlanda'da film çekme maliyetleri yüksek olmasına rağmen, ülkenin güneybatısında, yüksek binaların olmadığı, doğal görünümünü yitirmemiş Cork şehrini seçen Jordan, göz kamaştırıcı bir manzaranın filmin masalsı atmosferine çok şey katacağını düşünmüş: "Hayatımın bir dönemine, ölmeden önce burayı mutlaka fotoğraflamak zorundaydım. O coğrafi güzelliğin, hiçbir dijital müdahale olmaksızın, bizzat kendisinin bir peri masalı anlatmasını istedim." Gerek Anne Rice'tan uyarlanan "Interview with the Vampire/Vampirle Görüşme" gerekse 1984 yapımı "The Company of Wolves/Kurtlar Sofrası" gibi projeleri, Neil Jordan filmografisinde çok sağlam fantastik filmler olarak yerlerini almıştı. Bu anlamda İrlanda mitolojisine dayalı bir dram yazıp yönetmesi çok da şaşırtıcı bir davranış değil. Üstelik, eleştirilere bakılırsa, son derece saçma ve aptalca bir hal alabilecek bu öyküyü, gerçeklikle fantezinin son derece dengeli bir sentezini yaparak, lirik, sevimli, iç açıcı ve mütevazı bir film haline getirmeyi başarmış usta yönetmen.

"PERİ MASALLARINI SEVMEMİN NEDENİ, KENDİLERİNİ TAM OLARAK ANLAYAMAYAN, TANIYAMAYAN KARAKTERLERDEN HOŞLANIYOR OLMAM GALİBA..."

Adının Ondine olduğunu söyleyen gizemli kadın (Alicja Bachleda), balıkçı Syracuse'ün (Colin Farrell) ağlarına takılıyor!

Yüzlerce yıldır 'Selkie'lerle ilgili anlatılan öykülerde, genellikle yalnız bir balıkçı vardır, çok güzel bir kadınla karşılaşır. Sonra denizde ya da sahilde fok derisi bulur; onu gömer ve böylece o gizemli güzel kadın onunla kalabilecektir. Neil Jordan'ın modern hikayesinde, o yalnız balıkçı, boşanmış bir adama dönüşüyor. Aksi ve anlaşması güç karısından ayrılmış, balıkçılık yapan Syracuse (Colin Farrell), tekerlekli sandalyeye ve diyalize mahkum kızı Annie (Alison Barry) ile birlikte yaşıyor. Alkol problemini aşmak içinse Adsız Alkolikler Derneği'ne değil de kasabanın rahibine (Stephen Rea) gitmeyi tercih ediyor. Balığa çıktığı bir gün ağlarına boğulmak üzere olan çok güzel bir kadın (Alicja Bachleda) takılıyor. Öldü sanılan ama sonra kendine gelen ve adının Ondine olduğunu söyleyen bu tuhaf yabancı, hafıza kaybına uğramışa benziyor ve başkalarının kendisini görmesini istemiyor. Syracuse onu gizlice karaya çıkarıp annesinden kalan boş kulübeye yerleştiriyor ve varlığını gizliyor. Ama kızı Annie, Ondine'i keşfedince, yıllardır babasının kendisine anlattığı masal kahramanının gerçeğe dönüştüğüne inanmaya başlıyor ve Ondine'in bir 'Selkie' olduğunu düşünüyor! Ondine'in varlığıyla gerçekten de tuhaf şeyler olmaya başlıyor. Mesela Syracuse balık avına çıktığında Ondine'in şarkı söylemesinin ardından balıklar ağlara adeta hücum ediyor. Böbrek nakli için sırada bekleyen Annie'nin sağlığında da gözle görülür düzelmeler meydana geliyor. Ondine ve Syracuse ise kaçınılmaz olarak birbirlerine aşık oluyorlar, ama kente gelen gizemli bir yabancı, Vladic (Emil Hostina), mutluluklarını tehdit ediyor. Vladic'in ortaya çıkışıyla hikayenin masalsı hali, yerini hayatın gerçek yüzüne bırakıyor.

Neil Jordan'ın senaryoyu ilk okuttuğu isimlerden biri Colin Farrell olmuş. Daha önce hep sert rollerin adamı olarak izlediğimiz Farrell için Syracuse, şimdiye kadar canlandırdığı karakterler arasında şüphesiz en duygusal ve sakinlerinden biri olma özelliğini taşıyor. Oyuncu, 14 yıllık kariyeri boyunca en çok sevdiği ve geri dönmek istediği karakterin Syracuse olduğunun altını çiziyor: "Syracuse, aşka bir kere şans vermiş ve çok acı veren bir evlilikten çıkmış. Karısı gibi o da evlilikten çok yıpranmış ve inancını yitir-➡

Ondine, hiçbir şey hatırlamıyor, ama bir şeylerden kaçtığı da anlaşılıyor.

Syracuse'ün kızı Annie'yi canlandıran Alison Barry'nin oyunculuğu takdir ediliyor.

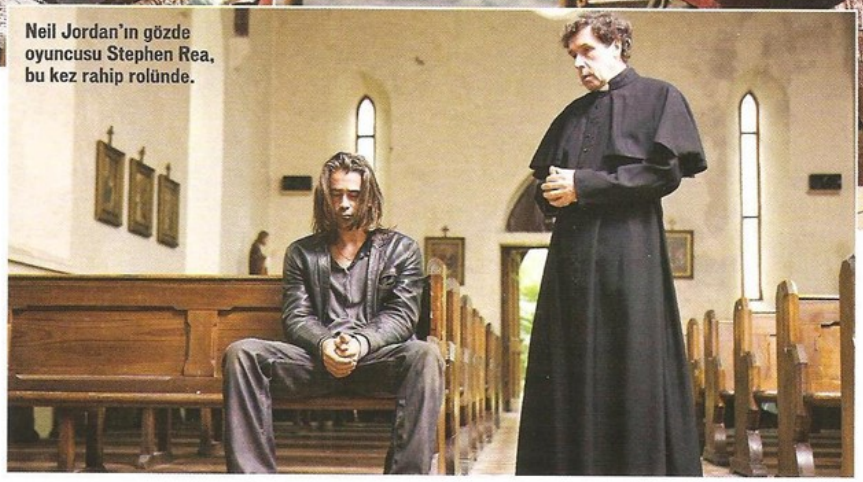

Neil Jordan'ın gözde oyuncusu Stephen Rea, bu kez rahip rolünde.

miş. Sevginin, hayatın her alanında kendisini kayba uğrattığını düşünüyor. Annesini kaybetmiş, hasta kızına bakmak zorunda; ama tüm bunlara karşın kendine acımıyor. Bu duruma alışmış. Sonra aniden Ondine ortaya çıkıyor. Zaten ilk karşılaşmaları bile başlangıç için oldukça tuhaf. Bir barda tanışmıyorlar sonuçta, Ondine ağlara takılıyor ve Syracuse'ün hayatına, onun tam da ne olduğunu kavrayamadığı bir şeyi getiriyor; aşkı..."

Farrell'ın rolüne olan bu derin sevgisinin altında, rol arkadaşı Alicja Bachleda ile olan ilişkisinin ve bir çocuk sahibi oluşlarının da etkisi var kuşkusuz. ("Ondine"in setinde ilk kez karşılaşan ikili, filmdeki aşkı gerçek hayata taşımışlar ve bir oğul sahibi olmuşlar. Bu yüzden her ikisi için de filmin çok özel bir anlamı var.) Neil Jordan'ın Ondine karakteri için daha önce hiç görmediği bir oyuncuyu düşünmesinin ardından yapılan seçmelerde, Meksika doğumlu Polonyalı Bachleda rolü kazanmış. Daha önce Kevin Kline'ın da rol aldığı Marco Kreuzpaintner'in beğenilen filmi "Trade"de, kadın tacirlerinin eline düşen Veronica rolü ile dikkatleri çeken genç oyuncu, "Ondine"i şöyle yorumluyor: "Filmi ilk kez birkaç ay önce izledim. Oldukça nesnel olmaya çalışarak diyebilirim ki, umutla doldum. Çok iyimser bir film, çok sıcak bir duygu bırakıyor. Hayatınız ne kadar berbat ve karanlık görünürse görünsün her zaman bir umut ışığı olduğunu söylüyor. Yaşadığımız zaman diliminde dünyada o kadar kötü şeyler oluyor ki, bunları bir süreliğine de olsa unutturması çok hoş." Soğuk havada, buz gibi suda çekilmesi gereken sahnelerde özellikle devamlılık gereği üst üste ıslaklığı tazelenmek zorunda kalan oyuncu, fiziksel olarak zorlandığını da belirtiyor.

Neil Jordan'ın 1982 yılında çektiği ilk uzun metrajı "Angel"da başrolü oynayan Stephen Rea, "Ondine"de dokuzuncu kez yönetmenle aynı projede yer alıyor. Yine yüzünde çok şey görüp geçirmiş bilge ifadesiyle izleyeceğimiz Rea, Syracuse'ün dert ortağı rahip rolünde karşımıza çıkacak. Neil Jordan, Syracuse ile rahibin ilişkisini şöyle tarif ediyor: "Bu ilişki benim için karakterin (Syracuse) bir şeyleri anlamaya, anlamlandırmaya başlaması adına önem taşıyor. Syracuse, kiliseden nefret etmiyor ama ahlaki kuralların kendisine yardım etmediğini düşünüyor. Yine de kiliseye gitmekte ısrar ediyor ve rahibe 'Sen benim en iyi arkadaşımsın ve beni dinlemek zorundasın!' diyor. Bu ilişki, karakteri anlamamıza yardımcı oluyor. Ayrıca hikayede fantezi ve gerçeklik arasındaki dengeyi de sağlayan önemli bir unsur."

Filmin en büyük kozlarından biri şüphesiz görüntü yönetmeni Christopher Doyle'un varlığı. Doyle'un Wong Kar-Wai ve Gus Van Sant ile çektiği filmleri çok beğenen Neil Jordan, özellikle Hong Kong ve Şanghay'daki işlerinin ardından, ünlü görüntü yönetmeninin İrlanda'nın doğal ışığında çalışmak isteyip istemeyeceği konusunda endişe yaşamış. Doyle ise Jordan'a, çalıştığı her filme göre estetik değerlendirmelerini esnettiğini ve değiştirdiğini belirtmiş. Böylece Jordan'ın büyülü bir güzelliği olduğunu düşündüğü bölgede, hikayenin masalsı havasına son derece uygun çekimler yapmışlar.

"Ondine" Toronto Film Festivali ve Tribeca Film Festivali'nde boy gösterdiğinden beri, pek çok eleştirmen tarafından, Neil Jordan'ın en iyi filmlerinden biri olarak gösteriliyor. Jodie Foster'ın başrolde oynadığı intikam öyküsü "The Brave One/İçindeki Yabancı" Jordan severleri bayağı hayal kırıklığına uğratmıştı hatırlarsanız. Oysa "Ondine" ile yönetmenin eski tarzına geri döndüğü belirtiliyor. Jordan, gerçekliğin içine serpiştirdiği masalsı öğelerle hikayeyi ince ince işlediği için övgü alırken, oyuncu kadrosunun başarılı performansları da göz kamaştırıcı bulunuyor. Colin Farrell'ın Hollywood macerasında pek çok sığ karakteri canlandırdıktan sonra bu mütevazı filmde samimi ve ikna edici oyunculuğu özellikle dikkat çekici bulunuyor. Kızı Annie rolündeki Alison Barry ise ilk defa kamera karşısına geçmiş olmasına rağmen yeteneğiyle filme renk katıyor. Seyirciyi şaşırtmak konusunda kalemi sağlam bir senarist olan Neil Jordan ("The Crying Game/Ağlatan Oyun"daki 'sürpriz', sinema tarihinin en iyilerinden biri kabul edilir) "Ondine"de fantezi ve gerçeklik arasındaki dengeyi çok doğru bir ölçüde kurduğu için olumlu eleştiriler alıyor. ■

"ÇOK İYİMSER BİR FİLM. HAYATINIZ NE KADAR BERBAT GÖRÜNÜRSE GÖRÜNSÜN BİR ÜMİT IŞIĞI OLDUĞUNU SÖYLÜYOR."

Sinema'nın Temmuz Sayısı KAÇ LİRA?

a) 5,5 TL

b) 3,90 TL

Seçim sizin...
İster Sinema'nın gelecek sayısını Türkiye'nin tüm dergi satış noktalarından 5,5 TL'ye alın, ister %100 müşteri memnuniyet garantisiyle abone olun, derginiz 3,90 TL'ye ücretsiz kargoyla adresinize gelsin.

DÜNYA STANDARTLARINDA ABONELİK HİZMETİYLE TANIŞIN!

- %100 Abone memnuniyeti garantisi!
- Dilediğiniz zaman iptal garantisi.
- Yurtiçi Kargo ile imzalı ücretsiz teslimat!
- Toplu ödeme yapmadan abone olma ayrıcalığı! Bir yıllık abonelik ücretini isterseniz kredi kartınızla 12 taksitle ödeyin, isterseniz TurkcellMobilÖdeme sayesinde aylık abonelik ücreti Turkcell faturanıza yansısın ya da TL bakiyenizden düşsün.

HEMEN ARAYIN 0 216 651 5 651

TurkcellMobilÖdeme Bu servisten sadece Turkcell aboneleri faydalanabilir. Sinema'ya abone olmak için **SI** yazılarak **4177**'ye SMS mesajı yollamak yeterlidir. **4177**'ye gönderilen her mesaj 0,50 TL ücretlendirilir. Aylık Sinema abonelik ücreti faturalı hatlarda 3,90 TL olup faturaya yansıtılır, ön ödemeli hatlarda 3,90 TL'lik tutar TL bakiyesinden tahsil edilir. Belirtilen fiyatlara KDV ve kargo ücretleri dahildir. Dergi aboneliği, abonelik iptal edilmedikçe en fazla 1 yıl boyunca aynı fiyat üzerinden devam eder. Yılın sonunda abonelik otomatik olarak iptal edilir. Dergi aboneliğini iptal etmek için: IPTAL **SI** yazılarak **4177**'ye kısa mesaj gönderilmesi yeterlidir.

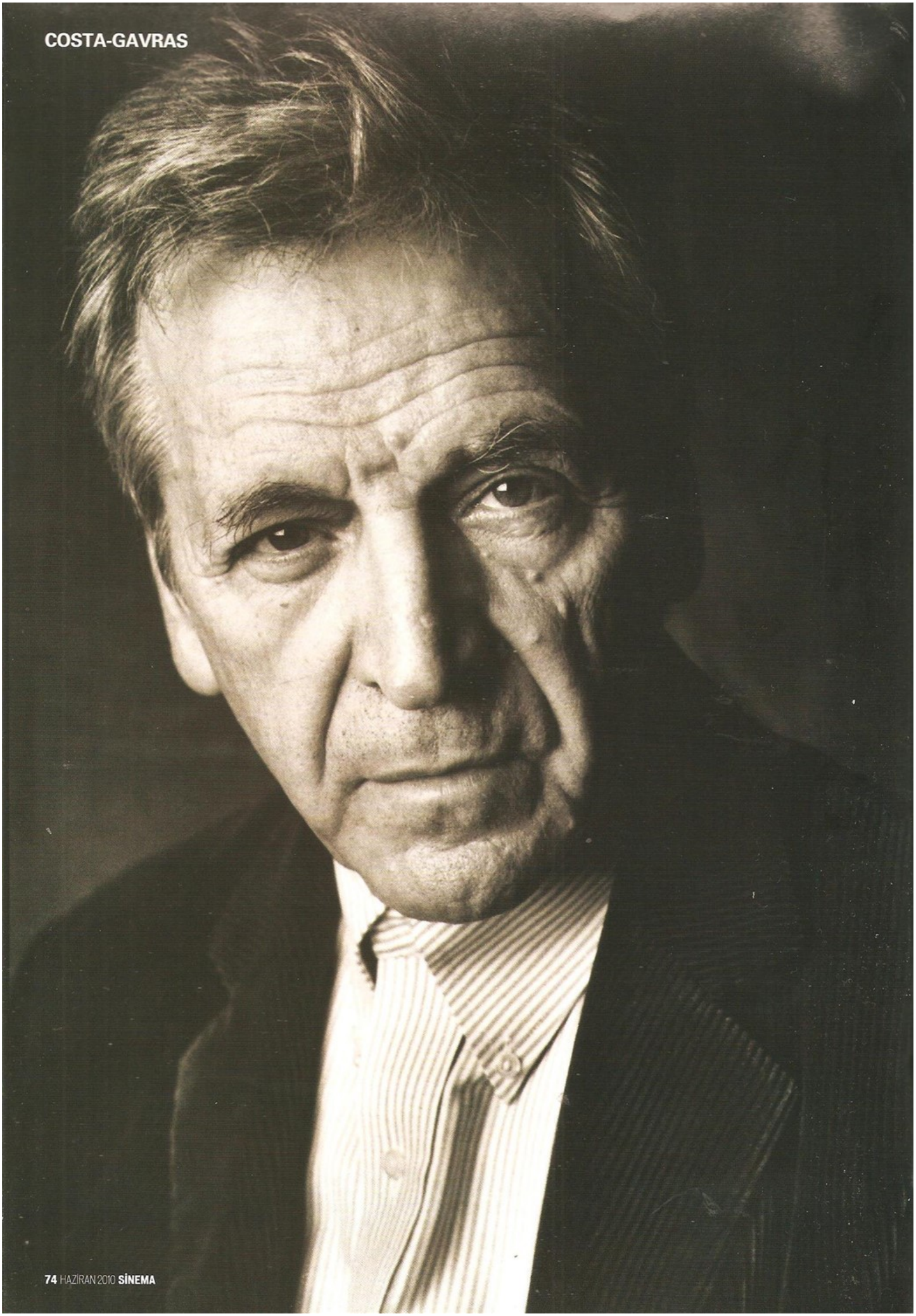

POLİTİK SİNEMANIN HEM İSA'SI, MUSA'SI

BELLİ Kİ HEP TARTIŞILACAK, ELEŞTİRİLECEK, ÇELİŞKİLERİNE İŞARET EDİLECEK, "ÇOK SERT" YA DA "ÇOK YUMUŞAK" BULUNACAK AMA O HEP KENDİ BİLDİĞİ YOLDA YÜRÜYÜP, SİNEMA SANATININ DERİNLİKLERİNDE HAFİFÇE YÜKSELECEK, İNSANOĞLUNUN "YILDIZININ PARILDADIĞI" YERLERE DOĞRU YOLCULUĞUNU SÜRDÜRECEK.

TUNCA ARSLAN

"Sessizce inerek kıyılara, çakıllı koylara / orada soğuk tuzlu yosun vardı / fakat daha derinde kanayan insan duygusu / ve özlemle açardın kollarını onun adını söyleyerek / derinliklerin duruluğunda hafifçe yükselerek / kendi denizyıldızının parıldadığı yere dek."

Çağdaş Yunan şiirinin ölümsüz adı Odiseas Elitis'in şiiri Costa Gavras için doğrudan bir anlam taşıyor mu bilmiyoruz ama usta yönetmenin sinemalarımızda bu ay gösterime giren son filmi "Eden à l'Ouest/Cennet Batıda" her anlamda bu dizelerin beyazperdedeki karşılığı gibi. Açıkça belirtilmese de bir Kuzey Afrika ülkesinin vatandaşı olduğu anlaşılan Elias, arkadaşıyla birlikte kaçak göçmenlerle dolu teknede umuda yolculuk yapmaktadır. Ara sonuç, Nesli Çölgeçen'in "Denizden Gelen"indeki kadar trajiktir. Ege sularındaki yolculuk bir gece deniz devriyesinin projektörleri ve "Denize atlamayın, boğulursunuz" anonslarıyla son bulacak, suya atlayıp da boğulmadan karaya vurmayı başaran genç kahramanımız (sessizce inerek kıyılara, çakıllı koylara), gözlerini bir tatil köyünün çıplaklar kampında açacaktır. Cennet burasıdır sanki... Ancak sahildeki kaçak göçmen cesetlerini seyreden ve duygusuzca yorumlarda bulunan tatilciler ile karaya çıkabilmiş kaçakların peşindeki "zebaniler", bu cennet köşesinin cehennemî yüzünü göstermekte gecikmezler. Şiirdeki gibi, bizi "daha derinde kanayan insan duygusu"yla yüzleştirir Gavras. Tatil köyündeki çeşitli maceralardan ve tek başına tatil yapan Avrupalı hanımların yataklarını neşelendirip gönüllerini hoş tuttuktan sonra, bilmediği diyarlarda yollara düşer esmer delikanlı. Paris'e doğru yolculuğunda, hiç tanımadığı insanlar tarafından kâh kazıklanacak, kâh dostluk ve yardım görecek, "Paris... Paris..." diyerek kollarını özlemle açacaktır. Vardığı nokta, "yıldızının parıldadığı" yerdir.

Hollywood kalıplarıyla politik öyküler

1933 Atina doğumlu, Sorbonne'da edebiyat eğitimi aldıktan sonra 1952'den bu yana Fransa'da yaşayan ve doğal olarak Fransız sinemasının bir temsilcisi olarak kabul edilen Costa-Gavras'ın, tüm filmografisi boyunca yapmaya çalıştığı şeyi tekrarladığı görülüyor. Yani usta yönetmen, çağımıza, insanlığa ve bireye dair politik bir öyküyü, Hollywood'a özgü dramatürji kalıplarına döküyor bir kez daha.

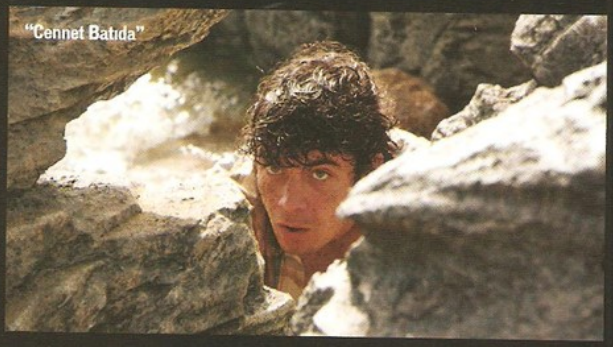
"Cennet Batıda"

1959'da sinema dünyasına adım atarak Rene Clair, Yves Allegret, Rene Clement, Jacques Demy, Henri Verneuil gibi çok önemli yönetmenlere asistanlık yaptı Gavras ve sonrasında da deyim yerindeyse "Fransız sinemasının en Fransız olmayan yönetmeni" olarak kendi yolunu çizdi. "Cennet Batıda"ya bakıldığında da kimi zaman oldukça sert kimi zaman da hayli yumuşatılmış politik yaklaşımından, köşeli üslubundan, bilinen temposundan ve senaryoya düşkünlüğünden pek bir şey kaybetmediği açıkça ortada. Gerçi, örneğin Matthieu Kassovitz imzalı "La Haine/Nefret"in geçtiği atmosfere fazlasıyla iyimser ve umut dolu yaklaştığı ya da diyelim ki Philippe Lioret filmi "Welcome/Hoş Geldiniz"in çoğu zaman köpekten de beter muamele gören kaçak göçmenlerine bu kez yarı mizahî yaklaşıldığı da iddia edilebilir ama zaten söz konusu olan Costa-Gavras'sa genellikle bir iddia, karşı iddia ve tartışma hep vardır!

Başlangıçta, tempolu polisiyeler vardı

Gavras'ın 1965'te gerçekleştirdiği ilk uzun metrajlı çalışması olan "Compartiment Tueurs/Caniler Ekspresi", bazıları sonradan yönetmenin fetiş oyuncularına dönüşecek Jacques Perin, Catherine Allegret, Yves Montand, Simone Signoret, Jean-Louis Trintignant, Michel Piccoli gibi isimleri buluşturan bir polisiyedir. Agatha Christie entrikalarına dayanan, hareketli, hatta aşırı hızlı denilebilecek bir tempo içeren filmde, Marsilya-Paris arasında yol alan gece treninde altı kişilik bir kompartımanda, yolculardan bir kadın, sabah ölü bulunur. ➡

Diğer yolcular inmiş ve Paris'in değişik yerlerine dağılmışlardır. Bu arada başka cinayetlerin de işlenmesi, işleri çok karıştırır.

Ardından, kadroda yine Piccoli ve Perin'i gördüğümüz, İkinci Dünya Savaşı'nda Naziler'e karşı savaşan bir avuç solcu partizanın öyküsünün anlatıldığı, zamanında sinemalarımızda da gösterilen "Un Homme de Trop/13. Adam" gelir. 1967 yapımı filmde Gavras bu kez de çok hızlıdır ve bu tutum giderek onun alametifarikası haline gelecektir. Hemen belirtelim, Costa'nın babası da savaş yıllarında Naziler'e karşı savaşmış bir partizandır.

Godard, Gavras'ı eleştiriyor

Sinefiller haricinde artık çok da önemsenmeyen bu iki başlangıç filminden sonra birden "konuşulan adam" haline gelir Gavras. Yabancı dilde en iyi film Oscar'ı kazanarak yönetmenine ilk uluslararası başarıyı getiren "Z/Ölümsüz", kadrodaki tanıdık isimler Yves Montand, Jean-Louis Trintignant, Jacques Perin ve Irene Papas'ın oyunlarıyla da unutulmazlık kazanan, herhangi bir ülke adı verilmemekle birlikte Yunanistan'da iktidarda bulunan faşist Albaylar Cuntası'nı teşhir eden bir yapıttır. Vasili Vassilikos'un aynı adlı romanından uyarlanan 1968 yapımı film, 23 Mayıs 1963'te öldürülen solcu Yunan milletvekili Gregorios Lambrakis'in mücadelesini getirir kar-

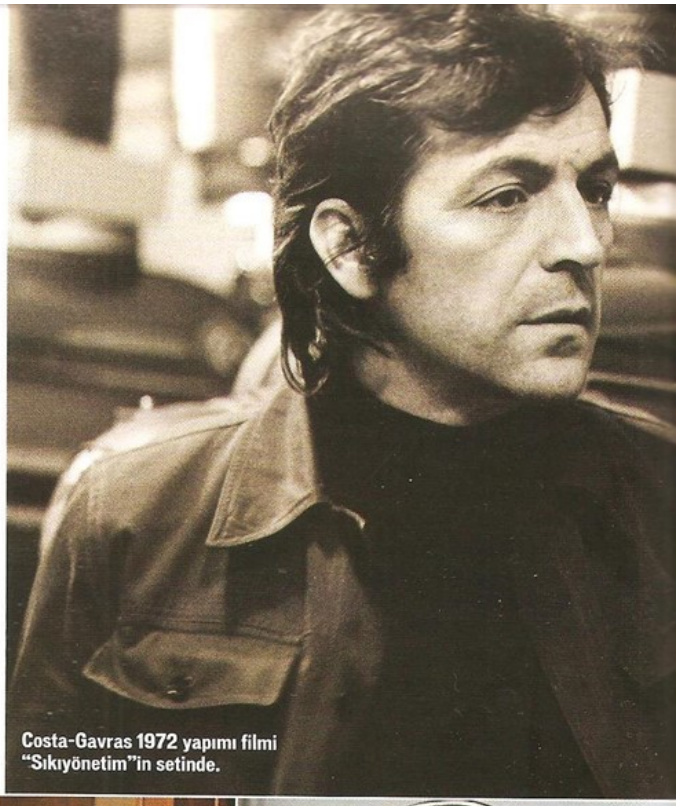

Costa-Gavras 1972 yapımı filmi "Sıkıyönetim"in setinde.

"Ölümcül Çözüm"

"Müzik Kutusu"

"Amen"

TÜM KARİYERİNİN BELKİ EN BİLİNEN FİLMİ OLAN "KAYIP" 1982'DE ALTIN PALMİYE'Yİ YILMAZ GÜNEY'İN "YOL"UYLA PAYLAŞTI.

şımıza. Bazı Fransız eleştirmenlerin abartılı da olsa "İlk politik Fransız filmi" olarak tanımladıkları filmin senaryosunda ünlü romancı Jorge Semprun'un da imzası vardır. Lambrakis'in portresini göstererek ve "Bu filmde, gerçek kişiler ve gerçek bir ülkeyle kurulabilecek benzerlikler, tesadüf değildir, bilinçli olarak yapılmıştır" şeklindeki notla sonlanan "Ölümsüz", Mikis Theodorakis'in enfes müziğiyle de derin iz bırakır sinema tarihinde. Eleştirmen Barry Norman'ın "100 Yılın En İyi 100 Filmi" kitabına aldığı ve "Aşırı huzursuz ve gergin üslup 1960'lara özgü olabilir ama sunduğu politik mesaj ve yaptığı uyarı her kuşak tarafından dikkatle izlenmeli" dediği filme, daha doğrusu Gavras'a, Jean Luc Godard'ın yaklaşımı hayli ilginçtir. Gavras'ın neredeyse tüm filmografisi boyunca hangi uçlarda nasıl değerlendirildiğini göstermek bakımından önemlidir; 68'in hızlı Maoculari'ndan Godard, "Ölümsüz"ü kayda aldığı mücadelenin tamamen dışında kalmakla, hiçbir anlamda bu mücadelenin ürünü olmamakla suçlar, "en fazla liberal bir film" olduğunu belirtir ve sorunu çözümlemeden önce çözümü sunmakla eleştirir.

Sağa sola sert vuruşlar

Godard'ın yönelttiği türden eleştirilerle asıl bir yıl sonraki "L'Aveu/İtiraf" dolayısıyla karşılaşır Gavras ve açıkça oportünist olmakla itham edilir. Çek yazar Arthur London'ın, Kafkaesk atmosferde geçen bir reel sosyalizm eleştirisi olarak kaleme aldığı, hiç de antikomünist olarak damgalanamayacak kitabından uyarlanan filmin son sahnesinde Praglı gençler duvarlara "Uyan Lenin! Bunlar çıldırmışlar..." diye yazmaktadır. İnançlı bir komünist olan, Çekoslovakya Dışişleri Bakan Yardımcılığı'na kadar yükselen London'ın, devlete karşı komploculukla suçlanıp tutuklanmasıyla başlayan süreci anlatan "İtiraf"ta Yves Montand-Simon Signoret çifti (bilindiği gibi gerçek yaşamda da büyük bir aşk yaşadılar ve evlendiler), London ve karısını canlandırır. Gavras, 1957 yapımı "The Crucible/Cadı Kazanı" filminde de benzer olaylar yaşayan Proctor çiftini canlandıran bu iki usta oyuncudan harika bir verim alır ama önce faşizme, sonra da komünizme vurarak "piyasa yapma" eleştirilerinden yakasını kurtaramaz. Godard gibi düşünenlerin sayısı artmıştır.

"Ölümsüz" ve "İtiraf"la birlikte üçleme oluşturan, bir başka "sert Gavras vuruşu" niteliğindeki "État de siège/Sıkıyönetim" 1972'de gelir. "Siyasal sinema" tanımına karşı çıkan, "Zulular'ın siyah vahşiler olduğunu, Kızılderililer'in tek arzusunun insanların kafa derisini yüzmek olduğunu anlatan filmler de siyasal sinema örnekleridir. Hepimiz bu filmlerle şartlandık ama sinemanın gitgide gerçeğe yaklaştığı, şimdilerde gerçeği daha çok aradığı söylenebilir" diyen Gavras, "Sı-

ma olmaktan öteye gidemezken, tüm kariyerinin belki de en çok bilinen filmi "Missing/Kayıp", 1982'de Cannes'da Altın Palmiye'yi Yılmaz Güney'in "Yol"uyla paylaşır, Jack Lemmon da en iyi erkek oyuncu ödülüne değer görülür. 1973'te Şili'de sosyalist başkan Allende'ye karşı gerçekleştirilen ABD-CIA darbesini, eşini yitiren Amerikalı bir kadın ve kayınpederinin gözünden aktaran, Pinochet faşizmi ile ABD arasındaki bir dizi kirli ilişkiyi özetleyen "Kayıp", Gavras'ın tartışma yaratmayan neredeyse tek filmi olarak, her kesimden geniş destek ve alkış alır. Şili'de kaybolan-kaçırılan oğlunu aramak için geliniyle birlikte acı dolu günler yaşayan "sıradan Amerikalı" babaya, Şili'deki ABD büyükelçisinin söyledikleri gerçekten de çok şey anlatmaktadır; "Kişisel olarak bu işe karışmasaydınız, şimdi Amerika'da her şeyi onaylayarak evinizde oturuyor olacaktınız."

Terör, bazen haklıdır!

Birkaç kez Türkiye'ye geldi Gavras, Yılmaz Güney'e hayranlığını da her fırsatta dile getirdi. Ekim 1993'te "Yol" filminin Abdi İpekçi Spor Salonu'ndaki gösterimine katılmış, bir röportajında da (Antrakt, Kasım 1993, Pelin Özer) hayli ilginç laflar etmişti: "Özgürce yaşamanın mümkün olmadığı ve kendini ifade etme olanağı-

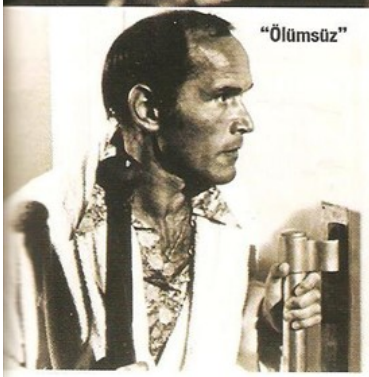
"Ölümsüz"

"Claire de femme"

"Kayıp"

kıyönetim"i yapmaya, üç yıl kadar önce filmlerini sunmak için Şili'de bulunduğu sırada, Uruguay'da gerçekten yaşanan bir olayı duyduktan sonra karar vermiştir.

Uruguay'da diktatörlüğe karşı silahlı mücadele yürüten efsanevi gerilla örgütü Tupamaros, uluslararası bir yardım örgütü için çalışan İtalyan kökenli bir Amerikalı olan Philip Michael Santore'yi kaçırır. Halk, Santore'nin insanlığın acılarını hafifletmek için çalışan, insan haklarını savunan bir iyiliksever olduğu kanısındadır. Oysa film ilerledikçe hiçbir şeyin göründüğü gibi olmadığı, Santore'nin sanılan kişi olmadığı ve pek çok kirli olayda parmağı bulunduğu ortaya çıkar. Montand'ın antikahraman Santore'yi gene büyük başarıyla canlandırdığı, kaçırılmalar ve polis aramalarıyla hareketli mi hareketli bir film olan "Sıkıyönetim", eleştirmenlerce "açık, yalın, şiddetin kolaylıklarını sömürmeyen bir yapıt" olarak övgülere boğulur.

Tartışmasız tek film: "Kayıp"

"Section spéciale/Özel Bölüm" ve "Claire de Femme" gibi 70'lerde, "Conseil de famille/Aile Konseyi" gibi 80'lerde yaptığı kimi filmler, yönetmenin siyasal sinema dışındaki türlerde pek başarılı olamadığını kanıtladı.

1975'te, Cannes'da en iyi yönetmen ödülü kazanacağı, İkinci Dünya Savaşı'nda Fransa'daki Nazi işbirlikçisi hükümetin entrikalarını unutulmaz sahnelerle anlatan "Özel Bölüm"ü çeker Gavras. Dört yıl sonraki "Clair de Femme", yönetmenin siyasi-tarihi konular dışında pek başarılı olamadığını kanıtlayan bir çalışnın bulunmadığı yerlerde terörizm olduğunu düşünüyorum. Bakın Filistin'e. Önceleri orada da terörizm vardı, tüm dünya onları kınardı, mâhkum ederdi ama şimdi herkes Filistin'i kabul ediyor. Filistinliler, bir zamanlar terörizm diye nitelendirilen mücadeleyi vermemiş olsalardı, bugün elde ettikleri hakları asla elde edemeyeceklerdi." Bu sözler aslında yönetmenin Filistin sorunu konusunda 1983'te çektiği ve Batı'da çok sert eleştirilerle karşılanan "Hana K."nın 10 yıl sonraki savunusu gibiydi.

1997'de Dustin Hoffman ve John Travolta'lı "Mad City/Çılgın Şehir", Dustin Hoffman ve o aralar çok moda olan medya eleştirilerinin fena sayılamayacak bir yenisi; 1989'daki "Music Box/Müzik Kutusu" ve 2002'deki "Amen", bu kez Yahudilerce büyük sempatiyle karşılanan, geçmişi deşen Gavras filmleri olarak yer ettiler belleğimizde.

2005, kapitalizmin ölümcül işsizlik sorununa el atan ve sıkı bir ahlak tartışması da yapan "Le Couperet/Ölümcül Çözüm"ün yılı oldu. İki John Landis filmi dahil dört kez kamera karşısına geçen; yazarlık çalışmalarını da hiç ihmal etmeyip son olarak 2006'da "Mon Colonel/Albayım" ile yönetmen Laurent Herbiet'nin eline Cezayir Bağımsızlık Savaşı konusunda dört dörtlük bir senaryo teslim eden 77 yaşındaki Costa Gavras, belli ki hep tartışılacak, eleştirilecek, çelişkilerine işaret edilecek, "çok sert" ya da "çok yumuşak" bulunacak ama o hep kendi bildiği yolda yürüyüp, sinema sanatının derinliklerinde hafifçe yükselecek, insanoğlunun "yıldızının parıldadığı" yerlere doğru yolculuğunu sürdürecek. Alain Corneau'nun ondan "Ustam!" diye söz etmesi, boşuna değil. ■

DÖRT DUVAR ARASI

EBRU ÇELİKTUĞ

"Ev", daha önce "Okul" ve "Sınav" filmlerinde rol alan oyuncu Caner Özyurtlu ile ağabeyi Alper Özyurtlu'nun ortak imzasını taşıyor. İlk filmlerinde, son yıllarda tüm dünyada bir fenomene dönüşen reality şovlardan birini fon olarak seçen ikili, kapalı ve klostrofobik bir ortamda geçen bir psikolojik gerilimle seyirci karşısına çıkıyor.

Ahmet Saraçoğlu, BBG evindeki yarışmacılardan birini oynuyor.

Kerem Atabeyoğlu ve Gülçin Santırcıoğlu, BBG evinin reji odasında.

Televizyon kanallarının reyting mücadelesi uğruna, hemen her yerin kameralarla donatıldığı bir ev ortamında, birbirini hiç tanımayan sıradan insanların, para ödülünü kazanmak için kapalı kaldıkları şov programlarını hatırlarsınız. Caner ve Alper Özyurtlu kardeşlerin yazıp yönettikleri ilk sinema filmleri "Ev", böyle bir yarışmanın içerisinde yaşanan gerilimli bir hikaye anlatıyor. Pek çok ülkede olduğu gibi bizde de büyük ilgi gören "Biri Bizi Gözetliyor" yarışması sürerken, silahlı bir adamın eve girip bu "sıkıcı" programı daha "eğlenceli" hale getirmek için çıkışlara bomba yerleştirip yarışmacıları rehin almasıyla gelişen olayları konu eden filmde Deniz Celiloğlu, Gülçin Santırcıoğlu, Ahmet Saraçoğlu ve Kerem Atabeyoğlu rol alıyor. Alper ve Caner Özyurtlu "Ev" ile ilgili sorularımızı yanıtladı.

BBG evi bir zamanlar çok popülerdi. Sizin filminiz de böyle bir TV programında geçiyor. Niyetiniz neydi?

Caner: Zaten gergin bir ortam, her an bir şey olacakmış gibi görünüyor.

Alper: Söylediğiniz gibi, BBG uzun zamandır yok, ama yayınlandığında bütün ülkeleri meşgul etmişti. BBG tek başına ortadan kalkmış olsa da onun yarattığı programcılık anlayışı günümüzde hâlâ devam ediyor. Onun yolundan giden bir sürü program var, dolayısıyla BBG kendi başına bir metafor haline geldi. Belli insanların hayatlarını gözetleme fikrinin bu kadar yaygın olarak televizyonculuğun içine girdiği ilk programdı büyük ihtimalle. Özellikle şunu söylemek istiyorum, bazı sorular hep "Neden eleştirmek istediniz?" şeklinde. Eleştiri kısmı var ama temelde bizim yapmak istediğimiz şey bir sinema filmi yapmaktı, bir gerilim filmi çekmekti.

Filminizin cümlesi ne peki, ne anlatmak istediniz?

Caner: Filmin afişinde de yazan şey, "Oyunu kimin başlattığı değil kimin bitirdiği önemlidir." Ama biz de buna nokta koyuyoruz iddiasında değiliz tabii, bu içeri giren adamın iddiası. O yüzden de filmin iddiası, bence adamınkiyle örtüşebilir belki. Biz aslında basının bu filmi bir sosyal sorumluluk projesi gibi sunmasını sevmedik.

Alper: Film bir psikolojik gerilim ve bizim derdimiz burada en temelinde medya değil. İçeride insanlar var, dışarıda onları izleyen insanlar var ve medya bunların arasında bir köprü. Dolayısıyla bunu anlatınca medya otomatikman bir eleştiri çemberine giriyor ama bizim asıl derdimiz insan karakterleri üzerinden gitmekti. Bunları izleyen insanlar ve içerideki insanlar arasındaki temel ilişkiden çıkan bir şeydi aslında derdimiz. Bizim için bir deneydi. Sorular sorduk, şöyle olsa ne olur, böyle olsa ne olur? Psikopat içeride bir oylama başlatıyor, bu oylamanın sonucunda ne oluyor; hep bu sorularla gittik, gerçekten kafamızı kurcalayan sorulara cevap aradık ve bununla ilgili bir senaryo yazdık aslında.

Fragmanlarda izlediğimiz kadarıyla diyaloglar çok canlı. Senaryo mu böyleydi, yoksa oyuncular doğaçlama mı yaptı?

Caner: Biz yazdık hepsini. Özellikle sesçi ve görüntü yönetmeni başta olmak üzere, bütün teknik ekiple verdiğimiz kavga oydu. Her şe-

yiyle BBG evini, -o kirlilikte, o gerçeklikte, o çirkinlikte- istiyorduk. Oyunculara da "Bir şey söylerken diğerinin susmasını bekleme, direkt gir üstüne" dedik. Görüntü yönetmeni de fluya düşsün, yakalayamasın, -çoğu repliği filmde yakalayamıyoruz- gerçek bir canlı yayında ne oluyorsa öyle çeksin istedik. Sesler patlasın, kirlensin. Gerçek zamanlı çektik, çünkü başka türlü gerçekliği yakalamak imkansız olurdu. Bir deney gibi yaklaştık, filmin temeli aslında gerçeklik hissine dayanıyor.

Alper: Bu bizim ilk filmimiz ve "Aman hata yapmayalım" demedik, denemek istedik. Öncelikle, "Bakalım bu yarattığımız gerçekliği yakalayabilecek miyiz?"den yola çıktık. İnşallah yakalayabilmişizdir.

Yönetmenliği nasıl paylaştınız?

Alper: Herhangi bir rol ya da görev dağılımımız yok aramızda. Her kararı beraber veriyoruz.

Caner: Genelde hep aynı cümle çıkıyor ağzımızdan. Senaryoyu beraber yazdığımız için, oyuncular bir şey sorduğunda aynı anda aynı cevabı veriyorduk. "Matrix"deki ikizler gibiydik. (Gülüyor). Klip çekimlerinde de öyle oluyor. İkimiz aslında çok başka sinemalardan hoşlanıyoruz. Ben daha "dogma" seviyorum, Alper ise Fincher sever mesela. Zaten oturmuş bir yönetmenlik tarzımız yok. Fikirden yola çıkıp o fikrin neyi gerektirdiğine karar veriyoruz; ondan sonra da her şey konuşulmuş gibi oluyor, ama değil.

DEHŞET!

Yarışmacıların başına hiç hesapta olmayan şeyler geliyor.

Alper: BBG evini BBG evi gibi çektik bu filmde, içeride oyuncuların hiçbiri ışık ve kamera görmediler. Aynaların arkasında altı tane kamera vardı ve biz buna ne zaman karar verdiğimizi hatırlamıyoruz.

Caner: İkimiz de öyle düşünmüşüz. Çekimlere bir ay kala altı tane kamera arıyoruz; sonra birbirimize sorduk ne zaman konuşup da buna karar verdik diye. (Gülüyor.)

BBG evi çeker gibi çekmek size teknik anlamda belli bir kolaylık sağladı mı?

Alper: Sağladığı kolaylıklar da var zorluklar da var. Sağladığı kolaylıklardan biri, kamerayı yerleştirip ona göre bir mizansen yaratmadık mesela. Evin içinde geçen 70 dakikalık bölümü, 7-8 dakikalık bölümlere ayırıp çektik ve bunun için çok uzun süre prova yaptık. Zor tarafı da bunun gerçekten bir tiyatro oyunu gibi başından sonuna kadar çıkarılma süreciydi. Tek mekanda geçmesine rağmen tek mekan klostrofobisini çok yaratmadan aksiyonu da içine katmalıydık. Bunu provalarla aştık.

Caner: İki haftalık provalarda filmi bitirdik aslında, çekime girerken başından sonuna sahneye çıkıp oynanabilecek haldeydi. Filmin son 10 dakikasında sert bir bloğu var, orada oyuncuların bazıları kontrolden çıktılar, çok iyi bir şekilde. Biz kameramanları sürekli "Onu takip et, bunu yakala" şeklinde yönlendirdik, doğaçlama bir sürü şey de gelişti. BBG evinin bir de dışarısı var; polislerin de olduğu reji odası, oraları normal sinema tekniğiyle çektik.

Sizi en fazla zorlayan noktalar nelerdi?

Alper: Bıçak sırtı bir işti; herkes en başından beri özellikle oyuncular çok heyecanlıydı; daha senaryoyu gönderdiğimiz ilk anlardan beri "Biz bu projenin içinde yer almak istiyoruz" dediler ama bir taraftan da korkuyorlardı. Biz de korkuyorduk. Kötü çekilseydi iğrenç olabilirdi. Çünkü BBG evi sonuçta. Bir tarafta dijital kameralarla çekilmiş çok soğuk bir yer var; tamamen bir televizyon programında soğuk ışıklar altında bir gerilim ortamı yaratmaya çalışıyorsunuz. Ama filmin yüzde otuzluk, kırklık bölümünü oluşturan bir de dış dünya var, araya giren televizyon kanalları var, çok katmanlı bir hikayeydi.

Caner: Bir de gerçek zamanlı çektik, hiç zaman atlatamadık mesela. Çünkü BBG evinde çektiğimiz görüntüleri her gece kurguladık ve reji odasındaki monitörlere verdik.

Alper: Kronometreyle çalıştık, gerçekten zamanlar tutuyor mu diye. Daha sonra Caner'in söylediği gibi çekilen her şey günlük olarak sabahlara kadar kurgulandı ve reji odasındaki monitörlere verildi. BBG evi seti çekilirken, reji odasındaki insanları da özellikle çok fazla getirmedik sete. Onlar gerçekten reji odasındaki monitörlerden gördüler her şeyi, dolayısıyla onlar için de ilginç bir deneyimdi, onların da gerçek kesitlerini yakalamış olduk böylece. Biz herkese şunu söyledik, bu film bittiği zaman, bir insan bunu seyrettiği zaman, şu hisse kapılmasını istiyoruz, eğer başarabilirsek: sanki bu olay olmuş ama televizyonlarda yayınlanmamış, biz birkaç yıl sonra bunların kasetlerini bulmuşuz, kurgulamışız ve belgesel haline getirmişiz. Bu tarz bir hisle ayrılsın sinemadan istiyoruz. Bakalım başarabilmiş miyiz, göreceğiz.

Psikolojik gerilim konusunda etkilendiğiniz sinemacılar kimler?

Caner: Ben "Blair Cadısı" ile başlayan akımı çok seviyorum, Alper sevmiyor. Ama bu akımla Hollywood'un birleştiği nokta olan Paul Greengrass'ı ikimiz de çok seviyoruz.

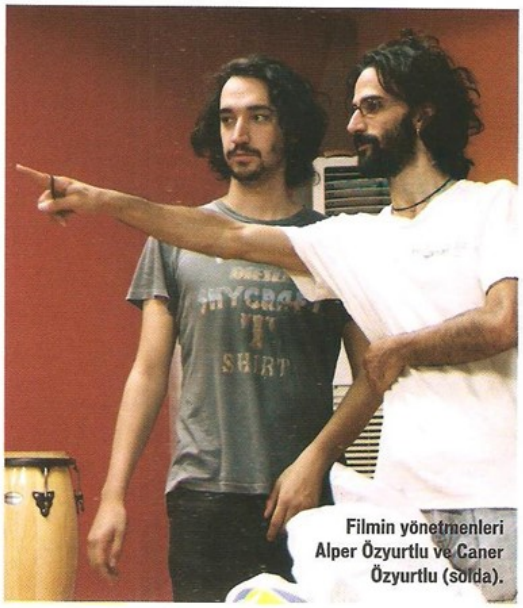

Filmin yönetmenleri Alper Özyurtlu ve Caner Özyurtlu (solda).

Alper: Belgeselden gelme bir adam olduğu için inanılmaz bir gerçekliği var; "Bloody Sunday/Kanlı Pazar" hala benim ilk üçümde olan bir film. "Bourne" serisiyle aksiyon sinemasının rengini değiştirmiş bir adam Paul Greengrass. Haneke'yi, Fincher'ı da çok seviyoruz. Çocukluğumuzdan beri o kadar çok film seyrettik ki, daha doğrusu hayatta en çok yaptığımız şey film seyretmekti galiba, o yüzden temelde çok etkilendiğimiz bir akım yok. Mesela Uzak Doğu sinemasını da, Avrupa sinemasını da, Hollywood sinemasını da tür ayırt etmeksizin seviyoruz. Haneke daha çok şiddetin kökenini araştıran bir adam, bizim içinse temel nokta şiddet değildi pek, biz daha başka bir şeyi sorguladık.

Caner: Biz biraz da toplumun nerede durduğuna baktık, 'Bu program neden izleniyor, izliyorsun da ne oluyor?' kısmını merak ettik. ■

2000'LERİN İLK 10 YILINDA SİNEMA

EN İYİ YENİ YÖNETMENLER

Geçtiğimiz sayıda başladığımız, 2000'lerin ilk 10 yılını ele alan yazı dizisine yönetmenlerle devam ediyoruz. Bir önceki dosyada bu dönemde çekilen ilk filmlere bakmıştık. Bu bölümdeyse ilk uzun metrajını 2000-2009 tarihleri arasında çekmiş yeni sinemacılardan bize göre en ilgiye değer olanlarına dikkat çekmek istiyoruz. Bu dönemin umut vaat eden yeni sinemacıları arasında henüz ikinci filmini izleyemediklerimiz de var, ilk filmini 90'larda çekip, çıkışını 2000'lerde yapanlar da... Onlar da kutularımıza konuk oldular. Döneme damgasını vuran ustalarıysa ileriki sayılarda ele alacağız. İşte Sinema dergisine göre 2000'lerin ilk 10 yılında hayatımıza giren en iyi yönetmenler...

HAZIRLAYANLAR:
ENGİN ERTAN
MURAT EMİR EREN

CARLOS REYGADAS

10

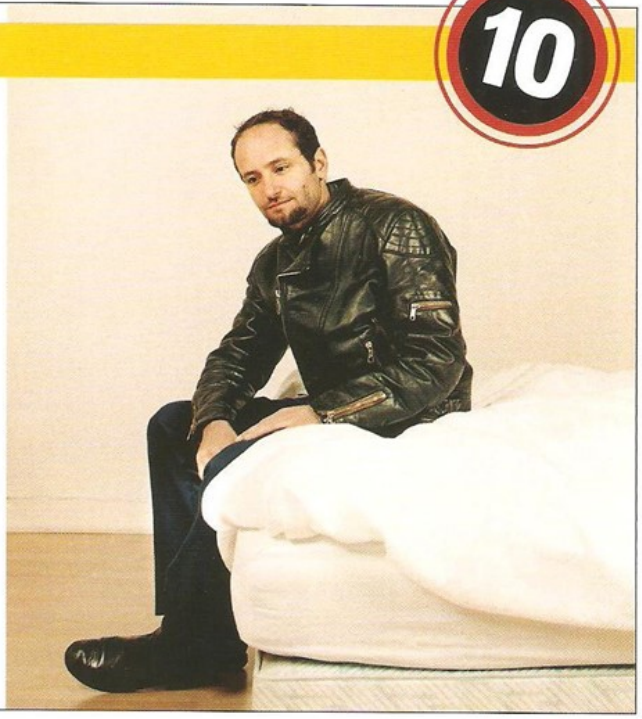

2000'li yılların ve Meksika sinemasındaki dalgalanmanın yarattığı en önemli, en yenilikçi isimlerden biri belki de Carlos Reygadas. Festival müdavimlerini adeta altın madeni bulmuş gibi sevindiren 2002 yapımı ilk filmi "Japón/Japonya", kendisini birçok kişinin 'takip edilecekler' listesine sokmaya yetmişti. Ardından gelen "Batalla en el cielo/Cennette Savaş"sa, birçok seyirciyi rahatsız eden pornografik sahneler içeren, seyredeni filme yabancılaştıran sert bir üsluba sahip olan ve en az Reygadas kadar oyuncuların da inanılmaz bir cesaret gösterdikleri müthiş bir filmdi. Kimi zaman samimiyetiyle ilgili sorular yaratsa da, genelde o denli yenilikçiydi ki, geride bıraktığı etki ziyadesiyle güçlüydü. Reygadas üçüncü uzun metrajı "Stellet licht/Sessiz Işık"la bu kez çok daha ağır bir anlatım diline meyil verdi ve bir çiftlik evinden manzaralar sunduğu filminde hem işçilik, hem de içerik anlamında sinemasının sınırlarını genişletti. Yönetmenlik açısından gerçekten kusursuz olan ve Cannes'dan Jüri Büyük Ödülü ile dönen "Sessiz Işık", Reygadas'ın ilk iki filmiyle atmosfer açısından benzeşen ancak görsel olarak onlardan epey ayrılan bir yapımdı. Her ne kadar listedeki diğer isimlere nazaran daha az tanınıyorsa bile, bu istikrarla devam ederse, yakın dönemde ortalığı sarsacak bir başyapıta imza atması muhtemel Reygadas'ın. Ayrıca 2000'lerin en orijinal ismi ödülünü de kendisine vermekten çekinmiyoruz.

JASON REITMAN

9

Sinemacı bir aileden gelen Jason Reitman, bildiğiniz üzere ünlü yapımcı/yönetmen Ivan Reitman'ın oğlu. 1977 doğumlu Jason'ın genç yaşında kazandığı başarılarla babasının gölgesinden çıktığını, hatta boynuzun kulağı geçtiğini söylemek mümkün. Beğeni toplayan kısa filmlerinden sonra, 2005 yılında ilk uzun metrajı "Thank You for Smoking/Sigara İçtiğiniz İçin Teşekkürler"i yönetti Reitman ve sinemaya bağımsız kanattan hızlı bir giriş yaptı. "Sigara İçtiğiniz İçin Teşekkürler" Altın Küre dâhil pek çok önemli ödüle aday gösterildi ve birçoğunu da kazandı. Reitman'ın yıldız bir yönetmene dönüşmesiyse 2007 yapımı ikinci uzun metrajı "Juno" ile gerçekleşti. Diablo Cody'nin zekice senaryosunu başarıyla sinemaya uyarlayan Reitman, En İyi Yönetmen dalında Oscar'a aday gösterildi. Bir sonraki filmi "Up in the Air/Aklı Havada" ise genç yönetmene aynı dalda ikinci adaylığını getirdi. Şu ana kadar çektiği üç filmle geride bıraktığımız 10 yılın en ses getiren yönetmenlerinden olan Reitman'dan bahsederken özellikle dikkat çeken unsurlardan birincisi babasının ününe sırtını yaslamaması... Bir diğeri, "Up in the Air"deki olgun anlatımıyla karakter merkezli klasik Hollywood komedi/dramlarının günümüzdeki temsilcisi *olabileceğinin sinyallerini vermesi. Fakat bu üç filmin*, özellikle de "Juno" ve "Aklı Havada"nın ortak yönü, 90'ların Amerikan bağımsızlarının X jenerasyonu takıntısını hatırlatması. Daha doğrusu Reitman'ın X'lerle bir sonraki kuşak Y'lerin gündelik hayatta karşılaştıkları noktalara bakması...

ALEJANDRO GONZÁLEZ IÑÁRRITU

8

Anlatım tarzıyla 2000'li yılların sinemasını derinden etkileyen bir yönetmen Alejandro González Iñárritu. Meksika televizyonundaki en genç prodüktörlerden biri olarak 80'li ve 90'lı yıllarda çalışma hayatını sürdüren Iñárritu, günün birinde kendi şirketi Zeta Films'i kurup, televizyonda kazandığı deneyimi sinemaya aktarmaya karar vermişti (ona göre televizyon için çektiği tanıtım filmleri, kendi işleri için bir provaymış). Bu dönemde tanıştığı yazar Guillermo Arriaga ile Meksika'nın gündelik yaşamından kesitler sunan ve 11 kısa filmden oluşan bir uzun metraj yazmaya karar verip, daha sonra bu hikayelerden üçünü seçtiler. İşte o film, yani "Amores perros/Paramparça Aşklar Köpekler", Meksika sinemasının kaderini peşi sıra gelen on yıl içinde büyük ölçüde etkileyecekti. Omuz üstünde kamerasıyla, bu üç hikayedeki karakterlerin zaman zaman birbirine teğet geçen hayatlarını anlatan Inarritu, özellikle görsel tarzı nedeniyle o dönem kimilerince çok eleştirildi, kimilerince de alkışlandı. Fakat en klişe tabirle kimse filme kayıtsız kalamadı. Hatta bu sert film Akademi üyelerini bile etkilemeyi becerdi ve "Paramparça Aşklar Köpekler" Yabancı Dilde En İyi Film dalında Oscar'a aday oldu. Iñárritu daha sonra yönettiği "21 Grams/21 Gram" ve "Babel/Babil"de daha büyük bütçelerle ve yıldız oyuncularla çalışma imkanı yakaladı. Bu iki film de kimi çevrelerin büyük beğenisini kazandı ama bazıları da yönetmeni kendini tekrar ettiği gerekçesiyle eleştirdi. En nihayetinde Iñárritu, her üç filminde de suçluluk duygusu ve tesadüflerin yarattığı trajediler üzerine giderek geçtiğimiz 10 yıl boyunca sinemaseverlerin gündemini epey meşgul etti.

ANDREW DOMINIK

7

Yönetmenlik yaşamına 2000 yapımı "Chopper/Kasap"la başlayan Yeni Zelandalı Andrew Dominik, 2000'li yıllarda "Yüzüklerin Efendisi" ile birlikte Yeni Zelanda dolaylarından sinema dünyasına katılan bir diğer efsane olmaya aday. Eric Bana'nın başrolünde yer aldığı ve bir sosyopatı canlandırdığı "Kasap", hem anlattığı öykü, hem de öyküyü cesurca ele alışıyla son yılların özgün işlerinden biri olmayı başarmıştı. 2000'lerin kirli, hayatın kıyısında kalan ve cemiyette pişen karakterlerinden en etkileyicisiydi belki de Mark Brandon 'Kasap' Read. "Kasap"ın uluslararası arenada büyük ses getirmesinin ardından yedi yıl boyunca sessiz kalan Dominik, 2007 yılında müthiş bir geri dönüş yaptı. Ron Hansen'in romanından sinemaya uyarladığı "The Assassination of Jesse James by the Coward Robert Ford/Korkak Robert Ford'un Jesse James Suikasti", aynı yıl "There Will Be Blood/Kan Dökülecek" ve "No Country for Old Men/İhtiyarlara Yer Yok" gibi iki sert kayaya çarpmak suretiyle Oscar ödüllerinde sıfır çekse bile, izleyicinin gönlünde derin izler bırakmayı başardı. Dominik, pek de iddialı olmadığı anlatım dilinden ziyade, filmin oyuncu yönetiminde ve atmosferinde inanılmaz bir başarı elde ediyordu. Filmdeki genel matem havası, bizleri gerçekleşeceğini en baştan bildiğimiz finaldeki suikasta hazırlıyor ve sahnenin gerçekten de müthiş bir etkileyiciliğe ulaşmasına vesile oluyordu. İşi ağırdan almayı tercih eden Dominik'in önümüzdeki yıllarda son derece özenli çekilmiş yeni bir filmle karşımıza çıkacağına eminiz.

DAGUR KÁRI

6

İzlandalı Dagur Kári, Danimarka'daki sinema eğitimini tamamlarken "Lost Weekend" isimli bir kısa metraj film yönetmiş ve çeşitli festivallerde dikkat çekmişti. Bu başarıyı 2003 yılında ilk uzun metraj filmi "Nói albínói/Buzdan Hayaller" takip etti. Çeşitli festivallerde toplam 20 ödül kazanan bu film, Kári'ye de Avrupa Film Ödülleri'nde En İyi Yönetmen dalında adaylık getirdi. 2005 yapımı ikinci filmi "Voksne mennesker/Tutunamayanlar" ise eleştirmenlerin ve festival jürilerinin hayranlığını toplayarak benzer şekilde başarılı oldu. İngilizce olarak çektiği "The Good Heart/İyi Yürek" (2009) ise dünyadaki festival turuna ve beğeni toplamaya devam ediyor. Kuzey Avrupa sinemasının geçtiğimiz 10 yıl içerisinde çıkarttığı en önemli isim olan Dagur Kári, biraz da Jim Jarmusch'un ilk dönemini andıran mesafeli bir mizah duygusuyla, gündelik hayata dair detayları müthiş bir olgunlukla perdeye taşıyor. Lo-fi tarzı müzik yapan başarılı İzlandalı ikili Slowblow ile müzisyenliğe de devam eden Kári'nin sanatın bu iki alanında ürettikleri aslında büyük ölçüde benzeşiyor. 1973 doğumlu yönetmen acele etmeden, sakin ve tutarlı şekilde kariyerine devam ediyor, tıpkı huzur dolu şarkıları gibi. Filmleri de bu tarza uygun şekilde anlık bir patlamayla ortalığı sarsmıyor ama parçaları son derece sağlam bir filmografinin temelini oluşturuyor. Etkisi gelip geçici olmayacak, parlayıp sönecek bir yıldızdan değil, 2000'lerin ilk 10 yılının bize armağan ettiği en tutarlı yönetmenlerin birinden bahsediyoruz. Dolayısıyla devamının da geleceğine inanıyoruz.

ÇIKIŞINI 2000'LERDE YAPANLAR

2000-2010 arasında sinema gündemine damga vuran yeni yönetmenlerden bazıları ilk uzun metrajlarını bir önceki on yılda çekmişti aslında ama uluslararası bir çıkış yakalamaları 2000'lere rastladı.

Tomas Alfredson

İsveçli Tomas Alfredson, çektiği televizyon filmleri ve aile komedileriyle ülkesinde epey tanınan bir yönetmendi ancak zirveye taşınması 2000'lerde gerçekleşti. 2004 yapımı "Fyra nyanser av brunt"la müthiş bir başarı elde eden yönetmen, 2008 tarihli hit filmi "Låt den rätte komma in/Gir Kanıma"yla şöhretini uluslararası arenaya taşıdı.

Alejandro Amenábar

"Tesis/Tez" (1996) ve "Abre los ojos/Aç Gözlerini" (1997) filmleriyle müthiş bir başlangıç yapan Amenábar, daha sonra Tom Cruise'un ittirmesiyle çektiği 2001 yapımı "The Others/Diğerleri"yle dünyaya açılmıştı. "Mar adentro/İçimdeki Deniz" (2004) ise bizce önceki filmlerine kıyasla daha zayıftı ama Yabancı Dilde En İyi Film dalında Oscar kazanarak Amenábar'ı zirveye taşıdı.

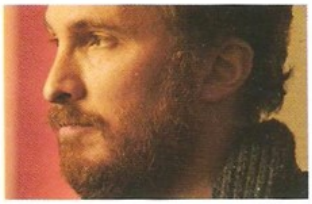

Darren Aronofsky

Yönetmenlik performansı açısından listenin en değişken ama en önemli isimlerinden olan Darren Aronofsky, 90'ların sonunda "Pi" ile başlayan çıkışını 2000'lerde de sürdürdü. Özellikle geçen on yılın simge filmlerinden "Requiem for a Dream/Bir Rüya İçin Ağıt" ile kendisine has bir hayran kitlesi edindi. Aronofsky, "The Fountain/Kaynak" ile ittiği izleyicileriyse 2008 tarihli "The Wrestler/Şampiyon"la geri kazanmayı başardı.

Nuri Bilge Ceylan

Uluslararası arenada tanınmasını sağlayan 1999 yapımı "Mayıs Sıkıntısı", Avrupa'da Nuri Bilge Ceylan'a yönelik bir beklenti oluşturmuştu. O da bu beklentiyi boşa çıkarmadı ve "Uzak" gibi son derece etkileyici bir filmle izleyicisini selamladı. Bu filmle Cannes Film Festivali'nde Büyük Jüri Ödülü kazanan Ceylan, ardından gelen "İklimler"le de seyirci kitlesini sağlamlaştırdı. 2008 yapımı "Üç Maymun"sa ona Cannes'da En İyi Yönetmen Ödülü getirdi.

Sofia Coppola

İlk filmi "The Virgin Suicides/Masumiyetin İntiharı"nı 1999 yılında çeken Sofia Coppola, ailesinin torpilli ferdi yaftasından sıyrılmayı başarmıştı. Ardından 2003 yapımı "Lost in Translation/Bir Konuşabilse..." geldi. Bu filmde yönetmenlik performansı üst düzeydeydi, dolayısıyla Coppola'nın bu filmle Oscar dâhil birçok ödül töreninde kendisine yer bulması kimseyi şaşırtmadı. Ardından gelen "Marie Antoinette"inse aynı ölçekte değilse de, benzer bir etki yarattığını söylemek mümkün.

Paul Greengrass

Bereketli bir eğitim yuvasına dönüşen İngiliz televizyonu BBC'den yetişme Paul Greengrass, 2000'li yıllardaki ilk çıkışını Berlin'de Altın Ayı kazanan "Bloody Sunday/Kanlı Pazar" ile yaptı. Bu başarı, dünyaca ünlü Bourne serisinin devam filmleri "The Bourne Supremacy/Medusa Darbesi" ve "The Bourne Ultimatum/Son Ültimatom"un yönetmenliği için teklif almasına sebep oldu. Bu filmlerde üstün bir yönetmenlik sergiledi.

Fernando Meirelles

Televizyondan sinema sektörüne geçiş yapan isimlerden Fernando Meirelles, 90'ların ikinci yarısında başladığı yönetmenlik yaşamına, 2002 yapımı "Cidade de Deus/Tanrı Kent"le büyük bir ivme kazandırdı. Brezilya'nın çocuk suçlularına değinen yapımın görsel becerisi ve kullandığı dil son derece cesurdu. Kendisine Oscar adaylığı getiren bu filmin ardından Meirelles, nispeten daha zayıf filmler olan "The Constant Gardener/Arka Bahçe" ve "Blindness/Körlük" ile yoluna devam etti.

Christopher Nolan

İlk filmi 1998 yapımı "Following/Takip"ten itibaren özellikle senaryo açısından yenilikçi işler yapmaya yönelen Nolan'ın sırf "Memento/Akıl Defteri" ile bile 2000'lere damga vurması olasıydı. Yetmedi, ardı ardına "The Prestige/Prestij" ve "The Dark Knight/Kara Şövalye" gibi iki önemli filme daha imza attı. Merakla beklenen yeni filmi "Inception" ise önümüzdeki ay vizyonda.

Park Chan-wook

Güney Kore sinemasının yükselişindeki en önemli etkenlerden biri olan Park Chan-wook, yönetmenliğe 90'lı yıllarda başladı ama en önemli filmlerini 2000'lerde çekti. "Boksuneun naui geot/Haklı İntikam", "Oldboy/İhtiyar Delikanlı" ve "Chinjeolhan geumjassi/İntikam Meleği"nden oluşan İntikam Üçlemesi bile onun 2000'lerdeki müthiş çıkışını özetlemek için yeterli.

Edgar Wright

İngiltere'nin muzip veletleri Simon Pegg ve Nick Frost'un yönetmen dostu Edgar Wright da televizyonda parlayıp kendisini daha sonra sinemaya atanlardan. Özellikle İngiltere'de kült statüsüne erişen "Spaced" adlı komedi dizisiyle adını duyuran ekip, bir zombi komedisi olan "Shaun of the Dead/Zombilerin Şafağı"yla tüm dünyada tanınır hale gelmişti. Wright daha sonra yine aynı ekiple müthiş aksiyon komedisi "Hot Fuzz/Sıkı Aynasızlar"ı çekti.

5 JOE WRIGHT

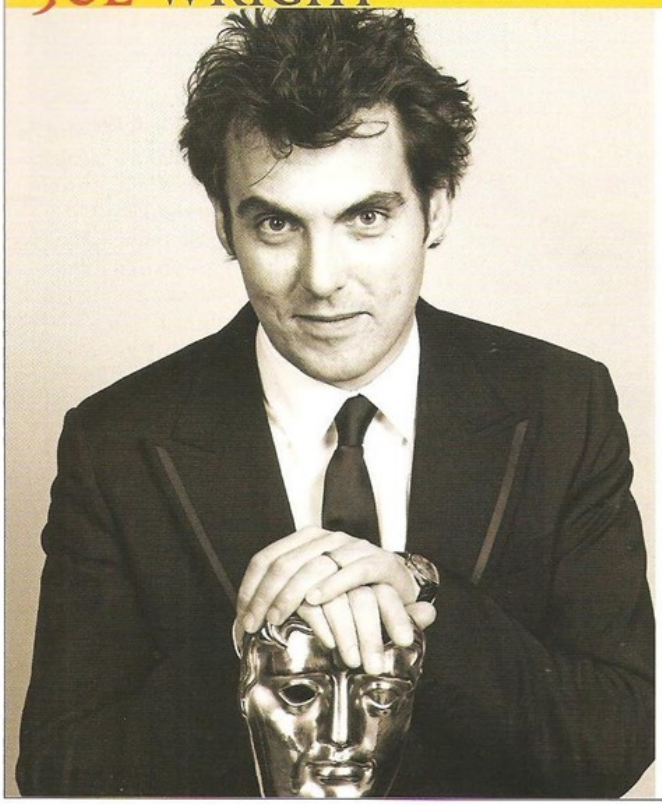

Eğer David Lean tarzı epik/romantik filmlerin hayranıysanız, Joe Wright'ın da takipçisi olsanız gerek. Zaten Wright da verdiği çeşitli röportajlarda Lean'i büyük bir esin kaynağı olarak anıyor. Tiyatro kökenli bir aileden gelen ve sanatın çeşitli alanlarına ilgisini nihayet sinemada birleştiren Wright, 2005 yılında ilk uzun metrajı "Pride & Prejudice/Aşk ve Gurur" ile bir anda tüm dikkatleri üzerinde toplamıştı. Kendisine En İyi Yeni Yönetmen dalında BAFTA kazandıran bu Jane Austen uyarlaması gerçekten de gördüğü ilgiyi sonuna kadar hak ediyordu. Romantik edebiyata geçtiğimiz 10 yılda artan ilgiyi düşünürsek, Wright'ın "Aşk ve Gurur"a getirdiği yorumu ayrı bir noktaya yerleştirmek gerek. Son derece akıcı bir sinema diliyle Austen'ın romanını modernize etmeyi başaran genç yönetmenin ikinci uzun metrajı da yine bir edebiyat uyarlamasıydı; "Atonement/Kefaret"... Ian McEwan'ın aynı adlı romanından uyarlanan "Kefaret" 2007 yılında Venedik Film Festivali'nin açılışını yapmak üzere seçildi. Wright, şu ana kadar bu ünlü festivalin açılışını yapan en genç yönetmen olarak tarihe geçerken, film de tüm dünyada ses getirdi. Sayısız önemli ödül kazanan "Kefaret"in iddialı, hatta kimilerine göre "gerektiğinden fazla iddialı" bir film olduğunu da eklemek gerek. Neredeyse baştan sona bir yönetmenlik şovu olarak tasarlanmış bu filmin tüm süsü ve şatafatından rahatsız olsanız bile, Wright'ın kibirine ses çıkartamıyorsunuz. Rol modeli olarak David Lean'i seçmiş bir yönetmenden bahsediyoruz, aksini düşünmek mümkün mü?

4 MICHEL GONDRY

90'lı yıllarda bir video klip yönetmeni olarak ün kazanmıştı Michel Gondry. Fransız yönetmen, özellikle kendisine pek çok ödül kazandıran Massive Attack'in Protection şarkısı için çektiği kliple bu alanın yıldız isimlerinden birisine dönüşmüştü. 2000'lerdeyse David Fincher ve Spike Jonze gibi yönetmenlerin açtığı yoldan giderek, video kliplerden uzun metraj filmlere geçti. Özellikle Jonze ve Gondry'nin kariyerleri arasında bir paralellik kurmak ziyadesiyle mümkün, çünkü her ikisi de ilk filmlerinde Charlie Kaufman imzalı senaryolarla yola çıktılar. Fakat Gondry'nin ilk filmi "Human Nature/İçgüdü", Jonze'un "Being John Malkovich/John Malkovich Olmak"ı gibi bir başarı yakalayamadı. Yine bir Kaufman senaryosunu sinemalaştırdığı ikinci filmi "Eternal Sunshine of the Spotless Mind/Sil Baştan" ise geçtiğimiz 10 yılın en büyük sinema olaylarından birisi oldu çıktı... Senaryonun yaratıcılığına görsel yapısında bir karşılık bulan bu oyunbaz film, Gondry'yi bir anda sinema endüstrisindeki en önemli isimlerden birisine dönüştürdü. İşin aslı, yönetmenin sonraki filmleri, özellikle de "Sil Baştan" ile kıyaslandıklarında bir hayal kırıklığı yarattı. Diğer yandan, Michel Gondry'nin senaryolarını da bizzat yazdığı "La science des rêves/Rüya Bilmecesi" ve "Lütfen Başa Sarın/Be Kind Rewind" hem yönetmenin retro takıntısı, hem de gündelik objeleri alışılmadık şekilde kullanarak yarattığı basit ama bir o kadar etkileyici atmosferiyle hayranlarını mutlu da etti.

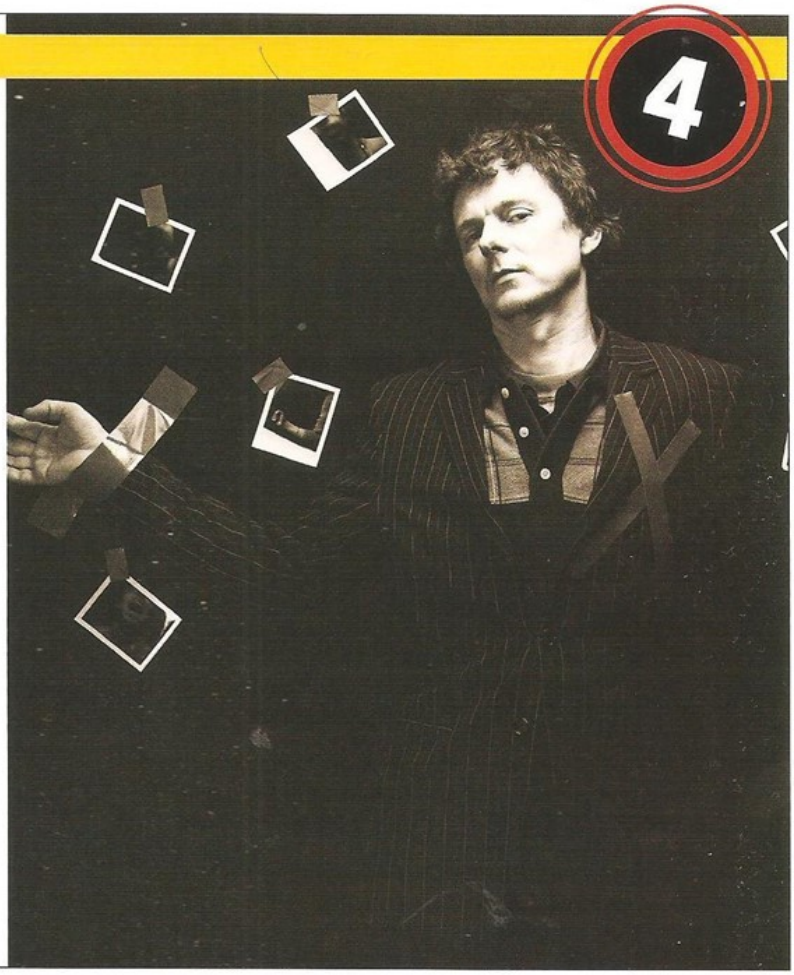

BİR TANE YETMEZ

Geçtiğimiz 10 yıl içinde çektikleri ilk uzun metrajlarıyla hayranlığımızı kazanan bu yönetmenlerin ikinci filmlerini izlemek henüz nasip olmadı. Merakla bekliyoruz...

Neill Blomkamp

Ziyadesiyle yaratıcı bilimkurgu filmi "District 9/Yasak Bölge 9" ile sıkı bir çıkış yakalayan Neill Blomkamp, işin doğrusu omuzlarında ağır bir yük taşımakta. Eleştirel başarı ve seyirci beğenisi kadar, gişe hasılatıyla da 2009'a damgasını vuran bu filmin üzerine çıkmak gerçekten zor. Fakat sinemaseverlerin kendisine güveni tam... Bakalım bu genç ve yetenekli Güney Afrikalı yönetmen, önümüzdeki yıllarda bize ne gibi sürprizler sunacak.

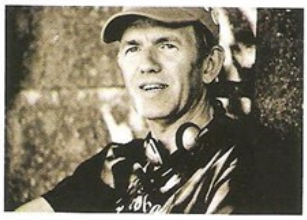

Anton Corbijn

80'lerden bu yana tanınmış bir video klip yönetmeni ve fotoğrafçı olarak kariyerini sürdüren Anton Corbijn'in sinemaya geçmesi yıllardır heyecanla arzulanıyordu. En sonunda, şaşırtıcı olmayacak şekilde müzik üzerine kurulu bir filmle, 2007 yapımı "Control/Kontrol" ile ilk uzun metrajına imza attı Hollandalı sanatçı. Başrolünde George Clooney'nin yer aldığı ikinci filmi "The American" ise bu sonbaharda görücüye çıkacak.

Xavier Dolan

1989 doğumlu Dolan'ın yazdığı, yönettiği ve başrolünü üstlendiği ilk filmi "J'ai tué ma mère/Annemi Öldürdüm" geçtiğimiz yıl Cannes'da büyük ses getirmişti. Genç yönetmeninden beklenmeyecek derecede olgun bir dile sahip bu filmin gerisi nasıl gelecek merak ediyoruz. İlk gösterimi geçtiğimiz ay yine Cannes'da gerçekleşen Dolan'ın ikinci filmi "Les amours imaginaires" umarız izleyince yüksek beklentilerimizi boşa çıkartmaz.

Florian Henckel von Donnersmarck

Ülkesi Almanya'da son derece yüksek bir hasılat elde eden, uluslararası başarısını da Yabancı Dilde En İyi Film dalında kazandığı Oscar ile perçinleyen "Das Leben der Anderen/Başkalarının Hayatı", yönetmeni Florian Henckel von Donnersmarck ile ilgili beklentileri ziyadesiyle yükseğe çekti. Kadrosunda Johnny Depp ve Angelina Jolie gibi iki yıldız barındıran, yönetmenin ikinci filmi "The Tourist" ise 2011 yılında gösterime girecek.

Duncan Jones

2009'un en beğenilen ilk filmlerinden "Moon/Ay"ın yönetmeni Duncan Jones, bir bakıma 70'ler tarzı eski bilimkurguların ruhunu çağırıyor. Mütevazı bütçesi ve karakter psikolojisini öne çıkartan senaryosuyla, günümüzün tür sineması örneklerinden farklı bir noktada duran bu bağımsız yapım, Jones'a bolca övgü ve hatırı sayılır miktarda ödül kazandırdı. Yönetmenin yine bilimkurgu türündeki ikinci filmi "Source Code"u ise 2011 içerisinde izleyebileceğiz.

Miranda July

Çok yönlü performans sanatçısı Miranda July'nin video-art'tan uzun metrajlı filmlere geçişi büyük heyecanla karşılanmıştı. Cannes'da Altın Kamera dâhil 4 ödül birden kazanan 2005 yapımı "Me and You and Everyone We Know/Ben ve Sen ve Diğerleri" geçtiğimiz 10 yılın en çok ses getiren bağımsız filmlerinden birisiydi. July'nin post-prodüksiyon aşamasındaki ikinci filmi "The Future"ı önümüzdeki aylarda izlemeyi ümit ediyoruz.

Martin McDonagh

"Six Shooter" isimli kısa filmiyle Oscar kazanan oyun yazarı Martin McDonagh, 2008 tarihli ilk uzun metrajı "In Bruges" ile sinemadaki başarısını perçinlemişti. "In Bruges", Oscar'a aday gösterilen incelikli senaryosu (yine McDonagh imzalıydı) ve takdir toplayan oyuncu performanslarıyla yakın dönemin haşin suç filmlerinden ayrılıyordu. McDonagh, şimdilik ağırlığı tekrar tiyatroya vermiş durumda, sinemaya geri dönüşüyse merakla bekleniyor.

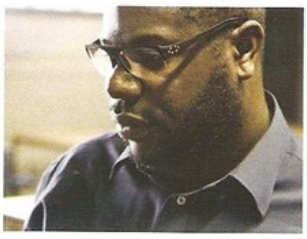

Steve McQueen

Turner ödüllü İngiliz sanatçı Steve McQueen, 2008 yapımı ilk uzun metraj filmi "Hunger/Açlık" ile Cannes'da Altın Kamera ödülünü kazanmıştı. Deneyimli sanatçının özgün bir dile sahip bu çarpıcı filmi, sinemaseverleri büyük bir beklentiye soktu. Variety'de geçtiğimiz yıl çıkan bir haber, McQueen'in Fela Kuti ile ilgili biyografik bir filmin senaristliği ve yönetmenliğini üstleneceğini duyurmuştu. Bu projeyle ilgili gelişmeler merakla bekleniyor.

Joachim Trier

2006 yapımı Norveç filmi "Reprise/Tekrar", zekice yazılmış senaryosu ve dinamik anlatımıyla geçtiğimiz 10 yılın en sevilen Avrupa filmlerinden birisi olmuştu. Filmin yönetmeni 1974 doğumlu Joachim Trier ise kazandığı bu büyük başarı ve kendisine verilen pek çok ödülle beraber sessizliğe gömüldü. Genç yönetmenin henüz resmen açıklanmış yeni bir projesi yok. Dileğimiz bu parlak çıkışın "Tekrar" ile sınırlı kalmaması.

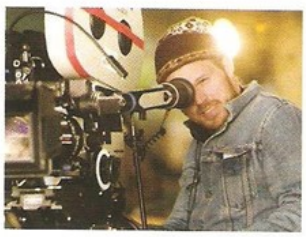

Marc Webb

Video kliplerden sinemaya geçen bir diğer isim Marc Webb... 90'ların ikinci yarısından bu yana sayısız videoya imza atan Webb, geçtiğimiz yıl ilk uzun metraj filmi olan, şirinlik muskası bağımsız romantik komedi "(500) Days of Summer/Aşkın (500) Günü" ile epey beğeni toplamıştı. Bu yıl Ocak ayındaysa kendisinin 2012'de gösterime girmesi planlanan ve Örümcek Adam serisine sil baştan yapacak filmin yönetmenliği için kiralandığı açıklandı. Hayırlısı...

3 SEMİH KAPLANOĞLU

Türk televizyon tarihinin en çok izlenilen ve sevilen dizilerinden Şehnaz Tango'da yönetmen olarak çalıştıktan sonra sinemaya geçen Semih Kaplanoğlu'nun ilk uzun metraj filmi 2000 yapımı "Herkes Kendi Evinde"ydi. Başrollerinde Erol Keskin, Tolga Çevik ve Anna Bielska'nın yer aldığı "Herkes Kendi Evinde" İstanbul'da En İyi Film dahil üç ödül kazandı. Bu filmle dikkat çeken Kaplanoğlu, sonraki çalışmalarında dozu giderek artacak bir sadeleşmeden yana tercih kullanarak, hazmı en zor filmlerinden "Meleğin Düşüşü" ile kariyerine devam etti ve uluslararası alanda çıkış yaptı. Birçok festivalden ödül ve övgüyle dönen film, böylece Yusuf Üçlemesi için de usta yönetmene cesaret vermiş oldu. Kaplanoğlu, özellikle senaryo ve anlatım açısından ilk filmlerinin epey ilerisinde duran "Yumurta"yla başladı üçlemesine. İlk gösterimi Cannes'da gerçekleşen 2007 yapımı film, yurtiçi ve dışındaki festivallerde pek çok ödül kazandı. "Yumurta"nın sinema yazarları ve festival jürilerinden gördüğü ilgiye kimileri anlam veremezken, üçlemenin ikinci filmi "Süt" Venedik'te ana yarışmaya kabul edildi. Üçlemenin son filmi "Bal" ise uzun yıllar sonra Berlin Film Festivali'nden Altın Ayı ödülüyle dönen ilk Türk filmi oldu. Kaplanoğlu'nun geçtiğimiz 10 yıl boyunca temellerini sağlam bir şekilde kurduğu ustalıklı tarzı, böylece büyük bir zafere ulaşmış oldu. Gerek ulusal, gerekse uluslararası basında büyük ilgi gören Semih Kaplanoğlu, benzer şekilde maneviyatla ilgilenen Tarkovski, Bergman, Bresson gibi usta yönetmenlerle birlikte anılma yolunda hızla ilerliyor.

2 STEPHEN DALDRY

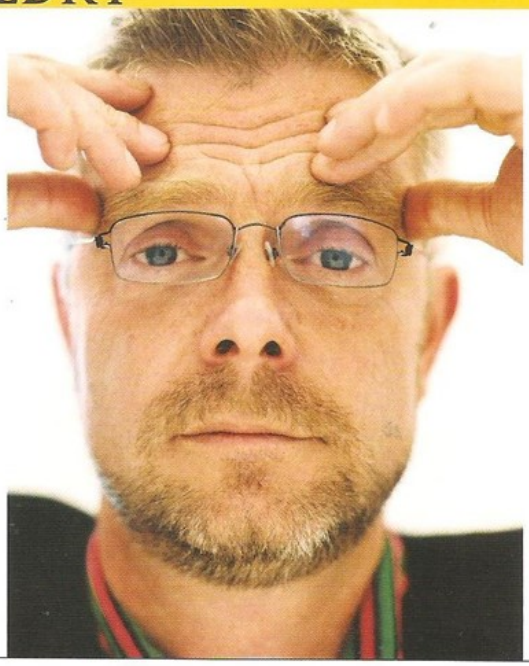

Tiyatro kökenli Stephen Daldry, ilk uzun metrajlı filmi "Billy Elliot"ı (2000) çektiğinde 39 yaşındaydı, fakat deneyimsiz değildi. 90'lı yıllar boyunca Londra'da West End'de sergilenen pek çok oyunun yönetmenliğini üstlenmişti. Hatta J. B. Priestley'nin An Inspector Calls/Bir Komiser Geldi oyununun Royal National Theatre'daki prodüksiyonunda sergilediği yönetmenlikle İngiltere'de çeşitli ödüller kazanmış, 1994 yılında bu prodüksiyon Broadway'de tekrar sahneye koyulduğunda da Tony'ye layık görülmüştü. Bu deneyimden kaynaklanıyor olsa gerek, "Billy Elliot" son derece sade ve tutarlı bir yönetmenliğe, ayrıca birinci sınıf oyuncu performanslarına sahipti. Daldry'nin bu filmle sayısız önemli ödül kazanması ve En İyi Yönetmen dalında Oscar'a aday gösterilmesi ününe ün kattı. Sinema endüstrisinin en gözde isimleri onunla çalışmak için can atarken, sinemaseverler de ikinci filmini merakla bekliyordu. 2003 yapımı "The Hours/Saatler" yıldız isimlerle dolu kadrosu ve iddialı yönetmenliğiyle, Daldry'nin kariyerinin tahmin edilen noktaya ilerlemekte olduğunu gösterdi. İngiliz yönetmen kalburüstü dramlar ve büyük ölçekli oyuncu performanslarıyla ödül törenlerinin gözdesine dönüştü. Eğer Akademi ödülleri konusunda ilginç istatistiklere meraklıysanız, Daldry'nin ilk üç filmiyle birden En İyi Yönetmen dalında Oscar'a aday gösterilen şimdilik tek isim olduğunu da biliyorsunuzdur. Başka bir deyişle, "Billy Elliot" sonrasında hem "Saatler", hem de üçüncü uzun metrajı "The Reader/Okuyucu" kendisine bu dalda adaylık getirdi. Önümüzdeki yıllarda bu ödüle uzanacağına kesin gözüyle bakmak mümkün.

BONG JOON-HO 1

Güney Kore sinemasının 2000'lerde yaptığı müthiş tırmanışın kökenlerini 90'ların ikinci yarısında aramak gerek. Bu atılımın meyvelerini şimdilerde toplayan Güney Kore popüler sinemasının bizlere en önemli hediyesiyse Bong Joon-Ho oldu muhtemelen. İkinci uzun metrajı olan müthiş "Salinui chueok/Cinayet Günlükleri"nden bu yana hız kesmeyen yönetmen, 2006 yapımı absürt ve politik, ayrıca yer yer bir o kadar trajik canavar filmi "Gwoemul/Yaratık"la kariyerinin zirvesine ulaştı. Sinemaya senaryo yazarı olarak başlayıp, daha sonra yönetmenliğe geçen bu genç adam, özellikle kameraya hakimiyeti ve mekan kullanımındaki olağanüstü başarısıyla dikkat çekiyor. Günümüz sinemasında sahip olduğu yerde senarist kimliğinin önemini de atlamamak gerek, zira filmlerinin o zekice senaryolarına bizzat ortak yazar olarak katkıda bulunuyor Bong Joon-ho. Teknik kusursuzluğu ve politik bakışı kadar, yer yer gülmekten seyircinin karnına ağrılar sokan bir mizah duygusuna da sahip olan "Yaratık", Güney Kore'de inanılmaz bir ilgi görmüş ve milyonlarca kişi tarafından izlenmişti. Bu büyük başarıdan sonra yönetmenin merakla beklenen yeni filmi "Madeo/Ana" da kendisinin yapım koşulları ve yönetmenlik açısından standardı düşürmediğini bizlere gösterdi. Bong Joon-ho, hem türlere getirdiği yenilikçi bakış açısı, hem de usta işi yönetmenliğiyle önümüzdeki yıllarda yapacaklarını merak ettiren bir isim. Güney Kore'deki sinema endüstri sekteye uğramadığı müddetçe, daha uzun yıllar bizleri şaşırtmaya devam edeceği de aşikar.

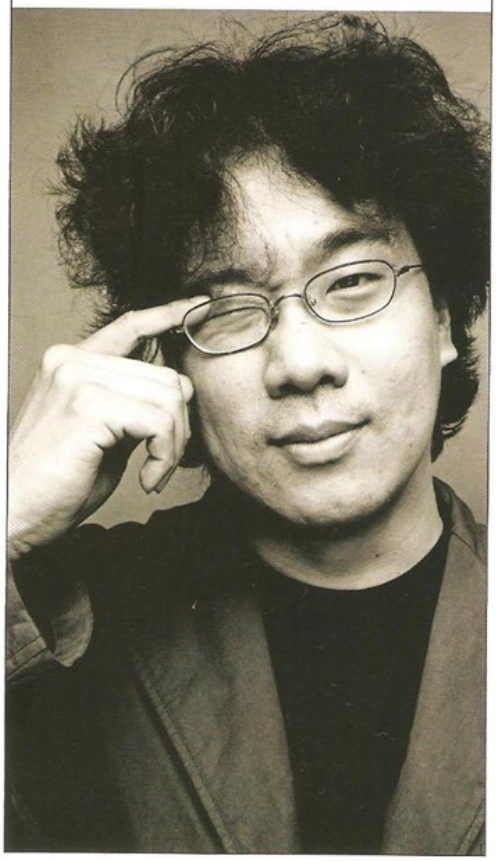

ONLARI DA UNUTMAMALI

- Geçtiğimiz 10 yıl içerisinde Avrupa sineması takipçilerinin gözünden kaçmayan Berlin Okulu akımına en büyük zaferlerinden birini, Berlin'den Jüri Büyük Ödülü ile dönen "Alle Anderen/Herkes Gibi" filmiyle **Maren Ade** yaşattı.
- 2000'lerin dikkat çeken bir diğer kadın yönetmeni, hem "Red Road/Kırmızı Sokak" hem de "Fish Tank/Akvaryum" ile Cannes'da Jüri Ödülü kazanan **Andrea Arnold** idi.
- Oyunculuktan yönetmenliğe geçen **George Clooney**, özellikle ikinci uzun metrajı "Good Night, and Good Luck./İyi Geceler, İyi Şanslar." ile kamera arkasını ciddiye aldığını kanıtladı.
- Şirinler şirini ilk filmi "Temporada de Patos/Ördek Mevsimi" ile çıkış yapan **Fernando Eimbicke**, ikinci filmi "Lake Tahoe/Tahoe Gölü" ile Berlin'de ana yarışmadıydı, FIPRESCI ödülünü de kaptı.
- Oyuncu, senarist ve yönetmen **Todd Field**, 2000'lerde çektiği ilk iki filmi "In the Bedroom/Yatak Odasında" ve "Little Children/Tutku Oyunları" ile beğeni topladı.
- İlk filmi "Zamani barayé masti asbha/Sarhoş Atlar Zamanı" ile Cannes'da Altın Kamera kazanan **Bahman Ghobadi**, geçtiğimiz 10 yılda İran sinemasının çıkarttığı en başarılı isimdi.
- Bağımsız sinemadan merkeze doğru ilerleyen **David Gordon Green**, ilk filmi "George Washington" ile festivalleri, Judd Apatow projesi "Pineapple Express/Üşütük Kafalar"la da hasılat listelerini salladı.
- İlk uzun metrajı "Donnie Darko/Karanlık Yolculuk" büyük bir hayranlıkla karşılanan **Richard Kelly**, sonraki filmleriyle aynı etkiyi sürdüremedi ama kendine has bir hayran kitlesini korumayı da becerdi.
- Üçüncü filmi "Kynodontas/Köpek Dişi"nin Cannes'da uyandırdığı şokla karışık hayranlık sayesinde ünü Yunanistan'dan tüm dünyaya yayılan **Giorgos Lanthimos**, an itibarıyla en çok umut bağlanan Avrupalı yönetmenlerden.
- Özellikle "This Is England/Burası İngiltere" ile büyük beğeni toplayan **Shane Meadows**, İngiliz işçi sınıfından müthiş hikayeler anlatmaya devam etti, iyi de yaptı.
- "Hedwig and the Angry Inch/Hedwig ve Kızgın Çıkıntısı" ile kendisine hayran bırakan, "Shortbus" ile de tutucuların yüzünü kızartan **John Cameron Mitchell** kült yönetmen statüsünü korudu.
- Macar yönetmen **György Pálfi**, önce "Hukkle/Hıçkırık", daha sonra da "Taxidermia" ile geçtiğimiz 10 yılın en özgün filmlerinden ikisine imza attı.
- 90'lı yıllarda Alman televizyonu için birinci sınıf filmler çeken **Christian Petzold**, 2000'lerde sinemaya geçerek Berlin Okulu'nun en önemli temsilcilerinden biri oldu.
- Taylandlı **Pen-Ek Ratanaruang**, 90'ların sonunda "Ruang talok 69/69" ile çıkış yaptı, daha sonraysa "Ruang rak noi nid mahasan/Evrendeki Son Yaşam" ile sakin ve olgun bir sinemaya yöneldi.
- Müthiş ilk filmi "Vozvrashchenie/Dönüş" ve farklı tepkiler çeken ikinci filmi "Izgnanie/Sürgün" ile **Andrei Zvyagintsev** Rus sinemasının 2000'lerin ilk 10 yılındaki yıldızıydı.

HAYALKIRIKLIKLARI

- "Gegen die Wand/Duvara Karşı" ile Altın Ayı kazanan **Fatih Akın**, ne yazık ki aynı etkileyicilikte filmlerle devam etmedi.
- "Tzameti/13"ün Gürcü yönetmeni **Géla Babluani**, babasıyla birlikte yönettiği ve elle tutulur yanı olmayan "L'héritage/Miras"la gerçek bir hayal kırıklığı yaşattı.
- 2000'lerde "Bin-jip/Boş Ev" gibi bir başyapıta imza atarak çıkış yapan **Kim Ki-duk**, daha sonra "Hwal/Yay" veya "Shi gan/Zaman" gibi 'garip' filmlerle devam etmeyi seçti.
- Ülkesi İsveç'te hasılat rekorları kıran "Fucking Åmål/Sev Beni" (1998) ve "Tillsammans/Birlikte" (2000) ile müthiş bir çıkış yapan, daha sonra 2000'lerin bizce en iyilerinden "Lilja 4-ever/Daima Lilya" ile tekrar hayranlığımızı kazanan **Lukas Moodysson**, "Ett hål i mitt hjärta/Yüreğimde Bir Delik"ten başlayarak düşüşe geçti ve "Mammoth/Mamut" ile dibe vurdu.
- Aksiyon sinemasının gidişini değiştirebilecek nitelikte bir film olarak görülen "Crank/Tetikçi"nin yönetmenleri **Mark Neveldine** ve **Brian Taylor**, geçtiğimiz yıl "Gamer/Oyuncu" ile kendilerine yönelik beklentileri boşa çıkardılar.
- 1998 yapımı "Seul contre tous/Herkese Karşı Tek Başına" ile umut vaat eden, 2002 yapımı "Irréversible/Dönüş Yok" sayesinde tüm dünyayı ayağa kaldıran **Gaspar Noé**, yeni marifeti "Enter the Void/Boşluk" ile ismiyle müsemma bir yapıma imza attı.
- 1999 yapımı "The Sixth Sense/Altıncı His" ve ondan da başarılı "Unbreakable/Ölümsüz" ile 2000'lerin başlarında hayal dünyamızı altüst eden **M. Night Shyamalan**, ne yazık ki geçtiğimiz 10 yılı "The Happening/Mistik Olay" gibi bir faciayla kapattı.
- 90'ların sonunda başlayan Matrix üçlemesini bizce başarıyla 2000'lere taşıyan **Wachowski Kardeşler**, ardından bekleyip bekleyip "Speed Racer/Hızlı Yarışçı" gibi bir felakete imza attılar.
- Kardeşiyle beraber yönettiği "American Pie/Amerikan Pastası" ve 2002 yapımı son derece başarılı "About a Boy/Bir Erkek Hakkında" sonrasında **Chris Weitz**, yalnız başına önce "The Golden Compass/Altın Pusula" gibi bir saçmalık, sonra da Alacakaranlık serisinin kötü devam filmi "Yeni Ay"ı çekerek eleştirmenlerin gözündeki tüm kredisini tüketti.
- Final Destination/Son Durak serisinin ilk filmindeki yönetmenliğiyle umut vaat eden **James Wong**, sonraki filmleriyle seyircisini hayalkırıklığına uğrattı.

DÜNYA SİNEMA TARİHİ 10

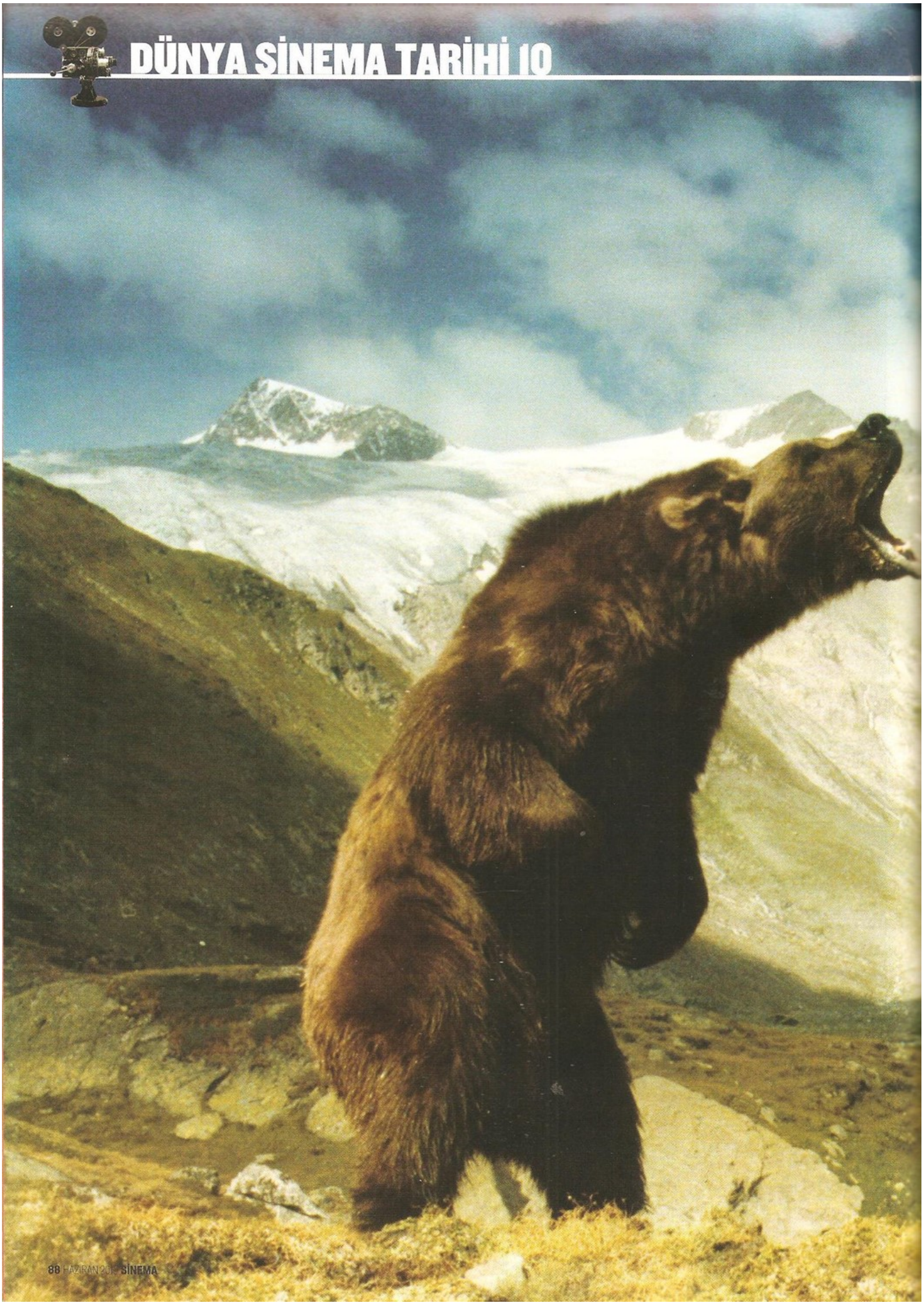

GÜNÜMÜZ SİNEMASINA DOĞRU

BU AYKİ BÖLÜMÜMÜZ İLE SİNEMANIN İCADINDAN GÜNÜMÜZE UZANAN SÜREÇTE YEDİNCİ SANATIN TARİHSEL GELİŞİMİNİ ELE ALDIĞIMIZ YAZI DİZİMİZİ NOKTALIYORUZ. BUGÜNÜN MODERN SİNEMASININ ÇİZGİSİNİ BELİRLEYEN 1985 - 1995 ARALIĞINDA ÖNCE FRANSA, ALMANYA, RUSYA VE TÜRKİYE'DE YAŞANAN GELİŞMELERE GÖZ ATACAK, DAHA SONRA İSE İKİ EŞSİZ SİNEMACININ KİŞİLİĞİNDE YUNANİSTAN VE JAPONYA'YI ZİYARET EDECEĞİZ...

PINAR TINAZ

"Ayı"

Geçen ay 80'lerin ikinci yarısında Hollywood yapımcılarının gerçekleştirdiği büyük ataktan ve dünyanın her yerinde yerel yapımların son derece azaldığından bahsetmiştik. 1990 yılına gelindiğinde Hollywood filmleri Avrupa salonlarının yüzde seksenini ele geçirmiş, Amerika'dan Avrupa'ya pazarlanan ürünlerin toplam değeri 3 milyar 710 milyon doları bulmuştu. Buna karşılık Avrupa'dan Amerika'ya ithal edilen sinema filmlerinin maddi karşılığı sadece 247 milyon dolardı... Bu tablo karşısında Avrupa ülkelerinin çoğunda ulusal sinemayı koruma adına girişimler başlatıldı. En azından sanat ürünlerinin ithalinde kota uygulamasına gidilmesi istendi. Amerikalı yapımcılar, kota talebine serbest piyasa kurallarını ihlal eden ve rekabeti engelleyen bir uygulama olduğu gerekçesi ile karşı geldi. Onlara göre ticaret, ülkeler arasında engelsizce sürdürülmeli, üretim imkanları ne olursa olsun, herkes aynı rekabet ortamı içinde yer almalıydı. Ancak 1993'te İsviçre'de imzalanan GATT sözleşmesi, Avrupa ülkelerinin lehine oldu ve başta Fransa ve Almanya olmak üzere pek çok ülkede yerel sinemayı destekleyici ticaret kanunları çıkarıldı... Avrupa ülkelerinin ulusal sinema ürünlerini destekleme adına kurdukları Eurimages da dönem içinde hayata geçen bir başka önemli oluşumdu. 1989 yılında kurulan bu birliğin amacı, Avrupalı sinema sanatçıları arasında iletişimi güçlendirmek ve ortak yapımları teşvik etmekti. Üye ülkelerin kültür bakanlıkları tarafından oluşturulan fonda biriken meblağ, ortak projelerin yapımına aktarılıyordu. 1990 yılında Türkiye de bu birliğe dahil oldu. Eurimages, 90'lı yıllar boyunca yedi yüze yakın konulu ve belgesel film yapımı gerçekleştirdi... Alınan ticari ve kültürel önlemler, Hollywood filmlerinin Avrupa salonlarındaki üstünlüğünü engelleyemese de, 90'lar boyunca Avrupa sinemasının ayakta kalmasını ve bugünkü karakterine kavuşmasını sağladı...

"Köprü Üstü Aşıkları"

AVRUPA ÜLKELERİNİN ULUSAL SİNEMALARINI GÜÇLENDİRMEK ADINA KURULAN EURIMAGES BÜNYESİNDE, 1990'LAR BOYUNCA 700'E YAKIN FİLM GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

THEODOROS ANGELOPOULOS

1970'lerin başında televizyon yayıncılığının başlamasından fazlasıyla etkilenen ve ardından gelen Hollywood atağı ile üretimi neredeyse tamamen duran Yunan sineması, halkçı ve çağdaş bir sinemayı savunan sol görüşlü Sinkronos Kinematografos dergisinin öncülüğünde yeni bir sinemacılar kuşağı yaratmayı başardı. Bu kuşağın en önemli ismi ise hiç kuşkusuz Theodoros Angelopoulos'tu... Hukuk ve edebiyat öğrenimi gördükten sonra Avrupa'nın en saygın sinema okullarından biri olan IDHEC'e kaydolan sanatçı, ülkesine döndükten sonra sol görüşlü Demokratiki Allaghi gazetesinde sinema eleştirileri yazarak meslek yaşamına adım attı. 1970 yılında çektiği ilk uzun metrajlı filmi "Anaparastasi/Bir Cinayetin Yeniden Kuruluşu", Berlin Film Festivali'nde FIPRESCI ödülünü alınca, tüm gözler bu genç yönetmene çevrildi. Art arda gelen "Meres tou '36/1936 Günleri" (1972), "O thiassos/Kumpanya" (1975) ve "Taxidi sta Kythira/Kitara'ya Yolculuk" (1984) gibi filmlerinde hem ülkesinin savaşlar, göçler ve sürgünler ile örülü yakın geçmişine kişisel öyküler üzerinden eğilen dokunaklı tavrı, hem de olgunluk eserlerinde daha da belirginleşecek olan sinemasal zaman ve mekan kurumu konusundaki yaratıcı fikirleri dikkati çekti. Ritmi olabildiğince yavaşlatan ve izleyicisine farklı algılar yakalama şansı tanıyan şiirsel üslubunu "O melissokomos/Arıcı" (1986), "Topio stin omichli/Puslu Manzaralar" (1988), "To meteoro vima tou palergou/Leyleğin Geciken Adımı" (1991), "To vlemma tou Odyssea/Ulis'in Bakışı" (1995), "Mia aioniotita kai mia mera/Sonsuzluk ve Bir Gün" (1998) ve "Trilogia: To livadi pou dakryzei/Ağlayan Çayır" (2004)'da da koruyan Angelopoulos, sadece Yunanistan'ın değil, dünya sinemasının en yaratıcı isimlerinden biri olarak kabul gördü.

Özgün Çizgisini Koruyan Fransız Sineması

Hollywood ürünlerine karşı kendisini en iyi koruyan Avrupa ülkelerinin başında Fransa geliyordu. Başlangıcından bu yana sinema adına meydana gelen hemen her sanatsal gelişmenin odak noktasında yer alan ülkede devletin yedinci sanata desteği hiç kesilmedi. Bir sinemaseverin sinema salonunda her hafta 350 civarında farklı filme ulaşabildiği, popüler sinema gösterimlerinin yanı sıra, belli konseptler dahilinde programlar oluşturan Cinémathèque Française, Pompidou Centre ve Vidéothèque de Paris gibi devlet ödenekli kurumların da faaliyet gösterdiği Fransa, Cannes başta olmak üzere, her yıl on uluslararası festivale de ev sahipliği yapıyordu. Bunların dışında dünya çapında okuyucu bulan ve otorite kabul edilen Positif, Première ve Studio Magazine gibi yayınları ile de dikkati çeken Fransa, 80'li yılların ikinci yarısında dört genç yönetmen ile döneme damgasını vurdu. 'Cinéma du look/Görüntü mesajın kendisidir' ilkesi ile hareket eden, filmlerinde görsel kodlamalara ve atmosfer yaratımına

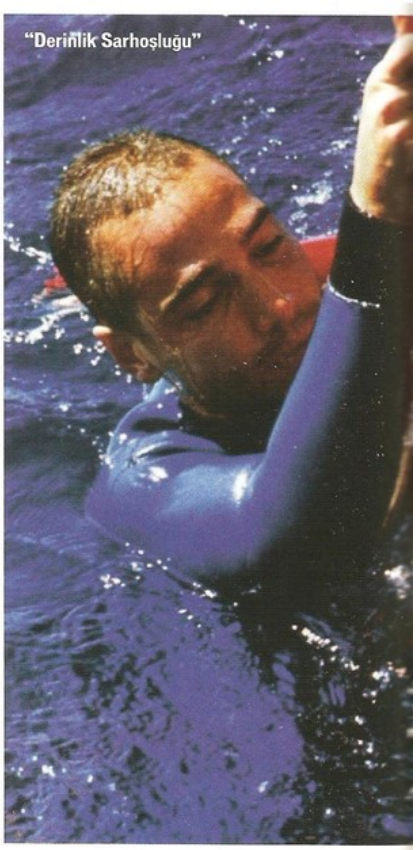
"Derinlik Sarhoşluğu"

"Betty Blue"

FRANSIZ SİNEMASININ YENİ YARATICILARI "CINEMA DU LOOK/GÖRÜNTÜ MESAJIN KENDİSİDİR" DÜSTURU İLE HAREKET EDEN GÖRSELLİK USTALARIYDI.

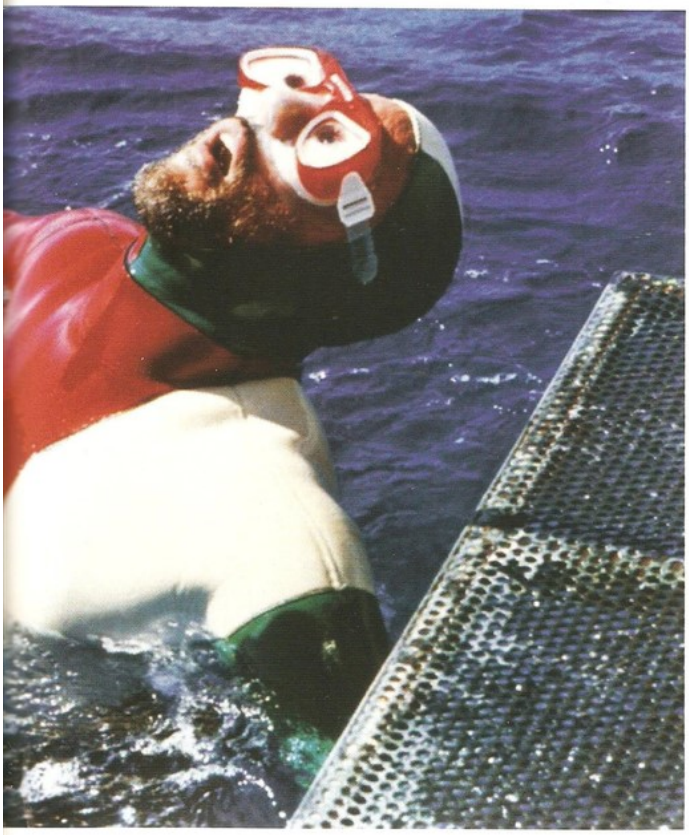

özel bir önem veren Jean-Jacques Beineix, Luc Besson, Leos Carax ve Jean-Jacques Annaud özellikle genç izleyicilerin gözdesi haline geldi... Beineix, Béatrice Dalle'ı dünya çapında üne kavuşturan "37°2 le matin/Betty Blue" (1985) ile önemli bir başarı yakalarken, Besson insanlar ve yunuslar hakkındaki etkileyici filmi "Le grand bleu/Derinlik Sarhoşluğu" (1988), Carax ise şiirsel üslubunu ortaya koyduğu "Les amants du Pont-Neuf/Köprü Üstü Aşıkları" (1991) ile dikkat çekti. Bu isimler arasında izleyici kitlesi en geniş olan ise Annaud'ydu. Yönetmen, bir ayı ailesinin vahşi doğadaki yaşam savaşını konu edinen "L'ours/Ayı" (1988) ve Marguarite Duras'nın otobiyografik romanından uyarladığı "L'amant/Sevgili" (1992) ile beğeni kazandı. Adı geçen sanatçılar kadar popüler olmasa da dönemin ilginç isimlerinden biri de HIV virüsü taşıyan biseksüel bir erkeğin yaşamına cesurca eğilen filmi "Les nuits fauves/Vahşi Geceler" (1992) ile belleklere kazınan Cyril Collard oldu... 80'li yılların sonlarında Fransız sineması içinde filizlenen bir başka eğilim ise, 'Cinéma beur/Arap Sineması'ydı. Başlıca yaratıcıları arasında Mehdi Charef ve Rachid Bouchareb gibi Fransa'nın Kuzey Afrika'daki sömürgelerinden gelen sanatçıların yer aldığı akım içinde daha çok yaygın gösterim şansı olmayan ve Paris'in fakir banliyö yaşamına odaklanan sekiz milimetrelik filmler yer aldı.

Sovyetler Birliği'nin Dağılışı ve Rus Sineması

1991 yılında bir süredir beklenmekte olan son gerçekleşti ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği dağıldı... Sinema, Ekim Devrimi'nden bu yana Sovyetler için önemini korumuş, her şeyden önce bir propaganda aracı olarak görüldüğünden devletin maddi desteği her zaman arkasında olmuştu. Ancak artık durum farklıydı. ▸

"Tango ve Cash"

KONÇALOVSKİ'NİN 1991 YAPIMI FİLMİ "THE INNER CIRCLE/PROJEKSİYONCU" KREMLİN SARAYI'NDA ÇEKİM YAPILMASINA İZİN VERİLEN İLK HOLLYWOOD FİLMİ OLDU.

Serbest piyasa ekonomisine geçiş döneminde devletin ticaretten hızla elini çekmesi ve küçülmeye başlaması, 1990 yılında 300'e yaklaşan yapım sayısını, 1991'de 50'ye geriletti. Üstelik pazarın Batı'ya açılması, Hollywood ürünlerinin de ülkeye girişini kolaylaştırdı; 1995 itibarıyla Amerikan filmlerinin Rusya pazarındaki payı yüzde seksen beşe yükseldi... Rus sineması, oldukça zorlayıcı bir döneme girmesine rağmen, yaratıcı eserler vermeyi sürdürdü. 1974'te oyunculuktan yönetmenliğe geçen ve ilk uluslararası başarısını "Neokonchennaya pyesa dlya mekhanicheskogo pianino/Mekanik Bir Piyano İçin Bitmemiş Parça" (1977) ile yakalayan Nikita Mikhalkov, "Oci ciornie/Siyah Gözler" (1987), "Urga" (1991) ve Cannes Film Festivali'nden Büyük Jüri Ödülü ile dönen Stalin dönemi eleştirisi "Utomlyonnye solntsem/Güneş Yanığı" (1994) ile dikkati çekti. Tarkovski sinemasına olan hayranlığı ile de bilinen Aleksander Sokurov ise, dokunaklı bir ölüme meydan okuyuş öyküsü anlatan "Mat i syn/Ana ve Oğlu" (1997) ve Hitler ile Eva Brown'un yaşamından kısa bir kesit sunan "Molokh" (1999) ile beğeni kazandı. Dönemin Rus sinemacıları içinde en bilinen isim ise Andrey Konçalovsky'di. Henüz kariyerinin başındayken Hollywood'a göç eden yönetmen, "Maria's Lovers/Maria'nın Aşıkları" (1984), "Runaway Train/Firar Treni" (1985), "Duet for One/Tek Kişilik Düet" (1986), "Tango ve Cash" (1989) gibi filmleri ile tanındı. 1994'te ülkesine geri dönen sanatçı, Rus halkının perestroykaya uyum sorunlarını ele alan "Kurochka Ryaba/Altın Yumurtlayan Tavuk" (1994) ile eleştirmenlerin beğenisini kazandı.

"Güneş Yanığı"

Farklı Çizgisi ile Alman Sineması

Demokratik ve Federal Almanya'yı birbirinden ayıran duvar 1989 yılında yıkıldıktan sonra 1990'da Demokratik Almanya siyasi varlığını sonlandırarak Federal Almanya ile birleşme kararı aldı. Bu karar Almanya'yı İkinci Dünya Savaşı öncesindeki coğrafi ve siyasi konumuna geri taşıdı. Dönemin Alman sinemasında dikkati çeken ilk eğilim bu siyasi duruma bağlı olarak ortaya çıkan ve tüm dünyada yıkılmakta olan komünist düzeni eleştiren filmler ile kendisini gösterdi. Bu anlamda en bilinen eser, Roland Gräf'ın Christoph Hein'ın romanından uyarladığı "Der Tangospieler/Tango Piyanisti" (1991) oldu. Alman sinemasında tırmanışa geçen bir başka tema ise insan haklarının bir uzantısı olarak kabul gören farklı cinsel kimliklerin kabulüydü. Rosa von Praunheim'ın Almanya'da eşcinsel örgütlenmenin kilit isimlerinden biri olan Charlotte von Mahlsdorf'un yaşamına odaklanan filmi "Ich bin meine eigene Frau/Kendi Kendimin Kadınıyım" (1992) ve aynı yönetmenin kendi yaşam öyküsünden yola çıkarak gerçekleştirdiği "Neurosia: 50 Jahre pervers/Nevroz: Sapkınlığın 50 Yılı" (1995) bu türdeki eserlere örnek olabilir... Ayrıca Alman sinemasının en popüler isimlerinden Wim Wenders, "Der Himmel über Berlin/Berlin Üzerinde Gökyüzü" (1987) ve "Bis ans Ende der Welt/Dünyanın Sonu-

TAKESHI KITANO

1985-1995 döneminde Hollywood hükümranlığının etkisi altında kalan ülkelerden biri de Japonya'ydı. Ancak, Japon halkının öz kültürüne olan bağlılığı ve Batı anlayışından oldukça farklı olan sanat zevki, Japon sinemasının salt bir 'Hollywood taklidi'ne dönüşmesini engelledi. Salonlarda büyük yer kaplayan Amerikan filmlerinin yanı sıra, geleneksel dövüş sanatlarını ön plana çıkaran yerli aksiyonlar ve tarihsel öyküler pazarda önemli bir yer edindi. Geçmişinde pek çok usta sanatçı yetiştirmiş olan Japon sineması, 90'lı yıllarda bu isimlere bir yenisini daha ekledi; Takeshi Kitano... Oyunculuktan yazarlığa, müzisyenlikten spor yorumculuğuna dek pek çok alanda faaliyet gösteren Kitano, insan ruhunun derinliklerine sızmaya çalışan duygusal filmleri ile dikkati çekti. Alabildiğine dingin görünen ama içinde patlamaya hazır bir bomba taşıyan karakterleri, kendine has espri anlayışı, şiddeti estetize etmeden, tüm çıplaklığı ile görselleştiren tavrı, görsel simgeler ile örülmüş şiirsel üslubu ile ön plana çıkan yönetmen, ilk hayranlarını "3-4 x jûgatsu/Kaynama Noktası" (1990), "Sonatine" (1993) ve "Kizzu ritân/Çocuklar Döner" (1996) gibi suç odaklı filmleri ile kazandı. Kansere yakalanan eşini yaşamının son günlerinde mutlu etmeye çalışan başarılı bir polis memurunun, aşkı ve sorumlulukları arasında sıkışmasını ele alan "Hana-bi/Havai Fişekler" (1997) ile uluslararası festivallerde pek çok ödül kazanan yönetmen, 1999'da dünyaya bir çocuğun gözüyle bakan duygusal filmi "Kikujirô no natsu/Kikujiro'nun Yazı" (1999) ile kariyerini sürdürdü. Ancak onu doruğa ulaştıran çalışması hiç kuşkusuz aşk ve kader üzerine odaklanan büyüleyici filmi "Dolls/Bebekler" (2002) oldu. Kitano "Bebekler"de geleneksel Japon kukla tiyatrosu Bunraku'dan esinlenmiş, hem insan - kukla benzetmesini filmin içeriğine taşımış, hem de Bunraku'nun çarpıcı görsel özelliklerini sinemasına başarıyla yansıtmıştı...

na Kadar" (1991) ile kendine has çizgisini korurken, genç yetenek Tom Tykwer, ilk uluslararası çıkışını "Winterschläfer/Kış Uykusundakiler" (1997) ile yakaladı...

Türk Sinemasında Fırtına Öncesi Sessizlik

1980'lerde başlayan Hollywood atağı elbette Türk sinemasını da derinden etkiledi. İthalatı kolaylaştıran yeni ticaret kanunları hem yabancı sinema filmlerinin yurda girmesini kolaylaştırdı, hem de video gösterim cihazlarının satışını hızlandırarak, sinemaya alternatif olan başka bir sektörün gelişmesine neden oldu. Hemen her köşe başında açılan video kiralama servisleri, sinema seyircisinde kayba yol açtı. Elde kalan az sayıda sinemasever ise, tüm dünya ile aynı anda vizyona girmeye başlayan ve sağlam reklam kampanyaları ile tanıtılan Hollywood filmlerine yöneldi. Böylesi bir ortamda Türk yapımcı ve yönetmenler iki farklı çıkış noktası buldular kendilerine. Ticari kaygıları daha fazla olan küçük işletmeler, çoğu yurt dışında yaşamakta olan vatandaşlarımıza ve yurt içindeki orta altı kültürel sınıfa hitap eden video filmler üretmeyi tercih etti. Maddi kayıpları göze almakta daha cesur davranan nispeten büyük şirketler ise, popüler sinemadan uzaklaşarak, entelektüel kesim ile iletişim kurmayı hedefleyen, sanatsal niteliği yüksek yapımlara yöneldi. Ömer Kavur, "Anayurt Oteli" (1986), "Gizli Yüz" (1990), "Akrebin Yolculuğu" (1996) gibi filmleri ile psikolojik yaklaşımlarını derinleştirirken, Atıf Yılmaz "Adı Vasfiye" (1985), "Dul Bir Kadın" (1985), "Berdel" (1990) ile kadının değişmekte olan toplumsal kimliği üzerinde yoğunlaştı. Yavuz Özkan, Yavuz Turgul, Ali Özgentürk, Sinan Çetin gibi genç yönetmenlerin çalışmalarının yanı sıra, özgün senaryoları ile sinemamıza katkıda bulunan Murathan Mungan, Barış Pirhasan, Başar Sabuncu, Macit Koper, Orhan Pamuk, Duygu Asena, Feride Çiçekoğlu ve Firuzan gibi edebiyat ve tiyatro kökenli sanatçılar da dikkati çekti.

Türk sineması 1990'a dek güçlüklerle karşılaşsa da üretimini sürdürdü. Ancak bu tarihten itibaren yayına başlayan özel televizyon kanalları sinemaya öncekilerden çok daha sert bir darbe indirdi. Sayısı gün geçtikçe artan televizyon kanalları hem sinema salonlarının, hem de video kiralama servislerinin bir bir kapanmasına yol açtı. Öyle ki 1985'te 123 olan film yapım sayısı, 1990'da 74'e 1995'te ise 37'ye düştü. 1990 yılında Eurimages'a dahil olmamızın film yapımına katkısı olmuş olsa da, bu sefer de yabancı ortaklar ile yapılan bu filmler Türk seyircisine yakın gelmedi. Aynı dönemde Kültür Bakanlığı film yapımcılarını desteklemeye yönelik programlar düzenledi, hatta 1992'de kaset bandrolleri ve sinema biletleri üzerinden alınan vergilerin bir kısmı kültür işlerine yatırılmak üzere belediyelere devredildi ancak pratikte tüm bunların sinemamıza büyük bir katkısı olmadı. Ancak bütün bu olumsuzluklara rağmen, sinemaya yakın kollarda, televizyonculuk ve reklamcılıkta hızlı gelişmeler yaşanıyor, özellikle yeni teknolojinin kullanım kalitesi günden güne artıyordu. Bu sektörel birikim, 2000'li yıllara gelindiğinde hızla artmakta olan sinema okullarından yetişen genç beyinler ile birleşecek ve Türk sinemasının yeni ve güçlü bir çıkış yakalamasına olanak tanıyacaktı... ■

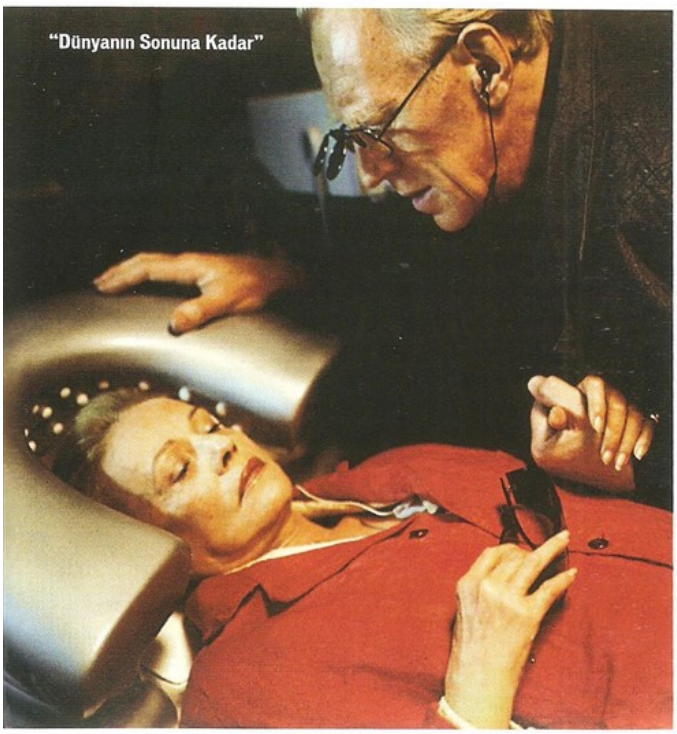
"Dünyanın Sonuna Kadar"

"Yakın Plan"

"Akrebin Yolculuğu"

TÜRK SİNEMASININ DÖNEM İÇİNDEKİ EN BÜYÜK KAZANIMI, EDEBİYAT VE TİYATRO KÖKENLİ SANATÇILARIN SENARYO YAZARI OLARAK SEKTÖRE DAHİL OLMALARIYDI.

Ne izlemeli

1985 "Adı Vasfiye" Atıf Yılmaz
1986 "37°2 le matin/Betty Blue" Jean-Jacques Beineix
1986 "Anayurt Oteli" Ömer Kavur
1986 "O melissokomos/Arıcı" Theo Angelopoulos
1987 "Der Himmel über Berlin/Berlin Üzerinde Gökyüzü" Wim Wenders
1988 "Le grand bleu/Derinlik Sarhoşluğu" Luc Besson
1988 "Topio stin omichli/Puslu Manzaralar" Theo Angelopoulos
1990 "Gizli Yüz" Ömer Kavur
1991 "Les Amants du Pont-Neuf/Köprü Üstü Aşıkları" Leos Carax
1991 "Der Tangospieler/Tango Piyanisti" Roland Gräf
1991 "Urga" Nikita Mikhalkov
1992 "L'amant/Sevgili" Jean-Jacques Annaud
1992 "Ich bin meine eigene Frau/Kendi Kendimin Kadınıyım" Rosa von Praunheim
1994 "Kurochka Ryaba/Altın Yumurtlayan Tavuk" Andrey Konçalovski
1995 "To vlemma tou Odyssea/Ulis'in Bakışı" Theo Angelopoulos
1997 "Hana-bi/Havai Fişekler" Takeshi Kitano

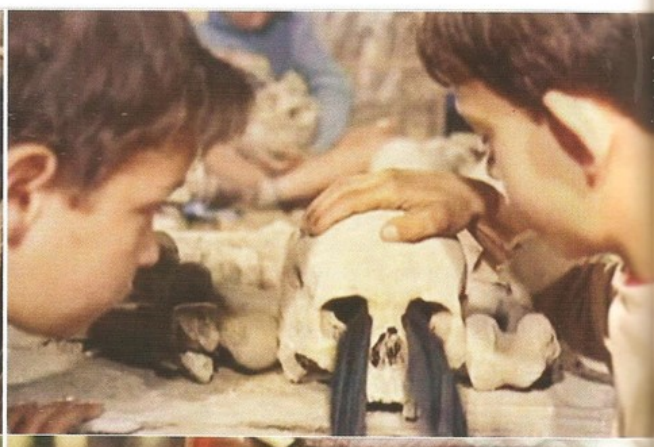

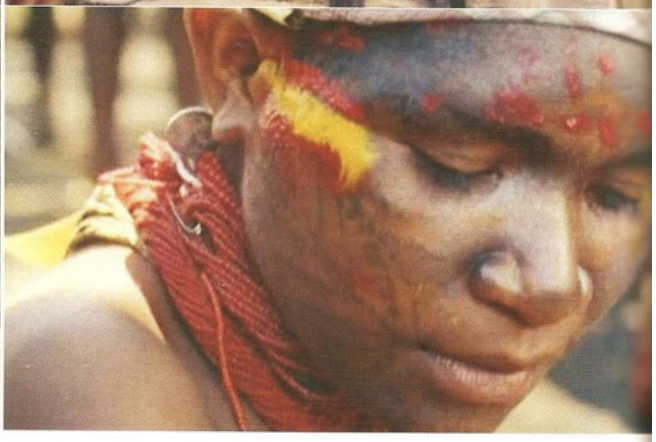

BATSIN BU DÜNYA!

Gösterime girdiğinde dünyanın çeşitli yerlerinde sayısız seyirci ve eleştirmeni şaşırtan, bazı ülkelerdeyse sansüre takılan "MONDO CANE" gerçekten öncü bir film. Peşinden benzer tarzda pek çok takipçi gelen bu 'şok edici belgesel', günümüz standartlarında belki eskisi kadar rahatsız etmiyor ama ilginçliğini koruyor.

Belirli türlerin kült film meraklıları için ayrıcalıklı bir yeri olduğu şüphesiz... Korku veya bilimkurgu gibi ana türler bir yana, külte dönüşmüş filmlerle ilgili yazılıp çizilenlere bakınca sayısız alt tür de göze çarpıyor. Resmi sinema tarihinde kendine pek yer bulamayan bu türlerden birisi de 'mondo'. Aslında mondo için bir tür demek çok da doğru olmayabilir, özellikle ilk çıktığı dönem düşünüldüğünde daha ziyade bir akım söz konusu. Fakat bu akımın zaman içerisinde sayısız takipçi kazandığı, hatta farklı tarzlara ve alt türlere kaynaklık ettiğini de atlamamak gerek.

İtalyanca 'dünya' anlamına gelen mondo kelimesini tercüme etmek akımın içeriği konusunda fikir vermese bile orijinini belli ediyor. Seyirciyi şoke etmek niyetiyle çeşitli çarpıcı ve rahatsız edici imgeleri arka arkaya sıralayan bu belgesellerin öncülü, bizim de bu ay ele alacağımız 1962 yapımı "Mondo cane"... Her ne kadar 1959 yapımı "Il mondo di notte" ve "Europa di notte" isimli İtalyan filmleri bu akımın daha eski örnekleri olarak anılsalar bile, söz konusu tarzı uluslararası alanda tanınır hale getirmek ve isim babalığını yapmak "Mondo cane"ye nasip olmuş. Andığımız iki filmin "Mondo cane" ve devam filmleriyle arasındaki en önemli ortak noktaysa Gualtiero Jacopetti... "Il mondo di notte" ve "Europa di notte"nin senaryolarını yazan Jacopetti, "Mondo cane" ile yönetmen koltuğuna geçmişti. Her ne kadar bu filmde yönetmenlik görevini Franco Prosperi ve Paolo Cavara ile paylaşmış olsa da Jacopetti akımın esas yaratıcısı olarak kabul görüyor. Bunda aynı tarzda filmlerle yönetmenliğe devam etmesi kuşkusuz önemli bir rol oynuyor.

Kimi İngilizce sinema kaynaklarında 'shockumentary' ('shock/şok' ve 'documentary/belgesel' kelimelerinin birleştirilmesinden türetilmiş) olarak da anılan mondo filmleri, genellikle istismar sineması dâhilinde ele alınır. Bunun nedeni, söz konusu belgesellerin özellikle ölüme dair görüntüleriyle yarattıkları sansasyon. Fakat "Mondo cane"den bahsederken olayın farklı bir boyutu olduğunu da göz önüne almak gerekiyor.

"Mondo cane", 'köpek dünyası' anlamına gelmekte. Bu çeviri dilimizde kuşkusuz pek anlam taşımıyor ama kastedilenin 'zalimlik' olduğunu kestirebiliyoruz. Film de dünyanın çeşitli bölgelerindeki sıra dışı ritüelleri perdeye taşıyarak, aslında ne kadar acımasız bir dünyada yaşadığımıza, güçlünün güçsüzü sürekli ezdiğine dikkat çekmeye çalışıyor. "Mondo cane"nin zamanında olay yaratan sahneleri de büyük ölçüde hayvanlara uygulanan şiddeti sergiliyor. Ancak akımın bu öncü filminin derdinin takipçilerinden biraz daha farklı olduğunu teslim etmek gerek. Jacopetti ve yardımcı yönetmenlerin öncelikli amacı kanlı sahnelerle dikkat çekmek değil. Zira şiddet filmde istismar sinemasından tanıdık bir iştahla sergilenmiyor.

Film dünyanın çeşitli yerlerinden görüntüleri kendine özgü bir mantık çerçevesinde sıralıyor. Bu mantık, 'gelişmiş' toplumlarla 'geride kalmışlar' arasındaki zıtlıklar veya benzerlikleri bulmak üzerine kurulu. Örneğin Uzak Doğu'daki bize anlaşılmaz gelen kimi yemek adetleri, Amerika'daki menüsü böceklerden oluşan lüks bir restoranla eşleştiriliyor. Almanya'da sabahı sokaklarda getiren sarhoşlarla, Japonya'da akşamdan kalmalığı özel masaj salonlarında atan erkekleri arka arkaya izliyoruz. Bu görüntülerin birlikteliği kadar, filmin anlatıcısı da alaycı bir tonu koruyor. "Mondo cane" bir bakıma çok

ENGİN ERTAN engin.ertan@turkuvazdergi.com.tr

uygar ve steril olduğunu sanan bizlerin, aslında kendimizi ne kadar aldattığımızı yüzümüze vurmaya çalışıyor.

Buradan hareketle "Mondo cane"nin bir modern toplum eleştirisi olduğu sonucuna varılabilir. Fakat filmin kendi içinde ve bakış açısında da kimi sorunlar taşıdığını da teslim etmek gerekli. Bir sahnesinde Havai'de hula dansı öğrenmeye çalışan Amerikalı turistlerle apaçık dalga geçen film, ne yazık ki benzer bir turistik yaklaşımı üzerinden atamıyor. Filmin alaycı haline büyük katkı sağlayan anlatıcı ses, buyurgan tonuyla tepeden bir bakış da taşıyor. Özellikle Afrikalı yerlilerin çeşitli gelenekleri perdeye taşınırken bu his daha da güçleniyor. Başka bir deyişle, "Mondo cane"nin modern toplum eleştirisi aslında aynı temellerden besleniyor. Film her ne kadar grafik şiddetle dikkat çekmeye çalışmasa bile, hangi görüntülerin seyirciyi şoke edeceğine dair hesaplı yaklaşım ne yazık ki eleştirilmek istenen bakış açısıyla örtüşüyor.

Mondo tarzı filmlerin sadık bir takipçi kitlesi olsa bile, eleştirmenlerden pek yüz bulamadıklarını belirtmek gerek. Fakat "Mondo cane", büyük ölçüde çekildiği dönemde pek benzeri olmadığı için, o yıllarda şaşırtıcı bir ilgi görmüştü. Cannes'da Altın Palmiye için yarışan film, En İyi Orijinal Şarkı dalında da Oscar'a aday gösterilmiş ve İtalya'da David di Donatello ödüllerinde En İyi Prodüksiyon seçilmişti. Gösterime girdiğinde epey tartışılan "Mondo cane"nin başarısı, takipçileri için de kapı aç-

MONDO CANE

Yönetmen: Gualtiero Jacopetti, Franco Prosperi ve Paolo Cavara. Yapımcı: Gualtiero Jacopetti. Senaryo: Gualtiero Jacopetti ve Paolo Cavara. Görüntü Yönetmeni: Antonio Climati ve Benito Frattari. Kurgu: Gualtiero Jacopetti. Müzik: Riz Ortolani. 1962 İtalya yapımı, 108 dakika.

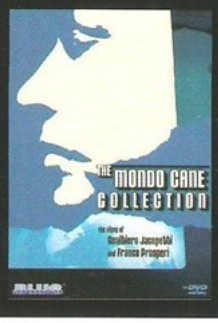

ANLATICI: BU FİLMDE GÖRECEĞİNİZ SAHNELERİN TÜMÜ GERÇEKTİR VE HAYATIN KENDİSİNDEN ALINMIŞTIR. EĞER BU SAHNELER SİZİ ŞOKE EDERSE, BUNUN NEDENİ DÜNYAMIZDA ŞOKE EDİCİ PEK ÇOK OLAYIN GERÇEKLEŞMESİDİR. AYRICA BİR MUHABİRİN GÖREVİ GERÇEĞİ YUMUŞATMAK DEĞİL, OBJEKTİF ŞEKİLDE BİLDİRMEKTİR.

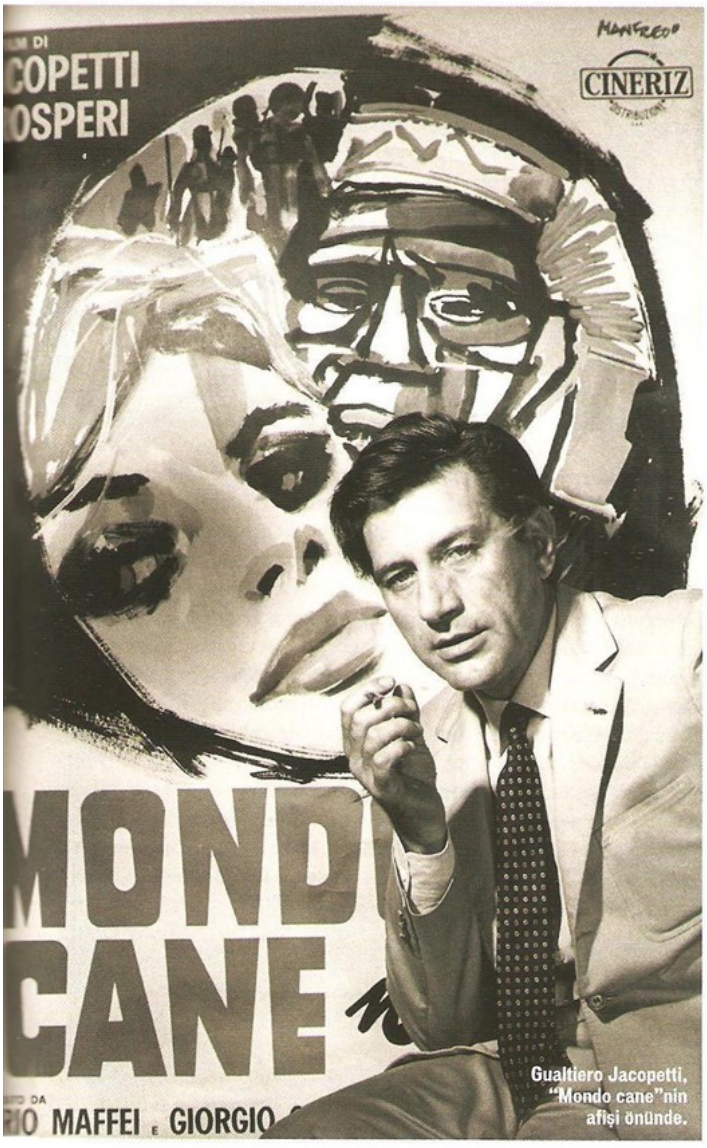

Gualtiero Jacopetti, "Mondo cane"nin afişi önünde.

mıştı. 1963 yapımı devam filmi bir yana, dünyanın çeşitli yerlerinde adında 'mondo' kelimesi geçen sayısız film çekildi. Ancak daha önce de belirttiğimiz gibi, bu filmler özellikle içerdikleri şiddet nedeniyle tarzın meraklıları dışında kendilerine pek destekçi bulamadı. Her yeni film daha da ileri gitmeye, daha da sarsıcı görüntülere yer vermeye çalıştığı için, yönetmenler sıklıkla belgeselmiş gibi gözüken kurmaca sahnelere de imza attılar. Akımın istismar sinemasıyla özdeşleşmesi de büyük ölçüde böylece gerçekleşti.

"Mondo cane"nin sinemadaki etkilerinden bahsederken, özellikle 70'ler sinemasında öne çıkan grafik şiddette önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Mondo türünün en aşırı örneklerinden birisi olan 1978 yapımı "Faces of Death" bu etkiyi iyice uç noktaya götürmüş ve çeşitli ölüm anlarını bir kolaj olarak toplayarak o yıllarda pek çok ülkede yasaklanmıştı. Bu tarz şok belgeselleri bir yana, yine 70'lerde İtalya'da boy gösteren yamyam filmlerinin de "Mondo cane"den esinlendiğini iddia edebiliriz. Özellikle Ruggero Deodato'nun kötü bir şöhrete sahip filmi "Cannibal Holocaust", hem sözüm ona modern toplum eleştirisi, hem de belgeselmiş gibi yapan haliyle "Mondo cane"ye epey benzemekteydi. Yeri gelmişken ekleyelim, filmin popüler kültürdeki etkisi sinemayla sınırlı değil. Örneğin ekseriyetle Faith No More'un solisti olarak tanınan Mike Patton, geçtiğimiz yıllarda 65 kişilik bir orkestra toplayarak onlarla 60'lı yılların pop şarkılarını yeniden yorumlamıştı. Bu projeye Mondo cane adını veren Patton, geçtiğimiz ay grubun canlı kayıtlarını aynı isimde bir albüm olarak da piyasaya sürdü.

Yazı boyunca bahsettiğimiz filmlerin gördüğü ilgi hep farklı tartışmalara konu olmuştur. Bazı insanların perdede şiddet görmeye düşkünlüğü, hatta bu tarz filmlerde tanıklık ettiği şiddetin 'gerçek' olduğuna inanma ihtiyacı bu köşenin sınırlarını aşan bir araştırma gerektiriyor. Fakat mondo tarzı filmlere yönelik bir merak duyuyorsanız, sonraki yıllarda giderek şirazeden çıkan ve 'snuff' (kamera önünde insanların gerçekten öldürüldüğü iddiası üzerine kurulu, varlığı neyse ki şimdilik bir şehir efsanesinden ibaret olan filmlere verilen isim) mitine özenen örneklerden ziyade orijinal "Mondo cane"ye bakmanızda fayda var. Adının beraber anıldığı diğer filmlerin yanında ziyadesiyle masum kalan bu öncü film, her ne kadar sorunlu bir politik yaklaşıma sahip olsa bile, en azından ciddiye alınmayı ve üzerine düşünülmeyi hak ediyor. Filmin 1. Bölge DVD kopyasına www.amazon.com adresinden ulaşabilirsiniz. Blue Underground isimli şirketin The Mondo Cane Collection adı altında, Gualtiero Jacopetti'nin neredeyse tüm filmlerini topladığı set ise koleksiyoncuları heyecanlandıracak nitelikte. ■

DRAMA KRALİÇESİ

2000'lerde 'Queer Cinema'nın yaratıcı ve özgün yönetmenlerinden biri João Pedro Rodrigues. En son olarak 29. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin ön plana çıkan filmlerinden "Morrer Como Um Homem/Erkek Gibi Ölmek" ile beğeni toplayan yönetmenin görece az sayıda izleyiciyle tanışmış iki uzun metrajlı filmi daha bulunuyor. Bunlardan "Odete" Rodrigues'in sinemasına giriş için oldukça doğru bir adres.

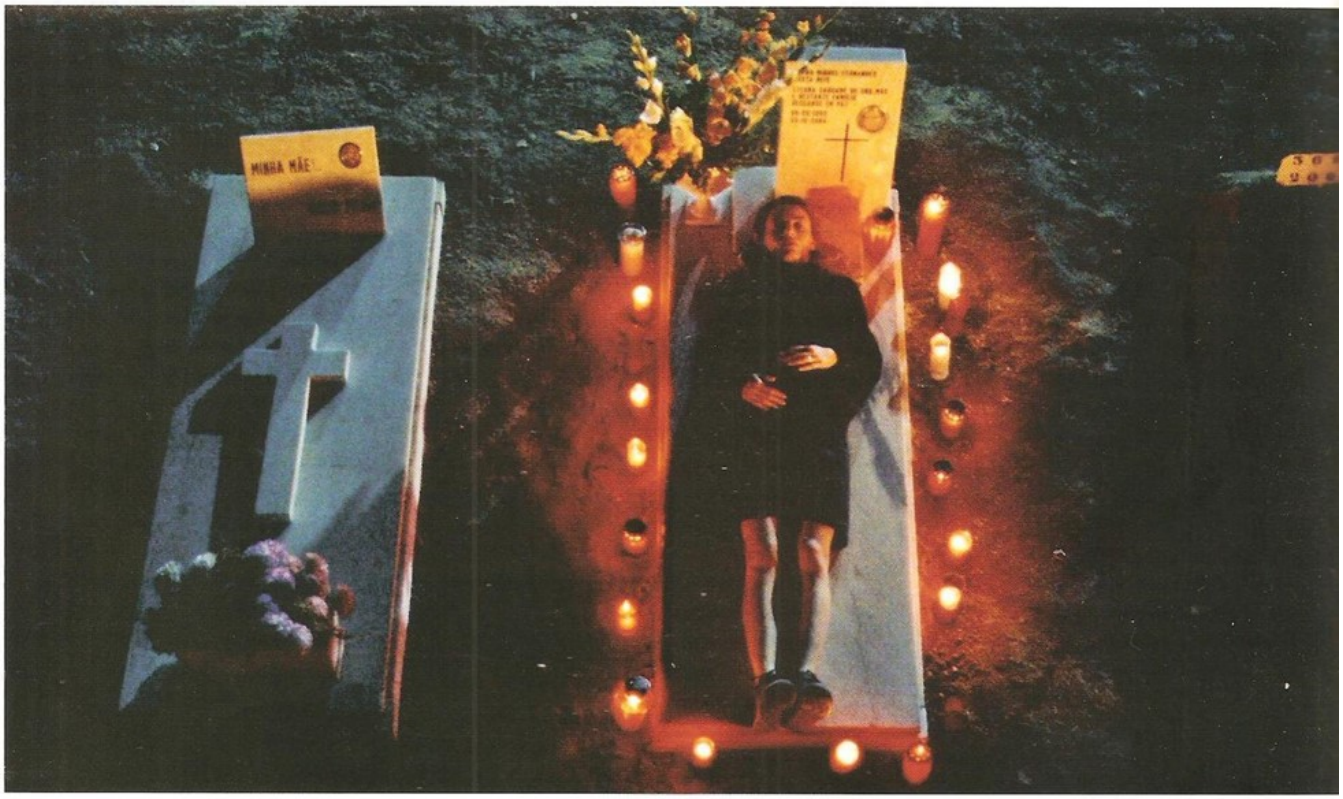

Taylandlı yönetmen Apichatpong Weerasethakul'un doğaçlama usulü çekilmiş belgesel filmi "Dokfa nai meuman"ın (İngilizce ismiyle "Mysterious Object at Noon") hemen başlarında röportaj yaptığı kadının ağladığı bir sahne vardır. Kadın, kendi zor hayatından bahsederken 17 yaşındayken babasının onu amcasına yol parası karşılığında sattığını anlatır ve ağlar. Anlattıkları biter bitmez, Apichatpong bu dramatik ana karşı gayet umursamaz ve sabırsız bir şekilde ondan başka bir hikaye anlatmasını ister; kurmaca ya da gerçek bir hikaye, bir kitaptan okumuş olabileceği bir hikaye... Yönetmen Apichatpong bu sahneyle ilgili Tayland'da insanların sürekli TV dizisi izlediğini ve o an kadının bunları taklit ettiğini hissettiğinden bahseder. Yalan attığını değil, fakat kadının gördüğü dramların, melodramların çizdiği kurban rolünün gereksinimlerini yerine getirdiğini hissettiğinden... Belgesellerde gerçekliğin ne derece manipüle edildiği üzerine pek sık kafa yorulur. Ama "Dokfa nai meuman"ın bu eşsiz anı pek de tartışılmamış tuhaf bir açıdan insana gerçekliği düşündürtür ve gerçekliğe yaklaşımda başlı başına çarpıcı bir noktaya parmak basar. Belgesel yaratıcısı kamera önündeki 'gerçek'in teatralleşmesini engellemek için müdahale ederek ondan rol değil, kendine özgü bir gerçeklik çıkmasını arzu eder. Üstelik kurmaca bir hikaye anlattırarak. Kamera önünde veya değil, artık günümüzde insanlar o teatralliği, TV dizilerinden (daha geneliyle kitle iletişim araçlarından) öğrendiği rolleri, davranış kalıplarını hayatının gerçeği haline getirmekte. Yaşamda karşımıza çıkan olaylara verdiğimiz duygusal tepkimeler, kendimizi ifade ediş biçimimiz veya en nihayetinde içinde bulunduğumuzu düşündüğümüz ruh hali iletişim araçlarından bize sunulan rollerin kalıplarıyla şekillenir. Günümüzde birçok insan farkında olmadan, olaylar karşısında içine girmesi gereken psikolojik durumlar aracılığıyla hayatını melodrama çevirmekte. Bu öyle bir hal almıştır ki yapmacıklık kaynağını aşıp hayatın gerçekliğini belirler. Bir realite şovda veya dizide karşımıza çıkan ve yapmacık olması gereken davranış kalıpları, yaşamların biricik gerçeğine bile dönüşebilir. Bazı insanlar yaşamlarını devam ettirmenin bir yöntemi olarak o rolleri benimsemeyi tercih eder. João Pedro Rodrigues'in filmi "Odete" ya da İngilizce adıyla "Two Drifters"ta erkek arkadaşından ayrıldıktan sonra, bir kazada ölen hiç tanımadığı Pedro'nun çocuğunu taşıdığına inanan Odete karakteri de öyle. Odete, şiddetli bir yasa girerek Pedro'yu çok sevdiği ve hamile olduğu rolünü hayatının tek gerçekliği haline getirir. Portekizli yönetmenle yapılan, Altyazı dergisinin Mayıs sayısındaki röportajda yer alan bir soru, onun sinemasının gerçekçiden çok teatral olduğu üzerinedir. Rodrigues ise öyle düşünmediğini belirtir, sinemasının gerçekçi olmadığından emin değildir. Zira yönetmen birçok röportajında mekan ve karakterleri tasarlarken her ne kadar kafasındaki gerçeği yaratmaya çalışsa da tüm bunların hayatın gerçeğine yakın olmasını sağlamaya çalıştığından bahseder. Altyazı dergisinin sorusu isabetsiz değildir; kuşkusuz ki Rodrigues'in filmleri düşünüldüğünde bahsedilebilecek son şeylerden biri gerçekçiliktir. Yine de kodlarını esneterek ve içeriğini radikalleştirerek melodram türünü günümüze

ALKAN AVCIOĞLU alkanavcioglu@yahoo.com

Odete, Rodrigues'in hikayelerini anlatmayı sevdiği yalnız ve sapkantılı karakterlerden bir diğeri.

Odete

Yönetmen: João Pedro Rodrigues. Yapımcı: Maria João Sigalho. Senaryo: Paulo Rebelo ve João Pedro Rodrigues. Görüntü Yönetmeni: Rui Poças. Kurgu: Paulo Rebelo. Müzik: Olivier Bombarda. Kostüm Tasarımı: João Rui Guerra da Mata. Oyuncular: Ana Cristina de Oliveira (Odete), Nuno Gil (Rui), João Carreira (Pedro), Teresa Madruga (Teresa), Carloto Cotta (Alberto). 2005 Portekiz yapımı, 98 dakika.

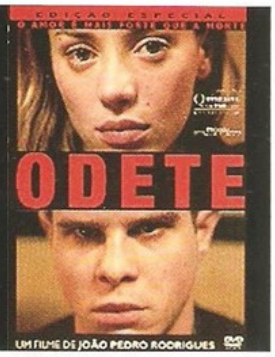

uyarlıyor gibi duran bu yönetmenin gerçeğe yakın filmler çekmeye çalıştığını düşünmek ilginç bir konu. Nitekim filmlerinin klasik Hollywood sineması etkisi kadar, zaman zaman sert bir gerçekçiliğe sahip olduğu üzerinden de tartışıldığını bir kenara not düşmek gerek.

Bunları düşünmek yönetmenin 2005 tarihli ikinci filmi "Odete" açısından da mühim sayılabilir. "Odete" ilk bakışta Pedro Almodóvar'ın ilk filmlerinin ilhamını taşıyan absürt bir komedi olarak işlediği gibi, karakterleri ve onları sarmalayan çevrelerini, eşyalarını yaratırken çarpıcı derecede gerçekçi bir 'sanat sineması' örneği gibi de işliyor. Rodrigues'in bilhassa karakterlerinin yalnızlığı, cinsel tutkuları ve psikolojileri konusunda Almodóvar'a göre daha gerçekçi bir patikayı yeğlediği kesin. "Odete" iki çiftin hikayesiyle başlıyor; bir tarafta birbirlerine aşık eşcinsel çift Pedro ve Rui, diğer tarafta çocuk yapmak istemeyen sevgilisinden ayrılan Odete... Pedro bir araba kazasında öldükten sonra Rui yıkılıyor. Sevgilisinden yeni ayrılmış olan Odete ise daha önce hiç tanışmadığı Pedro'nun cenazesine gidiyor ve onun bebeğini taşıdığına inanmaya başlıyor. Bir tarafta yas tutan ve üzüntüyle başa çıkmaya çalışan Rui'nin hakiki kederini, öte tarafta asılsız iddialarla ortaya atılan Odete'in histerisini izliyoruz. Problem şu ki, Odete'in yaşadığı gerçeklik ve yas Rui'ninkini bile aşıyor. Sevgilisinin ölümünü kabul edemeyen, yas tutan ve hayata dönmemekte direnen ruh halini Rui'den daha fazla yaşıyor: Pedro'nun tabutu gömülürken arkasından mezara atlıyor, Pedro'nun ailesinin yanına taşınıyor ve Pedro'nun mezarının başında Rui'den bile daha fazla vakit geçiriyor. Öyle ki kazanın etkisini atlatamayan Rui, Odete'in duygularının yoğunluğundan etkileniyor ve Pedro'nun Odete olarak geri döndüğüne inanmaya başlıyor.

Bu noktada Odete karakterinin histerisine veya Rui'nin yasla başa çıkma metoduna mesafeyle bakıldığında film, gerçek hayatta karşılaşılamayacak bir komedi olarak işlediği gibi, beyazperdede temsil alanı pek bulamamış azınlıklardan bir insanın hayatının gerçeğe yakın bir portresi olarak da işliyor. Bilhassa Rodrigues'in diğer filmleri de düşünülürse bunlardan sadece bir tanesi değil, aynı zamanda ikisinin de geçerli olduğu anlaşılır "Odete" için. Rodrigues'in sineması içeriğini sunarkenki yaklaşımında teatral ve aşırı bir temsil yarattığı gibi, marjinal karakterlerinin dramlarını klasik Hollywood anlatılarına öykünerek anlatır. Ancak klasik Hollywood anlatısından ilham alsalar bile, Rodrigues'in filmlerinin genel izleyici için tam tersiyle sonuçlandığını not düşmek gerek. Öykülerini Douglas Sirk'ten Rainer Werner Fassbinder'e uzanan bir etkiyle, türlerin yapıtaşlarıyla oynayarak perdeye taşır. Müzik ve ses kullanımında ise göze çarpıcı şekilde klişelerden uzak kalmaya çalışmaktadır. Bir yandan da çerçevelemeleri ve temposunda zaman zaman beliren Bresson etkisiyle karakterlerinin dünyasını daha inandırıcı kılar; izleyicinin perdedeki hikaye evreninin ya da dramın içine girmesini ister. Yine de biçimsel aşırılıklar da bu sinema içerisinde yerini bulmaktadır. Rodrigues'in filminde Almodóvar, Fassbinder, Ozon, Warhol da bulabilirsiniz, Hitchcock, Bresson veya Tsai Ming-liang da... Onun sinemasının en büyük özelliği belki de tüm bunların karışımına rağmen filmin birçok karesine imzasını bırakacak özgünlükte kendi üslubunu kurmuş olmasıdır. Çarpıcı açılış sahneleri, 1970'lerin korku filmlerini anımsatan jenerik yazıları, ilk filmi "O Fantasma"nın cesur derecede karanlık çerçeveleri veya "Odete"te süpermarket içerisindeki sahnede patenleriyle kayan başkarakter kadraja girdiğinde başlayan sıra dışı müzik kullanımı gibi. Odete'in filme giriş yaptığı bu sahne aynı zamanda yönetmen Rodrigues'in de favorisi. Filmin zirve yaptığı sahnelerden bir diğeri ise şüphesiz ki Odete'in Pedro'nun cenazesinde yüzüğü parmağından çalışı.

"Odete", Rodrigues'in cinselliği grafik olarak radikal derecede filmin içine yerleştirdiği çarpıcı ilk filmi "O Fantasma"nın karanlığı ile müzikal kalıplarını kullanarak çektiği, ağırlıkla iç mekanda geçen melodramı "Erkek Gibi Ölmek" arasında bir yere konumlanıyor. Bright Eyes ve Andy Williams tercihli müzikleri ve açık mekanlara daha düşkün kadrajlarıyla farklı gibi gözükse bile "Odete" de aslında aynı mayadan yapılmış bir film. Biçimsel yaklaşımdaki onca denemeye rağmen Rodrigues'in üç filmi de aynı elden çıktığını hissettiren bir ortak zeminin üzerine kurulu; insanların yalnızlığı. Bu yüzden "Odete" de yönetmenin komediye en açık filmi olsa da aynı hüznü hissettirmeyi başarıyor. Sürpriz bir finale de sahip olan "Odete"i izlemenin en uygun yolu ise şimdilik DVD olarak gözüküyor. Filmin İngilizce altyazılı 2. bölge DVD'si internet üzerinden satış yapan çeşitli yabancı sitelerden bulunabilir. ■

Rui, sevgilisi Pedro'nun ölümünden sonra ağır bir depresyona giriyor.

Filmin beklenmedik şekilde mutluluktan trajediye meyleden, şaşırtıcı bir açılış sahnesi var.

MASUMİYETİN ÖLÜMÜ

Göç üçlemesinde ülkenin ve temelde "ailenin" geçirdiği, geçirmekte olduğu değişime çevirmişti kamerasını Ömer Lütfü Akad. 1973 yapımı "GELİN"se, bu üçlemenin ikinci ve en dokunaklı filmiydi.

Akad'ın Göç üçlemesini, bir cümleyle anlatmak gerekse, feodal aile yapısına sahip üç ayrı ailenin, büyük şehirdeki yaşamına ve asimilasyonuna odaklandığını söyleyebiliriz. Üçlemenin ilk iki filmi darbenin hemen sonrasındaki toparlanma dönemine, 1973'e denk düşüyor. 1973'ün Nisan ayında gösterime giren "Gelin", aynı yıl içerisinde Aralık ayında gösterime giren "Düğün" ve peşi sıra 1974'te çekilen "Diyet", Akad'ın üçlemesini oluşturan filmler. Üçlemenin gösterime giren ilk filmi olan "Gelin", diğer filmlere nazaran duygusal anlamda daha güçlü bir etkiye sahip olması nedeniyle hem izleyici tarafından daha çok hatırlanır hem de antolojilerde ismi çok daha fazla geçer. Tüm filmlerde Hülya Koçyiğit'in başrol oynamasıyla, tema bütünlüğü ve seyirciye söyledikleriyle bu üçleme, özellikle 73 yılının koşulları düşünüldüğünde çok cesur ve sinemamız açısından önemli bir adımdır. Zira o döneme kadar, devam filmleri haricinde tematik üçlemelerin yahut aralarında fikri bağlantı taşıyan yapıtların sayısının çok da fazla olmadığı malum. "Gelin" ile müthiş bir başlangıç yapan üçleme, daha önce de söylediğimiz üzere, temel anlamda yerel aile kavramının 70'ler Türkiyesi'ndeki değişimini, dönüşümünü ve kendisini yeniden yorumlayışını perdeye taşıyor; bu meselenin açmazları ve sebep olduğu trajediler kadar çözümlerine de değiniyor. Akad, "Düğün"de köyden kente göç eden Urfalı bir ailenin kentteki varolma savaşını, üçlemenin son ve diğerlerinden farklı filmi "Diyet"teyse köyden kente gelen iki çocuklu dul bir kadınla, fabrikada tanıştığı bir adamın hikayesini konu ediyor. Bu filmlerin hepsinin en önemli ortak noktalarından biriyse, kadın merkezli hikayeler olmaları ve kadını toplumsal bir vicdan olarak görmeleri kuşkusuz. Filmlerin merkezindeki kadın karakterleri Hülya Koçyiğit canlandırıyor.

12 Mart Muhtırası ve Teknokratlar Hükümeti döneminin, Nihat Erim iktidarının, 1961 anayasasıyla dayatılan, 12 Mart ile devam eden "Beş yıllık kalkınma planı"nın Türkiyesi'ne denk düşüyor "Gelin"in hikayesi. Köyden göçmüş, kentin henüz kıyısında –kim bilir şimdilerde belki de merkezinde- yer alan bir mahallesinde yaşayan Yozgatlı ailenin gündelik yaşamı, geçim derdiyle ve dini vecibeleri-

MURAT EMİR EREN murat.eren@turkuvazdergi.com.tr

AKAD, YALÇIN TURA'NIN ETKİLEYİCİ MÜZİK ÇALIŞMASI, MEKAN KULLANIMINDAKİ BAŞARISI VE OYUNCULARINDAN ALDIĞI PERFORMANSIN DA KATKISIYLA "GELİN"İ UNUTULMAZ KILIYOR.

ni yerine getirmekle geçmektedir. Bir yandan henüz düzene koydukları bir bakkal işletirken bir yandan da yeni bir atılım, bir "kalkınma" planı işletmeye çalışan ve şehrin merkezinde bir başka dükkan açıp, modern bir market sahibi olmayı düşleyen ailenin reisi, köyden kente göçeliberi para kazanmaktan başka bir derdi olmayan Hacı İlyas'tır. Yaşlı bir adam olan İlyas, karısı, iki oğlu, iki gelini ve torunlarından mütevellit bir aileye sahiptir. İlyas'ın iki oğlundan Hıdır, ticaret zekasıyla ve hırsıyla şehirde yükselmek niyetindedir. Kardeşi Veli, Hıdır'a nazaran hem daha genç ve tecrübesiz, hem de son derece saf biridir. Veli'nin karısı Meryem'se, filme ismini de veren, ailenin yeni gelini, en küçük torun Osman'ın da annesidir. Yaşanan trajedi de, Meryem'in ticaretin vahşileştirdiği bu ailede, insanlığını ve hislerini koruyabilmiş tek insan olmasından, bir anne olmasından ileri gelecektir zaten. Zira Osman'ın büyük bir hastalığı vardır ve yobaz bir aile olan Yozgatlılar'ın reisi İlyas, onun doktora gitmesini de, hastalığını da reddetmektedir. Ona kalsa çocuk iyi beslenmediği için ara sıra rahatsızlanmaktadır ve kabahatli olan da anası Meryem'dir. Meryem'in kaynanası da bu şekilde düşünmekte ve çocuğu doktora götürmek isteyen Meryem'e kan kusturmaktadır. Meryem'in kocası Veli'yse, ağabeyinin ticaret hırsına, ticaretteki vahşiliğine yetişmeye

Meryem rolünde Hülya Koçyiğit, Hıdır rolünde Kamran Usluer.

çalışmakta, babasını ve ağabeyini hayalkırıklığına uğratmamak için yeni açılacak dükkan için elinden geleni yapmaktadır. Bu sırada Meryem'i de, gerçekten feci şekilde hastalanan oğlunu da unutur. Yozgatlı ailesi, bir ev, bir avlu ve bir bakkaliyeyle yetinmeyecek, şehir merkezine hatta belki oradan da başka bir yere açılarak, gittikçe ticarette büyüyecek, parayla hemhal oldukça zehirlenecek, zehirlendikçe de vahşileşecektir. İlyas vahşileştikleri oranda başarılı olacaklarını bildiğinden, masum kalan ve ailenin bakkala adımını bile atmayan tek üyesi olan Osman'ı da kaybetmeye razı gibidir. Meryem'se, analık içgüdüleriyle oğlunun başına bir şeyler geleceğini bilir ve adım atmasından bile huylanan kaynanasının psikolojik şiddetine rağmen, komşusu, fabrika işçisi Güler'den (ki kendisini daha zonra Uzaylı Zekiye olarak tanıyacağımız Seden Kızıltunç canlandırıyor) yarım istemeye karar verir. En nihayetinde, binbir güçlükle oğlunu doktora götürür ve sonra da oğlunun kalbinin delik olduğunu eşine, aile büyüklerine binbir hakaretin altında anlatmak zorunda kalır. Gelin Meryem, anne Meryem, ailenin ticaret hırsına ve bu hırsa kalkan olarak kullandığı yobazlığına karşı duramayacaktır.

Akad, Göç üçlemesinin bu ikinci filminde kısaca portresini çizdiğimiz bu ailenin nasıl minik bir aile şirketi gibi çalıştığını, baba ve oğulun, kardeşlerin, kaynana ile gelinin arasındaki küçük ama yaşamı zorlaştıran iktidar gerilimlerini, temelde de büyük kentin dayattıklarına direnme, alışma evrelerini gözler önüne seriyor. Ailenin içinde bulunduğu döngüye hiçbir zaman dahil etmediği karakteri Meryem'in gözlemleriyle hikayeyi ilerletiyor. Yozgatlı ailesinin masumiyetini yitirişini, aslında saf biri olan Meryem'in eşi Veli'nin bu vahşiliğe nasıl çekildiğini –ve nasıl uyum sağlayamadığını- senaryonun merkezinde yer alan Meryem sayesinde görüyoruz. Akad'ın genel anlamda ortaya koyduğu tezse, toprakla, temelde üretimle ve geçim derdiyle uğraşan bir ailenin yaptığı tercihlerle ilgili oluyor. Akad, son derece sert bir önermede bulunarak, göç eden ailenin kendisini ekonomik açıdan daha üst düzeyde var edebilmesi için vahşileşmesi gerektiğini, ancak vahşileştiği oranda da ailenin masumiyetini yitireceğini ortaya koyuyor. Bu noktada Meryem'in hasta oğlu Osman'ı masumiyetin timsali olarak bizlere sunuyor. Akad, daha sonradan benzerini fazlasıyla izleyeceğimiz "köyden kente gelen aile" klişesinde, sonraki örneklerin düşeceği gerçekdışı yanılgılara düşmüyor. Kentin, köyden gelenleri yutmaya hazır olduğu, birinin hapise, diğerinin geneleve, bir diğerininse mafyanın eline düştüğü türden klişe bir hikayeye yönelmiyor. Bir anlamda "köylüye duyulan şehirli nefreti"ni yansıtan bu tarz filmlerin aksine, şehrin kurallarına farklı biçimlerde tepki gösteren ailenin fertlerinin nelerle karşılaşabileceklerini daha gerçekçi bir bakış açısıyla ortaya koyuyor. Örneğin film, merkeze oturttuğu Meryem karakteri üzerinden çaresizliği kalkan edinmeyen birinin öyle ya da böyle bir çıkış yolu bulabileceğini söylüyor.

"Gelin", aynı zamanda son derece güçlü bir dram. Meryem'in oğlu Osman'a her sarılışında annelik hisleriyle sergilediği şefkat ve karşı duruş, kocası Veli'nin ilk kez görüp de şaşkına döndüğü ticari hayat karşısındaki çaresizliği ve olan bitenin ortasında kalan minik Osman'ın tasviri izleyeni damardan yakalıyor. Bunda, Hülya Koçyiğit'in hani perdeden çıkıverse size de aynı anne şefkatini gösterecekmişcesine sergilediği performansın, Veli'yi canlandıran Kerem Yılmazer'in ve küçük oyuncu Kahraman Kıral'ın katkısı büyük elbette. Kadronun diğer üyeleri Kamran Usluer, Ali Şen ve Aliye Rona da müthiş kompozisyonlar çiziyorlar.

Akad, Yalçın Tura'nın etkileyici müzikal çalışmasının etkisiyle, kimi zaman teatral olmakla birlikte gerçek hayatla bağlantısını koparmayan mekan kullanımı sayesinde ve oyuncularından aldığı müthiş verimle "Gelin"i unutulmaz kılmayı başarıyor. ■

NASIL İZLEYEBİLİRİM

Ne yazık ki filmin DVD ve VCD'si mevcut değil. "Gelin" ancak sinema okullarının arşivlerindeki kopyalardan izlenebilir.

Hazırlayan: Murat Emir Eren
memireren@gmail.com

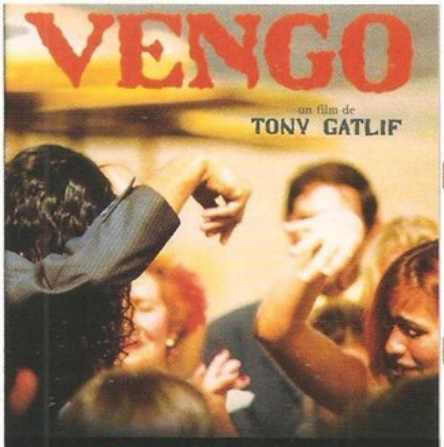

Gel de içme

Ülkemizde de tanınan ve kendine has bir hayran kitlesine sahip Cezayir asıllı Fransız yönetmen Tony Gatlif'in filmlerinde müzik her zaman ön plandadır. Endülüs'ün bağrından kopan bir film olan "Vengo/İntikam" da yönetmenin Cezayirli müzisyenler ve Çingene kültürüyle dolu dünyasından fışkıran harika bir soundtrack'e sahip.

Beste: Tomatito, Şeyh Ahmad Al Tuni,Tony Gatlif

Cezayir asıllı Gatlif'in, saygıdeğer şahsiyet Şeyh Ahmad Al Tuni ile ortaklaşa gerçekleştirdiği müthiş bir eser de yine albümün nimetlerinden. Parça açılışta kendisine yer buluyordu.

1 A Mi Nina Rosa Alba

İcra: Tomatito Beste: Tomatito, Tony Gatlif

Gatlif'in diyarı Sevilla dolaylarından kopup gelen 1958 doğumlu virtüöz gitarist Tomatito yahut gerçek ismiyle Jose Fernandez Torres, Gatlif'in en iyi filmlerinden birinin soundtrack'ini açıyor. Parça enstrümantal, Tomatito ise döktürüyor. "İntikam", köklü bir Endülüs ailesinin lideri olan Caco'nun kızı öldükten sonra tüm sevgisini musikişinas yeğenine vermesini hikaye ediyor malumunuz. Caco yeğenini mutlu etmek için onu o müzisyen senin bu müzisyen benim gezdiriyor ve ortaya efsane bir soundtrack çıkıyor.

2 Nací en Alamo [Radio Edit]

İcra: Remedios Silva Pisa Beste: Gritos de Guerra, Tony Gatlif, Dionissis Tsaknis

Üzerinden on yıl geçmiş olmasına rağmen etkisinden zerre kaybetmemiş olan Nací en Alamo, sözleri Tony Gatlif'e, efsane yorumuysa bu filmle büyük şöhrete kavuşan, gırtlağına kurban olunası Remedios Silva Pisa'ya ait harika bir eser. Parça filmin de kapanışını yapıyor ve karşımıza bizzat Remedios Silva Pisa'nın çıplak sesiyle çıkıyor.

3 Arrinconamela

İcra/Beste: Ramón Pisa Borja, Gritos de Guerra

Endülüs diyarından pek şahane grup Gritos de Guerra ve onun bir diğer kurban olunası sese sahip üyesi Ramón Pisa Borja'nın icra ettiği bu müstesna eser, esas adamımız Caco ile şürekasının gittiği bir eğlentide icra ediliyordu. Bu performans sırasında eğlenti mekanında yaşananlar ve Caco'nun parçaya kendini kaptırmasıysa filmin damar sahnelerindendi.

4 Calle del Aire

İcra/Beste: La Caita, Francisco Javier Salazar Saavedra, Joaquím Vega Cortes

La Caita yahut gerçek adıyla Maria del Carmen Salazar'ın görmelere seza performansı, Caco ve yeğeninin gittiği bir birahanede gerçekleşiyordu. Bu müthiş sesle daha önce yine Gatlif'in çektiği "Latcho Drom"da tanışmış ve kendisini ağzımız açık bir şekilde dinlemiştik.

5 Techno del Rey

İcra: Jérôme Boulle
Beste: Tony Gatlif

Gatlif'in kaydettiği farklı seslerden oluşan tekno altyapılı hayli enteresan bir çalışma olan Techno el Rey, filmde değilse bile albümde yer alıyor.

6 Flamenco Soufi

İcra: Tomatito, Şeyh Ahmad Al Tuni

7 Buleria

İcra/Beste: Emilio Fernández de los Santos, Ramón Pisa Borja, Kudsi Ergüner

Arrinconamela'nın da icra edildiği eğlentinin ertesinde kulağımıza çalınan bu enstrümantal parçada, albümde sıklıkla Ney'inin sesini işittiğimiz ve bir aralık gül cemalini de perdede gördüğümüz üstat Kudsi Ergüner döktürüyor.

8 Apparition

İcra/Beste: Groupe Jose

Filmin ağır toplarından Groupe Jose tarafından icra edilen parça adını "bir görünüp bir kaybolan" hülyalara benzemesinden alıyor muhtemelen...

9 Lloro por Tokyo [A Capella]

İcra: Maria la Coneja

Flamenko'nun büyük seslerinden Maria la Coneja'nın çıplak sesinden işittiğimiz parça da albümün nimetlerinden biri.

10 El Moro

İcra/Beste: Kudsi Erdüner, Gritos de Guerra

Ergüner bir kez daha Ney'inden üflüyor, filmin müzikal yükünü epey bir üzerine alan grup Gritos de Guerra da ona eşlik ediyor, ortaya Endülüs Emevisi babında kullanılan El Moro çıkıyor.

11 Madad

İcra: Şeyh Ahmad Al Tuni

Şeyh Ahmad Al Tuni mini bir solo yapıyor çıplak sesiyle. İlahi benzeri bir parça Madad yahut Medet!

12 Chant du Baptème

İcra:/Beste: La Paquera de Jerez, El Parrilla de Jerez'

Caco, yeğeninin müzikal hazinesine inanılmaz bir ses daha ekliyor ve yüce ninemiz La Paquera de Jerez bu vokal ve gitar ağırlıklı parçada gerçek anlamıyla döktürüyor, coşturuyor. Kendisini 2009 yılında kaybettiğimizi de belirtelim. Ruhu şad olsun!

13 L'Arbre du Duende

İcra: Antonio Canales

Bu noktada başrolde yer alan raconcu ağabeyimiz Antonio Canales'ten birkaç replik işitiyoruz, peşinden tabii ki ufak tefek ritimler geliyor yine etraftan...

14 Chant de La Douleur

İcra:/Beste: La Paquera de Jerez, El Parrilla de Jerez'

Daha evvel kalabalığı coşturan La Paquera De Jerez ninemiz, bu kez sesini adeta bir enstrüman gibi kullanmak suretiyle inanılmaz bir balada imza atıyor. Canlı dinleyip de kendinizi yerlere atmak isteyeceğiniz çeşidinden hem de...

15 Sawwah

İcra/Beste: Mostafa Benhmad

70'li yılların arabesk sounduna yakın, harika bir göbek dansı havası olup aynı zamanda hüzünlendirebilen bir eser Sawwah. Mostafa Benhmad ise albüme farklı enstrümanlarla da katkıda bulunan gerçek bir kadife ses...

16 Mécanique Garage

İcra/Beste: Tony Gatlif, Jérôme Boulle

Gatlif'in bir kez daha Jerome Boulle'in miksajıyla elde ettiği sözsüz bir bestesi. Bu parça da filmde yer almamakta.

17 Nací en Alamo

İcra: Remedios Silva Pisa Beste: Gritos de Guerra, Tony Gatlif, Dionissis Tsaknis

Nací en Alamo şüphesiz Vengo'nun sembol parçası. Parçanın iki versiyonu bulunuyor, albümde ilk işittiğimizden ufak tefek düzenleme farklılıkları bulunan bu nispeten daha yalın hali ise albümü kapatıyor.

Hazırlayanlar: Kerem Sanatel, Murat Erşahin

DVD REHBERİ

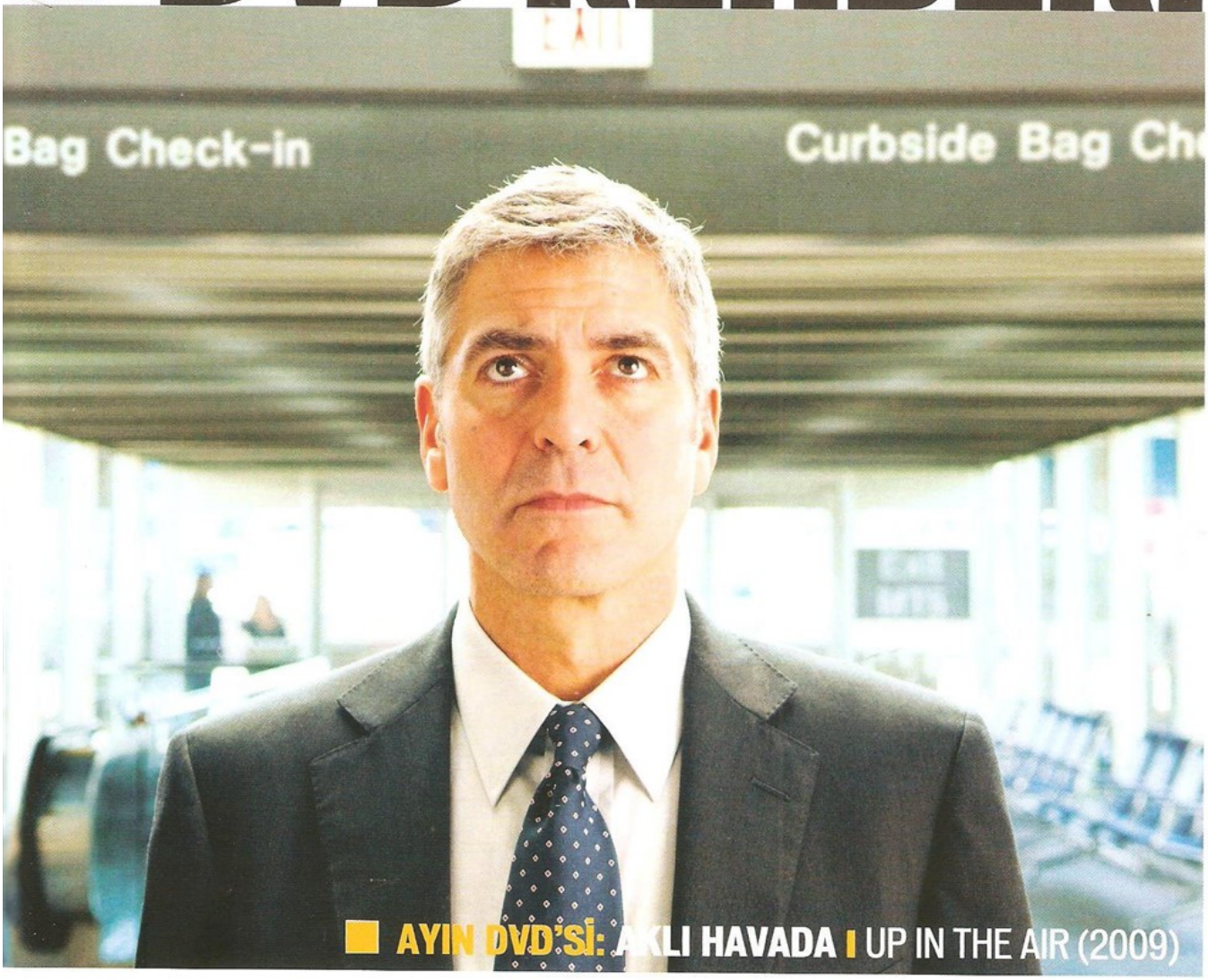

AYIN DVD'Sİ: AKLI HAVADA | UP IN THE AIR (2009)

KLASİK SAHNE

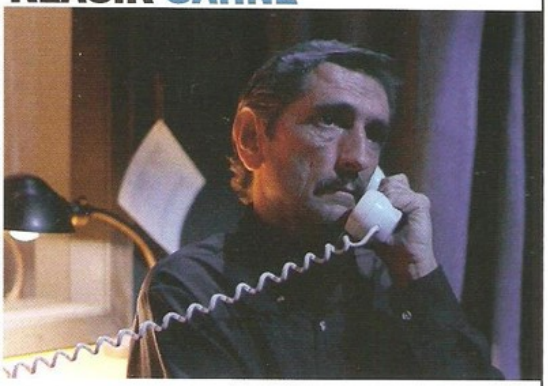

Wim Wenders'in 1984 yapımı filmi "Paris, Texas"ın can acıtır güzellikteki, unutulmaz final sahnesi.

İÇİNDEKİLER

Aklı Havada / Up In The Air	✪✪✪✪✪	Zehirli Element / PU-239	✪✪✪
Vavien	✪✪✪✪	Cenova / Genova	✪✪✪
Alice Harikalar Diyarında / Alice In Wonderland	✪✪✪✪	Şeytan Üçgeni / Triangle	✪✪✪
Ölümcül Tuzak / The Hurt Locker	✪✪✪✪	Sınır Bölgesi / Borderland	✪✪
Kapitalizm: Bir Aşk Öyküsü / Capitalism: A Love Story	✪✪✪	Adını Sen Koy	✪
Bolluk Ülkesi / Land Of Plenty	✪✪✪✪	Ejder Kapanı	✪✪
Gitar / The Guitar	✪	Yüzüklerin Efendisi Üçlemesi / The Lord Of The Rings Trilogy	✪✪✪✪✪
Ay Işığı / Serious Moonlight	✪✪	Kasabanın Namusu / Tombstone	✪✪✪
Terra'yı Kurtarmak / Battle For Terra	✪✪✪	Dünyanın Uzak Ucu / Master & Commander	✪✪✪✪
		Suretler / Surrogates	✪✪

DVD KLASİK: SİNEK | THE FLY (1986)

Aklı Havada | Up in the Air (2009)

Uçağın penceresinden görünen her şey, her yer aynı artık...

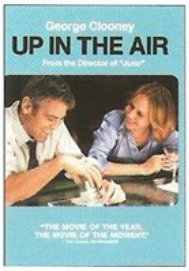

Yön: Jason Reitman
Oyn: George Clooney, Vera Farmiga, Anna Kendrick
Süre: 108 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş Ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Akademi Ödüllerinde En İyi Film ve En İyi Yönetmen dahil toplam altı dalda Oscar için yarışan, En İyi Uyarlama Senaryo dalında Altın Küre kazanan film, Walter Kirn'ün aynı adlı romanından perdeye aktarıldı... Keskin mi keskin, can acıtan bir dram. 'Amerika sana her şeyimi verdim ve şimdi bir hiçim' diyordu "Amerika" adlı şiirinde, Beat kuşağının en önemli isimlerinden biri olan Allen Ginsberg... Jason Reitman'ın filmine cuk oturmuş bir dize bu... İnsanı umursamayan 'yok edici', 'obur, 'vahşi' sistem ve 'ıskalanmış hayat' üzerine yumruk gibi bir film "Aklı Havada". Açılış jeneriklerinde ve sonrasında gökyüzünden, bir uçağın penceresinden izlediğimiz birbirinin aynı şehirler. Omaha ile New York'un birbirinden farkı yok. Chicago ile Miami'nin de öyle. Her yer aynı, her şey... Çarka yıllarca omuz verip, bir köşeye atılan küçük insanın trajedisi. Yalnızlık, yabancılaşma ve mutsuzluk üzerine çağdaş bir ağıt. Şirket küçültme ve çalışanların işine son verme konusunda uzman kahramanımızın, Ryan Bingham'ın ömrü havada geçiyor. Oradan oraya uçmakla. Ailesine, yakınlarına, sevdiklerine ve onu sevenlere ayıracak vakti yok. Her şey ıskalanmış durumda. Kayıp, yitik... Evi, ülkenin çeşitli köşelerindeki havaalanları. Ömrü bir valizin içinde. Hayatının en önemli amacı ise, on milyon uçuş miline ulaşmak. Kendi gibi birine, Alex'e rastlıyor bir gün, bir şehrin bir otelinde. İlk defa bir evi düşlüyor. Geç kalmış olsa da, bir umut; ama gerçekler acıtıcı. Yanına 'al yetiştir' diye verdikleri çaylak, Natalie Keener ise, vahşi kapitalizmin şekil verdiği bir yaratık. İnsana ait bütün duygulardan sıyrılmış gibi. Yaşadığı gerçek,

KİMİLERİMİZ OTURDUĞUMUZ KOLTUKTA, BİR HAVAALANI PANOSUNUN ÖNÜNDE, BİR OFİSTE, BİR PLAZANIN ALTINCI KATINDA, BUZ GİBİ BİR ODADA TEK BAŞINA ÖLÜYORUZ. İŞİN KÖTÜSÜ BUNU KABULLENMİŞİZ.

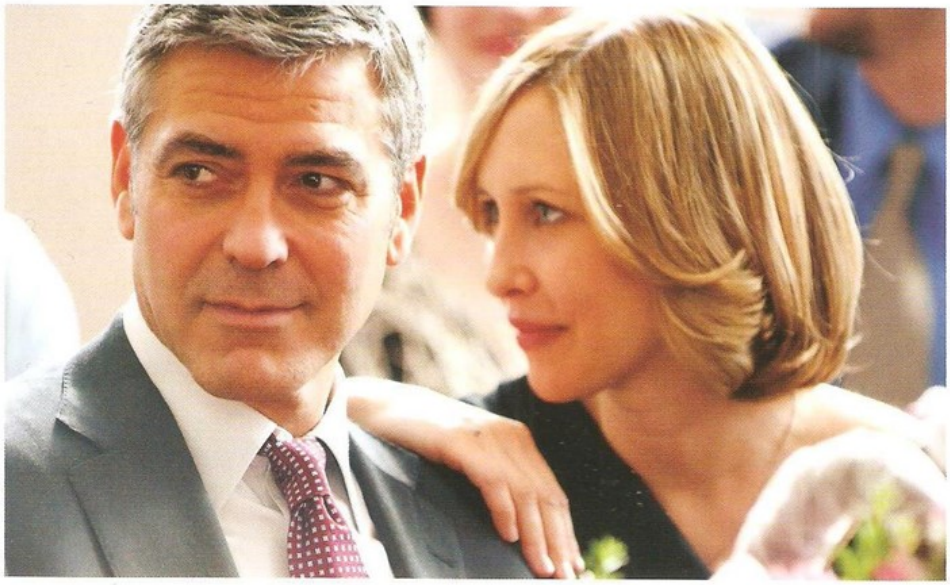

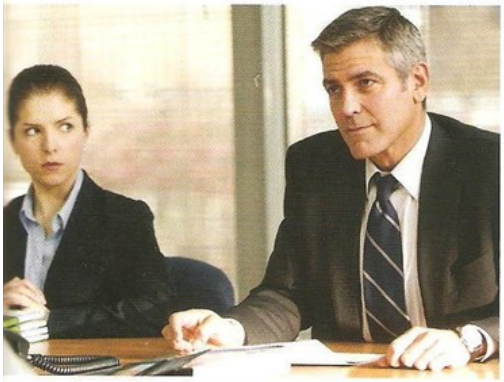

İLK BAKIŞ
- ✓ Tavizsiz bir sistem eleştirisi
- ✓ Akıldan çıkması zor performanslar
- ⛔ Pembe bir romantik komedi tablosu

başka bir şey. Diz üstü bilgisayarlardan yönetilen bir yaşam. Temassız, sözsüz. Yazıyla. Acımasız. Kısa ve net. Araya hiçbir duygu sokmadan. Duygu, zayıflık demek. Ez, geç, yaşa, tüket ve unut. En azından onu, bu genç kızı kurtarmak; son anda kendini belki de... Olmuyor işte, olması zor. Kocaman bir uçuş panosu önünde son bulan hayat gibi. Bavulun elinden yere düşmesi, yaşamının orda bitmesi. Değişmeyeceğini anlamak. Fark etmek. Uçuş millerinin yerine koyacağın hiçbir şey olmaması... Heba olmuş bir ömür. Sisteme sunulmuş bir kurban daha. En çok, yaratılan insan modeli üzerine düşündürüyor film bir kez daha. Böyle bir nesil yetişiyor, yetişti hatta. Ruhunu dolara satan bir dolu genç insan. Bütün idealler, daha zengin ve daha yalnız bir gelecek uğruna. Kendini mutlu kılmak, dünyayı değiştirmek; bunlar demode artık. Dayatılan yaşam tarzı, bütün insani değer ve erdemlerin çok uzağında, tam karşısında duruyor. Tecrübeli sinemacı Ivan Reitman'ın oğlu olan Jason Reitman, üçüncü uzun metrajında, önemli bir işe imza atmış. "Thank You for Smoking" (2005) ve "Juno" nun (2007) ardından sistem eleştirisine ve çağdaş insanın çıkmazlarına değinmeyi sürdürüyor, çıtayı sürekli yükselterek üstelik. Henüz otuzlu yaşların başında olan bir sinemacı için oldukça olgun bir bakış. Reitman, öyküyü kafasında 2002 yılında, global ekonomi alarm vermeye başlayıp, işsizlik hatırı sayılır bir artış gösterince tasarlamış. Oyuncu kadrosu filmin ruhuna çok şey katıyor. George Clooney döktürüyor. Acınası bir beyaz yakalı olarak doğmuş gibi. Vera Farmiga da öyle. Çekiciliği ve sıcaklığı yeter. Şefkatin ters köşe halinde ise yine çok başarılı. Genç aktris Anna Kendrick, performansıyla neredeyse bütün ödüllere aday oldu; gelecekte ise besbelli dev bir isim olacak. Yan rollerdeki adlar da önemli: J.K. Simmons, Jason Bateman, Sam Elliott, Zach Galifianakis... Neredeyse kusursuz bir iş duruyor perdede. "Aklı Havada", söyleyecek birçok sözü olan ve bunu çekinmeden, yüksek sesle dile getiren cesur bir film. Tükenmek üzere olduğumuzu hatırlatmasından değil, yok olduğumuzu göstermesi açısından önemli en çok. Kimilerimiz oturduğumuz koltukta, bir havaalanı panosunun önünde, bir ofiste, bir plazanın altıncı katında, buz gibi bir odada tek başına ölüyoruz. İşin kötüsü, bunu kabullenmişiz. Bir kere kaptırmışız çarka kolu, ıskalamışız hayatı, yanı başımızdan geçip gitmiş ömür, insana sunulan o en değerli armağan.

EKSTRALAR: Sesli yorum seçeneği, silinmiş sahneler ve yapım belgeseli.

Murat Erşahin

BUNU BEĞENDİYSENİZ

Satıcının Ölümü
Death of a Salesman (1985)

Arthur Miller'ın ünlü sahne oyunundan uyarlanan dramın yönetmeni Volker Schlöndorff'tu. Aslında bir televizyon filmiydi bu uyarlama ama romanın ruhuna en yakın adaptasyon olarak işaretlendi. 1951'de Laslo Benedek'in beyazperde için yönettiği ve başrolünü Fredric March'ın üstlendiği yapım, beş dalda Oscar adayı olmuş, eleştirmenler tarafından olumlu karşılanmış ancak Arthur Miller, filmi beğenmemiş, yetersiz bulmuştu. 1985 yapımı uyarlamada Dustin Hoffman ve John Malkovich paylaştılar başlıca rolleri. Küçük insanı yok eden öğütücü sistem karşısında hayatın boşluğu, değerler, etik ve yok etmeye devam eden obur makine...

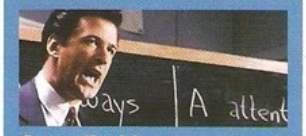

Amerikalılar
Glengarry Glen Ross (1992)

David Mamet'in Pulitzer ve Tony ödülü kazanmış başarılı oyunu, 92'de James Foley tarafından uyarlandı perdeye. Çok sert bir sistem eleştirisi olan bu koyu dram, kapitalizmin, insana ettiğini yürek kanatan bir tonda öyküler. İsteksiz alıcılara istenmeyen emlakları satmak için birçok etik veya kanuni olmayan yola başvuran, bir avuç umutsuz emlakçının hayatlarındaki iki günden parçalar izleriz. Al Pacino'ya En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında Oscar adaylığı getiren filmde, Jack Lemmon, Alec Baldwin, Ed Harris, Kevin Spacey ve Alan Arkin gibi ustalar döktürür. Yalan, üç kağıtçılık, hırsızlık, acınası insanlık halleri, bir iş gününün özeti gibidir yeni dünyada...

Amerikan Güzeli
American Beauty (1999)

Alan Ball yazmış, Sam Mendes çekmişti. Amerikan rüyasına savrulan bir uçan tekme, yüzde patlayan tokat gibiydi film. Kahramanları ise rüzgâra kapılmış sürüklenen boş birer poşet. Beşi Oscar olmak üzere, toplam 83 ödül kazanan filmde Kevin Spacey, Annette Bening ve Chris Cooper müthiştiler. Mena Suvari'yi de unutmamak gerek. İnsanlıktan uzaklaştıran gündelik hayat, tutunmak ve devam etmek için verilen ödünler, sıradan Amerikan insanının hastalıklı ruh haritası, geride en ufak bir şey bırakmadan tüketen, yok eden toplumsal ve etik kurallar...

Vavien (2009)

Türk ailesi kısa devre yapınca

Yön: Durul Taylan, Yağmur Taylan
Oyn: Engin Günaydın, Binnur Kaya, Settar Tanrıöğen
Süre: 100 dk.
Ses: Türkçe 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪

Yerli sinemamızda dalavere çevirmek deyince senaryo yazarlarının anladığı şey Brezilya dizilerinden zerre farklı değildir. Metreslik ilişkisinden, gayrimeşru çocuklardan, evli çiftlerin arasını açmaktan ya da organize suç örgütleriyle flörtten öteye gidemezsiniz. Bu kadar sağlam bir kaleme sahip oluşuna hepimizin sevinerek şaşırdığı Engin Günaydın'ın titiz senaryosunda muhafazakar, tertipli ve edepli olduğu iddia edilen Türk ailesinin üzerine örtülmüş esrar perdesi, sinemamızın köhnelikten kaynaklanan tozlarını bile silkeleyerek kaldırılıyor. Genel ahlak kuralları söz konusuyken "Türk aile değerlerine aykırı" ifadesi kullanıldığında bazılarımızın niye acı acı güldüğünün tüm yanıtı "Vavien"in içinde saklı. Mükemmel yazılmış ve çekilmiş tüm suç komedilerinde olduğu gibi filmde alenen gösterilen her şeyin altında dile getirilmemiş birkaç cümle birden var. Örneğin para yine tüm kötülüklerin anası gibi görünse de, Celal'in karısından bu denli nefret etmesinin tek açıklaması değil. Tıpkı ergenlik çağındaki oğluna yönelttiği tiksintiyle karışık öfkenin tek sebebinin onun avarelik etmesi olmadığı gibi. Keza Sevilay'ın kocasından sakladığı tek şey babasının tavsiyesi ve cömertliği mi? Madem öyle, televizyoncu Sabri'yi görünce niye kabahat işlemiş kedi gibi bakıyor? Filmdeki her sezdirmeyi deşifre etmek kuşkusuz Günaydın'ın çabasına hakaret etmek olurdu. Buna rağmen filmin kelime oyunu deyince sadece belden aşağı şakaları anlayan senaristlere ders olabilecek bir sahnesine değinmemek elde değil. "İçine atıyorsun, atma!" diye başlayan bir diyalogta "atmak" kelimesi o kadar sık tekrarlanıyor ki, bir süre sonra yalan söylemenin mecazına ya da "arabadan atmak"taki benzerine dönüşüyor. Günaydın'ın çok iyi bir gözlemci olduğu ortada. Bu denli ilham verici bir metinde Taylan kardeşlerin coşması da bir yönetmenin göstermesi gereken yetkinliğin bir parçası. Filmin küçük yan rollerdeki oyunculuklarda bile sarsılmaması yerli sinemamızdaki çok nadir başarılardan biri. (Özellikle televizyoncu Sabri rolüyle küçücük bir sahnede şaşırtan İlker Aksum'a dikkat!) Bu hayli verimli senarist-yönetmen ilişkisi, berbat komediler ile kafası karışık neo-tasavvufçu dramların arasına sıkışmış Türk sinemasına öyle bir ışık yakıyor ki, merdivenin tepesine kadar çıkmışlarken tekrar inmek zorunda kalmamak için birbirlerinin yanından hiç değilse bir süreliğine ayrılmamalılar.

EKSTRALAR: Kamera arkası belgeseli. *Kerem Sanatel*

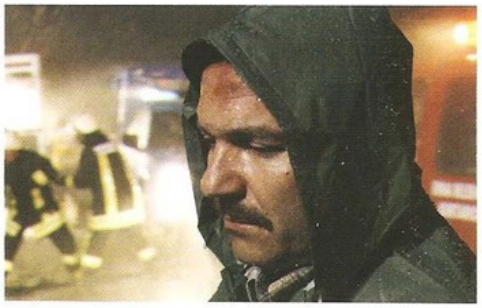

İLK BAKIŞ
✓ Hortlak filmi göndermesi ⊖ Burhan Altıntop esprileri
✓ Suç komedisinin Türkçe tercümesi

Alis Harikalar Diyarında | Alice in Wonderland (2010)

Burtonesk Alis...

Yön: Tim Burton
Oyn: Johnny Depp, Mia Wasikowska, Helena Bonham Carter
Süre: 108 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.78:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Ünlü İngiliz yazar Lewis Carroll'un (1832-1898), eskimeyen klasiği "Alis Harikalar Diyarında", çılgın yaratıcı Tim Burton'un hünerli elleriyle bir kez daha beyazperdeye yansımış. Carroll'un yarattığı döneminin çok ötesinde duran tuhaf evren, Burton'un gotik ve sınır tanımayan özgür bakışıyla bambaşka bir masala dönüşmüş. İnsanı avucuna alan ve kolay kolay bırakmayan içsel ve sistem dışı bir söyleme... Tam 145 yıl öncesinden gelen eser o denli güçlü ki, belli bir zamana ait değil gibi. Carroll'un zaman ötesi klasiği, üç boyutlu olarak vücut bulmuş perdede. Aslında ortada bir değil iki metin var; bir de şiir. Burton filmini, Carroll'un Alis'in maceralarını topladığı iki ayrı kitaptan, "Alis Harikalar Diyarında" ile "Aynanın İçinden" ve ikinci kitapta yer alan "Jabbervocky" adlı şiirden oluşturmuş. Perdede 'halüsinojen' bir etki yaratan üç boyutlu yapım, Linda Woolverton'un senaryosuna da çok şey borçlu. Örneğin eserlerin 9 yaşındaki kahramanı Alis, burada 19 yaşında. Sosyo-politik olarak farklı bir yerde konumlandırılmış. Kadınlığa adım atmanın sınırında, döneminin değer yargıları ve çevresiyle uyuşmayan, muhalif bir kahraman. Çok tuhaf, delice bir edebi eser olarak tanımlayabileceğimiz ve Türkçe'ye Tomris Uyar'ın lezzetli çevirisiyle kazandırılan "Jabbervocky" şiiri de filmde özel bir yer tutuyor. Burton, eserin kahramanlarından 'Şapkacı'yı, civa zehirlenmesi geçirmiş ilginç ve derin karakteri (Mad Hatter), Alis'in yanı başında konumlandırmış. Kırmızı ve Beyaz Kraliçeler, tuhaf ikizler Tweedledee ve Tweedledum, Cheshire kedisi, bilge tırtıl Absolem, ünlü beyaz tavşan, canavar köpek Bandersnatch ve kötücül kupa valesi, öyküde karşımıza çıkan önemli kahramanlar... Filmin 'Alis'i, Mia Wasikowska. Şapkacı rolünde, Burton'un başucu oyuncusu dev aktör Johnny Depp var. Helena Bonham Carter, Anne Hathaway ve Crispin Glover, oyuncu kadrosundaki ünlü isimlerden birkaçı... Hayal dünyasında sınır tanımayan bir yolculuğa çıkıyorsunuz ve emniyet kemerleriniz tabii ki yine bağlı değil. Çağlarının çok ötesinde yaşayan iki uçuk yaratıcının, Carroll ve Burton'un dünyalarına dokunmak, gerçekten yenilikçi bir sinema deneyimi izlemek isteyenler kaçırmamalı. 'Eseri okudum ve uyarlamalarını perdede birçok kez izledim' diyenler de öyle. Çünkü bu kez 'başka bir şey' duruyor perdede.

EKSTRALAR: Üç adet yapım belgeseli. *Murat Erşahin*

DİJİTAL KULAK

Ev sinemanızı ilgilendiren dedikodular

Martin Scorsese'nin başarılı edebiyat uyarlaması "Zindan Adası" ev sinemasına vanilya diskle, yani hiçbir ekstra içermeden çıkacak. Yalnız bu durum filmin Blu-ray baskısını bekleyenler için geçerli değil. Filmin Blu-ray versiyonu yapım belgeselinin yanı sıra dönemin psikoterapi anlayışına da ışık tutan ilginç bir belgesel daha içeriyor. Her iki baskının da Temmuz ayının ikinci haftasında Türkiye raflarına çıkması bekleniyor.

Silinmiş sahneleri hâlâ önemseyenler için iyi bir haber de Percy Jackson cephesinden geliyor. "Percy Jackson ve Olimposlular: Şimşek Hırsızı" DVD'sinde beş adet, Blu-ray baskısında ise beş tane daha silinmiş sahnenin olacağı Fox tarafından onaylandı. Özellikle yeni yapımlar söz konusuyken Blu-ray baskıları artık sadece görüntü ve ses kalitesiyle değil, içerik yönünden de DVD'den daha fazlasını sunmayı gelenek haline getirecek gibi.

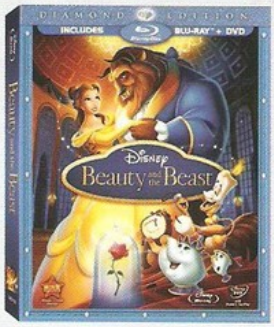

Walt Disney, "en iyi film dalında Oscar'a aday gösterilen ilk animasyon" ünvanını taşıyan modern klasiği "Güzel ve Çirkin" için "Diamond Edition" adını verdiği özel bir baskı hazırlıyor. Baskının içeriği henüz belli değil, ama Blu-ray baskısı da onaylanmış durumda. Ancak edinebilmek için biraz beklememiz gerekiyor. Öngörülen çıkış tarihi, en erken Ekim'in ilk haftası, en geç Kasım'ın son haftası.

Ölümcül Tuzak
The Hurt Locker (2008)

Rutine binen ölüm kumarı

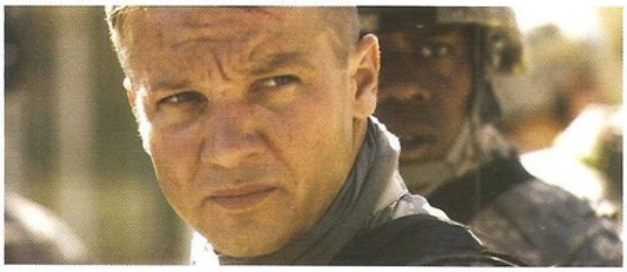

Yön: Kathryn Bigelow
Oyn: Jeremy Renner, Anthony Mackie, Brian Geraghty
Süre: 126 dk.
Ses: Türkçe 2.0, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş Ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

Akademi üyelerinin çok sevdiği gerilimli savaş dramı, En İyi Film ve En İyi Yönetmen'in de aralarında bulunduğu toplam altı Oscar heykelciğinin sahibi olmayı başardı. Yönetmen Kathryn Bigelow da Oscar tarihinde En İyi Yönetmen ödülüne uzanan ilk kadın olarak tarihe geçti. Bigelow, bir yönetmenlik başarısına imza atıyor "Ölümcül Tuzak"ta. Çekilmesi çok zor sahneleri, meseleye tamamen hâkim biçimde kotarıyor. "Near Dark", "Blue Steel", "Point Break", "Strange Days" ve "K-19" filmleriyle tanıdığımız yönetmen, filminde genç oyuncuların yanı sıra birçok önemli isme rol vermiş. Ama hepsine, kariyerlerine bakmaksızın son derece mesafeli ve tavizsiz yaklaşmış belli ki... Önemli olanın elindeki öykü ve kafasındaki kurgu olduğunu bilen Bigelow, başrole taşıdığı Jeremy Renner'ın yanına Ralph Fiennes, Guy Pearce, David Morse gibi usta aktörleri yerleştirmiş. Henüz açılış sahnesinde veya kadraja girdikten üç-beş dakika sonra hikâyeden çıkan bu ünlü isimler, filme ayrı bir hava katmayı başarıyorlar. Irak'ta, süregelen savaşın kaosunda, işin uzmanı askerlerden oluşan bir bomba imha birliğinin başından geçen gerilimli anlar filmin öyküsünü oluşturuyor. Kirli savaştan, savaşın ruhuna, insanın kötücül yanından, yaşanılan salt gerçeğe birçok önemli meseleye değinen yapımın senaryosu, "In the Valley of Elah / Tanrı'nın Vadisinde"yi de kaleme alan Mark Boal imzalı. Film, her şeyden öte bir durum muhakemesi yapıyor: Orada olmak... Irak'ta, Amerikalı küçük adamın daha önce adını bile duymadığı kurak bir iklimde, bir çölde yalnız başına ölümü ve meçhul sonu bekleyişini izliyoruz. Yaşanan erkeklik durumlarına tanık oluyoruz. Bu belgesel gerçekliği, sizi çok etkiliyor ama öte yandan bazı haklı sorular sormanıza neden oluyor. Sadece Amerikalılar'ın öyküsü mü yaşanıyor Irak'ta? Film boyunca izlediğimiz Iraklı siviller, hep mesafeli bir çerçevenin içindeler. Artık sabah evden çıkıp, akşam yorgun eve dönen bir banka memuruna dönüşen Amerikalı askerin trajedisi yanında, Iraklı'nın neler yaşayıp duyumsadığı oldukça ötelenmiş. 'Orada yaşananları bir tek yaşayan anlar' meselesi, dinamik, duygulu ve taviz vermeden, bir hayli sert anlatılmış. Burası tamam, ama ya orada yaşanan diğer gerçekler? Perdede duran 'gerçeğe' yakışmayan bir durum bu. Her gün ölümle randevulaşan, hatta dalga geçen bomba imha uzmanı, 365 gününü geçirdiği cehennemi tabloda, aynen seyredecek bir diğer 365 güne hazırlanırken, Iraklı sivillerin yaşadığı cehennem, aynı tonda hissedilmiyor.

EKSTRALAR: Kamera arkası görüntüleri ve söyleşiler.

Murat Erşahin

Kapitalizm: Bir Aşk Öyküsü
Capitalism: A Love Story (2009)

Banka soyguncusunun tanımı değişiyor

Yön: Michael Moore
Katılanlar: Wallace Shawn, Elijah Cummings, Elizabeth Warren
Süre: 127 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: R Film
Film: ✪✪✪

Michael Moore'u "Ne olacak bu memleketin hali?" diye soran mahalle berberlerine ya da taksi şoförlerine benzetmek mümkün. Çökmek üzere olan bir sistemin baş sorumlularını orta halli bir akıl yürütme yapabilen herkes gibi o da az çok tespit ediyor. Yine herkes gibi hesap sormak istediği sorumlulara (buradaki örnekte, bankaların genel müdürlerine, büyük şirket patronlarına, ekonomiden sorumlu bakanlara ya da üst düzey bürokratlara) o da ulaşamıyor. Bu nedenle Moore'un belgesellerinin iyi bir belgeselde olması gereken bazı hayatî şartlara, mesela tezlerini ispatlayan gerçekçi kanıtlara haiz olamaması doğal. Zaten bilmediğiniz bir şey de söylemiyor; ama bu donanım eksikliği onun doğru cümleler kurmasına engel değil. Ne var ki Moore, bu filminde "Hasta/Sicko"da bile yapmadığı bir şey yaparak soğukkanlılığını kaybediyor (bir belgeselde olmaması gereken bir şey daha) ve sık sık ajitasyona başvuruyor. Kamerası ağlayan insanların suratlarında asılı kalıyor, onlara zumluyor, bu görüntüler duygusal bir müzikle iyice ağdalı bir hale dönüştürülüyor. Filmin bir MTV kolajını andıran ve gereğinden fazla neşeli takılan ilk yarısına kıyasla, "sokağa çıkın ve mücadele edin" diyen son yarısı çok daha iyi. Bugünlerde neredeyse herkesten duyduğumuz "artık orta direk diye bir şey kalmadı, sadece çok zenginler ve çok fakirler var, ortası yok" sözlerini filmde bir Amerikalı çiftçiden duymak kuşkusuz günümüzdeki sosyal adaletsizliğin küresel boyutlarını göstermesi açısından filmin en ilginç ve en çarpıcı yanlarından biri.

Kerem Sanatel

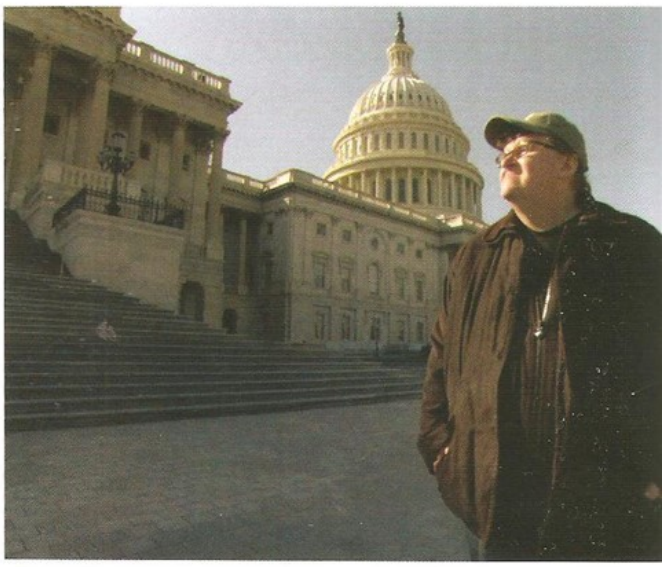

Bolluk Ülkesi | Land of Plenty (2004)

Doğru ve iyi kavramları üzerine

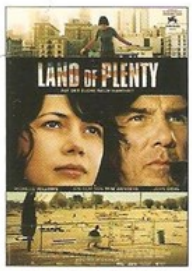

Yön: Wim Wenders
Oyn: Michelle Williams, John Diehl
Süre: 123 dk.
Ses: Türkçe 2.0, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: As Sanat
Film: ✪✪✪✪

11 Eylül sonrası Amerikalılar'ın yaşadığı paranoya... Usta yönetmen Wim Wenders'in gözüyle 'Amerikalı' olmanın getirdiği ruh halleri. Özellikle 11 Eylül sonrası, sokaktaki sıradan vatandaşın yaşadıkları, hissettikleri oldukça gerçek ve çarpıcı bir biçimde anlatılmış.

Wim Wenders'ın Los Angeles'ın şehir merkezinde bulunan sokakları mekân olarak kullandığı filmi, çağdaş Amerika üzerine son derece karanlık öğeler taşıyan, iğneleyici bir deneme.

Koyu bir vatansever olan sorunlu bir Vietnam gazisinin ve ufku açık genç bir kızın perspektifinden görünenler... Psikolojik rahatsızlık çeken emekli bir Yeşil Bereli olan Paul, 'teröre karşı savaş'ta üzerine düşeni yapmayı ve özgürlükler ülkesini korumayı saplantı hâline getirmiştir. Yeğeni Lana ise ilk gençliğini misyoner olan babasının yanında Afrika ve Orta Doğu'da geçirmiş, uzunca bir aradan sonra ülkesine dönmüştür. Üniversiteye gitmek istemektedir ama kısa bir süre içinde kendini evsizler derneğinde çalışırken bulur. O hâlâ hayattaki yerini belirlemeye çalışan bir idealisttir. Sahip olduğu inancının mevcut siyasi iradenin anlayışıyla büyük bir karşıtlık içinde olduğunu fark eder. Paul'un münzevi yaşamı, Lana'nın hayatına girişiyle yerle bir olur. Evsiz bir Pakistanlı'nın rastgele vuruluşuna tanık olduklarında, çok farklı nedenlerle de olsa, olayı araştırmaya girişirler. İkili, kendilerini toparlama ve keşfetme yolunda içsel bir yolculuğa çıkacaktır. Günümüz Amerika'sında 'iyi ve doğru' kavramlarının nefes alıp almadıklarını mercek altına alan politik dram, Venedik Film Festivali'nde Altın Aslan için yarışmış ve UNESCO özel ödülü kazanmıştı.

Murat Erşahin

Gitar | The Guitar (2008)

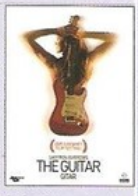

Yön: Amy Redford
Oyn: Saffron Burrows, Isaac De Bankole
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪

Kanser yüzünden iki aylık ömrü kaldığını öğrenen Melody (Burrows) aynı zamanda işinden kovulduğu halde deniz manzaralı lüks bir stüdyo daire kiralayıp son günlerini kredi kartlarının limitlerini aşmak için kullanıyor. Senarist Amos Poe'nun amacı eğer günümüzde kredi kartı ve telefonla evden çıkmadan her tür ihtiyacınızı karşılayabileceğinizin reklamını yapmaksa bunda gayet başarılı; alışveriş çılgınlığıyla ölümü savuşturduklarını sanan insanları eleştirmekse, belli ki kafası hayli karışmış ve ortaya yanlışlıkla maddiyatçı bir erkek fantezisi çıkmış; bir kanser hastasının gerçekçi dramını işlemekse, bunu yazmadan önce gidip soğuk bir duş almalıymış.

K.S.

Ay Işığı | Serious Moonlight (2009)

Yön: Cheryl Hines
Oyn: Meg Ryan, Timothy Hutton
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

Bir adam kendisini terk eden eşini klozete bağlayıp "beni tekrar sevene kadar esirimsin" dese bundan en fazla cinsiyetçi bir psikolojik gerilim ortaya çıkardı. Aynı şeyi eski şirinlik muskası Meg Ryan kocasına yapınca bundan güya trajik bir romantik komedi çıkar mı? Sırtını ne denli absürd komediye yaslarsa yaslasın bu zorla alıkoyma psikolojisinden keyifli bir komedi çıkmasına imkan yok. Filmin senaryosu Hal Hartley'in ilk dönem filmlerinden anımsayacağınız aktris Adrienne Shelly tarafından yazılmış. Bu bilginin filmi sevmenizi sağlayacağının garantisi yok elbette. Ekstra içerikte kamera arkası belgeseli de bulunuyor.

K.S.

Terra'yı Kurtarmak | Battle for Terra (2007)

Yön: Aristomenis Tsirbas
Seslendirenler: Brian Cox, Rosanna Arquette **Şirket:** Kanal D Home Video **Film:** ✪✪✪

Terra gezegeni, dünyanın bütün doğal kaynaklarını tükettikten sonra, kendilerine yeni bir yaşam alanı arayan insanoğlu tarafından saldırıya uğrar. Saldırgan insanlara karşı, savaş kavramına tamamen yabancı, barışsever Terralılar çaresizdir. İnsanoğlunun yarattığı tahribatı gören Terralı Mara ile hayatını kurtardığı dünyalı savaş pilotu Jim arasında, gezegenin geleceğini etkileyecek bir dostluk gelişir. Uzaylılar bu kez mağdur durumda olan canlılar. İşgalciler ise insanoğlu... Kanada doğumlu Aristomenis Tsirbas'ın yazıp yönettiği animasyon, barışçıl ve çevre dostu mesajlarıyla dikkat çekiyor. Kurmanın, yıkmaktan daha zor olduğunu, hangi gezegende olursak olalım, bütün canlıların koca evrende barış içinde yaşaması gerektiğini söyleyen film, çocukların yanı sıra, bu hayati konular üzerine düşünen herkese önerilir.

M.E.

Zehirli Element | PU-239 (2006)

Sahibinden kelepir plütonyum

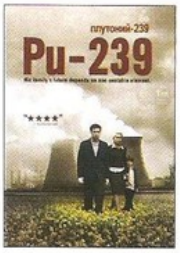

Yön: Scott Z. Burns
Oyn: Paddy Considine, Radha Mitchell, Jason Flemyng
Süre: 97 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Haritada yeri bile bilinmeyen bir nükleer araştırma tesisinde çalışan Timofey Berezin'in (Considine) en büyük talihsizliği bir çizgi-roman kahramanı değil, sıradan bir aile babası olması. Bu yüzden bir kaza sonucu ölümcül düzeyde radyasyona maruz kaldığında Yeşil Dev'e veya Örümcek Adam'a dönüşmüyor. Bunun yerine bir tür kanun kaçağına dönüşüyor. Çalıştığı şirket önce kazayı örtbas etmek ve tazminattan paçayı kurtarmak için onun birkaç haftalık ömrü kaldığını ispatlayan tahlil sonuçlarını saklıyor. Sonra da onu süresiz olarak işten uzaklaştırıyor. Hikayenin buraya kadar olan kısmı çağdaş bir "Silkwood" uyarlamasından farksız. Ancak Berezin, Karen Silkwood'un aksine uğradığı haksızlığı telafi etmek amacıyla mahkeme kapılarını aşındırmak yerine geride kalacak ailesini kurtarmak için bir miktar plütonyum çalıp satmaya kalkışıyor. Yolu da elbette organize suç örgütlerinin maşa olarak kullandığı sokak serserileriyle kesişiyor. Vahşi Batı'nın Vahşi Doğu'yla ayrıldığı nokta işte burası. Birinde kazanan avukatlar olurken, diğerinde herkes kaybediyor. Berezin'in çarpıcı dramını zedeleyen tek unsur, filmin İngiliz suç komedilerine benzer tercihlerle tam ortadan ikiye bölünüşü. Bir mafya baronuna yüklü miktarda para borçlanan ve bu parayı toparlamak isterken belaya daha da batan yarı salak üç çeteci ile bağlamından kopuk laflar eden tipik mafya patronları, Berezin'in hiç şansı olmadığını bas bas bağırıyor. "Zehirli Element", "Son Ültimatom" ve "İspiyoncu!" filmlerinin senaryolarını yazan Burns'ün ilk yönetmenlik deneyimi.

EKSTRALAR: Yönetmen ve yapımcının sesli yorumları. *Kerem Sanatel*

Cenova | Genova (2008)

Acının ve devam edebilmenin röntgeni

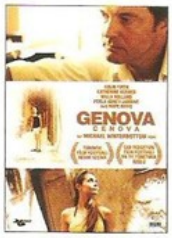

Yön: Michael Winterbottom
Oyn: Colin Firth, Catherine Keener
Süre: 90 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 2.0 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪

Sinemasında hemen her türü deneyen ve altından kalkmayı başaran Michael Winterbottom'ın hünerli ellerinden çıkma duygu dolu bir dram; aşk, affetmek ve insanî hisler üzerine etkileyici bir yapım. Avrupa'nın kültürel açıdan en zengin kentlerinden birini, Cenova'yı fon alan öykü, bir adam ve kızının acı dolu arayışını yansıtıyor perdeye. Joe ve iki kızı, annenin elem dolu ölümünün ardından İtalya'ya gelirler. Yeni bir hayat için yepyeni bir başlangıç fırsatıdır Cenova'da olmak. Büyük kız kardeş, cinselliğini keşfedip, hayatın görünmeyen gizemli ve tehlikeli yüzünü Cenova'nın bozuk düzen kaldırımlarında ararken, küçük kardeşi, bir araba kazası sonucu hayata veda etmiş sevgili annesinin hayaletini, her köşe başında görmektedir. Büyümenin, yitik sevgiyle baş etmenin, kalp acısının, pişmanlıkların ve affedişin filmi "Cenova". Bu modern hayalet öyküsü, Nicholas Roeg'in başyapıtı "Don't Look Now" atmosferinde gelişirken diğer yandan bambaşka tatlar, lezzetler, hüzünler içeren ayrı okumalar, çağrışımlar birbirini izliyor. İzleyici açısından oldukça doyurucu olan filmde, usta aktris Hope Davis de rol alıyor. San Sebastian Film Festivali'nde Winterbottom'a en iyi yönetmen ödülü kazandıran İngiliz yapımı, oldukça duygusal, melankolik bir tona sahip. Winterbottom'la birlikte daha önce "Kod 46/Code 46", "9 Şarkı/9 Songs", "Guantanamo Yolu/The Road to Guantanamo" ve "Güçlü Bir Yürek/A Might Heart" filmlerinde çalışmış genç ama usta Danimarkalı görüntü yönetmeni Marcel Zyskind'in şiirsel Cenova görüntüleri, incelikli filme ayrı bir lezzet katıyor. *Murat Erşahin*

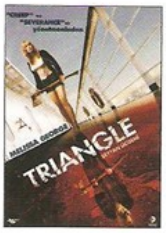

Yön: Christopher Smith
Oyn: Melissa George, Michael Dorman, Rachel Caprani
Süre: 95 dk.
Ses: Türkçe 2.0, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Şeytan Üçgeni | Triangle (2009)

Ölümün iç acılarının toplamı kaç eder?

İngiliz korku sinemasının genç isimlerinden biri olan Christopher Smith şimdiye dek çığır açıcı bir iş ortaya koymadı ama filmleri birçok bakımdan hep ilginçti. Smith, kendi yazdığı öykülerinde özellikle 80'lerin B sinemasından beslendiğini açıkça belli eden tercihlerde bulundu. Üçüncü uzun metrajında da temel izleğinden ayrılmıyor ve hem Bermuda Şeytan Üçgeni hem de hayalet gemi filmlerinden çok şey ödünç alıyor. Belli ki bu, onun üzerinde en çok kafa yorduğu senaryosu. Zira seyircinin merak duygusunu ayakta tutup hemen her saniye şaşırtmayı hedefleyen bir öykü kaleme almış. Adını mitolojide ölümü kandırmayı başarmış bir kişilikten alan Aeolus gemisinde cereyan eden can pazarı, tüm gücünü dehşet sahnelerinden değil, manevralarla dolu senaryosundan alıyor. Burada da eli silahlı, yüzü maskeli bir katil var, ama şükür ki sıkıntıdan öldüren "slasher" klişelerine yer yok. Smith, klişeleri ters yüz etmekle meşgul olmaktansa akıl oyunlarına başvuruyor, çok da iyi yapıyor. Şu sıralar yeniden çevrimi üzerinde çalışılan ve orta çaplı bir erken külte dönüşmüş 2007 yapımı İspanyol gerilimi "Los Cronocrimines"i görmüşseniz, Smith'in kıvrak hamlelerini çok hızlıca çözebilirsiniz. Zaten o da tıpkı İspanyol benzerinde olduğu gibi, paradoks öykülerinin malum açmazına düşüyor ve hayli karamsar finalini noktalarken filmin tamamıyla çelişiyor. Yine de korku sinemasında çarpıcı fikirlere rastlamak giderek zorlaşıyorken Smith'in bu çabası takdire layık.

EKSTRALAR: Film ekibi ve oyuncularla söyleşiler.

Kerem Sanatel

Sınır Bölgesi | Borderland (2007)

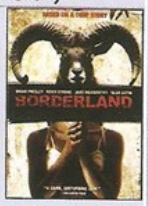

Yön: Zev Berman
Oyn: Brian Presley, Rider Strong
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪

Artık tümüyle işlevsiz ve istenmeyen bir alt tür olarak algılanan işkence pornolarının son kalıntılarından biri daha. Zaman zaman ünlü klasiklere ve B tipi korku filmlerine öykünür gibi yapsa da, aslen bağlı bulunduğu türün kemikleşmiş klişelerini tekrarlıyor. Meksika sınırında avarelik eden üç üniversite öğrencisinden biri insan kurban eden kanlı bir tarikatın eline düşüyor, geri kalan ikisi de onu kurtarmaya çalışıyor. Film, tüm işkence pornolarında olduğu gibi, gerilimi ya da korku duygusunu tırmandırmakla uğraşmıyor bile. Ancak Amerikalılar'ın tipik yabancı korkusunu kışkırtmakta gayet başarılı. *K.S.*

Adını Sen Koy | (2009)

Yön: Tuna Kiremitçi
Oyn: Melis Birkan, Cemal Toktaş
Şirket: R Film
Film: ✪

"Git Kendini Çok Sevdirmeden" adlı ilk romanıyla edebiyat dünyasına hızlı ve popüler bir giriş yapan yazar-müzisyen-gazeteci Tuna Kiremitçi, ilk sinema filmini çeken isimler arasına girdi. 'Aşka, erkeklerin dünyasından bakan bir film' olma iddiası taşıdığı yapım notlarında yer alan "Adını Sen Koy"un senaryosu da Kiremitçi imzalı. Can, Aybige ve Ilgaz arasında yaşananlar… Delice aşık olduğu kızı, en yakın arkadaşıyla tanıştıran genç ve beklenmedik sırların açığa çıkmasıyla üç karakteri bekleyen zorlu sınav. Melis Birkan, Cemal Toktaş, Ali İl ve Ahmet Mümtaz Taylan'ın önemli rolleri üstlendiği film, eleştirmenler ve izleyiciler arasında, Kiremitçi'nin çok satan kitapları kadar sevilmemişti. *M.E.*

Ejder Kapanı | (2009)

Yön: Uğur Yücel
Oyn: Uğur Yücel, Kenan İmirzalıoğlu
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪

Öyküsü, dolayısıyla senaryosu daha iyi olsaymış, eli yüzü düzgün bir polisiyemiz olurmuş hissi uyandırıyor, Uğur Yücel'in yönettiği "Ejder Kapanı"… Aksiyon sahneleri için Fransız bir ekiple çalışılan filmde genel anlamda yapım tasarımı fena değil. Öykü ve tuhaf bir hızla akan 'kurgu' filmin eksileri. Zayıf öyküye karşılık bazı diyaloglar, 'içerden' ve oldukça doğal. Bu da filmin akıcılığını destekliyor. Hollywood'un çok iyi bildiği bir tür bu. Adamlar o kadar iyi filmler çekiyor ki, hani, şöyle sıradan birini ele alıp, 'detay' itibariyle biraz karıştırsanız neler çıkar ortaya. Yine de, kolaylıkla 'gülünesi' olabilecek bir iş, Yücel'in komutası altında izlenebilir, hatta kendi türünde eli yüzü düzgün 'yerel bir örnek' olmayı başarıyor. Diskte kamera arkası belgeseli de var. *M.E.*

Sinek | The Fly (1986)

Komik bir fikirden harika bir bilimkurgu

Şimdilerde bin türlü teknolojik cici biciyle gözümüzün boyandığına bakmayın, Hollywood son 20 yıl zarfında bilimden fazlasıyla uzaklaştı. Artık perdede olan biten her şey, kurgusal da olsa bilimsel bir dayanak gösterilmeksizin, sadece olması gerektiği için oluyor. Zira yüksek teknoloji her şeyi kolayca açıklıyor ya da onlar öyle sanıyor. Tıklama kültürüyle beslenen yeni nesil izleyiciler, artık karmaşık bilimsel terimleri dinlemek istemiyor. Bu yüzden anlaşılmaz olsa da kulağa makul gelen bilimsel teorilerle meşgul bilimcilere perdede giderek daha az rastlıyoruz. Hafızanızı bir yoklayın. Son 25 yılda, "Sinek" gibi bir bilimkurgu izlemedik.

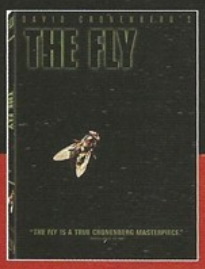

Yönetmen: David Cronenberg
Senaryo: Charles Edward Pogue, David Cronenberg (George Langelaan'ın kısa öyküsünden)
Oyuncular: Jeff Goldblum, Geena Davis, John Getz
Süre: 101 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon

25 yıl sonra Hollywood'un bilimkurgu ruhundan giderek uzaklaşması nedeniyle benzersiz konumunu pekiştiren "Sinek" 25 yıl önce aynı konumu sadece zamanın ötesindeki aşırılığıyla edinmişti. Sineğin küçüğü mide bulandırıyorken büyüğünün neler yapabileceğini varın siz düşünün. En başarılı yeniden çevrimlerden biri olarak anılan film, insan bedeninin ve zihninin sınırlarıyla meşgul Cronenberg için biçilmiş kaftandı elbette. İlk kez bu denli büyük bir bütçeyle ve bu denli karmaşık efektlerle çalışmıştı. Keza ilk kez büyük bir stüdyonun kanatları altındaydı. Bugün bakıldığında esas büyük riske girenin kim olduğunu görmek çok daha ilginç. Oysa Cronenberg, aşırılığıyla tanınmasına rağmen ona projeyi emanet eden Fox'un çatısı altında sınırları aşmamaya yine de özen göstermişti. O yüzden kanlı, irinli, sümüklü sahnelerin çekimleri esnasında "Kes" diye bağırdıktan sonra asistanına dönüp "Ne kadar ileri gittim?" diye sorduğu biliniyor.

Tabii Cronenberg'in bu tedirginliği aslında yaramaz bir çocuğun ortalığı birbirine kattıktan sonra annesinin hışmını merak etmesine benzetilebilir. Cronenberg, sorusunun yanıtını hem deneme çekimlerinde hem de seyirciyle gerçek buluşmasında gayet iyi almıştı. Gösterimlerde insanları kusturacak, hatta deneme gösteriminde salondan hışımla çıkan genç bir izleyiciye yapımcılardan birine "İnsanların bu tür filmler çekmelerine izin verilmemeli," dedirtecek kadar ileri gidilmişti. Plastik efekt dahisi Chris Walas'ın Spielberg'in "Gremlins 2" projesini reddederek Cronenberg'in yanında yer alması, iğrenç korku filmleri liginde başarıyı garantilemişti kuşkusuz. Bu tür filmlerde efektlerin sırıtmaması için genelde uzak planlar tercih edilirken burada genellikle tam tersi uygulanmıştı. Sonuç, en sıvışık izleme deneyimlerinden biriydi.

En dolambaçsız hikayelerden biri, yine en dolaysız ve yalın biçimiyle anlatılıyor. Teleportasyon (bildiğimiz ışınlanma) teknolojisi üzerinde çalışan Seth Brundle son safhada kendisini bir noktadan diğerine ışınlıyor; ama küçük bir ayrıntıyı gözden kaçırıyor ve bedeninin gen haritası bir sineğinkiyle birleşiyor. Sonrası beslenme zinciri halkasındaki güç dengelerine uygun biçimde ilerliyor. O süreçteki onca iğrençliğe rağmen bir şeyler yüreğinize dokunursa endişelenmeyin; çünkü Cronenberg bunun dokunaklı bir aşk öyküsü olması için de epey uğraşmış.

Filmin uzun zaman önce Türkiye'de çıkan iki diskli versiyonu artık tükenmiş durumda. Ancak yeni bir Blu-ray baskısı ufukta. Haberin bir diğer güzel yanı ise, bu iki diskli baskıyı kaçıranların Blu-ray baskısı sayesinde tüm ekstralara aynen kavuşacak olması. Bu ekstraları biraz anımsatmakta fayda var.

Film, hayli uzun soluklu bir yapım belgeseline sahip. Orijinal filmin hızlı bir özetiyle başlıyor, oradan da senaryonun yeniden yazılış sürecine geçiyor. Makyaj testleri, mekanik kukla çalışmaları da filmin son haliyle kıyaslamalı ekranlarla bir hayli ayrıntılı işleniyor. Araya çekim hataları ve setteki komik anlar da eklenmiş. 162 dakika uzunluğundaki bu retro belgesele Cronenberg hiç katılmamış. Onun eksikliği sesli yorum seçeneğiyle telafi ediliyor.

Chris Walas'ın ünlü prop koleksiyoncusu Bob Burns'ün evine yaptığı tasarım turu özellikle arşiv meraklıları için ilginç bir seyirlik. Diskte ayrıca set söyleşileri, test çekimleri ve biri senaryo taslağı halinde bırakılmış dört adet silinmiş sahne de bulunuyor. Afiş tasarımlarını, lobi kartlarını ve diğer fotoğrafları içeren galeri bölümleri yeterince zengin. Diskin arşiv değerini artıran en önemli eklenti, George Langelaan'ın özgün kısa öyküsünün, senaryo metinlerinin ve etkileşimli makalelerin bulunduğu yazılı eserler bölümü.

Kerem Sanatel

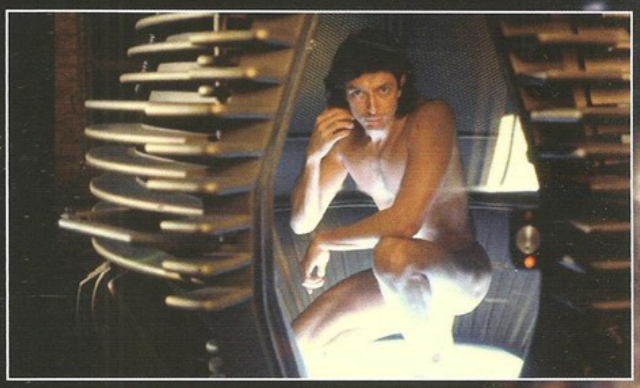

Yüzüklerin Efendisi Üçlemesi | The Lord Of The Rings Trilogy (2001-2003)

Orta Dünya'da yine birşeyler eksik

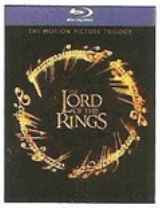

Yön: Peter Jackson
Oyn: Elijah Wood, Ian McKellen, Viggo Mortensen
Süre: 558 dk.
Ses: İngilizce DTS-HD 6.1
Görüntü: 1080p
Altyazı: Türkçe
Şirket: As Sanat
Film: ✪✪✪✪✪

En güzel film çabuk biten film olsa da bazıları devasa sürelerine rağmen daha fazlasını izleme isteği uyandırabilir. Yüzüklerin Efendisi Üçlemesi bu konudaki beklentilerinize en iyi yanıt verebilen istisnalardan biriydi, çünkü Uzatılmış Kurguları sinema kurgusuna yepyeni sahneler ekliyor ve toplam süreyi neredeyse bir misli katlıyordu. Tolkien'in eserini sevenler, nadir rastlanır bir imkanla ödüllendirilmişti. Türkiye'deki seyirciler hariç. Video telif hakları konusunda artık nasıl bir sorun yaşandıysa, sadece ev sinemasını hedefleyen bu uzatılmış kurgular Türk seyircisine asla ulaşmadı. Bu yara, üçlemenin HD ile çok acele buluşmasında da kanamayı sürdürüyor. Ne var ki bu kez sorun sadece Türkiye'yle sınırlı değil. New Line stüdyosu, üçlemenin Blu-ray'deki ilk ziyareti için tüm dünyada sadece sinema kurgularını tercih etti. Bize gelen baskı da aynı baskı. Tek bir farkla, o da bonus disklerin bizdeki pakete dahil edilmemiş olması. Paketin asıl önemli eksikliğine kıyasla (üstüne basa basa bir daha söyleyelim, uzatılmış kurgular!) SD-DVD olarak hazırlanmış ekstra disklerin yokluğu zerre kadar önemli değil. Dahil edilmeyen bu ekstralar, DVD'de yayımlanmış iki diskli baskıdaki nispeten yavan belgesellerin aynısını içeriyor ki onları da zaten izlemişsinizdir. Eğer Blu-ray'le yeni tanışmamışsanız, buradaki görüntü kalitesinin sizi etkilemesine imkan yok. Özellikle de Uzatılmış Versiyonlar'ı izleme imkanı bulduysanız. *Kerem Sanatel*

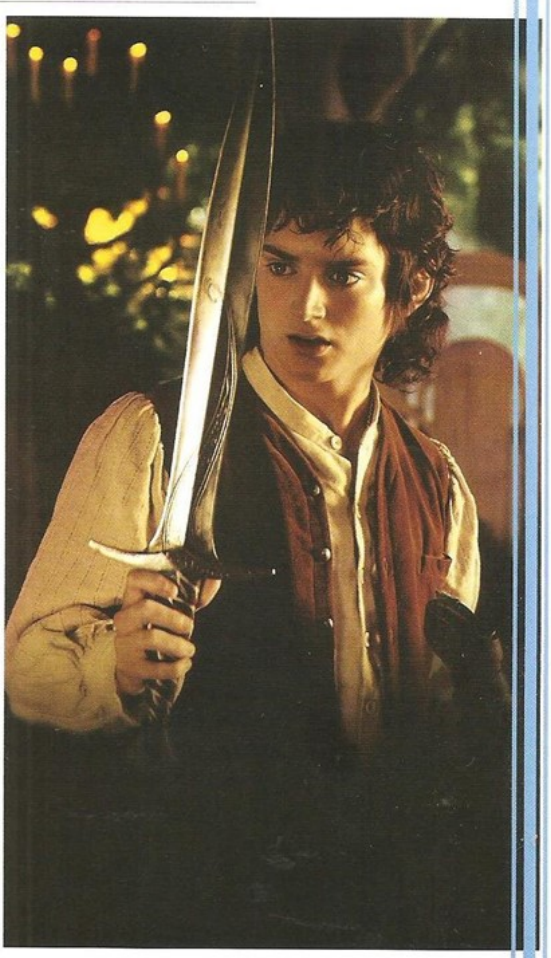

Kasabanın Namusu | Tombstone (1993)

Yön: George P. Cosmatos
Oyn: Kurt Russell, Val Kilmer
İngilizce DTS-HD 5.1 / 1080p / Türkçe altyazı
Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

90'larda nereden icap ettiğini asla çözemediğimiz Wyatt Earp westernlerinin orta halli uzantılarından biri. Filmin bugün bile hâlâ tartışılan bir gizemi daha var. Yönetmen koltuğuna arada sırada Russell'ın müdahale ettiği bilinse de resmi kaynaklarda pek sözü edilmiyor. Tahmin edebileceğiniz gibi, çekim hikayesi filmin kendisinden daha ilginç. Diskte sadece dört dakika daha uzun olan yönetmen kurgusu değil, sinema kurgusu var. DVD baskısıyla gayet iyi idare edebilirsiniz.

EKSTRALAR: Üç bölüme ayrılmış kamera arkası belgeseli standart söyleşilerden ibaret. Resimli taslaklar da var. K.S.

Dünyanın Uzak Ucu | Master & Commander (2003)

Yön: Peter Weir
Oyn: Russell Crowe, Paul Bettany
İngilizce DTS-HD 5.1 / 1080p / Türkçe altyazı
Film: ✪✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

Tümüyle denizde geçen filmlerin kötü şansını ustalıkla savuşturan bu epik, seyirciyi adeta mürettebatın arasına yerleştiren kavrayıcı atmosferi ve savaş sahnelerindeki teknik ustalığıyla öne çıkıyor. Örneğin sadece fırtına sahnesi bile bu türde ilk aklımıza gelen örnek olan "Kusursuz Fırtına" dan birkaç gömlek üstün. Ancak teknik açıdan zaten müthiş bir disk olan DVD baskısından bariz bir farkı yok. Sadece filmi daha önce hiç görmemiş ya da edinmemiş olanlar için.

EKSTRALAR: Silinmiş sahneler, etkileşimli harita, D-Box Motion desteği. K.S.

Suretler | Surrogates (2009)

Yön: Jonathan Mostow
Oyn: Bruce Willis, Radha Mitchell
İngilizce DTS-HD 5.1 / 1080p / Türkçe altyazı
Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

Aşırı sentetik görünen tüm bilimkurguların yaşadığı sorunlar "Suretler"de de geçerli. En azından önceki aksiyon filmlerinde süper insanı oynayan Bruce Willis'in bu kez gerçekten süper robot olması filme ironi katıyor. Blu-ray'in en iyi yanı, yeni çekilmiş tüm filmlerin DTS ses kuşağıyla gelmesi. Filmin renk paleti korkunç (teknik bir sorun değil, kasten yapılmış); yani film harika görünmüyor ama kulağı iyi dolduruyor.

EKSTRALAR: Yönetmenin sesli yorumu, iki yapım belgeseli, silinmiş sahneler ve müzik videosu. K.S.

Paris, Texas (1984)

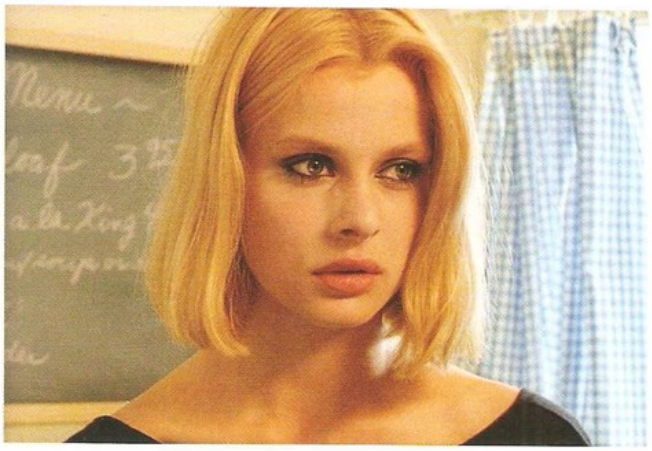

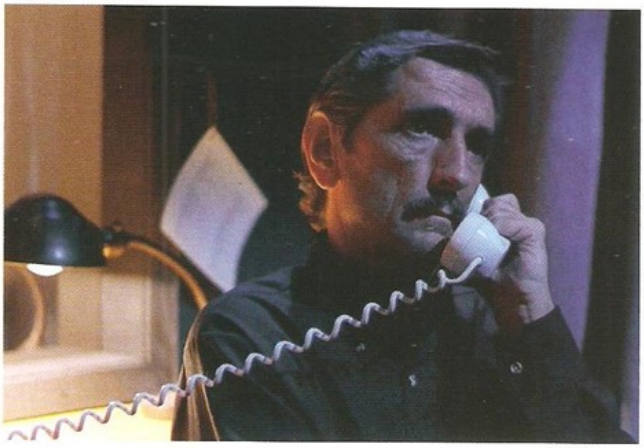

Altın Palmiye'li bu başyapıtta, Wim Wenders'in yönetmenliğinde Robbie Muller'in görüntülerinin, Ry Cooder'ın gitarlarının ve Harry Dean Stanton'ın oyunculuğunun birleşimi gerçekten unutulmaz. Harry Dean Stanton, yıllarca belleğini yitirmiş bir şekilde Teksas'ın çöllerinde dolaşıp durduktan sonra kardeşinin onu eve getirmesiyle kendine gelen Travis karakteriyle filmografisinin tartışmasız zirvesini yapıyor. Filmin can acıtır güzellikteki unutulmaz final bölümü ise sinema tarihinin en etkileyici sahnelerinden bir tanesi. Bu sahnede oğlunu da yanına alıp karısı Jane'i bulmak için yollara düşmüş olan Travis, Jane'i bulduğu seks-salonunda onunla kendisini görmesini engelleyen bir aynanın arkasından konuşuyor.

Travis: Sana bir şey anlatabilir miyim?
Jane: Elbette. Ne istersen.
Travis: Ama biraz uzun.
Jane: Benim çok zamanım var.
Travis: Tanıdığım birileri vardı. Bu iki kişi birbirlerine aşıktı. Kız çok gençti. Galiba 17 ya da 18 yaşındaydı. Ve erkek de ondan epey yaşlıydı. Biraz hırpani ve asi biriydi. Kızsa çok güzeldi anladın mı? Ve birlikte her şeyi bir tür maceraya dönüştürüyorlardı. Bu kızın hoşuna gidiyordu. Sadece bakkala gitmek bile macera doluydu. Hep aptalca şeylere gülüyorlardı. Çocuk, kızı güldürmeyi seviyordu ve başka hiçbir şey umurlarında değildi. Çünkü tek istedikleri birlikte olmaktı. Her zaman birlikteydiler.
Jane: Anlaşılan çok mutlu bir çiftmiş.
Travis: Evet öyleydiler, gerçekten mutluydular. Ve adam, kadını hiç aklına gelmeyecek kadar çok seviyordu. Gündüz vakti işe gittiğinde, ondan uzak kalmaya dayanamıyordu. Ve işi bıraktı. Sadece evde onunla olmak için. Sonra parası bitince yeni bir iş buldu. Sonra yine bıraktı. Ama çok geçmeden kadın endişelenmeye başladı.
Jane: Ne için?
Travis: Herhalde para yetmediğinden. Sonraki çekin ne zaman geleceğini bilmediğinden.
Jane: Evet, o duyguyu bilirim.
Travis: Böylece adam içten içe parçalanmaya başladı.
Jane: Nasıl yani?
Travis: Kadına bakmak için çalışması gerektiğini biliyordu. Ama ondan uzak kalmaya da katlanamıyordu.
Jane: Evet, anlıyorum.
Travis: Kadından ne kadar uzak kalırsa o kadar deliriyordu. Ama bir gün iyice delirdi. Aklına binbir türlü şey gelmeye başladı.
Jane: Ne gibi?
Travis: Gizli gizli başka erkeklerle görüştüğünü düşünmeye başladı. İşten eve dönünce onu gün içinde başka birini görmekle suçluyordu. Ona bağırıyor, karavandaki eşyaları kırıyordu.
Jane: Karavan.
Travis: Evet. Evleri bir karavandı.
Jane: Söyler misiniz bayım geçen gün sizinle konuşmuş muyduk? Sakıncası yoksa tabii.
Travis: Hayır.
Jane: Bir an sesinizi tanıdığımı sandım da.
Travis: Hayır. Ben değildim.
Jane: Lütfen devam edin.
Travis: Her neyse adam çok içmeye başladı. Kadını denemek için eve çok geç dönüyordu.
Jane: Denemek için mi? Nasıl?
Travis: Kıskanacak mı diye deniyordu. Kadının kıskanmasını istiyordu. Ama kıskanmıyordu. Sadece onun için endişeleniyordu. Bu adamı daha da delirtiyordu.
Jane: Neden?
Travis: Çünkü kıskanmadığına göre, kadının onu umursamadığını düşünüyordu. Adam için kıskançlık, aşkın bir göstergesiydi. Sonra bir gece... Bir gece, kadın ona hamile olduğunu söyledi. 3 ya da 4 aylık hamileydi. Ve adam bilmiyordu bile. Ve birdenbire her şey değişti. Adam içkiyi bıraktı, sürekli bir işe girdi. Artık kadının onu sevdiğine inanmıştı, çünkü çocuğunu taşıyordu. Ve kendisini ona bir yuva kurmaya adayacaktı. Ama tuhaf bir şey olmaya başladı.
Jane: Ne?
Travis: Adam ilk başta fark etmedi bile. Kadın değişmeye başlamıştı. Bebeğin doğduğu günden itibaren etrafındaki her şeye sinirlenmeye başladı. Her şeye öfkeleniyordu. Sanki bebek bile ona yapılan bir haksızlıktı. Adam kadını mutlu etmeye çalışmaya devam etti. Ona bir şeyler alıyor, haftada bir akşam yemeğine çıkarıyordu. Ama hiçbir şey kadını tatmin etmiyordu. Adam 2 yıl boyunca tekrar ilk tanıştıkları zamanki gibi olmaları için mücadele etti. Ama sonunda onun asla düzelmeyeceğini anladı. Ve kendini yine içkiye vurdu. Ama bu kez çok fenaydı. Bu kez adam geç saatte eve döndüğünde kadın ne merak ediyor ne de kıskanıyordu. Sadece kızıyordu. Adamı kendisinden bebek yaparak esir etmekle suçluyordu. Kaçmayı hayal ettiğini anlatıyordu. Hayal ettiği tek şey buydu; kaçmak. Kendisini gece çıplak bir şekilde otoyolda koşarken görüyordu. Tarlalardan geçerken, nehir kenarında koşarken, her zaman koşarken. Ve ne zaman kaçacak gibi olsa karşısında adamı buluyordu. Adam onu bir şekilde durduruyordu. Birden ortaya çıkıp kadını engelliyordu. Ve kadın bu hayallerinden söz ettiğinde adam inanıyordu. Kadının durdurulması gerektiğini yoksa onu sonsuza dek terk edeceğini biliyordu. O yüzden ayak bileğine bir çıngırak bağladı. Böylece gece yataktan çıkmaya kalkışırsa kadını duyabilecekti. Ama kadın içine çorap tıkıştırarak çıngırağı susturmayı öğrendi ve yataktan yavaşça çıkarak geceye karışıyordu. Adam bir gece çorap düşünce onu yakaladı ve otoyola koşmaya çalıştığını duydu. Kadını yakaladı, sürükleyerek karavana geri getirdi ve kemeriyle sobaya bağladı. Kadını orada bıraktı, yatağına döndü ve uzanıp çığlıklarını dinledi. Oğlunun çığlıklarını da dinledi. Kendisine şaşırıyordu, çünkü artık hiçbir şey hissetmiyordu. Sadece uyumak istiyordu. Ve adam ilk kez evden uzaklarda olmayı diledi. Kimsenin onu tanımadığı uçsuz bucaksız topraklarda kaybolmayı diledi. Dilin ya da sokakların olmadığı bir yerde. Adını bilmeden böyle bir yer hayal etti. Ve uyandığında yatağı yanıyordu. Yatağının çarşaflarını yakan mavi alevler vardı. Ve alevlerin arasından sevdiği iki insana doğru koştu. Ama gitmişlerdi. Kolları yanıyordu. Kendini dışarı attı. Ve ıslak yerde yuvarlandı. Sonra koştu. Dönüp yangına hiç bakmadı. Sadece koştu. Güneş doğana kadar koştu. Ve daha fazla koşamadı. Güneş battığında, tekrar koştu. Böyle 5 gün koştu. Ta ki insanlardan hiçbir iz kalmayana kadar.

"Paris, Texas"in Türkçe altyazı seçeneği bulunan DVD'sini ülkemizde DVD satan mağazalardan temin edebilirsiniz.

"VARLIĞIMIZ HAYATI DÖNÜŞTÜRÜYOR"

"Eşkıya" ile başlayan sinema oyunculuğu, Ahmet Boyacıoğlu'nun "Siyah Beyaz"ında canlandırdığı barmen rolü ile devam eden RIZA SÖNMEZ, yan rollere derinlik katan oyunculuğuyla dikkat çekiyor.

Favori filmleriniz nelerdir?
Chan-Wook Park'ın "İhtiyar Delikanlı"sı, Bent Hamer'ın "Mutfak Hikayeleri", Ki-Duk Kim'in "Boş Ev"i, Mohsen Amiryoussefi'nin "Acı Hayal"i, Bernardo Bertolucci'nin "1900"ü, Wim Wenders'ın "Paris Teksas"ı. Türkiye'den "Tabutta Röveşata", "Mayıs Sıkıntısı", "Korkuyorum Anne", "Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak", tabii Yılmaz Güney'in "Umut" filmi, Metin Erksan'ın "Susuz Yaz"ı, "Yılanların Öcü", Fatih Akın'ın "Duvara Karşı"sı.

Favori yönetmenleriniz kimlerdir?
Favori filmlerimin yönetmenleri tabii ki...

Hangi oyuncuları beğeniyorsunuz?
Oyuncu olarak Türkiye'den en çok beğendiğim oyuncu Haluk Bilginer'dir. Geçmişten Fatma Girik'i beğenirim. Günümüzden de Nurgül Yeşilçay'ı. Nurgül filmin nasıl oynanacağını oyunculara gösterir, ele verir teksti.

Çalışmak istediğiniz yönetmenler kimlerdir?
Bugüne kadar çalıştıklarım. Çalışmak istediklerim, çalıştığım yönetmenler oldu bugüne kadar, yaklaşık 13-14 tane yönetmenle çalışma fırsatım oldu. Çalışmadıklarımdan Fatih Akın ve Reha Erdem ile çalışmak isterdim. Karşımıza çıkacak olan, cesur, adını şimdi bilmediğimiz yönetmenleri de eklemek isterim.

Yarısında çıktığınız bir film var mı?
Çok sayıda vardır. Asla saygı gereği izlemek lazım falan demem, bana saygıda kusurda bulunulmuşsa, öyle filmlerden çıkarım.

İş gereği bulunduğunuz en acayip mekan neresiydi ve orada neler yaşadınız?
"Neredesin Firuze"de enteresan bir şey olmuştu. Benim Cambaz diye bir eğlence işletmem var. Onun tuvaletinde çekilen bir hayal sahnesinde feci bir şekilde, neredeyse bir animasyon filmindeki gibi dayak yiyordum. Kafam tuvaletin içine sokuluyordu; ağzım burnum kan içindeydi, kendi dükkanımda. Kapıda güvenlik görevlileri şok geçirmişti "N'oldu abi?" diye...

Sizce son 10 yılın sinema olayı neydi?
Sinemanın demokratikleşmesi diyebiliriz. Çekim ekipmanlarına, çekim sonrası ekipmanlarına erişilebilirliğin yaygınlaşması sinemadaki en önemli olay diye düşünüyorum.

Mutlaka oynamak istediğiniz bir rol ya da içinde bulunmak istediğiniz bir proje var mı?
Şunda oynasaydım gibi şeyler değil de, rolü şöyle tanımlamak daha doğru olabilir: dramaturjik boşlukları olmayan, biraz böyle "etli" bir rolde oynamak isterdim.

İdealinizdeki set ve yönetmen nasıl olmalı?
Ya ne yaptığını bilen bir yönetmen, ya ne yapacağını ya da ne arayacağını bilen bir yönetmen olmasını arzu ederim. Setin de aslında amacını bilen insanların bir arada olduğu bir yer olmasını... Çünkü, o zaman gerçekten büyük bir saygıyla ve sabırla bir iş inşa edilebiliyor.

Çocukken ne olmak isterdiniz?
Tuhaf gelebilir ama ben oto yıkayıcısı olmak isterdim çocukken, bana çok sevimli gelirdi. Bir de pilot olmak isterdim. Ortak çocuk hayallerinden biri herhalde.

Hangi konuda güçlüsünüz?
Vedalaşmakta.

Hangi konuda zayıfsınız?
İyimserimdir, fazla nikbinimdir. Bir şeye kalkıştığımda başımıza gelecek şeylerin en iyi şeyler olacağını düşünürüm. Tedbirsiz değilimdir ama. ca.

Batıl inançlarınız var mı? Doğaüstü olaylara inanır mısınız?

Belli ölçülerde var. Mesela hafta sonları, cuma ve cumartesileri beyaz giymem; benim veya başkasının kanının bulaşacağından korkarım. Doğaüstü olayların da tanımlayamadığımız olaylar olduğunu ve aslında bir başka katman olduğunu düşünürüm.

Ölümden sonra ne var?
Ölmek yok. Ölümden sonra yeniden doğuşlar var, ama bunu reenkarnasyon anlamında söylemiyorum. Ölüyoruz ama yok olmuyoruz. Biz olmasaydık hayat var olabilirdi ama böyle olmazdı. Hayatın bu hali bizim eserlerimizden biri. Varlığımız hayatı dönüştürüyor; ölüm yok.

En büyük hayaliniz nedir?
İki tane projem var gerçekleştirmek istediğim. Biri yedi yıldır üzerinde çalıştığım "Lezzet Tarikatı" diye bir roman, sarayın çeşnicibaşısının romanı. Diğeri "Nicolas Sarkozy'nin Rıza Sönmez Korkusu" adlı belgesel film; Türkiye'de 115 tane Rıza Sönmez buldum. Bunlardan hareketle bir Türkiye profili oluşturup AB'nin Türkiye korkusunu Rıza Sönmez üzerinden sorgulayacağım.

Favori kelimeniz nedir?
Şahane!

Bundan 10 yıl öncesine dönseniz kendinize ne öğüt verirdiniz?
"Bir tür emeklilik hali yaşıyorsun bu eğlence işletmeleriyle; onu daha sonra yaparsın. Daha aktif sanat çalışmalarının içinde bulun!"

Sabırsızlıkla beklediğiniz bir film, konser, sanat olayı vb var mı?
Film festivalleri sabırsızlıkla beklediğim etkinlikler. Bir de keşke Tom Waits konseri olsa da gitsek, açık havada binlerce insanla Tom Waits'i dinlemek isterim.

Hayatınız bir filme çekilse adı ne olurdu?
"Projeci".

Yeni bir sinema projeniz var mı?
Osman Tolga'nın Zonguldak maden işçilerini konu alan bir film projesi var, oradaki temel rollerden birini oynayacağım.

exi26
AKBANK
SONISPHERE FESTIVAL
25 / 26 / 27 HAZİRAN 2010 - BJK İNÖNÜ STADI
FOR THE FIRST TIME IN HISTORY: THE BIG FOUR
METALLICA
SLAYER
MEGADETH
ANTHRAX
RAMMSTEIN
MANOWAR
ALICE IN CHAINS - STONE SOUR - PENTAGRAM
MASTODON - HAYKO CEPKİN - VOLBEAT
FOMA - BLACKTOOTH
PURPLE CONCERTS
biletix
TR.SONISPHEREFESTIVALS.COM
İstanbul 2010 AVRUPA KÜLTÜR BAŞKENTİ
CONVERSE
TUBORG
binbaa vodka
RED BULL MUSIC ACADEMY RADIO
MTV
itü sözlük
METRO FM
Billboard
4G
S.O.S INTERNATIONAL
METRO FM
RADYO SPONSORU
97.2
METROFM.COM.TR

sinema KOLEKSİYON

Georgy Girl (1966)

Geçtiğimiz ay göğüs kanseri nedeniyle 67 yaşında hayata veda eden Lynn Redgrave, oyuncu bir ailenin en yetenekli üyelerinden biriydi. Babası Michael veya yaşayan bir efsane olan kardeşi Vanessa kadar tanınmasa bile, Lynn Redgrave özellikle altmışlı yıllarda "Georgy Girl" ile üne kavuşmuştu. Silvio Narizzano'nun yönettiği, 1966 yapımı bu İngiliz filmi, Margaret Forster'ın aynı adlı romanından uyarlanmıştı. Dönemin İngiliz sinemasının ruhunu ziyadesiyle taşıyan "Georgy Girl", işçi sınıfından genç bir kızın (Lynn Redgrave) hayatından acı/tatlı kesitler sunan bir romantik komediydi. O yıllarda büyük beğeni toplayan film, Redgrave'e En İyi Kadın Oyuncu dalında Oscar ve BAFTA adaylığı getirmiş, ayrıca aynı dalda Altın Küre kazandırmıştı. Redgrave'in rol arkadaşları da aynı derecede çarpıcıydı; James Mason, Alan Bates ve ilk dikkat çekici rolündeki Charlotte Rampling... Sırf Redgrave'in unutulmaz performansı için bile izlenmeye değecek bir film olan "Georgy Girl", bu önemli aktrise veda ederken çoğu kişinin hafızasında bir kez daha canlandı.

Harringtons

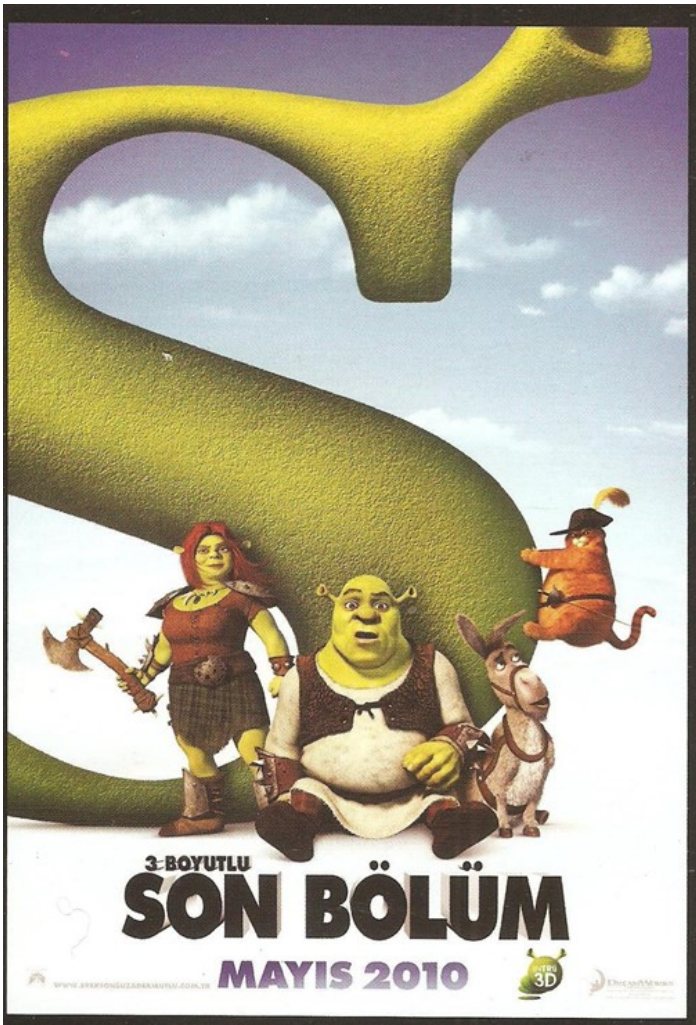
3 BOYUTLU
SON BÖLÜM
MAYIS 2010

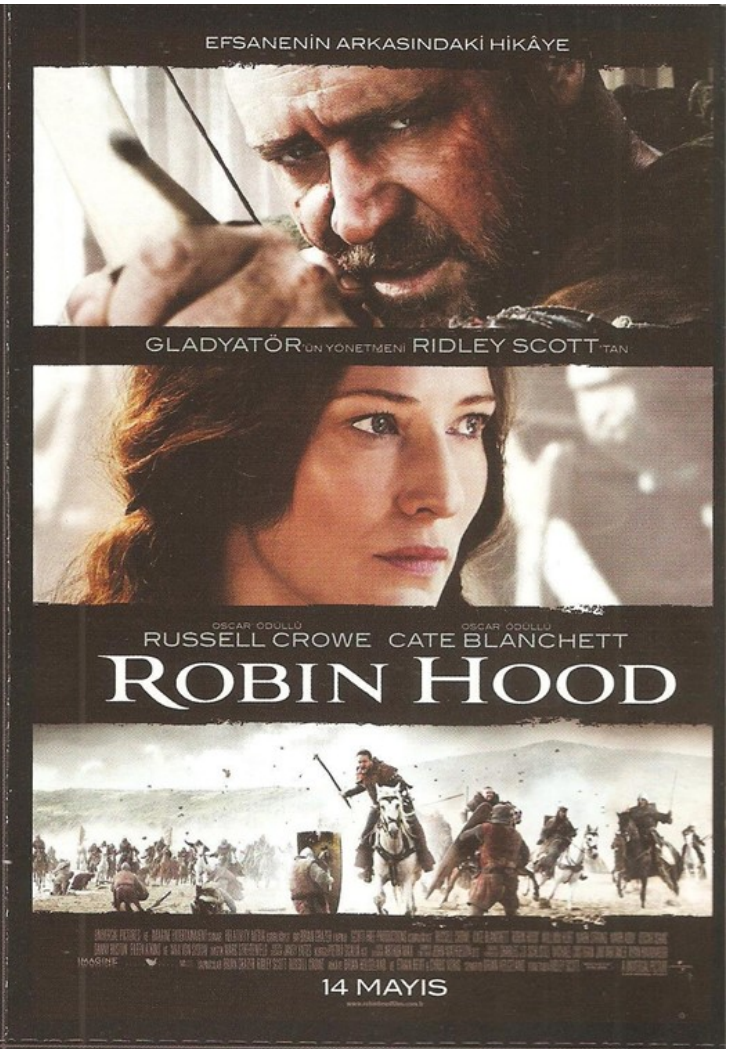
EFSANENİN ARKASINDAKİ HİKÂYE
GLADYATÖR'ÜN YÖNETMENİ RIDLEY SCOTT'TAN
OSCAR ÖDÜLLÜ
RUSSELL CROWE
OSCAR ÖDÜLLÜ
CATE BLANCHETT
ROBIN HOOD
14 MAYIS

2010 EN İYİ YABANCI FİLM
OSCAR® ÖDÜLÜ
GOYA ÖDÜLLERİ
EN İYİ YABANCI FİLM ÖDÜLÜ
2010
"TEK KELİMEYLE BÜYÜLEYİCİ"
VARIETY
GÖZLERİNDEKİ SIR
THE SECRET IN THEIR EYES
Çözülemeyen bir cinayet. Karşılıksız bir aşk. Yazılmamış bir son.

ROBERT DOWNEY JR.
GWYNETH PALTROW
DON CHEADLE
SCARLETT JOHANSSON
MICKEY ROURKE
IRON MAN 2
7 MAYIS

ROBIN HOOD

Yönetmen: Ridley Scott. **Oyuncular:** Russell Crowe, Cate Blanchett, Danny Huston, Max von Sydow, Matthew Macfadyen, Mark Strong, Kevin Durand, William Hurt, Mark Addy, Scott Grimes. **Senaryo:** Brian Helgeland. **Görüntü Yönetmeni:** John Mathieson. **Kurgu:** Pietro Scalia. **Müzik:** Marc Streitenfeld. **Yapım Tasarımcısı:** Arthur Max. **Yapımcı:** Ridley Scott, Russell Crowe, Brian Grazer. **Süre:** 148 dk. **Yapım:** ABD, İngiltere (2010). **Dağıtımcı:** UIP.

Gösterim Tarihi: 14 Mayıs 2010

Konu: 13. yüzyıl İngiltere'si.. Robin Longstride (Russell Crowe) Kral Richard'ın Fransızlar'a karşı kurduğu orduda hizmet eden usta bir okçudur. Richard'ın ölmesi üzerine ordudan ayrılır. Ölen bir şövalyeye verdiği sözü tutmak üzere, ağır vergilerden muzdarip Nottingham şehrine gider. Burada karşılaştığı olaylar, Robin Hood efsanesinin temellerini oluşturacaktır.

Yönetmen: Ridley Scott "The Duellists", "Alien", "Blade Runner", "Legend", "Someone to Watch Over Me", "Black Rain", "Thelma & Louise", "1492: Conquest of Paradise", "White Squall", "G.I. Jane", "Gladiator", "Hannibal", "Black Hawk Down", "Matchstick Men", "Kingdom of Heaven", "A Good Year", "American Gangster" ve "Body of Lies"ı yönetti.

Oyuncular: Russell Crowe "Blood Oath", "The Crossing", "Proof", "Spotswood", "Romper Stomper", "Hammers Over the Anvil", "Love in Limbo", "The Silver Brumby", "For the Moment", "The Sum of Us", "The Quick and the Dead", "No Way Back", "Virtuosity", "Rough Magic", "L.A. Confidential", "Heaven's Burning", "Breaking Up", "Mystery, Alaska", "The Insider", "Gladiator", "Proof of Life", "A Beautiful Mind", "Master and Commander: The Far Side of the World", "Cinderella Man", "A Good Year", "3:10 to Yuma", "American Gangster", "Tenderness" ve "State of Play" rol aldı.

ŞREK: SONSUZA DEK MUTLU
SHREK FOREVER AFTER

Yönetmen: Mike Mitchell. **Seslendirenler:** Mike Myers, Eddie Murphy, Cameron Diaz, Antonio Banderas, Walt Dohrn, Jon Hamm, Jane Lynch, Craig Robinson, Julie Andrews, Ryan Seacrest. **Senaryo:** Josh Klausner, Darren Lemke. **Görüntü Yönetmeni:** Yong Duk Jhun. **Kurgu:** David Teller. **Müzik:** Harry Gregson-Williams. **Yapımcı:** Teresa Cheng, Gina Shay. **Yapım:** ABD (2010). **Dağıtımcı:** UIP.

Gösterim Tarihi: 28 Mayıs 2010

Konu: Aile sorumlulukları altında ezilen Şrek artık kükreyemez durumdadır. Tam da bu sırada karşısına Rumpelstiltskin çıkar. Sihirli hayatlar için anlaşma yapan Rumpelstiltskin, Şrek'e de bir kağıt imzalatır. Bu anlaşmaya göre Şrek, gerçek bir dev olduğu eski günlere geri dönecektir. Ancak Yeşil Dev, Rumpelstiltskin'in oyununa gelmiştir. Şrek'in imzaladığı anlaşmanın maddelerinden biri, onu alternatif bir evrene götürür. Bu yeni evrende, çok çok uzaktaki ülkedeki krallık artık Rumpelstiltskin'e aittir ve o da, devlerden kurtulmak için onların başına ödül koymuştur. Fiona ise ejderhanın koruduğu kuleden kurtarılamayınca kendi başının çaresine bakmak zorunda kalmış ve korkusuz bir savaşçıya dönüşmüştür. Fiona, Eşek ve Çizmeli Kedi ile hiç tanışmadığı bu evrende Şrek, gerçek hayatına ve ailesine dönebilmek için, anlaşmanın süresi bitmeden önce dolandırıcı Rumpelstiltskin'i alt etmek zorundadır.

Yönetmen: Mike Mitchell "Deuce Bigalow: Male Gigolo", "Surviving Christmas" ve "Sky High"ı yönetmişti.

IRON MAN 2

Yönetmen: Jon Favreau. **Oyuncular:** Robert Downey Jr., Scarlett Johansson, Samuel L. Jackson, Mickey Rourke, Gwyneth Paltrow, Sam Rockwell, Don Cheadle, Jon Favreau, Leslie Bibb, Olivia Munn. **Senaryo:** Justin Theroux (Stan Lee, Larry Lieber, Jack Kirby ve Don Heck'in yarattıkları aynı adlı çizgi seriden). **Görüntü Yönetmeni:** Matthew Libatique. **Kurgu:** Dan Lebental, Richard Pearson. **Müzik:** John Debney. **Yapım Tasarımcısı:** J. Michael Riva. **Yapımcı:** Kevin Feige. **Süre:** 124 dk. **Yapım:** ABD (2010). **Dağıtımcı:** UIP.

Gösterim Tarihi: 7 Mayıs 2010

Konu: Milyarder sanayici Tony Stark'ın (Robert Downey Jr.) Iron Man olduğu, artık bütün dünya tarafından bilinmektedir. Amerikan hükümeti, Iron Man silahını orduya devretmesi için Stark'a baskı yapmaktadır. Bu sırada Stark'ın karşına Ivan Vanko (Mickey Rourke) adlı gizemli bir adam çıkar. Vanko, Stark'ın teknolojisinden esinlenerek korkunç bir silah geliştirmiş ve bunu, büyük bir kin beslediği Stark'ı yok etmek için kullanmaya başlamıştır. Tony Stark'ın, hem kendini hem de tüm insanlığı tehdit eden bu tehlikeyle savaşmaktan başka çaresi yoktur. Bu mücadelesinde Albay Rhodes (Don Cheadle) ona yardım edecektir.

Yönetmen: Jon Favreau "Made", "Elf", "Zathura: A Space Adventure" ve "Iron Man"i yönetti.

Oyuncular: Robert Downey Jr. "Pound", "Greaser's Palace", "Up the Academy", "Baby It's You", "Firstborn", "Tuff Turf", "Weird Science", "Back to School", "America", "The Pick-up Artist", "Less Than Zero", "Johnny Be Good", "Rented Lips", "1969", "That's Adequate", "True Believer", "Chances Are", "Air America", "Too Much Sun", "Soapdish", "Chaplin", "Heart and Souls", "Short Cuts", "Hail Caesar", "Natural Born Killers", "Only You", "Richard III", "Home for the Holidays", "Restoration", "Danger Zone", "One Night Stand", "Two Girls and a Guy", "Hugo Pool", "The Gingerbread Man", "U.S. Marshals", "In Dreams", "Friends & Lovers", "Bowfinger", "Black and White", "Wonder Boys", "The Singing Detective", "Gothika", "Eros", "Game 6", "Kiss Kiss Bang Bang", "Good Night, and Good Luck.", "A Guide to Recognizing Your Saints", "The Shaggy Dog", "A Scanner Darkly", "Fur: An Imaginary Portrait of Diane Arbus", "Lucky You", "Charlie Bartlett", "Iron Man", "The Incredible Hulk", "Tropic Thunder", "The Soloist" ve "Sherlock Holmes"da rol aldı.

GÖZLERİNDEKİ SIR
EL SECRETO DE SUS OJOS

Yönetmen: Juan José Campanella. **Oyuncular:** Ricardo Darin, Soledad Villamil, Pablo Rago, Javier Godino, Guillermo Francella, José Luis Gioia, Carla Quevedo, Rudy Romano, Mario Alarcon, Alejandro Abelenda. **Senaryo:** Eduardo Sacheri, Juan José Campanella (Eduardo Sacheri'nin La pregunta de sus ojos adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Félix Monti. **Kurgu:** Juan José Campanella. **Müzik:** Federico Jusid, Emilio Kauderer. **Yapım Tasarımcısı:** Marcelo Pont Vergés. **Yapımcı:** Mariela Besuievski, Juan José Campanella. **Süre:** 127 dk. **Yapım:** Arjantin, İspanya (2009). **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 23 Nisan 2010

Konu: Emekli federal avukat Benjamin Esposito (Ricardo Darin), içine düştüğü boşluğu doldurabilmek için bir roman yazmaya başlar. Romanının konusu 25 yıl öncesine yani 1974'e uzanmaktadır. Esposito, tecavüz edilip öldürülen genç bir kadının davasını araştırmaktadır o sıralarda. Ancak sözde faillerle bu cinayet davası kapatılmaya çalışılır. Esposito ise gerçek katili bulmaya kararlıdır. Aradan onca zaman geçse de bu cinayet vakası, emeklilik günlerinde bile peşini bırakmamıştır. Cinayetin acı dolu hatırası üzerine düşünmek, Esposito'nun şimdiki yaşamını etkilemeye başlar ve onu duygularıyla yüzleşmeye zorlar.

Yönetmen: Juan José Campanella "Victoria 392", "The Boy Who Cried Bitch", "Love Walked In", "El mismo amor, la misma lluvia/Same Love, Same Rain", "El hijo de la novia/Son of the Bride", "Luna de Avellaneda/Moon of Avellaneda" adlı sinema filmlerini yönetti.

Oyuncular: "El secreto de sus ojos", yönetmen Campanella ile aktör Ricardo Darin'in birlikte çalıştığı 4. sinema filmi.

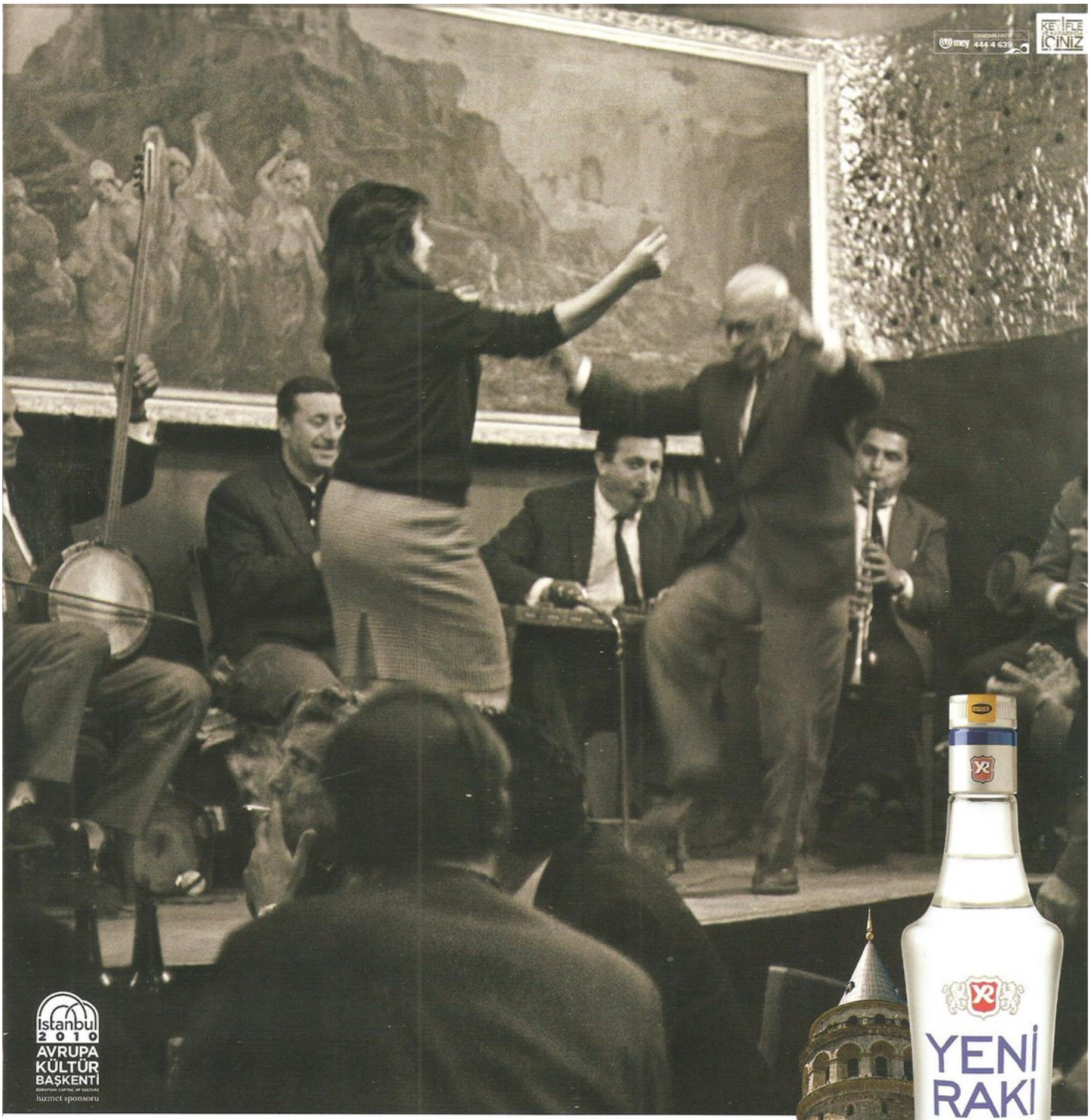

Eğlencenin başkenti

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti

Kimi zaman dans ederken, kimi zaman dostlarınızla koyu bir muhabbetin ortasında, bazen de sofranın başına kurulmuşken bu kültürün bir parçası olabilirsiniz. Yeni Rakı bu kültürün bir parçası, destekçisi ve sofraların vazgeçilmezi olmaktan gurur duyuyor.

HAYATA YENİ DEN BAK